

గ్రంథాలయ శాఖల నవల
విజేష సంభాక

1980, జూన్ -

విశిలోటు పాట్టిఖండ ఫైస్

1980 నవమి పాట్టి

పొత్తు మార్కెట్ : 30 ఏచ్ వెంగ్ 80
ఫ్రాంట్ లైన్ : 22 ఓం 80

మొదటి బాలుమతి, రూ. 4,000

సౌండ బాలుమతి, రూ. 3,000

సౌండ బాలుమతి, రూ. 2,000

ఎక్కువాలు:

ముట్టిచుక్క.

విశిలోటు పాట్టిఖండ ఫైస్

చదువుబట్టిన్ - విచారణ - 520004

*Life can have a Series of Ups and Downs,
You Never Know :*

Take guard under any of Andhra Bank's Multiple Schemes

Gruhakalpa

— for a roof of your own !

Janasahaya

— to bridge your needs !

Karshaka Sahaya

— for the farmers !

Samkshema

— for security against accidents !

Kalpataru

— an eye on the future !

Bhagyalakshmi

— for the busy housewife !

Social Security

— to make women self-reliant !

Scheme for Women

— for the tiny tots !

Kiddi Bank

— for regular income !

Samraksha

— for financial benefits !

For details please contact your nearest branch of Andhra Bank

"ANDHRA BANK" - the bank responsive to peoples' needs.

THE ANDHRA BANK LTD.

Regd. & Central Office :

HYDERABAD - 500 001

O. SWAMINATHA REDDY,

Chairman.

ఒక్క క్షణి

నవం పీద వివిధాభిప్రాయాలున్న రచయితలఁడరీన్న సమీకరించి
చర్చగా నిర్వహించి అభిప్రాయ సేకరణ చేయడమే ఈ సదమ్మ
ఉద్దేశ్యం.

ఇందులో కొండరు రచయితలు వెలిబుచ్చిన కొన్ని ఆభి
ప్రాయాలతో ఆశ్చర్యదయ రచయితల సంఘం ఏకిభవించరేదని మనవి.

వెల : రు 6/-

ప్రశ్నలకు :

విశాలాంధ్ర ప్రచురణాలయఃం

చంద్రం బిళ్లింగ్స్, విజయవాడ-4.

విశాలాంధ్ర బుక్ఫాస్ శాఖలన్నించేలో

ఉన్న వ శ త వార్షిక

సంపత్తు రంలో

స్వతంత్ర, విజయవాడ-

తెలుగు నేలను ఏలుతున్న సాహిత్య ప్రక్రియ

నవల నిజంగా ఈనాడు తెలుగు నాడును ఏలుతోందంటే అతిశయో కికాదు. అలాటి ప్రాచుర్యాన్ని పొందిన ఈ ప్రక్రియ ఏ దిశలో నడుస్తున్నదో తెలుగుకోటం చాలా అవసరం. ముఖ్యంగా పారకులకున్న రచయితలకు ఈ అవసరం చాలాఉంది.

గదవిన దళాబ్దాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొని నవలను వివిధ కోణాలో అధ్యయనం చేసి అంచనా వెయ్యటానికి ఒక ప్రయత్నంగా అఘ్యంలో సదస్సును నిర్వహించాలని అంత్రప్రధానే ఆఘ్యదయ రచయితల సంఘం భావించింది. ఆ పేరకు వెంటనే అఘ్�యంలో ఆఘ్యాన సంఘం ఏర్పడి చాలా చురుగ్గా కదిలింది. అక్కడ చర్చించబోయే పత్రాలతో అపీ ఆయా రంగాలలో కృషి చేస్తున్న ప్రముఖుల చేత రాయించినవి — ప్రత్యేక సంవికగా ఆఘ్యదయను తీసుకరావాలని భావించాం. అయితే ఎంత కృషిచేసినా పత్రాలన్నీ మందుగానే సేకరించి ఒక క్రమంలో పెట్టటంలో మాత్రం సపరీకృతులం కాలేకపోయాం,

విది ఏమైనా దీన్ని ఈరూపంలో నైనై నా తీసుకరావటంలో అనేక విధాలగా సహాయం చేసిన రచయితలకూ — ఆఘ్యాన సంఘానికి — ప్రకటన క రలకూ — ప్రధానంగా సింగరేణి కార్పుక సంఘానికి కృతజ్ఞతలు.

రాష్ట్రాల అరసం నిర్వహించాలనుకున్న వివిధ సాహిత్య ప్రక్రియల మీది సదస్సులలో ఇది మొదటిది. క్రమంగా మిగిలినవి కూడా రాష్ట్రాల వ్యాపారంగా నిర్వహించగలపునీ, ఆ క రవ్య నిర్వహణలో ముందడుగు వేయగలపునీ హమీ ఇస్తున్నాం. — సంపాదకవర్ధం

విషయానుచిక

తెలుగు నవల - పుట్టుర, పరిణామం	దశరది రంగాచార్య
తెలుగు నవల - ఇతివృత్త పరిణామం	పోరంకి దక్షిణామూర్తి
నవల - శిల్ప పరిణామం	నవీన్
నవల కరిణామ క్రమంలో పాత్రోనీస్తీలనం	డి. విద్యేశ్వరి
తెలుగు నవల - మనో విశేషం	కోదూరి శ్రీరామమూర్తి
నేబి తెలుగు నవలలో జీవితం	డా॥ కేతు విశ్వానాథరెడ్డి
వ్యాపార నవల - భిక పరిశిలన	వలంపాటి వెంకటపుణ్యాయ్
తెలుగు నవల - సోషలిట్ వా సవికత	చేమారి శ్రీనివాసరావు
తెలుగు ఇషటో రాజకీయ నవల	మహేధర్ రామమోహనరావు
తెలుగు నవలలో చైతన్యప్రవంతి -	
అస్తువాద భావచోరణలు	టి. ఎల్. కాంతారావు
నెన్న ఫిత్తన్	రాఘవారి భరద్వాజ
ఈ దశాభీతో అభిక ప్రాచువ్యం పొందిన	ఎ. ఎస్. అచ్యుతవర్లి
సాంపీక - కాలశ్రేషం నవల	డా॥ సి. అనందారామం
నవలా సాహిత్యం - రచయిత్రులు	శ్రీకంఠమూర్తి
తెలుగు నవలల దైక్షిణ్య నవలల ప్రభావం	డా॥ భీమసేన్ నిర్మల్
తెలుగు నవల - ఉత్తర భాద్రత భాషల ప్రభావం	డా॥ ఎ. రమాపతిరావు
ఈ దశాభీతి తెలుగు నవల	శిలా పీప్రాజు
వాణిజ్య నవల - పత్రికలు, ప్రచురణ సంస్థలు	డా॥ నాయని కృష్ణకమారి
నవల - భాష	రాంభట్లు
నవల - తాత్కాష సంఖుర్లణ	నందూరి పార్శవార్థి
తెలుగులో హన్య నవలలు	దండమూడి మహేధర్
హిందీలో వెలువడ కొన్ని తెలుగు ఉచనలు	వసంతరావు దేశపాండే
అకాడమీ బహుమతులు	పులాభోబి వెంకటేశ్వర్రు
చారిత్రక నవలా వికాసంలో ఈ దశాభీతి నవలలు	పరిమళ సోమేశ్వర్రు
గొలుసు నవల - విశ్ిష్ట ప్రయోగం	ఎలోరా
తెలుగు సాంపీక నవల - రచయిత - పాతకుడు	

తెలుగు నవల - ప్రట్టుక, పరిణామం

దాశరథి రంగాచార్య

ఉత్సృతి సాధనాలు సమాజ గతిని ప్రగతిని విరేళిసాయి. ఉత్సృతిసాధనాలో వచ్చిన మార్పు జీవితంలోని అన్నిరంగాలోనూ కనిపిసుంది. సాహిత్యం జీవితంలోని ప్రధానాంగాలో ఒకది కాబట్టి అది అలాంటి మార్పులకు దూరంగా ఉండడం అసంభవం, అసాధ్యం. ఒకసారి మనం సాహిత్య చరిత్రలను పరిశీలిసే ఈ విషయం స్ఫురింగా కనిపిసుంది. అయినా సాహిత్య ప్రక్రియలో నవలవరె అమాంతంగా దూసుకని వచ్చి మహావృత్తంలా వ్యాపించిన ప్రక్రియ మరొకటి కనిపించదు. అయితే “నవల” అమాంతంగా దూసుకవచ్చిందా? అతాళం నుంచి దూకిందా? అని ఆలోచిసే నవల వంటి నేలనంబిన ప్రక్రియ మరొకటి లేదని కనిపిసుంది. ఎంచాతంటే ఆది నేలలో చుట్టి నేలను విషవని ప్రక్రియ. మనిషి జీవితానికి సామాజిక స్థితికి అలిచేరువలో ఉన్న ప్రక్రియ నవల మాత్రమే. అందువల్ల అతి కొడికాలంలో నవలకు కలిగి నంత ప్రాచర్యీం మరేప్రక్రియకూ నేటి వరకు లేదు. నవలను మించిన పరొక ప్రక్రియ వచ్చేదారూ సాహిత్య సాపూజ్యాన్ని నవల మాత్రమే ఏలగలదుఆనేది ఎవరూ కాబనలేని పా నవలం.

నవలచు ఇంత ప్రభావ ప్రాచుర్య లుండడానికి కారణం దాని అవిర్యావం ఒక విషప పరిచాపంలో జరగడమే. ఇంగండులో కముగొనబడిన యంత్రం పారిశ్రామిక విష వానికి సాందీపావకం పరి కింది. మానవుడు పుట్టినాటి నుంచి ఎన్నదూ కనీఖిని ఎరగస్తంత మార్పు జీవితంలో ప్రవేశపెట్టింది ఈ పారిశ్రా

మిక విష్టవం. ఉప్పు తిసాధనాలో ఇతిగొప్పమార్పి అంతటమన్న ఎన్నదూ రాలేదు. పారిత్రామిక విషవం జీవితంలో అన్ని రంగాలోనూ అనంతం నమార్పు లను తెచ్చింది అంతటి హర్షార్పపు జీవనవిధానాలనూ, నిలువలనూ సమాలంగా మార్పి వేసింది. ఈ మార్పు మేధావులను దిగ్విషు చెందించింది. వతను హోతున్న పాత నిలువలను మాచి గోత్తస్కిత్తె వెళ్లి, కీట్సులను వీడ్జెటటు చేసింది.

పారిత్రామిక విషవం తన్నవెంట అనేక దోర్ఘగాయలను తెచ్చింది. నిరుద్యోగం, ఆకర్షి, అంటుప్పాథులలాంటి అనేక సమస్యలను ఇంగండు ఎదురోక్కలసి పచ్చింది. అంతే పారిత్రామిక విషవం అన్ని చెపులనే తనవెంట తేలేదు. అది తన వెంట తెచ్చిన మంచికూడా వుంది. రాజీకీయ, ఆర్థిక రంగాలో అది మారికూ జం ప్రాభవానికి దారితీయగా, సాహిత్య రంగంలో నవలవంటి మహాన్నశం అయిన నవలా ప్రక్రియ అవిర్మావానికి కారణం అయింది.

పారిత్రామిక విషవం మేధావులను ఆధ్యాత్మిక చింతన నుంచి లోకిక చింతనకూ హేతువాద దృష్టికి పుట్టించింది. ప్రజాస్వామ్యవికీ, ప్రజాస్వామిక అలోచనా నిధానానికి అంతరూపం చేసింది. కొంతలోకొంత మానవులంతా సమానులే నన్న సిద్ధాంతాన్ని నమ్మేటటు చేసింది. అంతపులు అంతరింబాలనే అలోచనా నిధానానికి రూపకల్పన చేసింది.

పారిత్రామిక విషవానికి హర్షార్పపు సాహిత్యం కొండరి కోసం రాయటింది. రాజులకూ, రాణివాసాలకూ, కవిత్వానికి

నాటకాలకూ మాత్రం పరిమితం అయింది. సామాన్య మానవనికి అందులో సావరం లేదు. మానవులంతా సమానులేనన్న అలోచనా నిధానంతో, అచ్చుయంత్రం కనుగొనబడడంతో సాహిత్యం సామాన్యుల దరికి చేరింది. చదివేవా, సామాన్యుడు. అలోచించేవాచు సామాన్యుడు. రాసేవాదు సామాన్యుడు. కాబట్టి సామాన్యని గురించి రాయాలనే తప్పన కొనసాగింది. ఈ తప్పనలోంచి ఆవిర్భాగించే “నవల.”

నవల ఆవిర్భావానికి సామాజిక పరిస్థితులే కారణం. అది సమాజంలోంచి ప్రచింది. సమాజాన్ని చిత్రించింది. సామాజికపరికొమాలను తనలో ఇముడ్చు కుంది. ఈ ప్రక్రియలు ఆధుతాలు గిట్టివు. మానవతీత్మాన కల్పనకు ఇందులో తావులేదు. ఇందులోని పాత్రులు మనవి, సంఘటనలు మనవి, కథ మనది, సుఖధాంధాలు మనవి. ఇది జీవితం. సిన లయిన జీవితం. జీవితాన్ని చిత్రించడం నవలాకారుని పని. తన జీతాన్నే చదువుతాచు కాబట్టి పారకుడు మురిసి పోతాడు. అందువల్లనే నవలకు అంత ప్రాధన్యం, అంత ప్రాచర్యం.

ఇంపీషనలో లొలి నవల ఆనిష్ట రణకు కారకు దెసడెపో పండితుడూకాదు, ప్రవృత్తిరీత్యా రచయితా కాదని తెలుసు కున్నప్పుడు ఆళ్ళర్యం కలుగుచుంది. ఆతట వ్యాపారి. వరకం చేసేవాచు. ఇంతటి ఏమిటో అతేరికి తెలియదు. అగూతే ఆనాటి సామాజిక దుస్థలుకు స్వందించి “రాచిన్సన్ క్రూసో” అనే నవల రాశాదు. అది ప్రపంచ ప్రభ్యాతం

అయింది. ఆనాటి సమాజున్ని చూచి రోసేన రాబిన్సన్ క్రూసో అడిము కాలపు తీవితాన్ని వరిసాచు. ఇది అందులోనే ఇతి వృత్తం. నవలాకారును పండిత ప్రకాం దుడు కానకక్కరలేదు. సామాజిక సితి గతులనుచూచి స్ఫురించించగల హృదయిం గలవాచు కావాలి. “Novel” అన్నది ఎవరో ఎంచి, తెచ్చి పెట్టిన పేరు కాదు. కొత్తగా కనిపిసే జనం దాన్ని “Novel” అన్నాడు. పదబంధాలు, భాషా పాండి శ్యాలు, సమాస శ్యాంఖలాలు ఎరుగిని ప్రత్యేకియ నవల. ఇది సామాన్యుని వలే నిరాదంబరం అయింది. జీతం వలె సత్యమైంది, ప్రకృతి వలె సుందరం అయింది. ఆకాళంవలె విశాలం అయింది, సూర్యునివలె శైఖంవంతం అయింది, వాయువువలె సర్వవ్యాప్తం అయింది.

ఇంగందులో పారిత్రామిక విషాండ్రు రాకుండా ఉండిఁంచే ఇంగీషుపాశ్చ మన దేశానికి వచ్చిఉండివారు కాదు. వారు రాకుంచే మనసాహిత్యంలో నవల అవతరించి ఉండేది కాదు. మనం అమర కోళం చదివి అచ్చుతెలుగు కావ్యాలురాసి అంకితాలుగా అమ్ముకోవలసి వచ్చేది.

ఇంగీషువాస్కుమననుడానిసల్చిచేశారు. నిషం. కొని కొన్ని కాంతివంతం అఱున ఆలోచనలను మనలో ప్రవేశపెట్టారు. ఒక విషయం మన ० గమనించాలి. భారతశేఖంలో త్రిచీష్ట ప్రథమత్వం సిర పదేశాంకి ఇంగంచులో దెమోక్రసీ సీర పడింది. జానిసత్యంతోపాటు అంగీ యులు హేతువాదాన్ని కూడా తపుతో తెచ్చారు. మనలో ప్రపణించన్న మూర్ఖ చారాలను గుర్తించేటటు చేశాడు. ఆ

ఆలోచనా విధానమే సాహిత్యం లో ప్రవేశించి తెలుగులో నవలా ప్రత్యక్షియకు నాంది పలికింది.

తెలుగులో, ఇంగీషులోవలె నవల ఉభికిర్మాలేదు. తెలుగునవల ఒక ప్రజాకొబడంగా సాహిత్యంలో ప్రవేశించినట్లు కీపిస్తుంది.

లార్డ్ మేయో బెంగాలీల ఆచార వ్యవ హరాయ్ తెలిపే నవల రాష్ట్రంచాలను ఉన్నారు. అలాంటి నవల రాసిన వారికి బహుమతి ప్రకటించారు. ఆ ప్రకటనను నరహరి గోపాలకృష్ణు చెట్టిగారు చూచారు. వారుడిహృదికెలక్కేరు. ఇంగీషు సాహిత్యంలో పరిచయం ఉన్న తెలుగు సాహిత్యంతో అంత దగర్ సంబంధం తేలివాడు. ముఖ్యం అయింది అతరు విద్యాంసుడు, పండితుచు కాదు. అతడు “హిందువుల యాచారము తెలుపునటి నవీన ప్రథంధము” రచించానికి హ్రమ్మ చాని “సోనాబాయి పరిణయము” అనే ఉపసామంగల “శ్రీరంగరాజ చరిత్ర” రచించారు. “ఇయ్యది తెలంగాన తొల్లి నవల యగునా కొదా?” యను నివాదమున్న విశ్వాసులకు పదిలివేతము. ఆది వదిలే సేనే కొన్ని విషయాల స్నాఘం అవుతాయి.

ఇంగీషులోవలె తొలి నవలా రచయిత తెలుగులోనూ పండితుడూ, కొకారుడూ కాపు.

టెండవది సామాజిక స్థాత్మిగ రులను తెలియవుచాలనే అతురత ఇదరికీ ఉంది.

చెట్టిగారు పచనంలో రాశారు. అది నేచీక జటిలంగా కనిపించవచ్చు. అఱున అసాటి భాందన భాషను వదిలి రవన

చేయడంలో చెట్టిగారి ప్రగతిశీలత స్వప్తంగా కనిపిసుంది.

నాలవది చెట్టిగారు కథాకల్పనలో కులాలకు అతీతం అయిన కథను కల్పించారు. రాజకుమారుడు లంపాడీ కన్యను ప్రేమిసాడు.

అయిదవది ప్రేమను గురించిన ఒక అవగాహన కలిగి, అది కులాలకు అతీతం అయిందనే దృష్టి ఏర్పరచుకోవడం.

శ్రీరంగరాజు చరిత్ర ఐటి 1872 వ సంవత్సరంలో ప్రచిరించబడింది. అంటే గత దశాబ్దానికి మన నవల నూరేళ్ళ వయసు కేలిగి ఇతర సాహిత్య ప్రక్రియల కంటే అతి చిన్నది.

శ్రీరంగరాజు చరిత్ర తదుపతవచ్చిన పరిశూలింపున నవల “రాజేఖర చరిత్ర” అనే “వీవేకచంద్రిక”. కందుకూరి విరేశ్వరింగం పంతులుగారు పండితులు, విద్యాంసులు, భాషాకోవిదులు, రచయిత. వారు తెలుగులో అనేక అధునిక ప్రక్రియలకు అద్యాలు. “తెలుగులో వచన ప్రబంధమును నేనే చేసితిని. మొదటి సాటకమును నేనే తెగిగించితిని. మొదటి ప్రహసనమును నేనే త్రాసితిని. మొదటి చరిత్రమును నేనే రచించితిని. శ్రీలకై మొదటి వచన పునకమును నేనే గావించితిని” అని చెప్పుకున్నాడు పంతులుగారు.

అన్నింటినీమించిపంతులుగారు గొప్ప సంఘ సంస్కర. నాచి సమాజ స్వరూపాన్ని తలచుకుంటే వచ్చు జలదరిసుంది. శాత్రుంపేర జరిగినవస్తీ మోసాలే. తుట్టిలు, కూహకాలకు అంతలేదు. బాల్య వివాహాలు, కన్యాశుల్మాలు, బాలవితంతు

పుయ, స్వాముల పేర జరిగిన మోసాలు సమాజాన్ని కలుషితంచేసి మురికి గుంటగా తయారుచేశాయి.

ఆ సమాజాన్ని అందరూ చూచారు. పంతులుగారూ చూచారు. స్వందించింది, కది లింది కలంతో సమాజకాలుప్యాన్నిదూరం చేయ యత్నించినవారు పంతులుగారు. సంఘసంస్కరణకు సాహిత్యాన్ని అయ్య ధంగా వాడిన ఆద్యాలు పంతులుగారు. పంతులుగారు మహాపండితుడు. కవి. ఆప్టావధానం చేయగల దిట్ట. అయినా వారు సంఘసంస్కరణకుగాను వచన ప్రక్రియను మాత్రమే చేపటారు. వారికి సవలా ప్రక్రియాలందుకు అనువయిందిగా కనిపించింది. “ఈవరకు మనయాంధ్ర ధారలో జనుల యాచారవ్యవహారములను చెలుపుచు సీతి బోధకులుగానుండు వచన ప్రబంధము లేవియు లేకపోవుట” వలన ఆ లోపాలను పూరి చేయడానికిపంతులుగారు “రాజేఖర చరిత్ర” రచించారు.

అంతకుముందు జరిగిన రచనలన్నీ అంకితాల కోసం, మశ్శామాన్యాలు సంపాదించుకోదానికి జరిగాయి. కవితా కన్యను పుష్పవ్యత్రి తార్పి ప్రొట్టపోస్కోవడానికి జరిగాయి. తాని పంతులుగారు యశస్సుకోసం రచనలు చేయలేదు. మశ్శామాన్యాలు సంపాదించుకోవడానికి కలం పటలేదు. ఆనూచానంగా వసూ ఉండిన స్వారపుల సంప్రదాయాలను ఛేదించడానికి కలాన్ని కతిగా పట్టుకొని కదన రంగానికి ఉరికిన వీపవమూర్తి కందుకూరి విరేశ్వరింగం పంతులు.

రాజేఖర చరిత్రలో కథ అంత ప్రధానం అయింది కాదు. వారు సమా

ఆన్ని విషయంచిన తీరు గొప్పది. సీలాటి రేవు దగ్గరి ఆడవాకు ముచ్చటముంచి, శంకరాచార్యుల భిక్ష వరకుగల అంశాలను పంతులుగారు వివరించిన పద్మతి వారి నిశిత పరిశీలనా దృష్టికి నిదర్శనాలు.

నవలా రచనను గురించి వివరిస్తూ పంతులుగారు “నవరు నమ్మినను నవ్వేక పోయినను వా సమయము మరుగుపరచక చెప్పటి చరిత్రేకారుని విధాయక కృత్యము. పురాణము లందువరె మను మఱలు లేడి రూపము భరించిరని గాని, పురుషులు కేవల త్రీలుగానే మారినానుని గాని యస్యాధ్యమయిన సంగతి యందేదియు దెలువరాదు” అంశారు.

మందు నవలను పచన ప్రటింధం అన్నారు. రాజుశేఖర చరిత్ర ఒక వ్యక్తి జీవితం కాబట్టి దాన్ని చరిత్ర అన్నారు. అప్పటికి నవలను చరిత్ర అనేవారు. పంతులుగారి సందేశం నవలాకారులకే అనే విషయం గమనిస్తే నవలారచనకు వా సంపం పట్టగొప్పు అనే విషయం అర్థం అవుతుంది.

ఈ ప్రక్రియకు “నవల” అన్న పేరును సిరపరచినవారు కాళిఫటు బ్రహ్మాయ్యశాస్త్రిగారు. “నవాన్, విశేషాన్లాతి గృహశతీతి నవలా” అన్నారు. అంటే కొ త విశేషాలు గలదని అర్థం.

ఆ విధంగా మనకు సమగ్ర తెఱిగు నవలను అవశరీంపచేశారు కందుకూరి వారు. వారు అనాటి తెలుగువారి స్వరూప స్వభావాలను సట్టివంగా చిత్రించారు.

సంఘం విశాఖ స్వరూపం గలది. అది అనేక శాఖావాఖలుగల పుష్టి వృక్షం. సంఘాన్ని సమగ్రంగా పరిశీలనాలుగారు.

లించదం ఆసాధ్యం. సంఘపు మూర్ఖులు సూత్రాల ఆదారంగా ఒక ప్రాంతపు లేక ఒక వరపుణీమ విధానాన్ని చిత్రించడానికి నవలాకారులు ప్రయత్నిస్తాము. అయితే అతని ప్రతిభను బట్టి, అతను మలచిన పాతలు, చేసిన వ్యాఖ్యలు మొత్తం సంఘానికి సంబంధించినటుగా భ్రమింప జేసాయి. అది రచయిత ప్రతిభకు నిదర్శనం.

పీరేశ్వింగంగారు “రాజు కే ఈ రచరిత్ర”లో గోదావరి ప్రాంతానికి చెందిన అనాటి బ్రాహ్మణ కుటుంబాల స్వరూప స్వభావాలను సమగ్రంగానూ, సమర్థ వంతంగానూ చిత్రించారు.

తెలుగులో తొలి కావ్యం అంధ మహారతం, తొలి సమగ్ర నవల రాజు శేఖర చరిత్ర గోదావరి తీరాన రాజు మహేంద్రవరంలో అవశరీంచడం సక్కర్దియేషం.

నవల సాంఘిక వా సవాలను వివరిస్తుంది. పాతకులతో చదివిస్తుంది. వారిలో ఆలోచింప చేసుంది. ఈ విషయాలను గ్రహించిన “చింతామణి” ప్రతిక నవలా రచనను ప్రోత్సహించడలచిరదే. ఓహు మతులు ప్రకటించింది. నాటినుంచి నేటి వరకు నవలకు ఓహుమచుల ప్రోత్సాహం లభిస్తానే ఉంది.

1894 లో చిలకమ రివారి “రామ చంద్ర విజయము” — “చింతామణి” ప్రతికవారి ఓహుమతి గెట్టుకుంది. ఇది కందుకూరివారి “రాజుశేఖర చరిత్రము”ను అదర్యంగా గ్రహించిన నవల. ఇందులో కోనసీమ బ్రాహ్మణుల జీవితాలను చిత్రించడం జరిగింది. తరువాత ‘గణపతి’

వంటి నవలలో సమాజాన్ని చక్కగా చిత్రించారు ~ లక్ష రీవారు.

తలాప్రగదవారి ~ “హో లా వ తి” పేంటి పార్వ్యోత్తల “మాతృమందిరం” నవలలో హరిజన సమస్యను చర్చించడం ఆ రచయితల ప్రగతిల దృక్పథానికి నిదర్శనం. అప్పటికి ఇంకా గాంధీజీ హరిజనోద్యమం ప్రారంభం కాలేదని తెలుసుకుంటే ఆ రచయితలు ఎంత పురోగమలో అర్థం అవుతుంది.

జాతి జీవనంతోపాటు రచయిత తన అలోచనా దానాన్ని మలచుకుంటాడు. 1910 లో అంధ్రాద్యమం తలె తింది. తెలుగు జాతి బొన్నుత్యాన్ని నవెలలకు ఎక్కుంచి ప్రజలో జాతియ భావం కలిగించాలనే ఆరాటం రచయితలో కలిగింది. భోగరాజువారి “అంధ్రరాష్ట్రం” తెలుగు జాతి దొన్నుత్యాన్ని చిత్రించింది. అంధ్రల వైభవాన్ని నవలలో చిత్రించిన మహాళీ ఆదవి జాపిరాజు. వారికి తెలుగు వైభవం అంటే ఆవేశం. వారి గోన్న గస్సురెడ్డి, నారాయణరావు, హిమ చిందు యిందుకు నిదర్శనాలు. నోరి నర సింహాస్త్రి తెలుగుల చరిత్రను నవల లకు ఎక్కుంచిన పరిశోధకులు

మహాత్ముడు భారతదేశంలో జాతియోద్యమం ప్రారంభించారు. ఆ ఉద్యమ ప్రభావంతో ఆవిర్భవించిన నవల “మాల పలి” మహాన్నతం అయిన నవల. “మాలపలి” నవలా రచనలో ప్రజల భాషను ప్రవేశపెట్టిన మనత ఉన్నవ వారిదే. మాలపలి పరిధి విస్తరం అయింది. విశాలం అయింది. ఉన్నవ వారు గుంటూరు ప్రాంత జీవితాన్నే

చిత్రించినా సకలాంధ్రలోని ప్రభ్రాణయూలను నిష్పత్తపాతంగా వివరించారు. ఉన్నత ప్రగతిల క్రాంత దర్శి. ఒక హరిజనని నాయకవిగాచేసి మహాకవ్య నిర్మాణం చేసిన మహాళీ.

ఉన్నవవారి అడుగుబాడలో నడిచి తెలంగాజి ప్రజాజీవితాన్ని నవలలుగా రాసినవారు వట్టికోటు ఆశ్వార్సస్వామి. వారి “ప్రజల మనిషి” “గంగు” ప్రజాజీవిత చిత్రణలు. “బోలిముంత” వారి మృత్యుంజయులు “వహీధర” వారి “టినమాలు” “మృత్యువ సీడలో” లక్కీకాంత మోహన్ “సింహగర్జనల్లు” తెలంగాజి ప్రజా పోరాటాన్ని చిత్రిస్తాన్న నవలలు.

భారత సాతంప్రయ్య సమరంప్రజలను కదిలించింది. ఉరికించింది. విషుకి కోసం ప్రజలు అప్రయు చాచారు. పోరాటాలు సాగించారు. ఆ పోరాటం మేధావులో అలోచనను రేటెంచింది. స్వాతంత్ర్యాన్ని గురించి అనేక రకాలయిన ఆలోచనలుతెల్లాయి. ప్రాచీనసంస్కృతాలి పునరావృతం ఆయితే త ప్ప జాతికి విషుకి లేదని నమ్మదు విశ్వాసాధ సత్య నారాయణ. విశ్వాసాధ అసమాన ప్రతిభా వంటదు. తాను నమ్మిన సిద్ధాంతాన్ని ప్రచారం చేయడానికి నవలా రచనకు ఘనుకున్నారు. “పెయిపదగలు” “చెలియలి కట్ట,” వారి ప్రతిభా ప్రాభవాలకు నిదర్శనాలు.

చలం తీర్పి లకు స్వేచ్ఛ కావాలన్నారు, స్వేచ్ఛప్రణమాన్ని ప్రతిపాదించాడు. అతని కెలి వదున్నాంది. అతను పట్టింది కలమా? కరవాలమా అవి

శంకింప చేసేంత మాట జైలి అతనిది. అ కైలితో ఆమ తెలుగు దేశాన్వంతా కథిలించారు. విశ్వానాథను తనకు ప్రత్యు రిగా నిలిచెట్టు చేయగలిగిన ప్రతిభా వంతుడు చలం.

ఈలోగా రఘ్యాలో క్రామికపిష్టవానికి విజయం కలిగింది. క్రామిక రాజ్యం ఏర్పడింది. ఆది ప్రవంచ మేధావులను కడిలించింది. వారు ఆరిక రాజుకి యి సిదాంతాల విషయంలో ఒక నిర్ణయమేన అభిప్రాయాలుపీ ఏర్పడున్నారు. సామ్రాజ్యవాదంఅంతరించి, సమాజవాదంఅవతరిసేనే పేదిత ప్రజాసాధనికి విముక్తి కలుగుతుందని విశ్వసించారు. పెట్టబడి దారీ విధానంలోని లోపాలను, ప్రజాసామ్రాజ్య విధానంలోని మేలు వివరించేది జి.వి. కృపారావుగారి “కీలు బొమ్ములు.” గోపిచెడ అసమరుని జీవ యాత్రలో మారుతున్న సమాజంలో సర్కరోలేని సీతారామారావును చిత్రించారు. ఉదారవాది పరిణామవాది కావడాన్ని మహీధర రామ మోహనరావు గారి “రథచక్రాలు” వివరిసు. ది. పీరి “కొలాయి గట్టితేనేమి?” గాంధీజీ ఉద్యమాన్ని చిత్రించే నవల. ఉపుల లక్ష్మిజిరావుగారు “అతడుతామె” లోసంస్కూర వాడాన్ని, సమాజ వాడాన్ని వివరించారు. వేలూరి రివరామశ్రీగారి “ఓటయ్య” సనాతన అధునాతన వాడాల పోరాటాన్ని చిత్రించే నవల.

కొదవటి కుటుంబిరావుగారు ఉధ్వ్య తరగతి జీవితాలను అనేక కోణాలనుంచి పరిశీలించి నవలలు రాశారు. అతడు మానవతావాది, సుంచితిల్పి. వారు “చటుపు” “అనుభవం” నవలల్లో 1980 నుంచి

జరిగిన ఆరిక మానసిక సంక్షోభాన్ని చక్కగా చిత్రించారు. నవలా కారులో మంచి శిల్పి బుచ్చిబాబు వారి “చివరకు మిగిలేది” ఇందుకు నిదర్శనం.

స్వాతంత్ర్య సమర కాలాన్ని జాగ్రత గా పరిశీలించినటలైతే నవలా రంగంలో స్వరాయుగంగా కనిపిసుంది. ఆ కాలంలోనీ నవలాకారులో స్వేచ్ఛం క్ర్యాన్ని గురించిన తహతహ మాత్రమే కాక, స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాత రావలసిన మార్పులను గురించి కూడా నిఖంగా పరిశీలించారు. నాటి నవలా కారులు సమాజాన్ని సంహరింగా పరిశీలించడానికి చేసిన ప్రయత్నం మనకు కనిఁఁ మంది.

మనకుసాతంత్ర్యంవచ్చిన తరువాత పరిసితి మారిపోయింది. మనస్వాతంత్ర్యోద్యమం స్వాతంత్ర్యం రావడం పరకే చెప్పింది. ఆ తరువతివీంచెయాలో చెప్ప లేదు. అందుపల స్వాతంత్ర్యంవచ్చినతరువాత మన ప్రయాణం దిక్కు లేకుండా సాగింది. అది తెగిన గాలిపటంలయింది. దేశభక్తి సహితంగా అన్ని వ్యాపారంగా మారాయి. మనిషికి మనసుకూ విలువ చచ్చింది. విలువ పెరిగింది ఒకే ఒక పసుపుకు. అది డబ్బు. దానికి గౌరవం హెచ్చింది. అదే రాజ్యం చేయసాగింది. జనం డబ్బువెంట పరుగులు తీశారు. లక్ష్మీలూ, ఆదర్శలూ, వమ్ము అయినాయి. దేతికి దూరికిసంత అర్థించడం పరమ లదర్శం ఆయింది.

ఇది సమాజంలో వచ్చిన పతనం. ఈ పతనమే నవలా రచనలోనూ, ప్రచరణలోనూ కనిపిసంది. 1950 తరువాత

వ్యాపార వరాల దృష్టి నవలమీద కింది. పత్రికలు సీరియస్ ప్రెచ్ చు రి 10 చ డ 0 ప్రారంభించాయి. నవల పత్రికల అమ్మకాలకు ఉపయోగపడింది. దాంతో నవలను గిరాకి హెచ్చింది ప్రచురణ కార్బ్రైక్మం పెరిగింది. ఉన్న నవలాకారులు చాల లేదు. కొత్తవారు కావలని వచ్చారు. వచ్చిన వారికి సామాజిక స్థితి గతులను గురించి ఆలోచించే తీరికగాని సోమత గాని లేకుండా పోయింది. దాంతో నవల వ్యక్తి గత సమస్యలకు, కటుంబ విషయాలకు మాత్రమే వరిమితం అయింది. పెళ్ళిక ముందు, తరువాత తప్ప నవలకు అన్యవస్తువు కనిపించలేదు. అయితే రాసిలో ఈ కాలంలో చాలా నవలలు వచ్చాయి. ఈ కాలంలో జరిగిన మంచి ఒక కండి. రచయిత్రులు అనేకమంది నవలా రచనకు హూముకుని ప్రసిద్ధులుఱుశారు. అదిమంచి వరిణిమం. ఈ కాలంలో వచ్చిన రచయిత్రులలో లత హేరు చెప్పు కోతుండా ఉండలేం. ఆమె కొంతకాలం తెలుగుదేశం మొత్తంలోనూ వ్యాపించింది. తరువాత సీరియస్ ద్వారా ప్రశ్నాత్మక సాసాన్ని ఏర్పరచుకున్నారు. వారి “సెక్రెటరీ” ఈ కాలంలో వచ్చిన నవల.

ఈ కాలంలో ఏడవ దళకం ప్రధానం అయింది. ప్రభావత్కుం అయింది. స్వాతంత్యంపుల సామాన్యానికి ఏమీ జరగలేదనే అసంతృప్తి పి దేశంలో వ్యాపించింది. అంతేకాదు ఈ దళకాన్ని తిరుగుబాటు దళకం లేదా ఉద్యమాల దళకం అన వచ్చు. నక్కలైట్ ఉద్యమం ప్రారంభం అయి యువతలాన్ని కదిలించింది. విషయ రచయితలు విజ్ఞంభించేనా ఆ ఉద్యమం ఒక్క మంచి నవలను సృష్టించలేక పోయింది. దెండు హేర్పుబు ఉద్యమాలు వచ్చాయి. ముప్పె సంవత్సరాలు ఏలిన కాంగ్రెస్ ప్రథుత్వాన్ని ప్రజలు గడ్డించారు. మొత్తంమీద ఈ దళకాన్ని చేతన్య దళకం అనవచ్చు.

సమాజంలో వచ్చిన ఈ చేతన్యం నవలా రంగంలోనూ కనిపిసుంది. చేతన్యవంతం అయిన నవలలు, రచయితలు ఆవిర్భవించారు. వస్తేత్య నవలలో ప్రధానం అయిన మార్పు వచ్చింది. సమాజం నవలలో చోటు చేసుకుంది. ఉఱుసుపోక ల్ల నవలలు కోకొల లుగా వచ్చినా చెప్పుకోడగిన చేతన్యీ నవలలు దశకంలోవచ్చాయి.

ఈ దశకం ప్రారంభంలో వచ్చినంది దశరథి రంగాచార్య “చిలరదేవశు.” తెలంగాణ ప్రణాళినిష్ట నవలలుగా రాయాలని ఉద్యమించి “మోదుగుహూలు” “ఇనపదం” రాశారు. వాసిరెడ్డి సీతాదేవి రాజకీయాలో ఉన్న కుట్టను చిత్రిస్తూ “సమత” రాశారు. వారి “మబీమునిషి” ప్రజల భాషలో వచ్చిపుచ్చెన కథా సంవిధానంతో సట్టివ పొత్తుచ్చిత్తణలో వచ్చిన సట్టివ నవల. వారి “మరీచిక” నక్కలై ట ఉద్యమానిష్ట చిత్రించే నవల. బీసాదేవి “హేంగ మీ క్రీక్” న మా జా నిష్ట నగ్గంగా ప్రదర్శించి తెలుగువారిని ఆకట్టుకున్న నవల. రావికాత్మి రాజు.. మహిషి, గోవలోసున్నాయి. రత్నాలు రాంబాటు అర్టోకం వారిని వికిష్టం అయిన భాషాకే లితోవివరించిన నవలలు. నవీన్ “ముక్కపొదలు” పేర్కాటు ఉద్యమపు బిందారానిష్ట బియటపెట్టిన నవలకాగా “చీకటిరోజులు” ఎమరెన్నీ దురాగతాన్ని వివరించే నవల. పసుపులేటి పులి కారునరావుగారు “ప ట్ల లు” నవలలో తెలంగాణంలో మారుతున్న వరిసితుల్ని సట్టివంగా చిత్రించారు. అలేటి నాగమటి “పుత్లి” అనే నవలలో మురికిపేటలను చక్కగా చిత్రించారు.

అభ్యుదయ

వద్దేర చండిదాసు “హిమజ్యాల” కూత్స్త కంగా ఉన్నతమయిన నవల. “అంత రంగ తరంగాలు” పరిమళ సోమేశ్వర రచన.

ఈ దశకంలో నవల మీద సినీమాల ప్రభావం ఎక్కువగా కనిపించడం సహజం. సామాజికం అయినా కాకున్నా మంచి కైలితో విషయవే విధ్యంతో, చాలమంది రచయితలు, రచయిత్రులు రాసున్నారు. వాటిలో కలంకాలం నిచే నవలలు బహుకొద్ది. వాటిది తాత్కాలిక మయిన జీవనం. అయినా పాతకులను చదివించడానికి తద్వారా వారిలో అన కిని పెంచడానికి తోడ్చడాయి.

మాదిరెడ్డి సులోచన ఈ దశకంలో రచయిత్రిగా సిరపడారు. వారు చాలా నవలలు రాశారు. సి. అనందారామం, రామలక్ష్మి, వికాలాక్షి, ఆశాలత, చివురుల షరషో తం, మంధా వెంకటరమణ, రాజారామమోహనరామ్ లాంటి ఆనేకులు రచనలు చేసున్నారు. రచయిత్రులు ఎక్కువగా రాసున్నండుకు బాధ వదాల్చిన అవసరంలేదు. గర్వించాలి. అష్టరాస్యత ఎక్కువ అయిన కౌదీ నవలా పాతకులు ఎక్కువవుతారు. పాతకులోంచే రచయితలు పసారు. రావాలి. ప్రేతి రచయితా వాల్మీకి కౌదీదు. వచ్చే అన్ని నవలలను దుయ్యబట్టదంకన్న వసుష్టు మంచి నవలలను నవలాకారులన్న అభినందించి ప్రోత్సహించడం అలవరచుకోవాలి.

పూర్వం ఇదివ్యాసం. కేటలాగుకాదు. కాబట్టి కొన్ని రచనలనూ, రచయితలనూ పేర్కొనకంటే బుద్ధిపూర్వకంగా చేసిందని నిందించడానికి హీనుకోరాదు.

9 □

తెలుగు నవల -

ఇతిమృత పరిణామం

ఉద్దేశం : పరిధి

ఏ రకమైన స్థానాత్మక కృషికలునా ముందు ముడిసరుకు సిదంగా పెట్టుకోవాలి. దాన్ని ప్రాసెన్ చేసుకుని నగిషీలు దిదుకుంటే తాని మహిళికి కావలసిన స్వరూపం ఏర్పడదు. ఈముడిసరుకునే సాహిత్యం పరిభాషలో 'పనువు' అంటున్నాం. దాన్నే 'ఇతివృత్తం' అని కూడా అంటుంటారు. నిజానికి, ఇంగ్లీషులో కథావస్తును 'థీమ్-అనీ, నిజుఁ ప్రజాకుని 'ప్లాట' అనీ అంటున్నట్టుగా, తెలుగులో ఈ రేంబీకి ఉన్న ఫేదాన్ని గుర్తించడానికి ఒకటి వసువనీ మరొకటి ఇతివృత్తమనీ అంటే జాగుంటుందేమో: తాని రాశి రెండూ సమాసార్థంలోనే వాడుకలో ఉంటున్నందువల్ల, ఈ ప్రసంగ వ్యాసానికి సంబంధించినంతవరకు ఇతివృత్తమంటే కథావస్తువే.

ఈ దశావిలో వెలువడ్డ తెలుగు నవలలో ఇతివృత్తాల పోకణల ఏయే తీరులుగా ఉన్నాయో సూలంగా వింగదించడమే దీని ఉద్దేశం. గమనించిన ఇతివృత్తాలకే దీని పరిధి పరిమితం.

ఇతివృత్తాలు : తీరుతెన్నులు

పుస్తక రూపంలోనయితేనేం, పత్రికా పత్రికల రూపంలో నయితేనేం, చారావాసిక ప్రమాణలో నయితేనేం, వెలువడ నవలలో మనకు కనిపించే ఇతివృత్తాల్ని సూలంగా తోప్పిగై వర్ణాలుగా వింగదించవచ్చే.

పోరంకి దృక్కిణావులార్థి

1) దొర్జన్య నిరసన :

“మనిషి నక్కలీ డబ్బు తయారు చేసాడు, డబ్బు నక్కలీ మనిషిని తయారు చేసుంది” (Man makes counterfeit money and money makes counterfeit man) అన్నాడో పెదుమనిషి. డబ్బుకు తోబుటువే అధికారం కాబట్టి, ఆ రెండూ చెట్టాపట్టాలు వేసుకుని అలంగం లొక్కుదంలో ఆళ్ళర్యుమయితే లేదు కానీ, వాటి అగదాలు ఎక్కువయినప్పుడు జనం అటుడికిపోక మానరూ-

ఆ సినీ అధికారాన్ని పోతపోసే తయారయిన విగ్రహాలు పలెలో పెతం దార్శా, భూస్వాములూ. బెమ్ముని తిమ్మి చెసినా తిమ్ముని బెమ్ము చెసినా - వాళ్ళు అడింది అట, పాడింది పాట. “మగువు మాంగల్యామే యవ్వునమనీ, మగవాడికి డబ్బు యవ్వునమనీ ఆన్నాట్ల వెనకటి కొకాయన సంస్కృతంలో. ఇంతకన్న అన్యాయం మరోటిలేదని మనం బొకాయించినా, కళ్ళక్కునిపిస్తన్న దాన్ని కాదనీ అనలేం. ఆ తెర్కున ఓ నాలుగయిదు పుంజీల మటుంటాల్ని మినహాయి సే, మన దేశంలో అంతా, అటు వసివాళ్ళయినా అనుకోవాలి, నేరుగా ముసలితనంలో పడ్డ వాళ్ళయినా అనుకోవాలి. లేకపోతే రఱపాటికి బాగామరమ్ముడు జరిగి ఉండేదే మరి.

మొతం మీద ఈ పరిసితిని టిర్పుకోలేమన్న సంగతి తెలగు రచయితలు నిరూపించారు. ఈ పెతందార్య, ఈ భూరామందులూ ప్రదర్శించే బొడతాళ్యనికి ఎన్ని భతుకులు బాగి అవుతున్నాయో, ఎంతటి హలాహలం దిగమింగవల్సి వసోందో కళ్ళక్కుట్టించడానికి గ్రహయత్నం చేశారు. అందరూ పచ్చగా బితికతే బిలే బగుంటుఁ

దని అందరూ అనేడే (సర్వే జనాః సుఖినోభవంతు). దుఃఖపదేవాహు ఎక్కుడా ఏ ఒక్కడూ ఉండగూడదన్నది షెచ్చుకోదగ్గ ఆదర్శమే మరి (మాక్రిత్ దుఃఖాగ్ భవేత్). అయినా ఎవడికాక్కువాలిచి ఎంతమందికాక్కువాలిచి లంచేత కావలసిన గూటికి చేయకోడానికి కాడిని ఎన్ని వంకరయినా తిప్పుతారు.

ఈ మాదిరి ఇతిపృత్తాలతో రాసిన నవలలు ఈ దశాబి అరంభం సుంచి వసున్నాయి. మంథ వెంకులమీరావు రాసిన కొలువు, ఆసి, సూర్యుడా!.... ఈ కోవలోపి. “దేవుళ్లారా మీ పేరేమిటి?” శ్రీకాంత్ రాసింది. “చీకటోళ్లు” అర్చాద్ నవల. పెరు కాలంలో పొలాలో పుచ్చేనే కూలీల పరిస్థితుల్ని చిత్రించేది “బకీ బితుకులు” — కె. కె. మీనన్ రాసింది. “బలిపకువు” జాతశ్రీది. పోలా ప్రగడ సత్యనారాయణమూరి “నవోదయం,” వాసిరెడి సీతాదేవి నవల “రాబందులూ రామచిలకలూ,” నంది “నె మిశారణ్యం”లో హరిజనుల స్తుతిగతులో వాళ్లు పైకి రావడానికి పదే ఆరాటం కూడా ప్రతిబింబిసుంది.

జరుగుతున్న దోర్కాశ్యాల్ని కళ్కక్కట్టించడంవల్ ఆజించిన ప్రయోజనం వరోత్తంగా నెరపేరితే, వాటి పరిష్కారానికి చేసే ప్రయత్నాలు ప్రత్యుత్తంగా ఘరీతాలు చూపిస్తాయి. దశరథి రంగాచార్య “జనపదం, మోదుగపూలు,” అలం రాజయ్య “కొలిమంటుకుంది”, జ్యోతి ముఖి “వేలాడే మందారం” వంటి నవలలు దోర్కాశ్య నిరసనలోనే సరిపెట్టుకోక, దోర్కాశ్య ప్రతిఫుటను కూడా నిరూపిస్తాయి.

2) అధికార యంత్రాంగం : సమాజంలో ఇబ్బందులు

అధికారంలో ఉన్నవాళ్లు సమాజం పట తమకున్న బాధ్యతల్ని విస్తరించి నమ్మడూ, స్వార్థం ఎగడనినమ్మడూ, ఉద్యోగినత ప్రభలినమ్మడూ, పాలుమాలిక ఏర్పడుపుష్టు ప్రభుత్వ యంత్రాంగంలో లోపాలు పెరుగుతాయన్న సంగతి మనకు తెలుసు. ఈ లోపాలవల సమాజం ఇక్కటి పాలవురుండని నిరూపిస్తూ తెలుగు రచయితలు నవలలు రాశారు.

పాలగుమ్మి పద్మరాజు “రెండవ అళోకుడి మూడొళ్లు పాలన,” “నలరేగది” రాశారు. వాసిరెడి సీతాదేవి “రాబందులూ రామచిలకలూ” మాదిరెడి సులోచన “న్యాయం నిదురపోయింది, ఇది సాదేశం” మొదతైనవి ఈ శీర్ష ఇతిపృత్తాలో వడిచినవి.

3) త్రీల స్వయం వ్యక్తిత్వ నిరూపణ :

సమాజంలో పచ్చిన వివిధ పరిషామాలకు తోడుగా తీ జనభ్యదయంపట శక్థానస్త కులు ప్రభలడం గమనిసూనే ఉన్నాం; హరిసూనే ఉన్నాం. కానీ, సమిషిలో అంగికార యోగ్యమైనది వ్యప్తిగా నిరసనకు గుర్తొచ్చే సందర్భాలు కోకాల్లిలు. విద్య వైజ్ఞానిక రంగలో, వృత్తి విద్యారంగాలో, ప్రభుత్వపాలన రంగంలో జహిక లెంతో ముందుకు వస్తున్న మాట నిజమే. కానీ తమకున్న అవకాశాల్ని

వినియోగించుకోదానికయనా, లేని వాటని కల్పించుకోడానికయనా ఇంటా బయటా. కొంత ఘరము గురికాక తప్పడంలేదు. స్వయం వ్యక్తిగ్వానిన్న నిరూపించుకోక తప్పడంలేదు. ఈ పరిస్థితి మనిషిలో మార్పు తెచ్చింది. తేనను తాను “ఎస్ట్ర్ట్” చేసు కుంటే తప్ప మనుగడ్డ సాగించలేమన్న అభిప్రాయం ప్రభలింది.

ఇప్పేటల తెలుగు నవలలికిది కథావసువయింది. జ్యోతి (సెప్పెంబరు) పత్రికలో విద్యేశ్వరి రాసిన “జీవనయాత్రలో త్రై” యువ (సెప్పెంబరు) పత్రికలో కనకదుర్గ రాసినది ఈ కోవలోవి. ఛహరా సాహితి “వసంతరాగం”, డా॥ ఆలూరి విజయలక్ష్మి “సట్టివ స్వప్నాలు”, అనందారామం “తుపాను” కూడా ఈ మాదిరివే.

4) అడవాళ్ళ రచనలకూ, మహిళా విముక్తి ఉద్యమం

పోకడలకూ ప్రతిన్పందన

సాహిత్య రంగాన్ని మగవాళ్ళకృతే గుత్తు తీసుకోలేదన్న సంగతి ఏనాడో రుజువయింది. కవయిత్రులు, కథయిత్రులు అక్కడక్కడ అవసిసునే పచ్చారు. కొని దాదపు రెండు దాటాలుగా నవలా రచనలో, సాహిత్య వ్యాపారంలో వాళ్ళదే పై చెయ్యి అవతూ వచ్చింది. అందుకు లోడ్పడ్డ వరిసితులు మన కిక్కడ అనవసరం. జరిగింది ఒకరకంగా మేలే. పాఠకుల సంఖ్య. రచయిత్రుల సంఖ్య ఇఖ్బాది ముఖ్యాలిగా పెరిగింది. తీరుటాలుగా చదువుతునేవాళ్ళకి తీరుటాలు సాహిత్యం లేకపోతే ఎలా? రాజీలో నెలూ ఉంటుంది, పొలూ ఉంటుంది. అందులో లింగధేదము మాసించనక్కలాలేదు. అయితే పరిమిత పరిధి దాటలేనివాళ్ళు, పరిసర పరికిలన కొరవడవాళ్ళు, అనుభవాన్ని ఆరించుకోనివాళ్ళు రచనకు పూనుకున్నప్పుడు వాళ్ళ పోకడలిన్నీ హారించడం కషంగానే ఉంటుంది. వాటిమీద రియాకన్స్ రాకమానవు.

అలాగే మహిళా విముక్తి ఉద్యమం పేరిట సాగే ఆలోచనలు కొన్ని పెట్రి తలలు పేసినప్పుడు వాటికి ప్రత్యేకంగానో పరోక్షంగానో ఖండనమందనలు ఎదురవు తుంటాయి. పీచిని దృష్టిలో పెట్టుకని కథావసువులు మలుచుకొన్న రచయితలు కూడా ఉన్నారు. చివుకుల పురుషోత్తం “సావిత్రీ.”

ఇక్కుదొక్క విషయం. ఈ మాదిరి ఇతివృత్తాన్ని ఎన్నుపున్నవాళ్ళ ఆడవాళ్ళ రచనలు చెయ్యడానికి కని, మహిళా విముక్తి ఉద్యమానికి బస్టవిరోధులని అసుకోవలిన అవసరం, ఆవకాశం ఎంత మాత్రం లేవు. ఆలోచనా సంఖి సణావుగా సాగాలన్నదే వాళ్ళ ధ్వయం.

5. నగరీకరణం

క్రింది కదులులో చల కదలకుండా ఉన్న పల్లెటూళ్ళకు పుట్టుకీళ్ళకు కదలారే పరిస్థితి రావడంతో వచ్చాలక్క వలన పోవడం ఎక్కువయింది. జబ్బాపై దస్క్కం ఉన్నవాళ్ళు ఆ స్తోపులు పెంచుకున్నవాళ్ళు పల్లెల్లిన్న వదిలిపెట్టి రాకపోయనా నగరీకరణ ప్రభా

వానికి గురికాక తప్పలేదు. వాళ్ళలో కొండరికి ఒక కాలు పల్లెలో ఉంటుంది, మరో కాలు పట్టుంలో ఉంటుంది.

పల్లెలో పటుమని పదివీధులు కూడా కనిపించని వాళ్ళకి పట్టుం మహాప్రవం చంలా కనిపించదంలో ఆశ్చర్యంలేదు. జానెదు పొటకోసం వచ్చేవాళ్ళు కొండరు; చదువులకోసం వచ్చేవాళ్ళు కొండరు; వ్యాపారం కోసమో, విలాసాల కోసమో వచ్చేవాళ్ళు కొండరు. పట్టుంలో మెరినే మాయ జలారుకు జిగేలయంటాయి కొన్ని కశ్చ. ఈ రకమైన ప్రలోభాలూ తల్లుకోడం నుఱువేమేకాదు. వాచికి లోబ్బడ్ బిత్త కులు ఎన్ని రకాలుగా మారతాయో చెప్పలేం.

ఈ మాదిరి ఇతివృత్తాలతో రాసిన నవల్లో చెప్పుకోదగ్గది వాసిరెడ్డి సీతాదేవి గారి 'మట్టి మనిషి.'

6. వేర్పాటు ఉద్యమాలు

అంద్రప్రదేశ్ ఏర్పడ్ పదమూడేళ్ళకి ఇటు ఒక ఉద్యమం, మరో మూడు సాలగేళ్ళకి అటు మరో ఉద్యమం రావటం మనకు తెలుసు. కలిగిన కషంలో, జరిగిన నష్టంలో అంతరాలు ఏవయినా, ఈ రెండూ వేర్పాటు ఉద్యమాలే. వీచి త్రఫు వాల్మి చిత్రించిన నవలలు కూడా తెలుగులో వచ్చాయి— నవీన్ 'ముళ్ళపొదలు', మాదిరెడ్డి సులోచన 'సంధ్యారాగం'.

7. అస్త్రీయవాదం

మన రచయితలో వివిధ సాహిత్య వాదాలతో, మనో వై జ్ఞానిక సిద్ధాంతాలతో నన్నిహిత పరిచయమున్న వాళ్ళు గాథమైన అభినిషేఖం కలివాళ్ళు కూడా కొండరున్నారు. గతానుగతికమైన ఇతివృత్తాలు ఇతీసుకుని, అలవాటయిన పదతిలో రాసేసి చేతులు కడుక్కోదం వాళ్ళకి ఇషం ఉండదు. ఒక్క రచన రాయడానికి ఎన్నో పు సకాలు చదువుతారు ఎంతో తరివభరన చేసారు. ఒక్కాక్కుప్పుషు ఒక్క నవల రాయడానికి కొన్నెళ్ళపొటు ప్రమాణ పడతారు. ఇంత ప్రమాణపడ్డా రచన ఎలా తేలింది, పాఠకలోకం ఎలా ఆదరించింది అన్నావి వేరే విషయాలు.

ఒక ప్రమోగం పదిమందినీ ఆకటుకోవాలంటే సిద్ధాంతటలం చూసుకుంటే చాలడు. సామాన్య పాఠకుడికి కావలసింది కథ. అందులో పాతలూ, పరిసుతలూ, సంహాదాలూ ఏమాత్రం ఎచ్చెట్టుగావున్న అతమ భరించలేదు. పేగా సిద్ధాంతి ప్రాతిపదికమీద రాసిన నవలలో సృజనాత్మక రచయితకన్ను సాహిత్య విపుర్యకుడే కొట్టొచ్చినట్టు కుపిస్తూ ఉంటాడు. అంచేత పాఠకుడు పెదవి విరిచే ప్రమాదం ఎప్పుడూ ఉంటుంది.

సరే - దేని సాధక బాధకాలు దానివి. రచయిత తన ప్రమోగాలు మానుకోదు. ఈ దశాభ్యాసిలో వెలువడ్డ నవలలో అ స్త్రీయవాదాన్ని ఆశ్రయించుకొన్నవికూడా

ఉన్నాయి. మనిషి మనుగడ వాటికి కేంద్ర బిందువు. ఇందుకు ఉదాహరణలు పద్ధత చంటీదాన్ ‘హిమజ్యాల’, ఆర్. ఎస్. సుదర్శనం ‘సంసారవృక్షం.’

8. మానసిక సంకుచితత్వాల విచ్ఛేదన

పరిణామమన్నది సాహిత్యంలోనూ, సిదాంత వాదాలోనూ వచ్చినంత తొందరగా సమాజంలో రాదు; సమాజ సమాజిలో కనిపించేటంతో తొందరగా వ్యక్తి జీవనంలోనూ రాకపోవచ్చు. పరిణామాన్ని అపటేమని తెలిసికూడా పాతకాలపు అలోచనల్ని అచ్చార్థించుకు పాతలాదేవాళ్ళు ఉంటూనే ఉంటారు. అలాటి వాళ్ళలో పరిప్రఏత రన రావడానికి అనుభవమే గుణపాతం నేర్చాలి తప్ప లెక్కరు పనిచెయ్యాలు.

ఇటీవల వచ్చిన ‘యాత్ర’ నవలలో చాగంటి తులసి తీసుకున్న ఇతివ్యక్తం ఈ మాదిరిది: ఒరిస్సాలో ఉంటున్న ఒక తెలుగు కుటుంబం దీనికి కేంద్రం. అందులోనూ ఒక ముసలమ్మగారు ప్రధాన కేంద్రం. ఆవిధ, మనిషి ముసలిదే కాని అలోచనలో, అవగాహనలో ముసలికంపు లేదు. ఉద్యోగాలు చేసుకుంటున్న కొదుకూకోడలితో, మనమలూ మనమరాళ్ళతో హాయిగా ఉండడమేకాదు; అందరూ హాయిగా ఉండాలని చూసుంటుంది. ఆవిధ స్నేహితురాలు పరో ముసలమ్మగారు, ఇందోకొదుకుమీదా, కోడలిమీదా అలిగి కలకతా నించి చెప్పా పెటకుండా వచ్చిపచుతుంది. బొందిలో ప్రాణముండగా రాణి పడననే భీషిష్టంచుకున్న తే స్నేహితురాల్ని బహునేర్చుగా, ఉర్చుగా, మార్చిన ముసలమ్మగార్చి అభినందించకుండా ఉండలేం; రచయిత్రి సామర్థ్యాన్ని ప్రశంసించకుండా ఉండలేం.

9. పారమార్థిక దృష్టి

జానెడు పొటకోసమో, మోపెము డబ్బు కోసమో, మరోదాని కోసమో అరాటం ఎప్పుడూ ఉండనే ఉంది. వీటిన్నిచీకి అవల ఒకానాక ప్రశాంతి, ఒకానాక తేజస్సు జీవితానికి పరమారం తెలుపుతున్నట్టుగా ప్రేమేక దృష్టి ప్రసరిసున్నట్టుగా అనుభూతి పొందే రచయితే లున్నారు. దాని సంస్కారం అదంపటే రచనలుకూడా ఈ ఉధార్థిలో వచ్చాయి. చివుకుల పురుషో త్తం రాసిన విదిపోపం ‘సావిత్రి సవలలు ఇందుకు ఉదాహరణలు.

ముగింపు

ఈ మాదిరిగా, ఈ దశావిలో వెలువడ నవలల ఇతివృత్తాలో పె విధ్య ముంది. సమాజంలో పెరుగుతున్న వేగం నవలిలోకూడా కనిపిసోంది. నవలల పరిమాణం తగ్గుతూ వచ్చింది. సామాజిక పరిణామాలప్పల్ల స్పృహో ఎక్కువపుహా వచ్చింది. ఇది హార్షించదగ్గ విషయం.

□

నవల - శిల్ప పరిషామం

నవీన్

ఈ దశావిలో — అనగా 1970 నుండి 1980 వరకు తెలుగులో వెలు వడిన నవలా సాహిత్యాన్నంతా నేను చదువలేదు. అందువల ఈ దశావిలో సవలలు రాసి ప్రమీరించిన తెలిగు సవలాకారులందరూ లిప్యం విషయంలో తమనవలలో కనబరచిన వైవిధ్యాన్ని వివరంగా, సూక్ష్మంగా విశేషించే ప్రయత్నం ఈ వ్యాసం ద్వారా నేను చెయ్యటం లేదని పారుకులు గమనించాలి. అయినా ఈనాటి నవలా సాహిత్యంతో నానున్న పరిచయాన్ని పురస్కరించుకొని తెలుగు సవల ప్రారంభంనుండి ఈ దశాద్ధి పరకు శిల్పరీత్యా పొందిన పరిణామాన్నిగుర్చి సూటంగా ఒక పరిశీలన చెయ్యుటానికి ప్రయత్నిస్తాను.

రచయిత తను చెప్పచల్చుకున్న విషయాన్ని ఒకప్రత్యేకమైన పద్ధతిలో చెప్పటాన్ని శిల్పం అంటాం. చెప్పడల్చుతన్న విషయాన్ని అందంగా, శ్రక్తి పంతంగా, స్పష్టంగా, ఉత్సంరమ రేకేతించే విధంగా చెప్పటంలోనే ఒక రచయిత ప్రతిథ ద్వీతికమౌతుండి-విషయం ఎంత గొప్పాదైనా ఆ విషయానికి అత్తర రూపం ఇచ్చిన పద్ధతి పేలవంగా ఉంచే ఆ రచన విఫలమైపోతుంది. అందుకే ఏం చెబుతున్నాం అన్నదే కాతుండా ఎలా చెబుతున్నాం అన్న అంళం పట్ల రచయిత తగినంత త్రిప్తిసుకోవాలి.

కొందరు అభ్యుదయ రచయితలు శిల్పం అన్నది అంతమఖ్యం కాదని,

వసువులోని నవ్యతను, గొప్పదననినీ బట్టే ఆ రచన ప్రమాణాన్ని నిర్యించాలని, శిల్పం వసువులోని అంతర్గాగమే కాని ప్రత్యేకమైంది కాదని వాడినుంచారు. ఈ వాడనను బలపరచేకారణాలు కొన్ని లేకబోలేదు. కొందరు రచయితలు తమ వసు దారిద్ర్యాన్ని శిల్పం అన్న మునుగులో దాచే ప్రయత్నం చేసారు— అందుకే చలం—

“తను చెప్పదలచున్న సంగతి తనకే స్పష్టంగా తెలీనప్పుడు తన చాత గాని తనాన్ని అర్థ అస్పష్టతనీ ఛందస్సు నీరెల వెనుకా, అలంకారాల ఘధ్య కరిన వదాల బురాఫాలోను దాచి మోస గించాలని చూసాము కవి” అన్నాడు.

లాక్ష్మికుల పుణ్యమూ అన్నట్ట మన సాంప్రదాయ సాహిత్యంలో శిల్ప నికి మితిమీరిన ప్రాధాన్యం ఇవ్వటం వల శిల్పం పేరులో రచయితలు సర్వన్ కుల చెయ్యటం మొదలెట్టారు. అందు పలనే అభ్యదయ రచయితలకు శిల్పం అన్నమాట వింపేనే ఒక రకాను యేవ గింపు కలుతోంది. అయితే శిల్పం శిల్పం కోసమే కాదని, రచయిత తను చెప్పదలుకున్న విషయాన్ని పారకుల హృదయాల్లో శ కిపంతంగా అవిష్కరించే ప్రయోజనాన్ని సాధించటానికి శిల్ప మన్న విషయం గుర్యంచుకోవాలి. శిల్పాన్ని నిర్ణత్యం చేసే రచన నిరీచంగా తయారె పారకులపు డూరాచ్చి పోవటంవల ఆ రచనవల మనం ఆశించిన ప్రయోజనం నెరవేరదని అభ్యదయ రచయిత మరచిపోకూడదు — వసువుకే అగ్రశాంఖాలం ఇచ్చినపుటి శిల్పాన్ని

నిర్ణత్యం చెయ్యుకూడదు. ప్రతిభ ఉన్న రచయితలో వసువు, శిల్పం— ఈ రండూ పసుగు పేకల్ల పెనవేసుకు పోతాయి.

పాశాత్య సాహిత్య పరిచయంవల మన సాహిత్యంలో నవల అవిర్భవించింది. ఇతర సాహితీ ప్రక్రియలకూ నవ లకూ ఉన్న ప్రధానమైన శారతమ్మాన్ని పనం గమనించారి. నవలకు “వా సనికత” అన్నది అత్యంత ప్రధాన— నది. మూలంగా నవలను “వా సవ జీవితాన్ని పోలించి ఒక దీర్ఘ చెనపేచన రూపంలో సాగే కథ” అని నిర్వచించవచ్చు. ఈ నిర్మిచనంలో “వా సవ జీవితాన్ని పోలించి” అన్నమాట చాలా ముఖ్యమైంది. హృషిపు పురాణాలోను, ఇతిహసాల్లోను, సాటకాలోను కనిపించే అభూత కిల్పనలలు నవలలో చోటులేదు. నవలను చదువు తన్నంతసేషు పారకులు ఆ నవలలోని పూతలు, సంఘటనలు, సంధారణలు, వాతావరణం—అన్ని రాము తమ నిత్య జీవితంలో చూసున్నటుగానే ఉండాలి. ఇలా వా సవికత ఉట్టివడే విధుగా రచయిత తన నసవలకు రూపకల్పన చెయ్యాలి. నవలకు ఎలాంచి ఇతిపృతాన్ని రీసు చున్నపుటికి ల ఇతిపృతాన్ని నవలగా మలచినప్పుడు పారకులు— ‘ఇదంతా నింంగానే జరుగుతోంది’ అన్న ప్రమాదు కల్పించలేకపోతే ఆ నవల విఫలమైపోతుంది. ఇది జరగాలంకి నవలలోని రెలి, పూతలు, సంఘటనలు. సంధారణలు మొదలైనవన్ని అత్యంత సహజంగా, మన చుట్టూ వుండే సాంఖ్యక వాతావరణాన్ని ప్రతిచించేలా ఉండాలి.

ఇలా వా స్తుకతను పోడించబం అన్నది
నవలా శిల్పానికి ప్రాణప్రదమైంది.

ఇక్కడే మనం మరొక అంశాన్ని కూడా గూరించాలి. మిగతా ప్రక్క యలు పరిధికంటే నవల పరిధి చాలా నిస్తు మెనది. కొత్యం, నాటకం, వ్యాం మొదలైన సాహితీ ప్రక్కయల శిల్పాన్ని నవలా శిల్పంతో సమ్మేళనం చేసి కోవ బానికి అవకాశం ఉంది. సందర్భానిత మెన వరసలు, సంభాషణలు, వివరణలు సాటకీయత, పాత్రచిత్రణ మొదలైన వన్ని నవలలో ఉంటాయి. అందుకే ఒక గొప్ప నవల చదినిషప్పశు గొప్ప కవిత్వాన్ని, గొప్ప నాటకాన్ని చదినిన అనుభూతి కలుతుంది. ఇలా ఇతర సాహితీ ప్రత్రియలోనే శిల్పసందర్భ తనలో మేళవిచుకోవటం వల్లనే అథ నికి యుగంలో నవలకు మిగతా ప్రక్కి యలకు లభించని అత్యధిక ప్రజాదరణ లభిస్తోంది. అందుకే సమకాలీన సాంఘిక జీవితాన్ని ఎంతో లోచనా, ఎంతో విస్తృతంగా చిత్రించబాటికి నవల తున్నంత అవకాశం పురే ఇతర సాహితీ ప్రత్రియకు లేకపోవటంలో ఆశ్చర్యం తేదు

నవలా శిల్పానికిముఖ్యమైనవఅంశాలు: క్షాక్షరన పద్ధతి, శైలి, సంభాషణలు, పాత్రచిత్రణ, నాటకీయత మొదలైనవని. విభి చిషయంలో తెలుగు నవలా సాహిత్యపు ప్రారంభదళలో వెలువడిన నవలలకు, రా దశాల్లిలో వెలువడిన నవ అలకు చుధ్య తారతమ్యాలను విల్సేషిస్తే ఆ నాటికి రా నాటికి శిల్పాన్యా మన

నవల పొందిన వరిణిమం అర్థ మాతుంది.

ప్రారంభదళలో వచ్చిన నవలలో క్షాక్షరన పద్ధతి ఐతిహాసిక పుత్తిలో జరిగేది. రా పద్ధతిలో రచయితే రచనలో సప్తమా వ్యాపించ పాత్రల్ని పరిచయం చేసు, ఆ పాత్రల మంఱ చెడ్లిస్తిగూర్చి కూడా తనే చెబుతూ కథ నిదిపిసాయి. శైలి చిషయంలో ఆనాటి నవలలు సదీర్చైన వాక్యాలతో, కలిన పదాలతో చాలా బధిషుగా వుండేవి. సంభాషణలు, వరసలు కూడా చాలా దీర్ఘంగా సాగేని. ఆ నాటి మన నవలాకాయలు నవలకు వచన ప్రబంధమని పేరుపెటారు. అందుకే ఆనాటి నవలలు వచ్చేరూపంలో ఉన్న ప్రబంధాలలాగే నిర్మించబడ్డాయి.

తెలుగులో తొలినవల అని చెప్పి బడ్డ న్ను “రాజ శేఖర చరిత్ర”తు ఆ నవలా రచయిత కందుకూరి వీరేశ్వరింగంగారు రాసిన పీరికలో ఇలా అన్నారు :

“ఈ వరకు మన యాంధ్ర భాషలో జనుల యాచార వ్యవహారములను దెలుపుచు నీతి బోధకములుగా మంచు వచన ప్రబంధము లేచియు లేకపోవట యొల్లివారికి నిశదముయే యున్నది కదా; అయినను దేశభాషలలో నెలనూ నుఫుర్ ఔనదని పేర్కొనబడిన మైన తెలుగు భాషకులువంటి లోపమును తొలగింప వలయునని కొంతకాలము క్రీందట నేనీ గ్రంథమును ప్రాసి శ్రీ నివేదవరినీ ప్రతికామ ఖమున ప్రకటించితిని.”

నవల జనుల ఆచార వ్యవహారాలను తెలియజేయాలని, నీతి బోధకముగా ఉండాలని వీరేశ్వరింగంగారు అర్థం చేసు

కొని ప్రశంధ వదతిలో తన రాజు జేథర చరిత్రను రూపొందించాడు.

‘రాజు జేథర చరిత్ర’ ఈ క్రింది విధంగా ప్రారంభమౌతుంది:

“శ్రీ నసికాంత్యంబకముకడ కడు దూరమున నెక్కడనో పక్కిషమున నోక్క యువుత గోత్రమున జనన మొంది ఊర్కుకా కంకణాదులొముంగులు తుఱంగింపఁ దనజననమునకుసాన – న భూభృద్యుర పరోభాగమునే⁹ పలము లంటి జారుచు లేచుచు గొంతుకాల ముండి....”

ఈ వాక్యం ఇలా ఒక పేజీన్నర పరకు సాగి సాగి “యాంధ్రాదేశమున కలంకార భూతమైన రాజుమేంద్ర వరపుర సమీపమునే మిక్కిలి వన్నె కెక్కి యుండెను” అని అంతమౌతుంది.

రాజుమేంద్రం వక్కన గోదపరి నది ప్రవహిసున్నదని చెప్పుచూకి రచయిత ఇంత సుదీర్ఘమైన వరసతో పూడిఉన్న వాక్యరచన చేశాడు. ఆనాటి సవలలో ఇలాంచి వర్ణనలు సర్వసామా న్యమే – ఇలాగే అనాటి సవలలో ప్రతీదీ రచయితే చెప్పటం వల పారచల ఆలో చనకేమీ మిగిలేది కాదు. నపలద్వారా తను ఇవ్వదల్చుకున్న సందేశాన్నికూడా రచయిత మరీ వాచ్యంగా చెబుతూ ఉండే వాడు. సవలలోని సంభాషణలు కూడా మొ తం సవలలోని సహజమైన అంత ర్ఘాగైలుగా కాకుండా వాటికచే ప్రత్యే కంగా ఉన్నట్టుగా సుదీర్ఘంగా సాగేని నాటకీయత, పాత్ర చిత్రణ మొదలెనని కూడా చాలా ఎచ్చెట్టుగా ఉంటుందేని.

ఈనాటి సవలలో కథా కథన వద్దతి

చాలావరకు హూర్ఫ్సు పతిహసిక పదతిలోనే సాగుతున్నపుచ్చికి రచయితే ప్రతి విషయాన్ని తను చెబుతున్నట్టుగా కాకుండా పాత్రల ఆలోచనలద్వారా, సంభాషణల ద్వారా చెప్పించి పాత కుడి ఆలోచనలు వదును పెటుడం జనుగు లోంది. కుపొనవరసలు, సంభాషణలు ఈనాటి సవలలో చూసున్నాము. పాత్ర చిత్రణ విషయంలో కూడా ఈ నాటి సవలాకారుడు హూర్ఫ్సంలా పాత్రల మంచి చెడ్లిన్న తనే చెప్పేయుటం కాకుండా ఆ పాత్రల ఆలోచనల ద్వారా, చేతల ద్వారా, మాటలద్వారా ఆ పాత్ర స్వభావాన్ని గూర్చి పాతకుడే ఒక నిరయాన్ని తీసుకునేలా చేసాడు. సవలద్వారా తను చెప్పదల్చుకున్న విషయాన్ని - దీన్నే హూర్ఫ్సు రచయితలు నీతి అనో సందేశమనో అ న్నా రు ఎక్కుడా వాచ్యంగా చెప్పుకుండా సవలంతా చదివాక పాతకుడే ఆలోచించుకొని ఈ సవల ద్వారా ఈ రచయిత సమాజాను : ఇవ్వదల్చుకున్న సందేశమిది అని తెలుసు కునేలా చేసాడు ఇలా పాత్రలకు పాతకు లకు మధ్య రచయిత పదేపదే ఆసుపత భుండా సాధ్యుచునంత వరుట అదృశ్యుచు పోవటం ఈనాటి సవలా ఇల్పుంలో కనిపించే ఒక ముఖ్యున లభించఁ .. ఈ విధంగా ప్రారంభచకలో వచ్చిన సవలలలో ఈనాటి సవలలకు ఇల్పరీత్యాగక క్రమ పరిషామం కలిపిసుంది.

ప్రారంభ సవలా ఇల్పానిఁ ఈ నాటి ఆధునిక సవలా ఇల్పానిఁ ద్వారాధిని నిర్మించిన సవలాకారులు చలం కొడపచి గంటి చుటుంబరావు, గోపింద్, బుచ్చి

దాఱు మొదలేన వాళ్లు. ఈ నవలా కారుల నవలలోనే తెలుగునవల హూర్స్‌పు బిరువెన శిల్పీలత్కాలను విడనాడి నేచి సహజమైన, సరళమైన ఆధునిక శిల్పీ లత్కాలను సంతరించుకుంది. ప్రారంభ దశలో యేర్పడిన లత్కాలను పరిషారించుకొని నవల చాలా సహజంగా, సరళంగా మారటం పలనే మామూలు పారకులచ్చుడా చాలా దగ్గరెంది. స్వాతంత్ర్యం తర్వాత దేశంలో చదుపుకున్నవాళ్లు సంఘ్య పత్రికల సంఘ్య పెబగటంలో నవలకు విశేషమైన ప్రజాదశ జాల లభించింది.

ఈనాచి నవలలోని భాష, పరసులు, సంభాషణ ఎంత స్వహాజంగా, సరళంగా ఉన్నాయో చెప్పటాన్కాక. ఉదాహరణ : వాసిరెడి సీతాదేవి రచించిన 'పటిపునిషి' నవీల ప్రాచీలమైన ఈ తీరును గాచినించండి:

"చుక్కులు వెలవెల బోతున్నాయి. తోలివెలగులు మంచ తెల్లి లోసు కుంటా వసున్నాయి.

"ఏ సోంబా ! ఎలమండా ! ఇంకా డిచ్చులుచూసారేంరా?ప్పా?కానియ్యంది."

"అయ్యగారిదే అలస్యం"

"కూలీలంతా తలగుడులు బిగించికుపుచుట్టా కష్టార్థ. సాంబయ్య పైవంచ నడుం చుట్టా కట్టుకొని పరికుపుచుట్టా మూడుసార్లు ప్రద్రష్టించేసి కుపుమీదట ఎగజాకి స్థిరోప్పు పగలదీశారు.

"కూలీలంతా తలా వో మోట్ట అందున్నాడు.

"సాంబయ్య పరిమోపు వాపేసుకొని కుపుమీదనుంచి దూకాచు.

"బొపన అయ్యగారు మారిసే ఈ ఏమి బింగారం రాట్లుంది" అన్నేదు ఎలమంద."

పైన నేను స్వాలంగా పేర్కొన్న లత్కాలే కాకుండా నవలా శిల్పిలో ఇచ్చివలి కాలంలో సంభవించిన కొన్ని ప్రత్యేక లత్కాల్ని ఇప్పుడు చూద్దాం. ఒకాధికారి పద్ధతి దృష్టాన్య నవలల్ని ఈ కింది విధంగా విభజించవచ్చు:

1. రచయితే కథ చెప్పే పద్ధతి: దీనినే ఐతిహాసిక పద తి అంటున్నాము — ప్రారంభదశనుండి ఈ దశాల్ని పరిషువైవడిన చాలా నవలలో పైనేను వివరించిన మార్పులు కలిగినపుటకి స్వాలంగా ఈ పద్ధతినే ఈనాచిపరిషువై చాలామంది నవలాచూలు అనుసరిస్తున్నాయి.

2. రచయితే కాకుండా నవలలోని చేదైనా ఒక పాత్రచేత కథ చెప్పించే పద్ధతి — దీనినే ఉత్పత్తి పురుషలో కథ చెప్పే పద్ధతి అంటున్నాము. ప్రారంభ నవలలో ఈ పద్ధతి ఎక్కువగా కనిపించకష్టోయినా ఈ దశాల్నిలో వెలువడిన నవలలో ఈ పద్ధతి ఎక్కువగానే కనిపిస్తున్నది. ఈ పద్ధతిలో రాయబడిన నవల చదువుతున్న పారకులకు ఉన్న నవలంతా ఆ కథ చెబుతున్న ప్రధాన పాత్ర యొక్క స్వీయచరిత్రలా కనిపించి ఇదంతా నిజమేనన్న భ్రాంతి కలిగే అవకాశం ఎక్కువగా ఉండుంది — అందుకే చాలామంది - ఆధునిక నవలా కారులు ఈ పద్ధతిని అనుసరిస్తున్నారు. చలం రచించిన 'ప్రెదానం' నవలలో ఆ నవలలోని ప్రధానపాత్ర రాజేశ్వరి

కథంతా తనే చెప్పటంతో ఆ నవలను పారకులు రాజైశ్వరి స్వీయచరిత్ర అనుకున్నారు.

3. లేఖాపదతిలో నడిచే నవతలు : నవలంతా ఆ నీవలలోనీ జదరు ప్రధాన పాత్రల మధ్య నడిచిన లేఖలి రూపంలో నడిపించవచ్చు - హర్షయంగాని ఇప్పుకు గాని ఈ పదతిలో వెలువదిన నవలలు చాలా త క్ర్యూ వేన నుకుం టాను - దంగనాయకమ్మ రచించిన 'కృష్ణవేణ' నవలను ఇందుకు ఉదాహరణగా చెప్పవచ్చు.

4. డేరీ రూపంలో నడిచే నవతలు : నవలలోనీ ఒక ముఖ్యపాత్ర రోజు రాసుకున్న డేరీ రూపంలో కూడా నవలను నడిపించవచ్చు : ఈ తరఫు నవలలో కూడా ఇదంతా నిజంగా జరిగిందేనన్న భ్రమను పారకులో కల్పించటంలో రచయిత ఎక్కువ కృతి కృత్యుమ కావటానికి అవకాశం ఉంది - హర్షయం ఉపుల లక్ష్మిరావు రాసిన 'అతమ్ - ఆమె,' తయధ్యనే వెలువదిన నేను రాసిన 'చీకటి రోజులు' ఇందుకు ఉదాహరిస్తున్నాను.

5. చెతన్య్ ప్రపంతి పదతిలో నడిచే నవతలు : మొతం నవలంతా ప్రధాన పాత్రల అంతరంగ చిత్రణగా - ఆ పాత్ర చెతన్యంలో, సువ్చేతన్యంలో తలెతుతున్న అనేక జ్ఞావకాల, అలోవసు, సంఘరణల పరం వీరను చిత్రించే ప్రయత్నం ఈ తరఫు నవలలో జరుగుతుంది. పాత్రల్ని జావ్యంగా మాత్రమే కాకుండా ఆ పాత్రల అంతరంగంలో యేం జరుగు

తుందో తెలుసుకోవటానికి ఈ తరఫు నవలలో అవకాశం ఉంటుంది.

సాంప్రదాయ పద్ధతులలో విసుగె తిన నవలాకారులు ఈ పద్ధతిలో నవలల్ని రాయటానికి ప్రయత్నించారు - ఈ దశాబీ ప్రారంథంలో వెలువదిన 'అంపకయ్య' ఇందుకోక ఉదాహరణ.

సూఱంగా పెన వివరించిన ఐదు రూపాలో నవలల్ని రచించటానికి అవకాశం ఉన్నప్పటిక రానాబీ చాలా మంది నవలాకారులు మొదటి రెండు రూపాలనే ఎక్కువగా ఆళ్లాసున్నారు హర్షయం సామర్మాట మామ్ అన్నట్టు మంచి నవలల్కాక ప్రారంథం, మధ్యమం, అంతం ఉండాలన్న సాంప్రదాయ సూత్రాన్నే మన నవలాకారులు పాటిసున్నారు.

ఈసాము నవలలు రాసున్న నవలాకారులో చాలామందికి అలా తప్ప మరోక విధంగా నవల రాయొచ్చున్నన్న అవగాహన ఉన్నట్టు కనిపించదు. అందుకే ఈ దశాబీలో వచ్చిన నవలలో శిల్ప వై విధ్వం అంతగ్న కనిపించదు. చదువుతున్న పారకులు కూడా నవలను ఒక మంచి కథను చెప్పే ప్రక్రియగానే చూసున్నారు తప్ప ఇర్ప అంశాలను అంతగా పట్టించుకోవటం లేదు. నవలల్ని ప్రచురిస్తున్న పత్రికల వాళ్ళకూడా ఇలాంటి సగటు పారకుల్ని దృష్టిలో పెట్టుకునే వాళ్ళకు నచ్చుతాయినుకున్న నవలల్నే ప్రచురిస్తున్నాడు. అందువల్ల సాంప్రదాయక్కొన పద్ధతిలో కాకుండా కొత్తగా, ప్రయోగాత్మకంగా నవలల్ని

రచించే నవలాకారుల సంఖ్య రోజు రోజుకూ తగిపోతోంది.

సూలంగి ఐతిహాసిక పద్ధతినే అనుసరించినప్పటికి ఈ దశాబ్దంలోని ప్రముఖ నవలాకారుడెన రా.వి. కాత్రిలో ఒక ప్రత్యేకట్ట నే కిల్పం కనిపిసుంది. అయిన తన నవలను సుదీర్చిపుట్టే సంభాషణలతో, అనంధ్యాక్షమైన పాత్రతలతో వింపేసాధుతః కారణం చేతనే అయిన నవలలో సంభాషణలు, పాత్రతలే తప్ప ప్రియిముందుకుసాగుద్దు—“రాజుమహాషి” “రితాలు—రాంభాటు”—ఈ రెండు నవలలోనే ఇదే లక్షణం కనిపిసుంది. అందు వల్ల ఈ రెండు నవలలు కూడా అనంధారంగా నిఖిపోవడంలో ఆశ్చర్యం లేదు.

ఈదచాబంలోనే వెలువడిన కిల్పార్ట్ క్యాపెన్ విధ్యమన్నీ నవల లో పేర్ రౌస్ నడగింది వాడెర చండిదసగారి “హిమ జ్యాల.” పాత్రతల వనో ప్రపంచానికి అద్భుతమైన ఆశ్చర్యరంగం ఇసారు ఈ నవలా రచయిత.

ఈ వ్యాసాన్ని ముగించే ముందు భాషాపరంగా మన నవలలో కొందరు రచయితలు చేస్త న్నిప్రయోగాల్నిగూర్చి రెండు మాటలు—ఈనాడు వెలువడున్న నవలలన్నింటిలోను మన వారాపత్రికలో రాయిబుద్ధి వ్యాపహరిక భాషనే ఉపయోగిసిన్నారు. అలా కాకుండా తెలుగు దేశంలోని కొన్ని ప్రాంతాలో ప్రమణించిన ప్రత్యేకమైన యాసతో, ఆ ప్రాంతానికి పరిషతమైన కొన్ని పటుకుబ్బతో

మాటాడే మాండలిక భాషలో నవలలు రాయీలన్నీ ఉటలాటం కొందరు రచయితలో కనిపిసున్నది. ఇంతకు ముందు నవలలో ప్రాంతియ భాష లేదనికాదు. ఉదాహరణకు రా.వి. కాత్రి నవలలో విశాఖపట్టం జిల్లాలో మాటాడే భాష’ దాశరథి రంగాచర్య నవలలో తెలంగాజు జిల్లాలలో మాటాడబడే భాష ప్రష్టలంగా కనిపిసంది. కాని ఈ మాండలికాలు కేవలం పాత్రతల సంభాషణలో మాత్రమే కనిపించేని. కాని ఇటీవల్ కొందరు రచయితలు మొత్తం నవలంతా మాండలికంలో రాసే ప్రయోగం చేస్తాన్నారు. పోరండుక్కించు రిగారు ఈ తరఫు నవలలలు ఆద్య దనుకుంటాను. ఇటీవలనే అలం రాజయ్య రచించిన “కొలిమంటుకున్నాది” నవల మొత్తం తెలంగాజు మాండలికంలో రచించబడింది—తెలుగు నవలలిన్న జదివే పాత్రతలు మొత్తం తెలుగు దేశమంతా వ్యాపించి ఉంటారన్న సంగతి మనం మచిపోకూడదు. ఒక ప్రాంతానికి పరిమితమైన భాషలో మొత్తం నవలంతా రాసేనే వేరే ప్రాంతాలో ఉన్న పారకులకు ఆ నవలను చదివటం చాలా ఇచ్చిందిగా ఉంటుంది—కాణబ్బి మాండలికాలను అయి పాత్రతల్లి, ఆ పాత్రతలు నివసిస్తన్న ప్రాంతాల్లిన్న బ్బి సంభాషణలో మాత్రమే ఉపయోగించటం సముచ్చితంగా ఉంటుందని ఈ వ్యాసకర్త దృఢమైన అభిప్రాయం.

□

“పెస్టు, కాగితం, యంకు, కాస్త తీరికా పుటి ఎవరైనా నవల రాసేమ్మొయ్యా.”
—శబ్ద్యు.పోచ్. హాద్గున్

నవల పరిణామ క్రమంలో పాత్రోన్సీలనం

నవలారచనలో పాత్రల ప్రాముఖ్యం ఎటువంటిది, నవలారచయితకు, పాత్రకు గల సంబంధం ఏమిటి? అనే ప్రశ్నకు ఎలిజబెట్ బొవెన్ ఇలా సమాధానం చెప్పోంది. “రచయిత పాత్రలను సృష్టిం చడు. వాటిని వెడికి పట్టుకుంటాడు. ఒక రకంగా చూసే అని పరిసరాల ప్రభావంతో రచయిత మనసులో రూపు దిద్ధుకుంటాయి. అని మనస్క వెలుతులులో ఎదుటి బెంచిమీద కూర్చుని తమను గురించి తమ రచయితకు చెప్పుకునే సహాప్రమాణీహలవంటివి.”

తెలుగు నవల జస్మించిన తోల్ రోజులలో, అనాటి పరిస్థితులనను సఁచి సంఘనంస్వరణ్ ప్రధానోదేశం కావటంచేత ఎక లక్ష్మీతో, ఒక మార్గా న్నయసఁచి కథరాగితే పాత్రలుకూడా ఆ లక్ష్మీని: అనుపుగా నే రూ పు ది యు కు స్వాయి. రచయిత దృష్టి పీడితపర సముదరణ. అనేక కారణాలపలన సమాంజంలో బిలపీసులుగా, తరతరాల దాస్యానికి గురియొన వ్యక్తిల జీవిత చిత్రణ సహజ శ్వాసికి అద్భుతమే అయినా, అన్ని కథల లోని ముగింపు ఒకేలక్ష్యంపై పు కేంద్రీకృత్తొ వుండటం కన్నిస్తంది. ఇది కువిమర్పగాని, రంద్రాన్వేషణగాని కాదు.

అనాటి పరిస్థితులు, లక్ష్మీసాధన ఆటు వంటివి. అక్కడ పాత్రోన్సీలన కన్నా సాంపుక ప్రయోజనం ప్రధానం. వీరేళింగంపంతులుగారి సంఘనంస్వరణకు గాని, విళ్ళనాథ సత్యనారాయణగారి సంప్రదాయరక్షణ దీష్టకుగాని, చలం విష్వవ భావ ప్రకటనకు, స్వేచ్ఛావాదానికి గాని బిహస్క జనాదరణ పొందిన నవల ముఖ్యసాధనం అయింది పీరి నవలలో పాత్రలులక్ష్మీసాధనకు అలవాలాలు ఒక్కచలం తప్ప మిగిలినవారి పాత్రలు సహజత్వానికి ప్రతీకలైనపుటికి, అని ఒక ఆదర్శానికి చిహ్నాలుగానే తప్ప ప్రతీక వ్యక్తిత్వం గలవి అని చెప్పుటానికి అవకాశం తక్కువ. పాత్ర సృష్టి అనే అంశాన్ని ప్రతీకంగా భావించి, అ వ్యక్తిత్వ చిత్రణలో ఒక సామూహికత్వాన్ని ప్రప్రథమంగా తెలుగు నవలలో చూపినది శ్రీ కడవటిగంటి కుటుంబరావు. అంతకపూర్వం సమాజగత్తోన మార్పు అవసరమని భావించి రచనలవెలువడితే, సమాంజంలో మార్పుతో పాఱు వ్యక్తిలో పరిస్థితులు, పరిసరాలకు అనుగుణంగా రావలసిన మార్పుయొక్క అవసరాన్ని మొటిమొదట ప్రతీకంగా చూపినది కొడవటిగంటి. పీరి నవలలోను సంఘరణ వుంది, మారీ మారని సమాజం వుండి,

డి. విచ్యోశ్వరి

వైకి ఒకే రకంగా కన్నించే సమస్యలు ఉన్నాయి. వీటిని ఎదుర్కొనడంలో ఎవరి మార్గం వారికి ప్రత్యేకంగా ఉండాలి అంటూ ఏకత్వంలో భిన్న త్వాన్ని చూపి, పాత్ర అనేది రచయిత స్వల్పిగా కాకుండా రచయిత వెంట తీరగే సహ ప్రయాణికుడి వలె నిలిపి, ఆ పాత పారకులను వెన్నంటి ఆలోచింప జే సే దిగా మరల ఎనది కొడవ టిగంటి. కొత్తకోదులో సరోజిని, గ్రేమించిన ఘసిపిలో పడ్డ, గోపాలం, అనుభవంలో పార్షవతి, చయతులో సుందరం, పంచకల్యాజిలో అయిదురుగు యువతులు... ఈ పాత్రలన్నీ సమకాలీన సాంపుక జీవన విధానానికి ప్రతిభిధులుగా ఉంటూనే వాటి ప్రత్యేకతను నిలుపుటం ఉండి. సన్నిహితాలు, సంఘటనలు, సమస్యలు, ఆయా పాత్రల జాహ్యజీవితంలో మార్పుని తేవటమేకాక, పాత్ర మనోనీటిలను స్ఫురంగా వ్యక్తంచేసుండాయి. అనేక సంఘటనల ప్రభావంచేత సహజ ప్రకృతికి ఒక సిరిచెన రూపాన్ని దిదుకుంటూ ఒక ప్రత్యేకతతో నిలిపించి ఉమ్మె పాత్రోనీటిలనం (Development of character) అని నిర్వచిసే ఇది తెలుగు సపలాసాహిత్యంలో కొడవటిగంటి తోనే ప్రారంభమయిందని చెప్పాలి.

అటుతరువాత వెలువదిన సవలలో చాల్ఫ్యిక, మన సత్యశాప్త ప్రభావము, రాజకీయ సమస్యలో చిత్రణలు ప్రభావంశాల్ని వపుటికి, పాత్రచిత్రణ విషయంలో రచయితలుకొడవటిగంటి చూపినమార్గాన్ని

మరింత విశాలంగా తీర్చిదిద్దాడు. దాని పరిశేషమే రాచకొండ - సుబ్బయ్య (అలాచీవి); గోపిచంద - సీతారామాత్రీ (అసమర్థునిజీవయ్యాత) బుచ్చిబాబు దయానిధి (చివరశు మిగిలేది); దాశరథి-సిలరదేశ్ములోదొర, కరజం మొదలయివారు; ముప్పుక - చదువుకున్న కమల - మెండలైన పాత్రల స్ఫురించిరందరు ఒక్కొక్క రకం సంఘరణకు గురై, కథను నడిపిన వారయినప్పటికీ, ఆ సమస్య వరిష్టారంతో, సంఘరణానంతరం పారకుని దృష్టినుండి జారిపోయే వారుకాదు. సంఘరణ లేదా సమస్య, పాత్ర రెండూ ఒకేదానితో ఒకబీ పెనే వేసుకొని పారకుని వనోపిధిలో విహరిసాయి.

అయితే ఈ పాత్ర చిత్రణ, పాత్రోనీటిలన అనేవి కథగమనానికన్నా ముఖ్య సానంపాపాయా అనేప్రశ్న రావచ్చును. అసలు కథంచే ఏమిటి? “తరువాత ఏం జరిగింది?” అనే ప్రశ్నకు సమాధానమే కథ అన్నారు విమర్శకులు. మరి పాత్ర లంపే ఏమిటంటే, “ఎవరికి అలా జరిగింది?” అనే ప్రశ్నకు సమాధానం అని చెప్పాలి. అంటే ఆ “ఎవరు” లేనిదే “ఏం జరిగింది?” అనే ప్రశ్న లేదు- ఎవరయినా వున్నా ఏమీ జరగకపోతే చెప్పుకోవలసిన అవసరమే ఉండదు. ఈ పాత్ర-కథ అనే రెండు ముఖ్యానశాలకు గల సంబంధాన్ని సుప్రసిద్ధ సపలా రచయిత Henry James ఇలా నిర్వచించాడు.

“what is a character, but the determination of incident,

what is incident but the illustration of character."²

క్రమంగా సాహిత్య చరిత్రలో ఒక శతాబ్దాన్ని మాసిన తెఱగు నవల రకరకాలి పోకడలను సంతరించుకుంటూ పచ్చింది. ప్రస్తుతం ఈ విస్తరపరిధిని చుంచించి ఒక దళాబంలోనీ నవలలో పాత్రోన్నిలన అనేఅంశాన్ని పరిశీలిద్దాం. ఈ దళాబంలో వెఱవడిన నవలలు సంఖ్యలో చూసే గర్వించ దగినవిగానే ఉన్నాయి. ప్రస్తుతాంశానికి అసువుగా విభజించి చూ సే వెఱవడుతన్న నవలలో వేలిధ్యం ఎంతపరు ఉన్నదన్న లలోచేసే కలుగక మానదు. హౌస్‌షేమ్స్ ఉ తప్ప నవలను నిర్వచించిన విధం పరిశీలిసే కణాటి నవలలు ఎన్ని విపర్యాకు నిఱైవగలవన్నది సందేహం.

ముండుగా నవలలోని వైవిధ్యాన్ని పరిశీలించితే ఈ దళాబంలోనీ నవలలను మూడు రకాలుగా విభజింపగలమని లోస్టోంది.

మొదటి రకం - శా శ్రీ య సైధ్రాంతాల దృక్కుథంలో సాగ్నన నవలలు ఉడా : సంసార వృక్షం, హిమజ్యాల, అంపశయ్య వంటివి. ఈ నవలలో సిదాంత దృష్ట్యా తప్ప దేనందినో జీవితానీకిగాని, నిత్య సంఘరషకుగాని ప్రతిబింబాలుగా గ్రహించి, సార్వజీనినాచెన సమస్యలకు తద్వారా సంభవించు పాత్రోన్నిలనాన్ని విమర్శించ గల అవకాశం కొంత తక్కువగా వుంటుంది. ఒక సిదాంతాన్ని దృష్టిలో వెఱుకనిగాని లేదా అల్లిడే మూలాధారంగా భావించి చెప్పాలనేదిగాని రచయిత

ముఖ్యాదేశం కాకపోవచ్చును. కాని అతనిఅంతరాంతరాలలోనికి ప్రొయ్యున్న జిజాస, నవల రూపంలో వెలువడ్డాక, దాని స్వరూపంలో కొంతమార్పు పొందుతుంది. అనేకరకాల కొండ్లెక్కులలో నిందిన వ్యక్తి అంతరంగ పోకడల పాత్ర వికాసానికి అధరాలై వుంటాయి. సిద్ధాత పరంగా నిస్తేషించడానికి అనుమతిన ఈ నవలల్లోని పాత్రలు కంటికి కనిపించే భాతిక రూపాలుగా వ్యక్తులుగాకన్న, ఆయా సందర్శనుసారం మార్పుచెందు మనోగతికి రూపకల్పనలుగా సిలుస్తాయి. ఇని సాధారణ పారచలను ఆకరించి ఆకటునే నవలలు, పాత్రలుకావు. ఈ రకం నవలలు విమర్శనాత్మక దృష్టిని, సాహిత్య విలువలను విస్తరించేస్తాయి.

ఇక రెండవ రకానికి చెందిన నవలలు .. ఇవి ఒక రకంగా చెప్పాలంటే తెలుగు నవల తొలిదళలో పుట్టిన నవలల వంటిని కాని, లక్ష్మిసాధనలో వాటికి వీటికి చాలా ఛేదం వుంది. అనాడు సంఘ సంస్కరణ ప్రధానలక్ష్యం గనుక నవలలో సమస్య, దాని కసుపైన కథ, ఆ కథకు అధారమైన పాత్రలు, చివరకు పరిష్కారం అతి సహజంగా వరింప బధిని. కణాటి ఈ రకం నవలలో లేటు వంది లక్ష్యం ఏదైనా వున్నటుగా స్పృష్టి స్పృష్టంగా తోచినప్పటికి, ఊహా, ఆదర్శం పేరుతో ఆ లక్ష్యం అనేది హూరిగా మరుగున పడిపోతున్నది. సమాజంలోని అసవ్య సత్తను, తుఫును

బయట పెట్టాలని, ఆదర్శవంతమైన జీవితాన్ని సృష్టించాలనే దృష్టిలో ప్రారంభమయ్యే ఈ నవలలో సామాన్యంగా అకలి, దారిద్ర్యం, అధికార దొష్ట్యం విషాదాంత నవలలకు ఆధారాలే తే, ప్రేమ, పెళ్ళి, వ్యాఖిధార సమస్య, వర్ణం తర వివహాలు, ఇని అధికభాగం సుఖాంశాలకు, అక్కడక్కడ విషాదాంతాలకు మూలాలవుతున్నవి. వీటిలోపాటు నలిబిజారు, దొంగ వ్యాపారాలుకూడా కథావసువులోతున్నాయి. ఈ నవలలో కథలో అనేక మలపులు, సంఘాషణలోచమత్కారాలు, ఒక్కక్కాసారి చమత్కారం అని బ్రథపవదే అనేచిత్యాలు ముఖ్యాంశాలు. ఈ నవలలో ఇదో ఒక సమస్య సూచింపబడినప్పటికి, వరిష్ఠారం వంటిది ముగింపులో రచయితచూపినప్పుడినీ, అనేక సందర్భాలలో అది సరియైనది, సహజమైనది అవునాకాదా అనే సందేహం వస్తుంటుంది. కొన్ని వేళల ఏ పరిష్కార సూచన తేచుండా కేవలం సమస్య చిత్రణ మాత్రమే ఉండే సందర్భాలు ఉన్నాయి. ఈ రకం నవలలో పొత్రలు స్థిర వ్యక్తులుగా కాక రచయిత చేతులో వెనపు ముదలవలె, ఒకే మూలలోని ముద్రలవలె వుంటాయి. ఆ పొత్రాలోనే మరికొన్ని విషవాత్సరిక పొత్రలుగా బ్రథపదధగిన పొత్రల దూపం లో అక్కడక్కడ దర్శన మిసుంటాయి. ఆ విషవధిరణిలో తొందరపాటు తప్ప, విషేంకి. విషేచన కన్నించడు. అంతిమ విజయం విషవానిదా, కాదా అనే విషయం

రచయిత ఇష్టా ఇష్టాలపై నా రవడినటుగా కన్నిమం దీ రకం నవలలో. వీటిలో పొత్రిస్తేన్నిలనం గురించి చెప్పి కునేది ఏమీ ఉండదు. అ పొత్రల సంఘూర వ్యక్తిత్వ చిత్రణ కాక, తాత్కాలికమైన ప్రకృతి ప్రేరేషణలు, అషోకాలు మాత్రమే ద్వీత క చో తా యి. ఈ దశాబ్దంలో ఈ రకం నవలలు అధిక సంఖ్యలో వెలువుదుత న్నాయనటంలోను అధికజనామోదాన్ని పొందుతున్నాయ నటులు ఎదు ఏదు ఏదు ఏదు. దీనికి కారణం నవల సాహిత్య ప్రక్రియగా కన్న సినిమా, న్నాటకం వంటి కాలాంశేపం కావటమే ననిపిస్తోంది.

ఇక మూడవ రకం నవలలు సమకాలీన సమాజాన్ని, సమస్యలను, సంఘరణలను చిత్రిస్తునే పొత్ర వికాసాన్ని ప్రధానంగా గమనిస్తూ వరిష్ఠారాన్ని కూడా సూచించేని. ప్రసుతచర్చనీయంగానికి సరియైన ఉదాహరణలని చెపుదగినవి. ఇటువంటి నవలలు కొంతవరకు సంతృప్తికిరిచేన సంఖ్యలో వెలవడుతున్నవని చెప్పగలగటంఅనందకరమైన విషయమే అయినా సలాభావం పలన ప్రతస్తతం 3,4 నవలలను మాత్రమే ఉదాహరణలుగా గ్రహించటం జరిగింది. ఈ రకం నవలలు తెలుగు నవల పురోగమనానికి, ప్రయోజనానికి సాక్ష్యంని చెప్పడగినవి.

దా॥ కొమ్మారి వేఱగోపాలరావు

సూర్యదు దిగిపోయాడులో, ఒకే తరానికి చెందినపుట్టికి, ఇంసువ కటిన గుఢలా ఉపయోగం, విలువ లేకుండా మిగిలిపోయిన రాఘవ. మారుతున్న జీవనిధినంలో మనిషి మారటం అనేది గురించిన మూరి.. ఈ రెండు పాత్రలు ఉత్తేమ పాత్ర చీత్రజకు, వికాసానికి మంచి ఉదాహరణలు. మూరిలోని భైర్యం విషపం కాదు. రాఘవలోని అభీభవం మంచితనం కాదు. మూరి లక్షణం చెతన్యం అయితే, రాఘవ నెజం పిరిక్తసం. ఈ రెండు పాత్రల పరిశ్వార వికాసం కథాగమనానికి మరింత బిలాన్నిచ్చింది.

పీరిదే మరొక నవల ఈ దేశంలో ఒక భాగమిది పాత్రోన్మీలనకు పురొక ఉదాహరణ. భిన్నవ్యక్తిత్వాలకు ప్రతిరూపాలైన పాత్రలు ఈ నవలలో దర్శనమిసాయి. ఈనాటి అనేక సమస్యలకు మూలమైన సణ్ణక్యుతకు అవరోధంగా వుండే లోపం ఈ సమాజవ్యవసరోనే ఉన్నదని సన్నిఖంగా చూపిన ఈ నవలలో, డాక్టరు రంగారావు, కొడుకులు, కోడుకు ఆంతా మంచివారే. అయితే కాలానుగుణంగావచ్చే వ్యక్తిత్వ విలువల కాంక్ష వాక్యమంచితనాన్ని విపరీతపు అవేశానికి ఎలా లోబురుసాయో ప్రతి పాత్రలోను సృష్టంగా కన్చిస్తంది.

మలాది వెంకటకృష్ణమూరి రచించిన రెపటి కొడుకు పాత్ర వికాసానికి, పరిశ్వార చిత్రజకు పురొక మంచి ఉదాహరణ. మామూలు వ్యక్తులైన మనమ్ములు అతి సాధారణమైన జీవితం గడుపుతుంటే, ఆనిక్కులమైన సరస్సులో

ఒకరాయి పడుతుంది. ఒక పరిష్కారం తోచని ఆయోమయ మనిషించే సమస్యల తలెతుతుంది. తనవలన ఒకసంసారంలో కలతేలు రేగరాదని భావించి చాయ రహస్యాన్ని తనతో మట్టిలో కలిపేసే, ఒక వ్యక్తి అమాయకపు పడుదలకు, పురోకవ్యక్తి స్వార్గానికి, మొండితనానికి ఒక వసివాడు అనాధికారుడడనే దృఢ సంకల్పంలో సమస్యను ఎదుర్కొని ఒక పరిష్కారాన్ని అన్వేషించి, వఫితానికి వేచిచూడగల నిట్టురం చూపింది శాంతా ఇంటి కోడలు. మానవ సహజమైన ఆవేశాలు, బిలహినతలు ఎన్నిఉన్నాసాంఘిక కటుడాలకు లోబిటివుండి, సమస్యను ఎదుర్కొని, పరిష్కారాన్ని అన్వేషించగల భైర్యం ఈ అ సమయసిలిలో ఎంతో ఆవసరమన్న వీషయం శాంత పాత్ర వలన సృష్టమౌతుంది. శాంత, శాంత మాముగారు ఈ రెండు పాత్రలలో ఎవరికి పహోన్నతమైన ఆశయాలుగాని, అదర్శాలుగాని లేక పోయినపుట్టికి వివేకంలో అలోచించగల శక్తి, ఎదుటివారిలో సంక్షేభాన్ని సహజదయతతో అరం చేసుకోగల నేర్చు వున్నాయి. మొడిల్లో సూచనగా కన్నించిన ఈ లక్షణాలు క్రమంగా పాత పోషణలో వికసించి చివరకు వచ్చేవరకు ఆ పాత్రల వ్యక్తిత్వాన్ని సృష్టంగా చూపిసాయి. అదే విధంగా మిగిలిన పాతలలో బిలహినతలు కూడా సృష్టంగా కన్నిస్తాయి నవలలో.

ఈ పాత్రోన్మీలనం అనేది కేవలం మంచితనం, సమస్య పరిష్కారం వేపే కాక, మానవ సహజమైన బిలహినతలలో

మదా ఏ విధంగా పరివక్షతను పొందు తుందోనన్నది పరిశీలించడానికి కవనశర్ష రచించిన తలిచాయి బిధ్య మంచి ఉదా హారణ. ప్రస్తుత సామాజిక, ఆర్థిక పరి సితులపుటచే చుటుంచి సంబంధమైన చరిధులు కొన్ని బాహ్యంగా సంకుచిత మోతున్నప్పటికీ, మానసికంగా ఆ పరి ధిని విశాలం చేసుకోకపోతే వచ్చే పరి జామాలు అనూహ్యం. ఒక రకం స్వార్థంలో అన్నపూర్ణమై కొడుకును బింధిసేనే, ఆ బంధాలను అతడు తనకు కొపాలనుకున్న మారంలో వినియోగించు కుంటాడు. తలి నేర్చిన పాతాన్ని తలికే తిప్పి చెప్పిన ఫుమడు. అదే వాతావర ఇంలో పుట్టి పెరిగినా సత్కారంగత్యం వలన లక్ష్మి జీవితానికి, అత్మియతకు అరం తెలుసుకుని ఒక అనాధను తలిగా అదీరించి తన పరిధిని విశాలం చేసు కుంటుంది. ప్రతిపాత్ర ప్రత్యేకతనిలుపుకో గలిగినట్లు రూపొందింపబడిన నవల ఇది.

సం ఘర్షణ ఫలితంగా పాత చిత్రణలో వికాసాన్ని, పురోగమన మారంలో ముగింపును చూపిన మరొక నవల వాసిదెకి సీతాదేవి ఉర్మితాఁ. ప్రధానపాత్ర కట్టణ, ఆమె వదిన శారద, ఈ రెండు పాతల క్రమ వికాసం రు నవలలో అతిసహజంగా చిత్రించబడ్డింది. ఈ నవలలో సమస్య, పరిష్కారం, పాత చిత్రణ సమానమైన ప్రాథమ్యతతో సాగిపోతాయి.

ఇలా పరిశీలనూపోతే పాత్రోనీస్తే అన్నపై శ్రద్ధ చూపిన నవలలు కన్ని మున్నై అక్కడక్కడ కొంత నిరుత్తాఁ ఎదురుకాక తప్పటిలేదు. చక్కని

పాతపోషణలో, బలమైన కథతో నవల ప్రారంభమై కొన్నిచోట ఏకారణం వల్లనో కొన్ని సెంటిజెంట్స్కు లోను కావటం కూడా ఈ నవలలో కన్నిసోంది. ఇటువంటి నవలల వల్లన సామాజిక ప్రయోజనంగాని, సాహిత్య గౌరవంగాని లభిసాయని చెప్పుటం కొంచెం కష్టం. ప్రారంభంలో కన్నించిన ఉత్సాహం ఆద్యంతంసాగితే ఈ కా స నిరుత్తాహం కూడా తొలగిపోతుంది. ఉత్తమ నవల లని చెప్పుడగిన వాని సంఖ్య వృద్ధి పొందుతుంది.

పాతపోషణ లేకుండా కథ సడవదనే విషయం అందరికి తెలిసినా పాత్రోనీస్తేలనం లేదా వికా సం మరింత శ్రద్ధ వహించవలసిన అంశ మని నవలా సేమర్చుకలందరు ఏక గ్రిసిగా అంగీకరించారు.

అందువలననే “The story teller is no painter, but he must leave images in the reader's mind.”³ అని తీర్మానించారు.

1. A STUDENTS GUIDE TO 50 EUROPEAN NOVELS
Ed. Abraham H. Hass and Brooks Wright. Newyork. (Introduction - How to read a novel P XIV).

2. THE FUTURE OF THE NOVEL - Henry James.
Newyork (P. 15)

3. అథోజాపిక 1. పట 17.

□

అలుదు నఎలి - మనోవిశ్లేషణ

ప్రవంచ సాహిత్య చరిత్రలో ఇరవయ్యవ శతాబ్దికి ఒక ప్రత్యేకమైన స్థానమున్నది. సాహిత్యరంగంలో రు శతాబ్దింలో జరిగినన్ని ప్రయోగాలు మన్మేసున్నాడూ ఇరగలేదంటే అతిశయోక్తి కాదు. రు ప్రయోగాలలో ఒక భాగమే మనో వెజానిక నవల అవిర్మావం. ఈ తరఫు నవలలు అవిభిన్నించదానికి ప్రధానమైన కారణం ప్రాయిద్, అడర్, యూంగ్ మొదలయిన మన సత్యశాస్త్రమే తల సిదాంతాల ప్రభావం. ప్రాయిద్ ప్రతిపాదించిన “నెకో ఎనాలిసిన్” సిదాంతంలోనీ రాయిపన్ కాంపెక్స్, కీస్ట్రిషన్ కాంపెక్స్ సిదాంతాలు, “లిబిదో” సిదాంతంలో “యిద్” “యిగో”ల మధ్యజరిగే సంఘరణ వివరణామనిషిలో అతనికి తెలియు కుండానే అణచివేయబడివుండి శృంగారాది భాషాల గురించి ఆశ్చర్యదాయకమైన వివరాలను బయటపెట్టాయి. “అచేతన” స్వరూపాన్ని అర్థం చేసుకొనేందుట అవకాశాన్ని కల్పించాయి. యదేవిధంగా అడర్ ప్రతిపాదించిన “యిందివిష్ణువర్ల నెకాలజీ” లోని అత్మ స్వానతాభావం యూంగ్ ప్రతిపాదించిన “ఎనలిడికర్ నెకాలజీ” లోని “కలెకివ్ అన్కాసన్” సిదాంతం కూడా మానవుడి చిత్రవిత్ర ప్రవర్తనలపై కాంతికిరణల్ని ప్రసరింపుచేశాయి. వీటన్నింటి ప్రభావమూ మనో వెజానిక నవలలపై వుంది. “నెకో ఎనలిడికర్” సిదాంతాల ప్రేరణ జేమ్స్ జాయిన్, పరీవియా పుల్చెలవంటి నవలాకారులచేత “చేతన్య ప్రవంతి” (Stream of consciousness) అనే కొంగ్రొత నవలాలాప్సిన్ని అవిష్కరింపజేసే, మి. హోవ. లారెన్స్ వంటి నవలాకారులు పాత్రతల అంతరంగ సంష్ఠాలకు సంభూదాయి శిల్పంలో అధ్యాత్మమైన రీతిలో అదం పటారు.

మొదటి ప్రవంచ యుద్ధం తీర్మాత్తీ నవలల ఇతివృత్తాలలోను, లిప్పంలోనూ, సాహిత్య ప్రవంచంలో వచ్చిన మార్పులు, రెండో ప్రవంచయుద్ధం మనిసేనాటికి క్రమక్రమంగా తెలుగు నవలా సాహిత్యాన్ని పలకరించడం ప్రారంభించాయి. అయితే అంగ సాహిత్యంలో వెలువధినటుగా తెలుగులో అధికసంఖ్యలో మనో వెజానిక నవలలు వెలువడలేదు. అచ్చంగా మనో వెజానిక నవలలు అని చెప్పుకోవుటకు

కోడూరి శ్రీరామమూర్తి
(లక్ష్మిరాజు, రాజాన్ కాలేజి బోభులి).

దగవి అప్పబికీ, యిప్పబికీ ఒహున్స్వల్పమే: తెలుగు నవల వెలువడిన తొలిలోజుల కాలంసుండి మన నవలాకారులకు సామాజిక దృష్టి అధికంగా ఫండడం యిందుకు కారణం అనుకుంటాను. ఈ కార్యకౌరణ సంబంధం మాట ఎలా వున్నా, ఒక విషయం మాత్రం నిజం-మాచ్చాత్మక బ్రహ్మచంలో బ్రథంజనాల్ని రేపిన ననో వెజానిక సిద్ధాత్మాలు / పత్రుక్కంగా కాకపోయనా పరోక్త నయనా తెలుగు నవలాకారులపై బ్రహ్మాన్ని చూపాయి. అవేతనలో వుండిపోయన భావాలపట్ల అవగాహన ఏర్పడుంతో ప్రాత్ర చిత్రణ విషయంలో రచయితలు క్రొత్త పుంతలు తొక్కెందులు అవకాశం ఏర్పడింది. కొద్ది సంఖ్యలో అయిన తెలుగుపాచు సగర్వంగా చెప్పుకోదగ మనోవే జానిక నవలలు వెలువడినాయి.

అయితే, యిక్కుడ ఒక విషయాన్ని గురించి చెప్పాలి. మన సత్యశాస్త్ర పరంగా సిదాంతాలు ఎలా వున్నప్పబికీ - వాటిని ఎవరు రూపొందించేనప్పబికీ - మానవ ప్రవ్వరన ఎప్పుడూ ఒక్కటే: ఆ ప్రవ్వరనలోని పై చిత్రిమేధావంతులయిన నవలాకారులను ఎప్పుడూ ఆకరిసూనే వుంటుంది. దీనికి సిదాంతాలతో సంబంధం లేదు. భారెన్హికెన్స్ ప్రసిద్ధ నావల్ “ఎ టైర్ ఆవ్ టూ సిటీస్” 1859లో ప్రచురణ పొందేనాటికి ప్రాయిద్ మూడు సంవత్సరాల డాలుచు. కానీ ఆ నవలను యిప్పుడు చదివితే అందులోని కొన్ని ప్రధాన పొత్తల అంతరంగ ప్రవ్వరనలో ప్రాయిద్ సిదాంతాలలో చెప్పబడిన *incest feelings* ద్వోతకం అవుతాయి. యిటాంటి ఉదాహరణలను తెలుగు సాహిత్యంలోసహ ప్రవంచ సాహిత్యం అంతరీక్షించి చూపుచ్చు.

తెలుగు నవలా సాహిత్యంలో మనోవే జానిక నవలలుగా పేర్కొనడగాని 1948 ప్రాంతాలుకుగానీ వెలువడలేదు. అయితే ముందే చెప్పినటుగా ఉన్నవహారి “మాలవలి” మొదలుకొని, విశ్వాసధారి “ఎకవీర” “తెఱవ రాజు”, చలం “అట్టినా”, సుబ్రహ్మణ్యాశ్రాత్రి “అత్మాలి” మొదలయిన వాటన్నించిలో పొత్తల విభిన్న ప్రవ్వశ్రుతుల మధ్యజరిగే సంఘంతా అర్థాత్తంగా చిత్రించబడినప్పబికీ వాటిని మనోవే జానిక నవలలుగా పేర్కొనే అవకాశంలేదు. ఆ నవలలను ఆయా రచయితలు వేర్చేట ప్రయోజనాలకోసం రాశారు. బుచ్చిబాబుగారి “చివరకు మిగిలేది”, గోపిచంద్రగారి “అసమర్థుని జీవమూత్ర” నవలల ప్రచురణతో తెలుగులో నునో వే జానిక నవలలు సంబంధించి ఒక క్రొత్తయుగం ప్రారంభయిందని చెప్పుచ్చు. “చివరకు మిగిలేది” నవల ప్రాయిద్ సిదాంతంలో ముఖ్యమైన “శాండివన్ కాంపెక్స్”ను ప్రాతిపికగా చేసుకొని *on/her fixation* కు లోరున ఒక యువరుది అంతరంగ సంఖ్యాభానికి అద్భుతంగా అడం పట్టింది. అటు తర్వాత కొద్ది కాలానికి ప్రచురింపబడిన గోపిచంద్రగా “అసమర్థుని జీవమూత్ర” మన సత్యశాస్త్రవేత లాడర్ రూపొందించిన ఆత్మమ్మానతా భావానికి ఒక కళాశ్మేష రూపంగా నిలచింది. అయితే “అసమర్థుని జీవమూత్ర”కు ఒక మనోవే జానిక నవలలు మించిన

పరిధివుంది. ఒక తాత్త్విక సందేశాన్ని ఒక మనోవే జ్ఞానిక నవల భూపంలో మనకు యిందులో అందిసాడు గోపించండి.

అయితే, తెలుగు నవలాకారులను సీకారామారావు ఆత్మన్యానతా బ్రాంతి జాగ ఆక్రమించుటకుండి. ఆ దోషలో మరికొన్ని మంచి నవలలు వెలువదేందుకు ఇది అవకాశాన్ని కల్పించింది. ఒక వైపునుండి మనల్ని గిలిగింతలు పెశుతూనే, మరొక వైపునుండి మన సత్యపు అగాధాలలోని అసలు కారణాలపై పు మనల్ని ఆలోచింప చేసిన రా.వి. శాస్త్రి సంగిరి పిగిరి సుబ్బయ్యసూ, వేణుగోపాలరావు మృత్యుం జయరావునూ, ఈ సందర్భంలో మనం మరోసారి జ్ఞాపకం చేసుకోవాలి.

—ఇదంతా 1970కి ముందు కథి: 1970 తర్వాత తెలుగులో మనోవే జ్ఞానిక నవల ను చెప్పుకోదగ్గ సంఘ్యలో రాలేదు. అంటే, ఇదివరకున్నపూటి సంఘ్యలో కూడా రాలేదని అర్థం. అంతకుముందు కాలంలో వెలువడిన రచనలనే నమూనాలుగా భావించుకోవాల్సిన పరిసితి కూడా ఏర్పడింది. ఇందుకు కారణాలు కూడా లేకపోలేదు. మనిషి తన కనిస్కాకోర్కెలను కూడా తీర్చుకోలేక అటమటి సున్న రోజులలో, ఆ పరిసితికి కారణాలు తెలిసికూడా వాటిని పరిష్కరించుకోలేక బోతున్న రోజులలో, తనట్టి తెలియతుండు ‘అచేతన’లో దాగివున్న సమస్యల గురించి బుర్రలు బ్రిడలు కొటుకుని అలోచిసూ, చీకటో చిందులాడుతూ మనోవే జ్ఞానిక నవలలు రాయవలసిన అవసరం ఏముందని రెచ్చయితలు భావిసూ వుండవచ్చు. సరే, కారణాలు ఏమైనా ఉన్నంతలో ఈ తరహా సాహిత్య ప్రగతిని సమీక్షించాం.

1970కి ముందే.. అంటే 1969లో శ్రీ నవీన్ ‘అంపళయ్య’ నవలను ప్రకటించాడు. ఈ నవలలో జాయిన్, వర్ప్, ఇత్యాదులు ఉపయోగించిన ‘చేతన్య ప్రవంతి’ కిల్పం వుంది. ఒకప్పుడు కోనేటిరావు కథలోనూ, “అమీన” “తుఫాన్” “అల్వాజీవి” వంటి నవలలోనూ, తెలుగు పారకుల్ని పలకరించిన ‘చేతన్య ప్రవంతి’ కిల్పం ‘అంపళయ్య’ ద్వారా తెలుగువారికి మరోసారి సన్నిఖితమైంది. ఈ తరహా విధానంలో వెలుగునిదలో, సభ్య అనభ్య భావాలలో సహ పాత్రల అంతరంగం పారకులకు కనబితుంది. పాత్రల అచేతన’లో అణవిపేయబడిన శృంగారాది భావాలు ‘చేతన’ లోనికి ఎలా తొంగిచూసుంటాయో .. ప్రాయిద్ చెప్పినటుగా “యిడ్” “యిగో” “సూపర్ యిగో”ల మౌధ్య సంఘర్షణ అంతరంగంలో ఎలా జరుగుతూ పుండుందో .. యథాతథంగా చూపించడమే ఈ కిల్పం లక్ష్యం. యిందులో ‘సభకాన్న’ స్తుతిలో పాత్రల అలోచనల్ని చూసాం మనం.

తెలుగు నవలలో ‘చేతన్య ప్రవంతి’ విధానాన్ని రెంపురకాలుగా ఉపయోగించుకొనడం జరిగింది. మొదటిది జేమ్స్ జాయిన్ వగయిరాల దీర్ఘటిలో కథకు ప్రాథాన్యతను ఇవ్వుకుండా, కొద్దిగంటలకూ వ్యవధిలో పాత్రల అలోచనల రికార్డును అందించడం; యక, రెండవది.. మామూలు సంప్రదాయ ధీరణిలోనే కథిసు

నమపుతు పాత్రల అంతఃకరణను తెలువడానికి అక్కడక్కడ చేతన్య ప్రపంతి విధానాన్ని ఉపయోగించడం, తెలుగులో మనోవైజ్ఞానిక నవలల సంఖ్య బహుతక్కువ కనుక, పాత్రల మనోవైశ్వంతు రెండవతరహ దోరణి అవసరాను గుణంగా అవలంబించారు నవలాకౌరులు. ముందు పేర్కొన్న “అమీనా” “అల్వజీవి” “తుఫాన్” నవలలో కనబదేది ఈ తరహ దోరణి:

ఇటీవలి కాలపు తెలుగు నవలాకౌరులో శ్రీ నవీన్కు చేతన్య ప్రపంతి విధానంపట కొంచెం ఎక్కువ ఆసక్తి ఉన్నది. పీరి “అంపశయ్య” “ముళ్ళపొదలు” మొదలయిన నవలలో కా సంత చెరుగయన నీరోరణిలో చేతన్య ప్రపంతి నవలా శిల్పం కనబదుతుంది. పరిషోసోమేశ్వర్ అంతరంగ తరంగాలు”, మాదిరెడ్డి సులోచన “తరంగాలు” మొదలయిన నవలల్లో కూడా ఈ తరహ ప్రయత్నం కనబదుతుంది.

ఇక చండిదాన గారి “హిమజ్యాల”లో సబ్కొన్ స్వగతాలు చాలా కనబదతాయి. ‘గీత’ పాత్ర అంతరంగంలో చెలరేగిన సంఖ్యాభాలను వ్యక్తికరించ దానికి రచయితకు ఈ విధానం ఛాగా ఉపయోగపడింది. నాగరాజుగారి “ఊవిలో దున్న”, “త్రాగుబోతు” నవలలో కూడా ఈ తరహ స్వగతాలు వున్నాయి. “ఊవిలో దున్న”లోని దున్నబోతు దున్నబోతు కాదు. రాఘవులు రాఘవులూ కాదు. ఈ రెండు పాత్రలూ చేతన్యానికి, చేతన్యరాహిత్యానికి, మధ్యజరిగే సంఘరణలో రెండు విధిన్న భావాలకు ప్రతీతికలు. సామూజికపరమైన ఈ సంఘరణలో అక్కడక్కడా చేతన్య ప్రపంతి దోరణిలో రాఘవులి తెలిపడ్డ ఆలోచనల్ని పేరిచయించేసాచు రచయిత. పీటి నన్నించీసే ఏదుకొంటూ కథను తెలుసుకోవాలి చునం “Life is not a series of gig lamps symmetrically arranged, but a luminous halo, a semi transperant envelope surrounding us from the beginning of the consciousness to the end” అని కదా సిదాంతక రల అభిప్రాయం:

నవలాశిల్పం ఏదయినప్పటికీ, మనిషి కదేనవలలకు ముడిపదారం కాబట్టి, మానవుడి అచేతనలో చోయుచేసుకొని అతగాడి జీవితాన్ని అలకలోలం చేసే Incest feelingsను ప్రాయిడియన్ దృక్పుథంతో చూడగలిగితే చూంచి ఇతి వృత్తాలనే సమకూర్చుకోవచ్చును. ఒకప్పుడు “చివరకు మిగిలేది”, ఆ తర్వాత అంతటివారి “భావం” ఆ పైన సుదర్శనంగారి “మళ్ళీ వసంతం” మొదలయిన నవలల ఇతివృత్తాలలో కనబదిన ఈ తరహ దోరణి డివలి వచ్చిన సందిగారి “దృష్టి” నవలలోని ఉన్నది. ఈ నవలలోని ప్రధాన పాత్ర బోనోకు తన చెట్టెలు లావణ్యాపై న విపరీతమైన ప్రేమ వుంటుంది. అయితే ఇది సాధారణమైన ప్రేమ కాదు. ఒక విధమైన Incest feeling. అచేతనలోని ఈ విచిత్ర భావమే అతడిని సమిత్రవైపు తరుమతుంది. చివరకు ఆ ప్రయత్నంలోనే అతడు. హంతవుండగా కూడా మారతాడు. అచేతనలోని Incest feelings వలన ఎలాంచి ప్రమాదకరమైన

పరిచోమాలు సంభవిసాయనేది ఈ నవలలో by productగా మనకు లభించే సంచే శంసితే, ఇక్కడ ఒక విషయం చెప్పాలి. రచయితలు మనోవై జ్ఞానిక దృక్కు భం ఉండడం మంచిదే. అంతమాత్రాన, కథను మధ్యలో ఆపేసి మనే సత్యశాత్రుం గురించి చెబుతాను కూర్చోండి అంటూ పేజీల తరఫిది ఈ విషయాన్ని వాచ్యం చెయ్యినవసరంలేదు. అందులోని విషయాన్ని మేధావంతుడున పాకశుదు ఎలాగూ గ్రహిసాడు. అందుకు రచయిత మేద ఈటీ విధానాన్ని అవలంబించవలసిన అవసరం లేదు. ఇదే పొరపాటు ఇదివరలో వెలువదిన సుదర్శనంగారి “మళ్ళీ వసంతం”లో కూడా జిగించని నా అభిప్రాయం.

పాత్ర విత్రణ విషయంలో మనోవై జ్ఞానిక దృక్కుభం ఉన్న రచయితకు మిగతావారికంటే కొంత సదుపాయం ఉండేమాటి నిజం అఱుతే కావచ్చ. ఎందు కంటే.. అతను మనిషి మన సత్యం గురించి గాలికబురు రాయిదు. మనిషి మన సత్యానికి సంబంధించిన Conflicts కథలో అధికంగా చోటుచేసుకున్నప్పుడు ఈ తరఫి సెంటిఫిక్ దృక్కుభం మరింతగా అవశ్యకం అవుతుంది. ఈ విధానాన్ని లోటు ఉన్నట్టుగా చెరుకూరి రఘౌదేవిగారి “అటబొమ్మెలు”, వేదుల శకుంతలగారి “దీ పి” నవలలు చదువుతున్నప్పుడు నా కనిపించింది. కాస్త శ్రద్ధ తీసుకుంటే ఇవి మనోవై జ్ఞానిక వసంత అయివుండేవి అనిపించింది.

తెలుగు నవలలో మనో విశేషం గురించి చెప్పేటప్పుడు మరొక విషయం గురించి కూడా చెప్పాలి. సగటున తెలుగు నవలాకారులకు సాంఘికపరిమెన మంచి చెయులమధ్య సంఘర్షణను చూపించడం బీతిపొక్కమైన విషయంలూ కనబడుతుంది. ఈ సంఘర్షణ ప్రధానంగానూ, ప్రధాన కథకు అనుబంధంగానూ తున్న రచనలు తెలుగులో అనేకం కనబడతాయి. అనాటి “ఏకవీర” నుండి యానాటి “అభిశాపం” వరకూ యిదే ధీరణి.

సంఘర్షణల స్వరూపం ఏదయితేనేం.. వాటివలన జరిగే సంషోధం మాత్రం ఇక్కాపేసి యిటాంటి సంషోధం వ్యక్తిలోని Split personality విత్రణంగా ఎలా ఉత్పన్నమవుతుందో కొండరు నవలాకారులు ఇచ్చివలి కాలంలో తపు నవలల్లోచిత్రించారు. యండమూరి పీరేండ్రనాథ్ గారి “యుషి” నవలలో వ్యక్తిలోని జీరీ, పోడ్, లు చేసే పోరాటం హృదయానికి హత్తుకొనే రీతిలో కనబడుతుంది. తనలోని “పోడ్”ని చంపకోడానికి నానా అవస్థా వచ్చుతూండే ప్రకాశం అనే కథానాయ కుణ్ణీ- బ్రితుకుపందెలలో నిలువలేక, ఆశయాల్ని చంపకోని ఆశలు తీర్చుకోడానికి “జెకిల్”ను చంపకోని “పోడ్”ను బ్రితికించుకున్న సగటు మనిషి మాణిక్యుల రావునూ, ఈ నవలలో రచయిత సెకో ఎనలిబికల్ దృక్కుభంతో Expose

చేసారు. ద్వంద్వ ప్రవృత్తిని ఆదిగమించగలిగినవాడే బుషి: యా నవలలో రచయిత ప్రకాశాన్ని బుషిగా చేయడానికి ప్రయత్నించినా దానిని పాశకులు నమ్మడం కష్టం.

- ఇటాంబి సంఘర టే మరో తరఫోలో మధురాంతకం రాజురాంగారి "త్రిశంకుడి స్వరం"లో కనబ ఉంది. రాజురాంగారి నవలో మతిభ్రమణా అంచులో నిలిఖిస కోదండం అనే వ్యాటిలో - "కోదండం", "దాకర్ జిజయరత్నం" అనే రెండు వ్యాటాలున్నాయి. కోదండం గంగిగోవు అల్లాతే, విజయిత్వం ఖడమృగం. అయితే - వరిసితుల ప్రభావం వలన యా ఇదు వ్యాటిలూ కోదండంలో చోటుచేసుకొన్నారు. కీఫితితంగా చెలరేగిన సంఘరణలో తసు తాను హింసించుకొన్న 'మ్యారోట్క' కథను చక్కగా మనమందు వుంచుతారు, యా నవలలో రాజురాంగారు.

మానవుని జీవితంలో ఇంతకు మించిన సంక్లిషాన్ని తీసు వచ్చి అతడి బ్రితుకును దయనీయైన స్తికి దిగజ్ఞానే మరొక విచిత్రమైన ప్రవృత్తి Inferiority complex - నిజాకి, Inferiority complexకు. Superiority complexకు, చెప్పకోదగిన తేలాలేదు యిని ఒక నాజునికి గల బొమ్మె బొరుసులని మన సత్య శాశ్వత తలు అంటూవుంటారు. వీటి ఫలితంగా మానవును తనకు తానే సృష్టించుకునే సంఘరణలను నవలాకారులు తమ రచనలలు ముదిపదారాలుగా వాడుకోవచ్చును. సాంసారిక జీవిత సమర్యాల్ని ఇతివృత్తాలుగా స్వీకరించి నవలలు రాపిన రచయిత, రచయిత్రుల నవలలో కూడా ఈ ప్రాతిపదికపే న విరుద్ధిన Conflicts కనబడతాయి. హారిజన యువకుట్టే పరిస్థితుల ప్రభావంగా పెప్పి చేసుకొన్న బ్రాహ్మణ యువతిలోని Inferiority, Superiority complex ల సమ్ముఖ నం ఆడెను ఎలా బిపిపారికి ఎక్కించిందో గడిచిన దశాబంలో ఒక రచయిత్రి నవలలో చెచితే,- ఈ దశాబంలో కూడా మరికొంతమంది రవాణ్యత్తులు ఆత్మ ఆధిక్యతా బ్రాంతితో తమ సంసారాల్ని కాల్పుకుని, తమను తాము హింసించుకున్న మరికొంతమంది ఇలక్క కథ నిధిపించారు. అయితే, యా తరఫో బ్రాంతిని కలుగ జీవిన కారణాలు మాత్రం వేర్వేరు: అదినీస్టగాక, యా రచనలో మనోవే జానిక దృష్టధంకన్నా, 'సంసారపు గౌడవ' చెబుదామన్న తాపత్రయమే ఎక్కువ.

తీసుకున్నది సాంసారిక జీవితానికి సంబంధించిన యతివృత్తమే అయినా, దానిని కాస్తంత మనో వైజ్ఞానిక దృక్ప్రధానతో పరికించి - ఆత్మ మ్యానతా బ్రాంతి చెలరేసే అలజాటికి చక్కగా అద్దు పట్టిం నవల కొలి పాకరమాయిచేగారి "వన్నెలలో పిల్లలన్నగోపి". ఈ నవలలో సుంధరించిన ఆత్మన్యానతాభావం వయస్పుతో

పూటు పెరిగి పెదడె అమెను హింసించిన తీయను నవలీకరించడంలోను, రచయిత్రి చెప్పుకోదగ విజయాన్నే సాధించారు. అయితే - పురికొంచం శ్రద్ధ తీయుకునివంటే మనకు మరొక మంచి మనోవై జ్ఞానిక నవల లభించి వుందేది.

మనిషి మన సత్యాన్ని నవలాకారులు పరికించిన తీరును గురించి చెప్పే ఉప్పుడు అ సిత్యవాద ఫోరసీగల నవలల గురించి కూడా చెప్పాలి. రెండో ప్రవంచ యుధం తర్వాత, తెలుగు నవలా సాహిత్యంపై బట్టిన ముఖ్యమైన ప్రభావాలో అ సిత్యవాద సిద్ధాంత ప్రభావం ఒకటి. సాంఘిక కట్టుబాటులోను, వ్యవసతోనూ, అడుగుగునూ రాజీవుపుతూ బ్రతికే సాధా మన సత్యం అ సిత్య వాదులలో వుండదు. సంఘం స్పృష్టించిన నియమాలు అని ఎంత గొప్పవైనా సరే, వాటితో పోరాటి, తమ వ్యక్తిశ్వాన్ని నిలబెట్టికోగల గొప్పదనం వీరిలో వుంటుంది. కషాలను, కన్నీళ్ళు, పట్టించుకోవుండా తమను తాము వెదురుక్కంటూ, అటు సంఘంలోను - యటు తమ లోని విఱ్పు ప్రవృత్తులలోనూ పోరాటుతూ వారు కొనసాగించే జీవిత యాత్రలో ఒక “ఏవిత్ర మన సత్యం” ఒయిటపుచుంది. తర్వాన్ని, హేతువాదాన్ని, పట్టించుకోవుండా తమ చిత్తం వచ్చిన రీతిలో ప్రవర్తించే పాత్రల మనోగతాన్ని చిత్రించడా అంత సులభ సాధ్యంకాదు - ఒకసాటి “మెరుచుల మరాలు” “గడియ వడు తలుసాలు” “వెలువలో ఏచపక పులు లు” “వంటి నవలలో కనబడిన ఈ ప్రయత్నమే యటివలి కాలంలో చండీసాగారి “హిమజ్యాల”, సుదర్శనంగారి “సంసార వృథం”, కీలా వీర్మాజుగారి “షైనా”, జి ఆర్. కృష్ణ “జీవితయాత్ర” మొదలయిన నవలలో కనబడుతుంది.

ఈ వ్యాసపు పరిశీలనలోని కాలపరిమితిని బట్టి చూసే - ఈ దృక్కథంలో వెలువడిన నవలలో ఈ దశాబు పు గొప్ప నవలగా “హిమజ్యాల”ను పేర్కొంటాను నేను. తనకుతానే చిక్కుప్రశ్నగా మిగిలిపోయిన ‘గిత’ అనే అందంలోన అమ్మాయి, చిక్కుప్రశ్నల ముదీని విప్పుకుంటూ తనెవరో తాను తెలుసుకో గలిగిన కొద్ది కాలానికి తాను ఎవరికి మిగలకుండా పోతుంది. అ సిత్యవాదపు ధృక్కథంవన్ను తెలుగు నవలలోవుండే “థి బుసిక్ ఎగిసిని యరిసిక్” వె ఖరి యిందులో లేకపోయి వందున - ఈ నవల తనకు తామగా ఒక ప్రత్యేకతము పొందగలిగింది. స్వామీజీలను అశ్రయించకుండా పొందిన అక్కజ్ఞానం ‘గిత’ పాత్రది.

ఇక - “సంసారవృత్తం” నవలలోని న్యాయవాదిగూడా తనకుతాను అన్నే శీంచుకున్నవాడే : - అయితే, ఆక్కజ్ఞానం హేతువాదం వలన సమకూరదనీ, హేతువాదానికి పరిమితులుంటాయనీ, తెలుసుకుంటేనే గాని యిది సాధ్యం అందుకు స్వామీజీ అశ్రయమూ తప్పిందికాదు. తను ఆశించిన ప్రకాంతిగా సాధించేందుకు ఒక అ సిత్యవాది లోనయిన సంక్లిషం అంతా ఈ నవలలో వుంది. అయితే, అంత

మాత్రాన యాది మనోవైజ్ఞానిక నవల అనికాదు అర్థం. మన సత్క్య శాత్మంలోని Structuralism కు సన్నిహిత సంబంధంగల Existentialistic psychology ల్యాండులో కనబంబుతున్నదని మాత్రమే నేను చెప్పేది. సుదర్శనంగారి నవలలో మన సత్క్య శాత్మవేత యూంగ్ చెప్పే archetype ప్రతీకలు పుష్టిలంగా వున్నాయి. సంప్రదాయ వాడులయేన రచయితలందరూ ఈ తరఫు ప్రతీకలను సందర్భాచితంగా వాడుతూనే వుంటారు. నాటి ప్రశ్ననాధవారి నవలలు మొదటకొని— నేటి సుదర్శనం చివుకుల పురుషో తంగార నవలల వరకూ యితివృత్తానికీ, ప్రాత్ర చిత్రణకూ, నేపథ్యంలో కనబోదే ఈ archetype ప్రతీకలను టిపికగా వెదుకుంచు.

— సరే, యింతవరకూ చెప్పావు, — ‘వ్యక్తి’ తనసుతాను వెదుకోగ్నవడంలో సంఘానికి ఒరిగేదేమందన్న ప్రశ్నకు సమాధానం మిగిలిపోతుంది. ఆ విధంగా ప్రశ్నించుకున్నప్పుడు మానవ మన సత్క్యాన్ని తరచి చూడడం వృధాప్రయాస అనే భావం కలగవచ్చును. మనోవైజ్ఞానిక నవలలు నిష్పయోజనమనే తొందరపాటు నిరయానికి కూడా అది దారితీయవచ్చును. — నిజానికి, — మనోవైజ్ఞానిక నవలలను ‘ప్రయోజనపు’ కొలతటాడతో కొలవలేము. సంఘంలోని ప్రజల సామూహిక సమస్యలు ఎంత ముఖ్యమైనవో, ఆ సంఘంలో ఒక భాగమైన వ్యక్తి అంతరంగ సమస్యలు గూడా అంత ముఖ్యమైనవే : — కాకుంటే, ఏవి తభణం పరిష్కారం కావలసిన సమస్యలు అనే విషయంలో భేదాభిప్రాయాలు వుండవచ్చును.

అదినీగాక, — మనోవైజ్ఞానిక దృక్పథంవన్న నవలలో ‘వ్యక్తి’కి ప్రాధాన్యత లభించినంత మాత్రాన, — సంఘం ఎదురౌగ్యంటున్న సమస్యలు వీటిలో నిర్ణయిం చెయ్యబడతాయని అనుకోవలసిన అవసరంలేదు. వరి పోరాటంలో చిత్రువడిన ఒక వ్యక్తి అంతరంగ సంషోభాన్ని మనోవైజ్ఞానిక నవలలో ఆవిష్కరిసే, దానివలన సామాజిక ప్రయోజనం కూడా నెరవేరేందుకు అవకాశం వుంది. అయితే, నేడు తెలుగులో వెలువదుతున్న మనోవైజ్ఞానిక నవలలు కేవలం /పేమసమస్యల గురించి మాత్రమే పట్టించు కుంటున్నందునా, సాంచిక సమస్యలతో సంబంధంలేని వ్యక్తిగత సమస్యలు వీటిలో అధికంగా చోటుచేసుకుంటున్నందునా ఈవిధమై ఏమర్గులు చోటు దొరుకుతున్న దేహా అనిపిస్తుంది.

వ్యక్తి అంతరంగిక సంషోభానికి, — సామాజిక సంషోభానికీ, — మధ్యగల సంబంధాన్ని చెప్పే ఈ సందర్భంలో ఎరిక్ ఎరిక్సన్ అనే మన సత్క్య శాత్మవేత ప్రతిపాదించిన Identity Crisis గురించి చెప్పాలి. యోవనావిర్పావప్రాయంలోవన్న వ్యక్తులకు Negative Identity ఏర్పడి.— సరిలయిన జీవితధ్వయాన్ని ఎంచుకోలేకపోయిన ఫలితంగా సంషోభం ఎలా ఏర్పడుతుందో అద్వితంగా వివరిస్తా

దాయన. మానవుని జీవిత చక్రం (Life Cycle)లోని వివిధ దశలను వరిస్తూ ఈ తరపు సంక్లోభం ఏర్పడ్డానికి గల కారణాలను ఆయన చెబుతాడు. ఈ విషయాన్ని ప్రాపితపదికగా చేసుకుని యువకుల అంతరంగ సంక్లోభాలకు అద్దంపడ్డే అదృష్టమైన నవలలను రూపొందించవచ్చు.

ఎరిక్ సన్ సిద్ధాంతాలకు నవలా రూపం అని చెప్పలేము గానీ, — యిచీవల వాసిరెడ్డి సీటాదేవి రచించిన “మరీచిక” నవలలో ఈ తరపు ప్రయత్నం కొంత వరకూ కనబహుతుంది. అదేవిధంగా ‘హితల్రీ’ రచించిన “అంతర్వాహిని” నవలలో కూడా Guiding fiction కు సంంధించిన సందిగ్గసితిని చూపించడం జరిగింది.

— యిలా చెప్పుకుంటూ పోతే పెదరలిసే అవుతుంది. యిచీవలి కాలంలో ముఖ్యంగా ఈ దక్కాబంలో ప్రత్యేకించి మనోవై జాస్టిక నవలలుగా చెప్పడగినవి అత్యంత స్వల్ప సంక్ల్యలో బెలుపడినప్పటికీ, — తెలుగు నవలలో మనోవై శేషణ మాత్రం కొరవడలేదు. అయినప్పటికీ, తెలుగువారు సగర్యంగా చెప్పుకోదగిన మనోవై జాస్టిక నవలలు మరికొన్ని వెలుపడవసి వుంది. ఈపని జరగాలంపే మనోవై జాస్టిక నవలలు “బూర్జువా” నవలలు అనే దురభిప్రాయం లోలగిపోవాలంటాయి.

ఏది ఏమైనా, ఒక్క లిపయం మాత్రం సత్యం. సాహిత్యం సమ కాలీన సమాజానికి అదం, దీపం కావాలంటారు లిపుండ్రకులు. మనోవై జాస్టిక నవల ఈ రెండు పనుల్లో దేనిని చెయ్యుకుండానే రెండంతునీ చేస్తుంది. ఈ నవలలు తమ పొత్తుల్లో కనబడే వ్యక్తికి ఒక శక్తివంతమైన దీపాన్ని ఇస్తాయి. నిన్ను నువ్వు చూచుకోమంటాయి. ఆ అదంలో ‘దీపం’ కనబడుతున్నదో, లేదో, వ్యక్తి అత్మ వరిశిలనతో తేల్చుకోవలసి వుంది. అత్మ వరిశిలన అభ్యర్థయానికి మొదటిమెట్ట అనడానికి ఏవిధమైన సందేశాలు వుండవలసిన అవసరంలేదు :

□

సాహిత్యం అవ్యం ఛీచెంటాగి వుండాలను కోవడం కూడా శ్రీవమైన పొరపాటే. జీవితాన్ని అర్థం చేసుకోడానికి మానవుభు చేసే ప్రయత్నంలో ఒక భాగమై సాహిత్యం (మరొక భాగం పైసున్న) ఒకదాన్ని అర్థం చేసుకోవడ మాచేసే దానిలోని కార్యక్రమం సంఘించాన్ని తెఱుసుకోవడం, దానిలోని హేతు బధితచు గాదించడం, కనుక జీవితం మానవునికి యొ మొతు అర్థమైనట్లు భాసిస్తుందో, అ మేరకి జీంస సాహిత్యంలో ఉత్థిష్టింది. అనగా హేతు కిస్తిమైన జీవితమే సాహిత్యంలోకి యెచ్చుకుంది.

— రచయిలు రాయచంద్రారెడ్డి

ఉత్తమ నవల్ని రాయడానికి నవలా రచయితలకు గాథమెన విసార జీవితాను భవాలు, సామాజిక దృష్టి, చిత్రశ్శదీ, శిల్ప పరిజ్ఞానం కావాలి. జీవితానుభవాలు యొంత గాథంగా వుంటే రచయితలు చిత్రించే జీవితం అంత గాథంగా పాఠ కులో వొక సహివ్యున అనుభవాన్ని కలిపుంది. ఆ సహివ్యునలనుభవం పాఠ కుల సంస్కర సాయని, భాతిక పరి సితులోంచీ పుట్టి మంచిమార్పులకు దీహాడకరంగా పెంచుతుంది. జీవితాను భవాలు యొంత విస్తారంగా వుంటే రచ

నగరాలు వున్నాయి. గత వదేశ్శుగా పట్టి జాల సంఖ్య పెరిగిందికూడా. గ్రామాల్లో నానాటికి పేద, మధ్యతరగతి రెత్తల సంఖ్య పెరుగుతోంది. అంతకంటే వేగంగా భూమిలేని వాళ్ళనంఖ్య యొక్కతోంది. వ్యవసాయ మనులకు తమ కాయకప్పంతో పాటు పలుపుట కూలీల్ని పిలుచుకునే అవసరం, శ్శక్తి పేద రెత్తలకుంటే పుండపచ్చ. కౌనీ జీవన ప్రమాణంలో, అదాయంలో పేదరెత్తలు, భూమిలేని వ్యవసాయ కూలీలకు తెచ్చాలేదు. అలాగే పేద, మధ్యతరగతి రెత్తలు సృష్టించే

నేటి తెలుగు నవలల్లో జీవితం

డా॥ కేతువిశ్వవాధరెడ్డి

యితలు చిత్రించే జీవితం అంత వైవిధ్యంతో కూడుకొని వుంటుంది. అలాగే జీవితానుభవాలకు, వాటిలో సంబంధం వుండే నమాజ స్వరూపానికి, స్వభావానికి గల సంబంధమేదో నవలా రూయితలకు తెలిసివుండాలి. ఈ తెలివే రచయిత జీవిత వ్యాఖ్యాన దృష్టినే, చిత్రశ్శదినీ, శిల్ప పరిజ్ఞానాన్ని రూపొందిస్తుంది.

జీవితానుభవాలు: నమాజం తెలుగుదేశంలో, కొన్ని పేరుల్లో వ్యవసాయ బకటి రెండు వందల పట్టాలు, రెండు

సంపద కూడా చచ్చిచెడి బలికించేదేతప్ప అదనపు సంపద కాదు. తగిన వనరులు లేకపోవడం అటుంచి ప్రధానంగా ప్రకృతిని నమ్ముకుంటూ వ్యవసాయం చేసే ఏక్క జీవితాలో ఘరణ మాట చెప్ప నక్కరలేదు. గ్రామీణ ప్రాంతాలోని వ్యవసాయ కూలీల జీవితం మరింత దుర్ఘారమైంది. చాలామండికి చేతినిండుకు లేనిపని. కొంతమందికి పని వున్న కచుపునిండుకు లేని కూలి. మరోపై పుచ్చల తల్లువ సంఖ్యలోని పెద్ద రైతుల చేతులో తగిన భూమి వుంది. దీనివల్ల

రాజకీయంగా వాళ్ళ ప్రాణల్యమూ, పరి మితంగానె నా పట్టాలో వాళ్ళ వాటిజ్య సంబంధాలు పెరిగాయి. వీళు యే కులానికి సంబంధిసే అ కులం రాజకీయ శక్తిగా బిలవడకోంది.

పట్టాలు, నగరాలో మరొక దూపంలో ఇదే సితి. కార్బూకులు, సర్వీసులోని చిన్నా పెద్ద మధ్య తరగతి వాళ్ళ సింఖ్య పెటుగుతోంది. నానాటికి బలవదు తున్నదారీ వ్యాపారులు, వాటిజ్యవేతలు, చిన్నా పెద్ద తరఫు వారిక్రామిక వేతలు పట్టణ నగర జీవితంలో “గాలిలో కనరాని గడును దయ్యాలు :” కార్బూకులు, సర్వీసుల మధ్యతరగతి వాళ్ళ జీవనప్రమాణం పలెలోని కూలీలు పేద, మధ్యతరగతి కంటే యొక్కువే. కానీ యా దయ్యాల దెబ్బలకు వీక్కుమొతం జీవితం నానాటికి ఫోరమై బోతోపేంది.

గ్రామీణ ప్రాంతాలో కడువుకట్టుకొని నానాగడీ కరచి పై అంతసులోని వాళ్ళకిందవడి వుంటూ, పెపెకి వెషుతున్న కొదిపోఁ పేద, మధ్యతరగతి రైతులు కన్నిస్తారు. పట్టాలో ఇఱవంటి వాళ్ళ సంఖ్య పలెలో కంటే యొక్కువు లోందని చెప్పవచ్చు. లండన్ క్రామికులు సర్వీసులోని ఆవిసితపరులు గణసీయంగా పెరుగుతున్నారు.

ఈ స్తిగతుల మధ్య సవాలక్ష పేరుధ్వాలు, మరళి: వీచి పర్యవసానమే నేటి సాంఘిక చేతన్యం. అరిక సంక్లంతం, అదికార రాజకీయ కళ్ళలం, కల మత భాషా ప్రాంతియాది భేదాల ధ్వరా విచిన్నన్నమవుతా అణంతిని పెంచే,

సాంఘిక సాంస్కృతిక చరిసితులు, చుటూ జీతంతో ప్రాంతనలేనివిధీ యాచెతన్యంలో ప్రధానం. దీంతో వ్యక్తులు సమాజం మధ్య పరాయితనం (Alienation) పెడగా యేర్పడుతూ పోతోంది.

యా పరాయితనం మంచి యేర్పడి నవే అచ్చుడైన జీవితానుఁడపాలు. వీటిని గురించటం, పరిశీలించటం యా అథ నిక్కప్రక్రియను చేపబిన సగటు రచయితల కనీస మానవత్వం. ఆశ్చేపించటం ప్రజాతంత్ర రచయితల (Democrats) ధడ్డం. యా పరాయితనం వల మనుషులు కోల్పోయిన మానవత్వాన్ని తిరిగి రాబుకొనే మంచికాలం కోసం తపించే వుద్యమాలను ఆహ్వానించే స్థితికి, ఆదరించే యొరుకు సమిషిగా యొదగడం మొతంగా చేయాల్సిన పేని. యా పనులేనో జరగని స్తి పుంది కాబట్టే అధిక సంఖ్యాకులు చిత్రించే జీత ధీర్జణలు, ప్రధాన సమస్యల ప్రాతలద్వారా చూపే పరిష్కారాలు కృతిమంగానూ, అస్వయింగానూ పన్నాయి.

ఈ దశాభీషికాలంలో కనీసం రెండువేల పరశు నసలటి, నవలికలు వచ్చాయి. వొక వుద్యమ స్టోపమూ, వొక తాత్క్విక ప్రాతిపదికా యేదో వున్న అల్ప సంఖ్యలోని నవలలో తప్పితే మిగా నవలలోని జీవితం వ్యాపారంమండి, వ్యాపారకోసం, వ్యాపార రచయితల చేత అచ్చు గుదింది. యా అచ్చుగుదురు సాహిత్యమేదో రచయిత్రుల స్థుమే అన్నంతగా వచ్చింది. రచయిత్రులు రచన రంగంలో ప్రవేశించాక వొక విష్ణురమైన స్తి మాత్రం తెలుగు

కల్పనా సాహిత్య లోకంలో యేస్తాడింది. పీమార్లో ఆడతనం గిరాకీలాగా, సాహిత్యంలో, నినిమార్లో ఆడరచన భాటీగిరాకీ ప్రవేశంతో రచయితలు దాలా మంది రచయిత్రుల వేషంలో రానే పరిసితి యేర్పాడింది. ఈ దుస్థితిల అస్తు జీవితం తప్పి, సినిమా జీవితమే నవలా జీవితమేంది. నవలా జీవితమే సినిమా జీవితమేంది. దీనిన్న విపర్యించే వాక్కు రెండు చేతుల రాసున్న నవలా రచయిత, కథకుడు ‘వసుంధర’ (ఈ పేరుకోనే భార్య భ రలిదరూ కథలు రాస్తారట!) ‘సాసిక్’, ‘అన్నకథలో ఇచ్చిన విద్యురమైన సమాధానం చూడండి :

“గాజు వసువులు అందంగా వుంటాయి. కాని వగిలిపోతాయి. ఎన్నో శతాబ్ది తర్వాత మనిషి పాసిక్ కనిపించాడు. అదిప్పుడు నిత్యావసర వసువు మామిడాకుల తోరణాలు, వసవర్తో పుష్పాలు, చెంబులు, గాపులు, పూలు - వగెరాలు ఎన్నో సామాన్య డికి అందుబాటున, సరస్తున ధరలో పాసిక్ వసువులుగా వసున్నాయి. ఆ పసువులో ఎంతో పవిత్రముంది. వాడ కొనీకి లలంకరణకు కూడా ఆ వసువులు ఎక్కువ కాలం మన్నుతాయి. ఇచ్చుడు పాసిక్ సామాన్యల పాలిచి వరం.

“కానీ దానికి విలువలేదు. గాజు వసువులకున్న గౌరవంలేదు. పునిషిక లేకపోలునా బరీదు ఎక్కువయినా గాజు వసువులను గౌరవించునటు పాసిక్ వసువుల నెవ్వురూ గౌరవించచు. అందుక్కరణం అని అధిక సంఖ్య

కుల అవసరాన్ని తీయస్తాండ తమేనా? అధిక సంఖ్యకుల అవసరాన్ని తీరుసుండడము వలనే మహిళల రచనలను మెంచి సాహిత్యంగా కవి మాన్యులు గురించడం లేదా?” (బోటి, ధీపావళి సంచిక 1979, పట 140)

ఈ మాట పెకి బాగానే కన్నిసుంది. దీనికి విద్యావంతుల అభిరుచి, సాహిత్యపు అవసరం ముసుగు వున్నాయి. ప్రేతకులు యిలాటి సినిమాలు కోరుతున్నారు మేము తీసున్నాం, ప్రేతకులు యిలాటి నటన కోరుతున్నారు మేం నటిసున్నాం అనే సిగులేని వ్యాపార దృష్టికోనికి భేదమేముంది?

పెగా యి పోలికలే విధూరంగా వున్నాయి. మంచి సాహిత్యంగా దేన్నెన్నాగు రించే వాట్ను యే విలువలకోసం ఆరాట వచ్చుతున్నారనే దానికి సమాధానం మాత్రం రచయిత యి కథలో విపరించచు. ఆ విలువలకు అధిక సంఖ్యాతులను అయి తం చేసే ప్రయత్నం విశేషించడు. అచ్చుగుదురు సాహిత్య సమాధులోకి నెఱిదం తేపు :

అందువలనే యి సాహిత్యంలో నమూనా జీవిత చిత్రణ సానాటకీ పెరిగి పోతోంది. కాపోతే యేటేటా వసున్న రెండు వందలదాకా సవలలో లొంఫయి శాతం ప్రణయ సమస్యలు, కుటుంబ సమస్యలు, విధి అధిన సమస్యల వలయంలోనే వుండడ మెందుకు? ‘గందరగోళం’ లాంటి మంచినవలను రాశిన చేతోనే కలువ కొలను సదానంద, వంటి ప్రణాతంత్ర రచయితలు బంగారు

మామ వంటి చేత్త నవలిన్న యొందుకు
రాసున్నారు ?

రచన కేవలం సరుకుగా మారితే
రచనలోని జీవితం కావలసిన ప్రాణిక
మౌలులోకి మారకుండా వుంటుందా ?
యాస్తితినైనా త్వమించవచ్చునేమో :
యా రచయితలో చాలామంది మేధావులు
కాదు, యింతకంటే ఘనులు, జీవితాన్ని
వశ్రీకరించి, మత దృష్టివంటి వ్యక్తిగత
విశ్వాసాలు సమాజ విశ్వాసంగ రుద్దాలను
కునేవాళ్ళు.

ఏదిపాపం ?

‘ప్రభ్యాత రచయిత్రులు’ వేగంగా
చదివించే గుణం’ పున్న చివుకుల
పురుషోత్తం ఏది పాపం ఆనే నవలో
సారాయణస్వామి, మహాసిద్ధిని చిత్రిం
చాడు. స్వాములకు యహాలోక సమస్య
లలో వనేముంది ? అస్ట్రీక్లోన్న తప్ప :
కులరక గానం !

లతేతన రచనా వృద్ధావ్యంలో మన
కులవ్యవస్థ బ్రథు పట్టపోయిందని
భావించి నటుంది. ‘మీన్ కోకిల’ ఆనే
నవలికలో అదే పేరుగల కథానాయిక
వోక హరిజన యువకుని యొవో
పుద్యమోద్రేకాలో పెళ్ళి చేసుకొని
కడత తన రకానిఁ ల్రాహ్మణ రకమే
సన్నిహితమైందిగా భావిసుంది. విశ్వనాథ
పత్యనారాయణ హూనకం, అంచు గత
సాహిత్య చరిత్రలు, సాహిత్యరోగ్యవికి
పంచించకడు. వరాంతర వివాహలో,
సంస్కరణలో, పుద్యమాలో వుండే
లోపాలను యొతే మాపటం తప్పుకాదు.
యొ జీవితపత్యం చెప్పటానికి ? అని
ప్రశ్నించుకోవాలి రచయిత.

దా॥ కేళవరెడి యిఛీవల రాసిన ఇన్
ప్రతిభిల్ గాడెనీలోని విశ్వసియమైన
రాచవంద్రుడి పాత్రద్వారా తెలిసే
హరిజనుల పీడన సాహిత్యంద్వారా
నయినా లత తెలుసుకొని వుంటే యొ
నవల రాసివుందేది కాదు.

దేశభక్తే ఉంటే

‘జాతీయ దృక్పూర్ధం గల భావుకుని
అనుభూతియే’ ‘ఆశ్రమకథలకు’ ‘కేంద్ర
విందువు’ అనీ, ‘దేశభక్తి సాహిత్యాన్ని
వెలువలా సృష్టించి జాతిని ప్రభావితం
చేయాలనీ’ ప్రకటించిన దా॥ ముదిగొండ
శివప్రసాద్ ప్రక్రియగా కవిత్వంకంటే,
నవలకు విస్మయ ప్రచారం వుండని
‘అవాహన’ ‘అనుభవ మండపం’ ‘అను
పమ కథ’ అనే మూడు వచన పూర్వాలు
రాశాడు. ‘విజయ’లో ఇనవరి, ఫిబ్రవరి
నెలలలో వెలువడిన అనుప మ కథలో
అయిన చిత్రించిన జీవితం పాశ్చాత్య
బాటే పారాసెకాల జిక్త పూర్వ
మాయలు, మంత్రాలతో నిండింది. నిఃంగా
భారతీయ సగటు జీవితం అనుప మ
కథలో మాదిరి వుండని యొ బుది వున్న
మామ అనుకోడు. అయినకు దేశభక్తే
వుంటే “మూడు నమ్మకాలు, అకలి, నిర్ద
ద్వేగం” వుంటి Socio-Economic
(అర్థిక, సాంప్రదాయిక) సమస్యల్ని గురించి
రాశేవాడు. ‘వాటిని పరిష్కరించా’లని
ప్రకటిస్తూ (జాగృతి ప్రత్యేక సంవిక
1979, పు. 34) పునర్జ్ఞలు, మంత్ర
శాత్రు పాండిత్యం, స్కృత అవాహన
మీదనే భయంకరమైన కథలు నవలలుగా
అట్టేవాడు కాదు. బాటిని వ్యక్తిగత నమ్మ
కాలుగానే పెట్టుకొని వుండేవామ.

వేద్రు పుచ్ఛిన సంసార వృక్షం

ప్రభ్యత రచయిత ఆర్. యస్. సుదర్శనం రాసిన నవలలో మనవ జీవితం ఆరహితమైందన్నటు చిత్రించ బడింది. (చూ వలంపాటి వ్యాసం అ భ్యద య పట 30-38) అయిన దృష్టిలో నేటి సమాజంలోని మనిషి ధ్యానంలో కాంతి వలయాలు, కాంతి మండలాలు, తాదాత్మ్యం కాంతులో లయించే మేధావి. విఖితమేమంచే సంతానాన్ని సృష్టించే జీవకణాలు నవలా నాయకునికి వీర్యంలో లేపని తెలిసిన తర్వాత భార్య గర్వపతి అయినపుడు మిత్రుడేన దాక్షును అనుమానిసాడు. అణాంతిలో కొబుకలాడి, దేశ సంచారం చేసి బాటా ఆజతో మళ్ళీ తాను వీర్య పరీక్ష చేసుకోనీ, భార్యకు తనే మొగు ఉని నిరూపించుకోని దాన్ని మనసు యొక్క ప్రతిభింబంగా, సమదర్శ సాధనగా అభిప్రాయపడతాడు. శంకరుడు పారతోకిక సతాలో మాయావాదం ప్రవచించి, ఆ స్తుప్యవాదాన్ని న మ్యు న టు లోకిక సతాలో బొడులిన్న చెండాడినటు సంసార వృక్షంలోని నాయకుడు, లాయరు విక్షణాథం, మిధ్యనూ, భక్తినీ నమ్మి సకల సమిషి శ్రేయోభావాన్ని చెండాడతాడు—కాకపోతే శంకరుడికంతే మరింత నాగరికంగా.

యా రకం నవలలో జీవితం, సమ వ్యాయ, పాత్రలు, పెరిష్టూర మార్గాలు యేవో బలంగా వున్నటు కన్నిస్తాయి. ఆ యొతు మన జీవితాలోదేనా అని అనుమానం.

చారిత్రక పరిణామ క్రమంలో

పచ్చిన మన జీవితం శాలూకు వ్యక్తిగత సైన భ్రాంతులో యా రకమైన జీవితాన్ని రచయితలు సృష్టిస్తున్నారని మనం సరిపెటుకోవచ్చు. కానీ భ్రాంతు లకు మూలమైన సామాజిక కారణాల్ని బట్టి జీవితాన్ని విశేషించక పోవడంవల్ల రచయిత ప్రమాద మత ప్రమారణాలుగా మిగిలిపోయాడు.

బూర్జువా నవలలు :

శ్రామిక వర్గ నవలలు

నమూనా కల్పనా సా హి త్యాగి కి అయోమయ రచనలకు భిన్నంగా విద్యా ధిక పటణసంస్కరం నుంచీ ఆడ్సంగా యూరోపియన్ సాహిత్య ప్రేరణముంచీ పుట్టిన మనోవైజ నవలే హిమజ్యాల. దీని తాత్త్విత ప్రాతిపదిక చారిత్రక క్రమంలో క్రమంగా పెరుగు తున్న బూర్జువా వ్యక్తి వాడం. “మనకు మనకు మీదియోకర్ నవలలేకాని బూర్జువా నవలలు కూడా లేవు. బూరువా నవలలు యేర్పడకుండా శ్రామిక వీర సాహిత్యం హారాతుగా ఏర్పడడానికి అవకాశంలేదు” అని యా నవలకు ముందు మారులో శ్రీ పుణం సు బ్రహ్మ జ్యోతిష్ శర్మగా రన్నారు. హిమజ్యాల వంటి నవలల ప్రయోజనం అంతపరకే. అయితే యొక్కద శ్రామిక వర్గ సాహిత్యమే రాలేదా అన్న ప్రశ్న పరిశీలించవలసి వుంటుంది.

అరసం, విరసం జనసాహితీ సమాఖ్యలకు చెండిన లేదా ఆ వుద్యమాలతో ప్రత్యుషపరోక్ష సంబంధమన్నాప్రభ్యత, వర్ధమాన రచయితలు సృష్టించిన నవలా

ఆభ్యదయ

సాహిత్యం మా తేమిటి? ఆ సాహిత్యం వాళు చిత్రించిన జీవితం, సమస్యలు పరిపోగ్రార మారాల మాతేమిటి అన్న ప్రశ్నను వెంటనే యెవర్టెనా వేస్తాడు.

నిజానికి యూ వద్దుపు రచయితలు యేడెమిదిమంది నుండి గట్టిగా యిరవె ముప్పుయి నవలలేనా యూ పదేక్కలో వెలువదలేదు. వేల్కొదీ పేటీల కవిత్వం వచ్చింది. కవిత్వంకంటే నవలా రచన బాధ్యతాయిత్తన లోక పరిజ్ఞానంతో కూడుకొన్న సృజనాత్మక చర్యలో కాబట్టి రచయితలు నవలల తోరికి వెళ్లేదా? కవిత్వంలోని పరిపోగ్రారమారాల విష యంటో జీవిత చిత్ర టా బాధ్యత తక్కువనా? (ఇలి పరిమితుల్ని బట్టి). మౌలికంగానే కల్పనా సాహిత్యం మీద దృష్టి మనకు లేదా? అలోచించాలి. ఉపుల లక్ష్మణరావు, కొడవటిగంటి, మహేశ భర రామ్యాహనరావు, వటికోటు ఆక్యారు స్వామించు రచయితలు గతంలో రాసిన సపలలలోని జీవితమంత విశ్వసనియంగా ఇప్పటి నవలలలో జీవితం వుండా? జీవితం, పాత్రయ్యకూడా జీవితంలోని అభ్యందయ విషవ పరిసీతులకు అనుగుణంగా, అక్కత్తిమంగా, ఎంతవరకు వున్న

యనేది కూడా చర్చించపలని వుంది.

ఒకటి మాత్రం స్వప్తం. తెలుగు సగటు నవల, మధ్యతరగతి జీవితాన్ని ఎక్కువ ప్రతిభింబిసుండ. అయితే ఆ జీవితంలోని సర్వపార్వయ మాత్రం కన్నించవు - చాలామంది తెలుగు రచయితలు ఆ వరం మంచే వచ్చారు కాబట్టి. వాళుధృష్టినిలకరిసున్న ప్రధాన సమస్య వివిధ జీవిత రంగాలోని పరాయా తనం కాదు, వాళు చూపే పరిపోగ్రార మారాలు అదర్చావంతంగా, థిరోదతంగా వుంటే వుండవచ్చునే మోకాని సట్టివైన అనుభవాలుగా మాత్రం లేవు.

నెలనెలా, వారం వారం వస్తున్న నవలలోని జీవితమేదో వులికి అరవేసే రాసితిలో మార్పు పసుంది. రచయితలు చాలా దగరగా పోందిన జీవితానుభవాల నుంచి రాసే ఆ మార్పు వేగ వంతమవుతుంది. వ్యాపార, కీర్తి చాపాల్యాలను మించిన సిరచితం, చిత్రకుది అలవర్చుకుంటే ఆ మార్పు మరింత ముందుకు పోతుంది. దీన్ని అచ్చంగా పారకులు, పత్రికలు లిరస్కరిసారము కోవడం ఆత్మవంచనే అవుతుంది.

□

“నవల జీవితానికి ప్రతిభింబం. మిగిలిన అన్ని సాహిత్య ప్రక్రియలక్ష్ము దీని పరిచి విస్తృతమయినది...నవలను మనం చాలా విధాలుగా చూడవచ్చా. కేవలం ఒక కథను చెప్పడం, కొన్ని ఆదార వ్యవహారాలను విచితం చేయడం, పాత్రం వ్యక్తిత్వంగానుచేయడం, జీవితంపై ఒక దృష్టికాన్ని ప్రేరించడం-ఇవి అన్ని నవల ఒక్కసారిగా గాని, వేరవేరగా గాని చేసుంచి.”

—జి. ప్రేస్ట్లీ

వ్యాపార నవల -

ఒక పరిశీలన

ఈనాటి పరిసితులలో వ్యాపారనవల సాహిత్య సమస్య మాత్రమే కాదు - సామాజిక సమస్యగూడా. వ్యాపార నవల సృష్టించిన, సృష్టించుతున్న సమస్యలు సమాజంలో తీవ్ర పరిణామాలకు కారణభాతమోతున్నాయి. అందు చేత వ్యాపార నవల పుటుఫూర్సోత్రాలను శాస్త్రియంగా పరిశీలన చేసి, అవి సామాజిక చరిత్రతో ఎలా ముడిపడి ఉన్నాయో తెలుసుకోవలనిన అవసరం ఉవ్వది.

ఫ్ర్యాదర్ నాగరికతు అదం పట్టిన ముహూర్తావ్యం (epic) పీద తిరుగు పాటుగా బూరువా నాగరికత సృష్టించిన సాహిత్య ప్రక్రియ నవల. బూరువా నాగరికతను సృష్టించిన సామాన్య మానవునికి నవల సాహిత్య గౌరవాన్నిచ్చింది. బూరువా నాగరికతలో ముంది పెట్టుబడిదారీ వ్యాపార నాగరికత ఉద్ఘావిస్తున్నకాలంలో వ్యాపార నవల కూడా ఉద్ఘావించింది. ఈ పరిణామం ఇంగ్లండువంటి దేశాలలో పండొమ్మెదవ క్రతాద్ధారణనికి సృష్టప్పంగా రూపొందింది. పెట్టుబడిదారీ సమాజం సృష్టించుతున్న పొగ గొట్టపు భూంకూర ధ్వనులకు దూరంగా ప్రకృతిలోకి ఆంగ్లేయ

వల్లంపాటి

మెంకటపుంబుయ్య

రొమాంటిక్ కవులు పారిపోతే, డికెన్సు వంటి నవలా కాదులు ఆ వ్యవస్థలోని అమానుషత్వాన్ని చిత్రించారు. పెట్టుబడిదారీ నాగరికత ఇరవయ్యా క్రతాద్ధారో సృష్టించిన క్షారూపం చలనచిత్రం. వ్యాపార నవల, ముఖ్యంగా తెలుగులో, బూరువా నాగరికత సృష్టించిన నవలకు, పెట్టుబడిదారీ ఏ వస్తు సృష్టి ० చిన చలన చిత్రానికి పుట్టిన విషపుత్రతిక. అందుచేత యిందులో యూ రెండు వ్యవస్థలలోని వికృత లక్ష్మణలూ ఉన్నాయి. అందుచేతనే మన వ్యాపార నవలకు ఉద్దీపన జీవితం కాదు - పెండితెర : ఈ రెంచు క్షారూపాలూ ఒకదాన్ని మరొకబీ అనుసరిసూ, అనుకరిసూ దిగజారిపోవలంలో ఒకదానితో మరొకబీ పోటీపుతున్నాయి. కానీ నవలను చలనచిత్రాన్ని వాచిని సృష్టించిన నాగరికతల పొట్టవివిధ అందులోని పురుగుల్ని చూపటానికి ఆయుధాలగా వాషుతున్నారు కొండరు నిజసైన క్షాకారులు.

సాహిత్య గౌరవం ఉన్న నవలకు, వ్యాపార నవలకు మధ్య ఉన్న అంతరం పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థలో బాటు పెరుగుతూ ఉండటం గమనార్థం. ఫీలింగ్, స్ట్ర్ట్, జేన్ ఆస్ట్రన్, డికెన్సుల కాలంలో అంగ్లోనూ, చిలకమ రి, ఉన్నవ, జాపిరాజు, విశ్వనాథ ("శేరచిరాజు" వరకు)ల కాలంలో తెఱగులోనూ పె రెండు నవలా మార్కాలమధ్య నేడున్నంత అంతరం ఉండేది కాదు. చదివే అలవాటును పెంచటానికి ఎంత గానో సహాయపడిన ఆనాట

వ్యాపార నవలకు అనాటి పొర కులు సాహిత్య గౌరవాన్ని యివ్వ లేదు, పత్రికలు కీర్తి కీర్తయాలు పెటులేదు, విశ్వ విద్యాలయాలు వాటిపై పరశోధనలు చేయించ లేదు.

ఈ అంతరం యింతగా పెరిగిపోవ ఉనికి, వ్యాపార నవలకు యింతలు ముందెన్ను దూరేని అదరణ లభించడానికి ఉన్న కారణాలు కూడా సామాజికమైనవే. వ్యాపారనవలకు ప్రధాన పాతకులు మధ్యతరగతి ప్రజలు, ఒక వరం విద్య దులు. మధ్యతరగతి ప్రజల జీవితం సీనాటికీ సరకంగా తయారాతున్నది. ఈ వరానికి పై తరగతి జీవితాన్ని తప్ప, క్రింది తరగతి జీవితాన్ని చూడటం సచ్చదు. వారి ఆళకు, అవకాశాలకు మధ్య పెరిగిపోతున్న అగాధాన్ని వారు ఫూడ్చరేదు. నిజ జీవితంలోని ఘరణలకు మధ్యతరగతి కనిపెటిన పరిష్కారం కమ్మని కలల లోకంలోకి పారిపోవటం. ఈ కలలకు అలంబన వ్యాపార నవల, అందులో చిత్రించబడుతున్న ఆవా సవ జీవితం. ఈ విషయంలో మధ్యతరగతికి, నేచి యువతరానికి పెద్ద తేడా లేదు. యువతరంలో, ముఖ్యంగా విద్యార్థి లోకంలో లూనాదున్నంత స్నేహం ఏనాడూ లేదు. వీరిలో హెడోనిస్ట్ (hedonist) భోగాలు మితిమితి పోతున్నాయి. సహాజాన్ని గురించి, సాహిత్యాన్ని గురించి హోలకంగా అలోచిసున్న విద్యార్థుల సంఖ్య క్రమంగా తగ్గిపోతున్నది. వీరు కూడా మధ్యతరగతి ప్రజలలుగే హాసవిషితం నుండి కలలలోకం తూర్పీక పారపోవటానికి వ్యాపార

చలనచ్చితంతో బాటు వ్యాపార నవలనుకూడా సాధనంగా భావి స్తురాదు.

వ్యాపార నవల ప్రధాన లక్షణాలు ఏమిటి అన్నది తరువాత ప్రశ్న.

దీని మొదటి లక్షణం యిది సామాజిక నవల కాకపోవటం. ఇందులోని హీరోలు సూటు వేసుకుంటారు కాబట్టి, హీరోయిను స్నేహాలు చూసారు కాబట్టి, యిద్దరూ కలిసి అప్పుడప్పుడూ ఇంగీషు వచ్చినట్టు నటిసారు కాబట్టి యిది సామాజిక నవల అనటానికి ఫీలులేదు. అందుకు కారణం యిందులో సమాజం రేకపోవటమే. ఇందులోని పాత్రలు సమాజంలోని మనుషులు కారు. ఒక మహా సముద్రంలో ఒకదానితో మరొక టీకి సంబంధం లేకండా తిరుగుతున్న పడవలు. వ్యాపార నవలలో సమాజం ఒక పాత్రగా, కనీసం దుష్ట పాత్రగా నెనా కనిపించదు. మంచి నవల పాత కునిలో జీవితంపట అవగాహనను పెంచుతుంది. ఎంతోకాలంగా అతడు వెదురుతున్న ప్రశ్నలను, వీలుంపే సమాధానాలను సూచిసుంది. వ్యాపార నవల సాంపుక నవలకాదు కాబట్టి ఈ కర్తవ్యాన్ని నిర్వితించలేదు.

మంచి నవల మానవ ప్రపంచ నను చ్ఛితించబడుమేకాక వ్యాఖ్యాని సినుంది. పాత్రల ఆకార వికారాలను, ఆపోర విహారాలను ఎంత వివరంగా వర్ణించినా పాత్రకు అపిష్కరణ జరగదు. తన సమకౌలితలేన నవలా కారులు కొండరు జీవితపు పై పై మెరుగుల్ని మాత్రమే చిత్రిస్తున్నారని విమర్శిస్తూ వర్జనియా ఊర్పు యిలా అన్నది:

"Life is not a series of jigmamps symmetrically arranged. Life is a luminous halo, a semi - transperant envelop surrounding us from the begin-ning of consciousness to the end."

ఆమెదృష్టిలో రచయిత క రవ్యం ఆ Semi-Transperant haloను చిత్రించ బం. తెలుగులో వ్యాపార నవల నిత్య జీవితాన్నికాదు మానవ ప్రవర రనను కూడా చిత్రించటంలేదు. తాను చిత్రిస్తన్న ప్రాత్రలకు అవ్యక్త చేతన ఉండుచ్చు నన్న పరిజ్ఞానంతో ప్రాత్రపోషణ చేయ గలిగిన శక్తి యి నవలా కారులకులేదు. ఈ విధంగా వ్యాపార నవల సమాజాన్ని, సమాజం నిర్దయించే మానవ ప్రవర రనను చిత్రించటంలో విఫలమౌతున్నది. తెలుగులో గత యింవై సంవత్సరాలలో అనన్య ప్రచారం పొ దిన నవలల్లో తొంబైపొట్టు సామాజిక న వ ల లు కా లు. అ ధి కా ర్య. సూర్యు, సినిమాలు లున్న జూనహపద కథల (folk tales). వాటిలోని ప్రాత్రలు ఈ లోకానికి అయిత ఎత్తులో తున్న గందర్యలు.

మంచి నవలకూ, వ్యాపార నవలకూ మరొక ముఖ్యమైన తేడా ఉన్నది. మంచి నవలలో కథ, కథావసువు రెండూ ఉంటాయి. కానీ వ్యాపార నవలలో కథ మాత్రమే ఉంటంది. ఒథావసువు ఉండదు. అంటే నవల ఉదేశం కథ చెప్పటం మాత్రమే. కథను ఆధారంగా చేసుకొని జీవిత సత్యాన్ని అవిష్కరించట, కాదు. కథావసువు లేచాడు చేత వ్యాపార నవలలో దృష్టికోణం

(point of view), కథా వస్తువువటు రచయిత దృక్కూడాన్ని వ్యాపారంజేసే టై తుండలు. ఇని రెండూలేని నవలకు సాహిత్య గౌరవాన్నిచూండే అరత లేదు.

మంచి నవల వా సన జీవితంలోని రాక్షణీయ, సామాజిక ప్రమాదాల వైజ్ఞానిక మొదలైన రంగాలలో ఒకదాన్నియానికి చిత్రిస్తంది. జీవితం యిలా ఉన్నది లేదా యిలా ఉండటానికి వీలున్నది అని సూచిసుంది. విశ్వ సాహిత్యంలో ఏ గొప్ప నవలను పరిశిలించినా అందులోని కథ, ప్రాత్రలు దేశకాలాలను (time and space) కచ్చితంగా సూచిసాయి. పాటిని చిత్రించటంలో రచయిత చూపిన నిజాయితల్ల అ దేశ కాలాలను అధిగమించి ఆ నవల విశ్వసాహిత్యంలో చోచు చేసు కుంటుంది. తెలుగు దేశంలో ఒక ప్రాంతంమండి మరొక ప్రాంతానికి వెళ్ళి నమ్మదు భాషలో, జీవనొధానంలో, పరిసరాలలో (topography) చెప్పకోదగి మార్పులు కనిపిసాయి కానీ తెలుగు వ్యాపార నవలలో యిని కనిపించవు. ప్రాత్రలు ఏమాత్రమూ నుడికారపు సొంపులేని వారాప్రతికల భాష ను మాటాడుతాయి. లేదా భావమ్యకీ కరణలో దుర్భారమైన కృతిమతాన్నిచ్చి తుదరిస్తాయి. సామాన్యంగా కథ జమీందారుల మేదలలో, సౌధాలలో, రహదారి జంగళాలలో, కాలేజీ వరండాలలో సాంగ్రహితం చేత తెలుగు దేశపు ప్రకృతితో యి నవలాకారులకు అవసరంలేదు.

ఇందుకు ముఖ్య కారణాలు రెండు. జీవితంలోనూ, జీవిత సమస్యలతోనూ వ్యాపారనవలా కారులకు సంబంధం లేక పోవటం; జీవితాన్ని వ్యాఖ్యానించటానికి

ప్రయత్నించిన ఆధ్యాత్మిక వాడం (Sp ritualism) మార్గించం, ఫినామి నాలజి మొదలైన దర్శనాలను గురించి విరికి తెలియ్కేవటం. అందుచేతనే విరి సమకాలీన జీవితంలోని ప్రధాన సమస్యలపై అవగాహన కరువై అపారాయ, అనుమానాలు మొదలైన అప్రధాన సమస్యలకు ప్రాధాన్యత విషాంకున్నారు. ఈ నవలలలో ఎత్తువాథగం అసహజమైన రోమాంటిక్ ప్రేమ, కృతిముషైన కరుణ రసాలమీద ఆధార పడి ఉన్నాయి. తెలుగు వ్యాపార నవల జీవితంపట విచ్ఛిన్ రహితమైనఅరాధన దృష్టి అంకితమై పోయింది. వీటన్నిటి పల్లా ప్రాత్రలలో క్రమోస్థిలన కరువై ఈ నవలలు సంఘటన ప్రధానంగా తయారయ్యాయి. ఇలా తెలుగు వ్యాపార నవల విషయం (content)లోనూ, పదతి (form) లోనూ చవకబారు తనానికి (triviality) మారుపేరుగా ఉన్నది.

ఇంతవరకూ పేరొక్కన్నావి వ్యాపార నవల ప్రధాన లవ్హాలలో కొన్ని మాత్రమే. వ్యాపార నవల మన భాషలోనే కాదు... అన్ని భాషలలోనూ ఉన్నది. ఉదాహరణకు అంగంలో జార్వీరా కార్లాండ్, డెనిన్ రాబిన్స్, మిల్స్ అండ్ బూర్, గ్రేన్ పెటాలియన్ మొదలైన నవలాకారులకు గొప్ప ప్రచారం ఉన్నది. వారి నవలలు మరియున్ ప్రతులు ఖర్పవతున్నాయి. కానీ ఒమర్యకులు, సాహిత్యాభిమానులు వారికి సాహిత్య గౌరవాన్ని యవ్వటం లేదు. చివరకు మేరీ కొరెలి వంటి రచయిత్రికి కూడా సాహిత్య గౌరవం దక్కరేదు. అవిడకు ఎందులోనూ సాటిరానీ

తెలుగు వ్యాపార నవలాకారులకు అచి దక్కటంలో అరంబేదు. మన ప్రతీకలలో కొంతమంది విమర్శకులు శిల్ప విషయాలను మాత్రమే దృష్టిలో ఉండుకొని వ్యాపార నవలల మీద సమీక్షలు రాశున్నారు. శిల్పం బాగా ఉండటం, ఉండకపోవటం అన్నది యా నవలల విషయంలో ప్రధాన సమస్య కాదు. త్రీమతి త్వయి. డి. లీన్ అన్న మా ట లు యా సందర్శంలో జ్ఞాపకం చేసికోవటం మంచిది.

"A great technical accomplishment can co-exist with an inferior mind..... A bad novel is ultimately seen to fail not because of its method, but owing to a fatal inferiority of its author's make-up."

మన సమాజంయానాడున్న పరిస్థితిలో వ్యాపార నవలప్రమాదకరమైన రిణామాలను స్టోర్సున్నాది. దీపంగా ఈ ఉదాహరణలలో ప్రధాన వ్యాపార నవలాకారుల చేతిలో మతు మందగు తయారయింది. ప్రపంచ లలో చేతనాన్యాన్ని పెంచవలసిన నవల కలల లోకాలోకి పారిపోవటానికి సాధనంగా ఉపయోగపడుతున్నది. ఈ సాటి సమాజం కలలలోకి పారిపోవటాన్ని మించిన దుష్పరిణామం పురోకటి లేదు. అందుచేతనే పురోకసారి అంఱున్నాను "వాఖార నవల సాహిత్య సమస్య మాత్రమేకాదు, సామాజిక సమస్య కూడా."

తెలుగు నవల - సోపల్న్ వాస్తవికత

అధునిక సాహిత్య ప్రక్రియ లో పేర్కొనడగినది నవల. నేడు నవల కున్న ప్రజాదరణ మరే యితర ప్రక్రియకూ లేదు. 1867 నాటికి తెలుగులో నవలరాసే ప్రయత్నం ప్రారంభమైందని చెపువచ్చునేమోకానీ, ఆనాటికి తొలి తెలుగు నవల అవిర్భవించిందని చెప్పి లేము. ఆ అవిర్భవం 1872 లో జరిగింది.

కాలం మారుతున్న కొద్ది ప్రజల అభిరుచల కునుగుఱంగా నవలా రచనా స్వరూపం కూడా మారిపోతుంది. జాతియంగా అంతర్ాతీయంగా వసూ న్నమార్పుల ప్రభావం నవలాసాహిత్యంపై కూడా ఉంది.

సాహిత్యంపై మార్కెషణం ప్రభావం పెరగడంతో రచయితల దృక్ క్వా లో మార్పు స్పు షంగా కనపడసాగింది. యిలాంటి మార్పుకు ప్రధాన కారకులు రఘ్యన్ రచయితలు - ముఖ్యంగా మాక్సింగ్సోర్స్. తెలుగు నవలా రచయితల పై కూడా ఈ ప్రభావం స్పష్టంగా కనపడి భౌతికవాద దృక్పతంతో మానవ సమాజ పరికామానికి మూల సూత్రాలను తెలుసు కుని, ఆ అనుభవంతో తెలుగు నవలా రచయితలు సాహితీస్పష్టనచేశారు. అట్టి భౌతికవాద దృక్పతం కలిగిన తెలుగు రచయితలు కొల్పినికి సిద్ధాంతానికి హూర్తి విచుదమైన

“రియలిజం” (వాస్తవికత) అనే సాహితీ పదతిలో రచనలు చేశారు. 1850..1860ల మౌద్య ఈ వాదం బహుళ ప్రచారం లోకి వచ్చింది.

వాస్తవికత కూడా సమాజంలోపాటే క్రమంగా పెంపొందుతూ వచ్చింది. అలాంటివాటిలో వ్యంగ్యాలారులు ఉన్నత పరాల వారిని హేళనచేయడానికి ఈ ప్రక్రియను వాడి, దానికి “ప్రోగ్రెసివ్ రియలిజం” అంటే “అభ్యుదయ వాస్తవికత” అని పేరు పెటుకున్నారు. బాల్కి డిక్సెన్స్ మొదలైన వాటు. దీనికి ప్రతినిధులు; మరికొండదు మధ్యమపరీయులు సమాజాన్ని నిరాకార దృక్పతంతో చూసి రచనలు సాగించారు. ఇందులో గుస్టావ్ పొబ్రో, ఫామన్ హరీలు ముఖ్యులు. వీరి పెదతికి “పెనిమిసిక్ రియలిజం” అంటే నిరాకార వాస్తవికత అని పేరు. సమాజ పరికామాన్ని సమాగ్రింగా సాహితీ బదం చేసిన తొర్సోమ్యులాంటి రచయితలు “హిరోయిక్ రియలిస్ట్”లుగా పేరుపొందారు. అంటే వీరి రచనలను ‘వాస్తవిక మహావ్యాయ’ అని పిలువుచ్చి. కేవలం కార్బ్రూకుల లజీవితాలను చిత్రించే రచనలకు “ప్రొలిటేషియన్ రియలిజం” అని పేరు వచ్చింది. ఆ తర్వాత “క్రిటికర్ రియలిజం” అంటే సమిమర్పక వాస్తవికత పుట్టింది.

ఇంతవరకూ ఈ రూపాలన్నీ పెట్ట

ఆభ్యుదయ

చేకూరి శ్రీనివాసరావు

బడిదారీ విధాన ప్రాదుర్భావమూ, దాని పెరుగుదలతో బాటు అవతరించాయి. కార్బూకవరం సంఘటికపైన ఒక నిరిష్ట ఐన ప్రవంచ దృవ్యాఖ్యానిన్న సంపాదించు కుంది. అసహానతకు ఆలవాలాంచెన పెట్టు బడిదారీ వర సమాజం స్థానే పర రహిత సోషలిస్టు సమాజసాపన ఫేయంగా పోరాటాలు సాగించడింటో సోషలిస్టు వా సవికత సాహిత్యపంగంలో అవతరించింది.

సోషలిస్టు రాజ్యం నెలకొన్న తర్వాత 1984లో సోషలిస్టు రచయితల మానవ జరిగింది. అ మహాసభలో ప్రవసంగిసూ, గోర్కు “జప్పుచు మన రచనలకు నాయకులు కార్బూకుడు” అన్నారు. “కార్బూకుడంచే, ప్రమాద్యారా సువ్యవసితుడైన చునిషి. క్రమ స్పృజ నాత్మక శక్తి అనే విషయాన్ని మనం ఎప్పుడూ జూపకం ఉంచుకోవాలి” అన్నాడాయన. ఇలా జూపకం చేసుకు చేసే రచనలకు అయిన సోషలిస్టు వా సవికత అని పేరుపెట్టారు.

నిబద్ధత - నిమగ్నత - పాణ్ణికత:-

సోషలిస్టు వా సవికత కలిగిన రచనలను ‘కమిషన్ రచనలు’ అంచాము. పెటుబడిదారీ, భూస్వామ్య వ్యవసము నిలిపి సమసమాజ సాపనకై నేడు ప్రవంచ వ్యాపిత పోరాటాలు జరుగుతున్నాయి. ఇది కేవలం ఒక రాజకీయ

సమస్య కాదు. చారిత్రక పరిచామంలోని దళ. నైట్రోంతిక, తాత్త్విక ప్రాతిపదికలు కలిగిన ఒక మహా సామాజిక వివంపి పీడిత ప్రజలు, కార్బూక, రైతు, మధ్య తరగతి, మేధావివరాలందరూ యా మహివివంలో పసరీత్యా భాగస్వాములు. భౌతికంగా వారి ప్రయోజనాలు ఈ వివంలో యిమిడిపున్నాయి. అందువలస వారి జీవితాన్ని, పోరాట క్రమాన్ని చిత్రించే నేచి రచయితకు పాణ్ణికత. పారిజాన్సపివ్వాలవసరం. తాత్త్విక దళిణి కలిగిన వివవ పోరాట సిదాంతాలు ఒకాంగ ఔర్క్క ఆశ్చేకివ్వస్తో సాధించడ నికి అవసరం. అలాంటి తాత్త్విక దళిణి కలిగిన సిదాంతాలు రాజకీయమూకావచ్చి సామాజికమూ కావచ్చు; ఆరిక, కొ సాహిత్యాల గురించి కావచ్చు. సాహిత్య రంగం డ్యూరా తలపెట్టిన సాంస్కృతిక వివవానికి సంబంధించిన తాత్త్విక నిలదళ (లడియలాండికర్ కమిట్ మంబ్) రచయితకు అవసరం. ఈ సిదాంత నిలదళ రాజకీయ, ఆరిక, వివవ స్టోడాంతాలకి పునరుదిగా పుండుంది. రచయిత - తాత్త్విక సెడాంతిక నిఱిద్ధత తలిగియుండి క్రామిణ పత్రపాతాన్ని కలిగివుండి, క్రాంతి జీవులు నూతన వ్యవస్థా నిర్మాణంకోస జరిపే పోరాట క్రమంలో నిమగ్ని కలిగియుండాలి. ఖర్కువీరులు - కర్కు పీటుగా పుండి జరుపుతున్న పోరా

క్రమంలో రచయితలుగ్ర భాగాననిలవాలి. ఈ విధంగా సోషలిస్టు వా సూకత రచయిత విబద్ధత, నిమగ్నత, హేష్టికత అనే పిదంతాలకు అనుబంధం కలిగివుండాలి. సమాజంలోని వైరుధ్యాలను రచణ త సరిగా అవగాహన చేసుకోవాలి. క్రామిక జన పక్షపాతాన్ని మినహాయిస్తే సోషలిస్టు వా సూకత లేదు. ఈ వైఖరి అన్ని కళారీతులో అభివృద్ధి చెందనిచో వా సూకత, ఫోర్కోరెక్స్ పాటియెక్స్ చారిత్రక, సామాజిక స్వరూపాన్ని కోల్పోతాయి. 'DEZSO TOTH' అనే హంగేరియన్ విమ్ముకు అభిప్రాయపడెను. 'పరిణతిని సాధించిన వరపోరాటానికి' క్రామికశన పక్షపాతం తీవ్రాసరిగా వుండవలసిన అష్టం' అని లెనిన్ చెప్పాడు.

రచయిత - సిద్ధాంత అవగాహన:

నేటి తెలుగు నవలా రచయితలు సమాజంలోనివిధ రంగాలలో మార్పులనూ ప్రత్యేకించి సాహితీరంగంలో వస్తున్న మార్పులను, స్పృష్టంగా పరిశిలించి - అట్టి మార్పులయొక్క పరిణామ క్రమ మును గురించి ఒక స్పృష్టాన అవగాహనను ఏర్పరడకోవాలి. నేటి సాహిత్యంపైన మార్పిని ప్రభావం ప్రధాన అంశం కనుక, రచయితలు మార్పిని జం దృక్పథంలో - అంశే చారిత్రక, భౌతిక వాడ దృక్పథంలో - సాహితీ పరిణామ చరిత్రను, సాహిత్య నీకి అవసరమయిన ముడి పదారంగా సంఘటనాత్మక, సామాజిక జీవిత క్రమాన్ని అధ్యయనం చేయాలిన అవసరం వుంది. మార్క్సి - "క్రీబిక్ ఆఫ్ పొలిటిక్ టెక్నాలజీ". అనే

గ్రంథంలో ప్రతిపాదించిన చారిత్రక భౌతిక వాడ మూల సూత్రాలు - 1. నిర్మిషదశలోనే ఉత్పత్తి శక్తులకు అనుగుణ్యంగా ఉత్పత్త్తు సంబంధాలు వుంటాయి. 2. మానవల భౌతిక వాస్తవికత వాళ్ళ చేతన్యాన్ని నిర్యాసించి. 3. ఆరిక వ్యవస్థ ఉపరితలి నిర్మాణాన్ని నిర్మాణంది. 4. యతం చేసుంది. ఈ చారిత్రక భౌతిక వాడ మూల సూత్రాల సాధారంగా నేటి సామాజిక జీవన నిశేషణ రచయిత చేయాలి; సాహిత్యం ద్వారా సాంస్కృతిక రంగంలో నిపంచం వస్తుంది. యా విపవం దానంతటదే రాతుండా కొన్ని విపవ రాజకీయ చర్య కారణంగా వసుంది. విపవానికి అర్థం పునాది. సాహితీ కళారంగాలు ఉపరితలం. అందుకనే రచయిత మార్పిని సామాజిక విపవ సిదాంతంగా అవగాహన చేసుకోని, సాహిత్యం స్వతంత్ర ప్రతిపత్తిగల రంగంగా భ్రంగ పడక, సమాజంయొక్క ఉత్పత్తి సంబంధాలలో అంతర్పాగమని గ్రహించి రచనను చేయాలి. సాహిత్య నిబద్ధత రాజకీయ సెవాంతిక నిబద్ధత సుందేహిగారేదని గ్రహించాలి. ప్రజల విపవ కార్య చరణలో భాగంగానే సాహిత్యాంగంలో వరపోరాటం చేయడం సాహిత్యంలో నిబద్ధత. సమాజంలో ఇతరులకు భిన్నంగా ఒక వ్యక్తికి, రచయితకే నా సరే నిరిష్టాన ప్రతి వలిని మార్పిని జం అంగీకరించడు. వ్యక్త అనే ఏకాకిని గురించి ఆలోచించడమే గతిరగ్ర విరుదం; సమాజం అంశే కేవలం వ్యక్తిల సముదాయం కాదు. ఉత్పత్తి క్రమంలో వ్యక్త యొక్క అన్యోన్యోన్య

సయంధాల సమాపోరమే సమాజము :
 మనిషి జాహ్య ప్రపంచాన్ని జడాత్మకంగా
 ప్రతిభింబించుకోదు. క్రియాశిలంగా
 వ్యవహరిస్తాను. గతిశార్పిక భోణక
 వాదం వా స్వీకతను ఒక క్రమంగా, ఒక
 చలనంగా, మార్పుగా నివిషుంది.
 మానవ చరిత్రను మానవులే నిర్మిస్తాఁ.
 మనిషిని - మనిషిగా చేసేది క్రమ;
 చే తన్యం, చే తన్యవంత పేన కార్య
 చరణ. సాహిత్య చరిత్రమీద తప్పుటు
 చే తన్యంతో కూడిన భావహాద దృక్పతం,
 విమర్శనాత్మక వా సొకత, సంస్కరణ
 బాద దృక్పతం, - వేర సమాజ క్రమ
 ఫలితం. యి తప్పుణ చే తన్యాన్ని,
 వర సమాజాన్ని నిర్మాలించినప్పుడే
 దీన్నికూడా నిర్మాలించగలం : ఈ
 మౌలిక సిద్ధాంతాలను నేటినవలాకారులు
 అవగాహనీ చేసుకోవాల్సిన అవసరం
 వుంది. ఈ సిద్ధాంతాలను ఆధారంగా
 చేసుకొని సాహిత్య ప్రయోజనాలు
 ఏమిటి ? సాహిత్యం ఎవరికొరకు ?
 రచయితలు ఎవరిపత్తం ? అనే నిషయాలు
 కూడా నేటి రచయితలు తెలుసుకోవాలి :
 సాహిత్యం ప్రజలకు ఉపయోగపడాలి.
 “కళ ప్రజలది దాని వేణు ప్రణానీఁ
 లోనికి లోనూ చొచ్చునపోవాలి” అని
 లెనిన్ అన్నాడు. చే తన్యవంత నై
 మానవని విషయాలన్నీ ఎవరో - నారిటీ
 పరమందు పున్న కొదిమంది ధన
 స్విమాయ్యాలికి కాక కోట్టిది త్రామిక
 జనానికి ఉపయోగపడాలి.” అని లెని
 అభిప్రాయ పడ్డాఁ. ఇక్కడ సాహిత్యం
 ప్రజలకు ప్రయోజనాత్మకంగా వుండాలి -
 అనడంలో.... కళాత్మక విలువలను దిగ
 జార్చడం అను భావనకు చోటు లేదు
 కళ ప్రజలకు సంబంధించినది. ‘అంటే -’

ఆ ప్రజలు ఎవరు ? అనే సంచేషం
 కలగవచ్చు : “మాతన వ్యవస్థా నిర్మాణ
 పోరాట క్రమంలో భావరూ షేండాగాని,
 అలోచనాత్మకంగా గానీ, చే తన్య
 వంతమైన క్రియాశిల పాత్రని నిర్వ
 హిసూ విపవ పోరాటాన్ని విజయవంతం
 చేసే క్రమంలోని భాగ స్వాము లే
 ‘ప్రజలు’ - అని భాంచుకోవాలి :

తెలుగు నవలమై సోషలిష్టు
 వాన్నవికతా ప్రభావం :

ఆధునిక తెలుగు నవలా రచయితపే
 మార్కిస్మజం ప్రభావం ఏ మేరకు
 ఉన్నదో పరిశీలించాల్సిన అవసరం వుంది.
 ఈ క్రమంలో తొలత మాలవలి రచ
 యిత అయిన శ్రీ ఉన్నవ లక్ష్మినారాయ
 ణను పేర్కొనాలి. ఈయనపే మార్కిస్మ
 జం ప్రభావం సిద్ధాంతపరంగా స్పృహంగా
 ఉన్నదీ, లేది చిపులేక పోవచ్చగాని,
 అనామ ప్రపంచంలో వరున్న మార్పుల
 ప్రభావం మాత్రం వుండవానికి సందే
 హం లేదు. అయిన 1922లో మాలవలి
 రాసేనాటికి 5 సంాల ముందు మాత్రమే
 1917లో రఘ్యులో సోషలిష్టు విషయం
 వన్నాంది. సోషలు దేశంలో వచ్చిన
 బోలీక ఉద్యమాన్ని గూర్చిన ప్రస్తా
 వన్ మాలవలిలో ఉన్నది.

నవలలో భూసచున్యను తీసుకోవడం
 జరిగింది. రామదాసు కొరుకులయిన
 సంగదాసు, వెంకటదాసు మొదు విభిన్నను
 మారాలలో పరోప్రపంచ నిర్మాణానికి
 పూమికొన్నారు సంగదాసుది గాంధీ
 మారం. వే కటదాసు హింసా మారం.
 వెంకటదాసు పదతి సామ్యవాద పద్ధతి.
 వెంకటదాసు చాపోతూ చెప్పిన మాటలు -
 “అందరూ పుచ్చెమ్మాలె. అందరికి

ఒకటే భోజనం ఒకటే మొ సరు గుడలు. రేవనే దిగులులేదు. పోచీలులేవు. అదుర్లు లేదు” అనేమాటలో హంసామారంద్వరా సామ్యవాద సిద్ధాంతాన్ని సాధించాలి— అనే చారిత్రక ఆశావాదం ఉన్నట్లు కని పిసున్నది. అనాటి భారతియ సమాజంలో కూడా వరచిభజన, భూస్వామ్యదోషిది, అంచరానితసమూ ఉండటంవల ఆ భూస్వామ్య వ్యవస్థిద రచయితే తన కున్న ప్రగతి భావాలను అయి పాత్రల ద్వారా వెలిచేసాడు. వ్యవస్థకు వ్యతిరే కంగా పోర్టీదిన లాటి సమాజంయావత్తు భూస్వాములు కాలేదు గనుక నాటి పోరాటాలు వె య కికంగా నిలిచిపోయాయి. కానీ సామూహిక తత్వానికి ప్రతీకలని మాత్రమే అనుకోవాలి. అందువలన మాలపరి లో సోషలిస్టు వా సమికతా దీరణి ప్రతిభింబించలేదుగాని, లాటి చారిత్రక పరిస్థితుల్నిబట్టి పునాదులువేసిందని చెప్పవచ్చు.

మాలపలి తరవాతనవలాసాహిత్యంలో రాజకీయ ఉద్యమాల ప్రభావం ఫలితంగా వచ్చిన నవలలో శ్రీ వటికోట ఆశ్వారు స్వామి వ్రాసిన ప్రజలమనిషి చెప్పుకోదగింది. దీని రచన కాలం 1952-55. 1946లో నిటాంకు వ్యతిరేకంగా వచ్చిన ప్రజా ఉద్యమంలో ప్రత్యక్షంగా తను పూత్రవహించి ఆ సంఘటనలను తన నవలలో ప్రతిభింబించాడు. ఉద్యమ పరి తంగా ఆశ్వారుస్వామి పరింత చెతన్య దీపుడై ప్రజలమనిషిగా మారి ప్రజల మనిషి నవలలో కంటిరవం పాత్రను ప్రజలమనిషిగా రూపొందించాడు. 1938 నాటి తెలంగాణాప్రాంత ప్రజలు వెట్టిచాకిరికి గురై అంగారినట్టివితాన్ని గడిపారు.

ఈ నవలలోని ప్రధానప్పాత్ర కంటిరవం చెతన్యంతో సామాజిక స్వల్పమా కలిగి పుండి ఆవ్యవస్థమీద తిరుగుబాటుచేసింది. విషప కార్బ్రూక్షమాలలో నిమగ్నుడై, ఇబ్బపదిపోతే, దుఃఖిసున్న తలిలో ఇలా అంటారు. “ఇది చదువుకీంటే తక్కువేమీ కాదమ్మా:రాంభాపాల్ రావు. వెంకటాబుర్యాలు, హైదరాబిలు మన హరిలోనేకాదు. ప్రతిచోటాటన్నా రమ్మ. వాళ్ళక్కడ ఉన్న నాకీ చదువుల తప్పవు” అని విషప కార్బ్రూచరణలో నిమగ్నుచు కావడం ఆ పాత్రలో కనిపిసుంది. దిష్టుగూడం గ్రామంలోని చెఱువులోతట్టుభామి ప్రజలకు తెరియకుండా రామభూపాలరాపు హరాజు పెట్టించినప్పుడు అక్కడి ప్రజల తలపున పరంధాపుయ్య, కొమరయ్య, హర్షాజులు, సంబంధించిన చిట్టపరమ్మన ప్రక్కలెన్నో వేసి పోలీసులను ఈవిధంగాలడుగుతారు.

“దారకింద నలిగి నలిగి వేసారం ఎంపిగడివలె ఉన్నాయి ప్రజలు. వాళ్ళపై మీద తుపాకులు కాలుసారా? ప్రజలవై ఆశ్వాయాలుచేసి బైక్కుకు పంపి, కాల్పిచండి గుటులనో, రోగులనో పరిపాలిసారా?” అని నిలదీసి అడిగారు. ఈ రక్కెన అణచేత, చెతన్యానికి దోహదం చేసి ఉద్యమానికి మారం ఏచ్చరచించి. ఈ నవలలో ప్రధానమైన సమస్య భూమి. భూ సమస్య ప్రజాచెతన్యానికి ఇరుసుగా ఉండి అణారిన ప్రజలలో వివహాలవ్వి రగిలించి నూతన వ్యవస్థ నిర్మాణానికి ప్రతియాక్షిల పాత్రధారులుగా ప్రజలు ముందుకు రావడం గచ్చనిచవచ్చు. ప్రజలే చరిత్ర నిర్మాణాని రుజువుపరిచి పోషలిసు వా సమితని కాకపోయినా వర్గ

పోరాట దృక్పథాన్ని మాత్రం ప్రతిభింబించిన నవల యిది.

ఈ క్రమంలో ఆ తర్వాత వెలువడిన అనేక తెలుగు నవలలో చెప్పుకోడగినవి గానీ, అధునిక చెతన్యంతో రాయబడినవి గానీ దాదాపుగా లేవు. అయితే యూ సంపత్తిరమే అచ్చయిన అలం రాజయ్యాగారి కొలిమంటుకొన్నాడి” అను నవల పరిశీలనకు అర్థపాయినది.

ఈ నవల అచ్చమైన కరీంనగర్, అదిలాచార్ జిల్లాల మాండలీకంలో రాయబడింది. ప్రభోవెలువ, చెతన్యం కళకు కట్టినట్టు చిత్రించే పోరాట జీవిత చిత్రణ యించు నవల. మాండలికం పాతకుల సౌలభ్యం కోసం ఏవురచు కొన్న రచన భాష అవునా, కాదా అనే విషయాన్ని పడిలేసి యితివుఠం పాత పోషణ, పోరాట కార్యావరణ అను విషయాలను పరిశీలించినటయే దూరాభంలో వెలువడిన ఆధునిక చెతన్యంతో కూడిన నవలలో దీనిని ప్రధానంగా చెప్పుకోవచ్చు. ప్రధాన యితివుఠం - భూ పోరాటం. భూమి సమయం - వ్యక్తి చెతన్యం - వదారమూలకం. ఈ భూమి సమయంలోనే శ్రుతి జీవులచెతన్యం వికసించి అనడానికి - నవలలోని ప్రధాన పాత - నరసింహం - ప్రతీకి: అ పాతక్కి చెతన్యం వర్గచెతన్యంగా రూపొంది సమిష్టి కార్యావరణ, అవివార్య వర సంఘరణ, రచయిత సమరపంతంగా చిత్రించాడీ నవలలో. “కూమదేశీనా, కూలగొట్టినా భూ దేవతే” అని ఆ నవలలోని పోత పాత సాంబయ్య అంటాడు. “వండించేది మనం....తినేడియంకోలు” అని గ్రహించిన యుషతరం ప్రతిభింబించి సెంద్రయ్య

“మొదగాల బతకేర్పుడితే ఏపు జేసేసుదో తే లది. నేను వొకలకోసం పనెయ్య.... నాకోసరం విజేసుకొనేదమక గిటునే తిరుగుత. నాతే కొట్టాడుటంటనే సత్త” అని అంటాడు. “వగదిసుకోటంగాదు. మనగావాలె బాములు. మనల్ని సంపతుంట తస్సుకుంట దొర బుద్ది కలిగున్నా మన కట్టం దీరధి-మన ఎబ్బి తప్పది. మన కట్టాలు తీరాలంపే మనకు బామి కావాలె....దానికోసరం మనండవిందరం పెల్లిపోయినా పర్వతేదు” అని పోరాట లక్ష్మీన్నిగూర్చి చెపుతాము - నరసింహం. “ఎవడుకొండ్రవేసి దున్నతేనిదే బామి....ఎవచు పాశటదితే అనిదే అరక. ఎవచు మేపి, సాచి, సవరచ్చని జేతాడో అనియే ఎఱు, యిన్నారా? నేనేడాడికింద బామునోప్పేన్నే యియ్యాల రెండు రెక్కలే బిగిలినయ్య. ఏడబోయింది నా బామి?” అని అంటూ ఈ వ్యవస్థలో ఉన్నటువంచి చెపును ప్రతిస్పాతు.

ఈ నవలలో నరసింహం, గుడ్డిగుట్టయ్య, సెండ్రయ్య, సాంబయ్యలాంటి పాతకు ఒక లక్ష్మీన్ని ఆశించి క్రిమాణిలతతో పోరాడిన కానవ్ ప్రియి పేరియ్న విషయావసరి హోరోన్ — పాజిచివ్ హోరోన్. నేచిరచయితలు, ఇలాటినెచురు మాంసాలు కలిగిన సట్టి పాతల్ని సృష్టించి, ప్రభాచెతన్యాన్ని వికసింపజ్జేయార్చిన జాధ్వరీత తీసుకోవాలి.

ఇక్కడ సందర్భం టాఫిసోంది గనుక ప్రతీయలో అసంగతాన్నదెనా విషయంలో ఉచితంగా పున్నాది గనుక మరో పాట చెప్పాలి. పెసుదహారించిన నవలలే గాక, సా హాత్తి విషర్ప పేరుతో పాతకుల పెరుషుతన్న మరో రకం “మాదోరియలిస్ట్” సా హాత్త్యాన్ని

గూర్చి కొంత జాగ్రత పదవలనిన అవసరం వున్నది. శ్రీ స్వాదుం రామేష్ట హన్గారి ‘సాహిత్యావలోకనం’ అనే సాహితీ విమర్శన గ్రంథంలో ‘త్సమస్తే రెండు మాటలు’ అన్న ముందు మాటలో యి విధంగా రా శా రు. “ఈనాచు రాష్ట్రమ్న ఎక్కువ మంది రచయితలు మధ్యతరగతి కుటుంబాల నుంచి పచ్చిన వాళ్ళే కాబట్టి, యానాచి తెలుగు (లేదా భారత) కార్బూకులో అత్యధికలు విద్యా వంతులు కాదు. అంతో యాంతో విద్య వున్న మీ రాతలు చదివేందుకు వాళ్ళు అవకాశాలు లేవు కాబట్టి మధ్యతరగతి జనం గురించి రాయిచేసే సహేతుకంగా వుంటుందనుకొంటా” (పే. 12) అని పాము చావక, బిడితె విగగని రీతిలో చెప్పారు. తర్వాత అదే గ్రంథ లో “కార్బూకవర పత్రపాతాన్ని ప్రదర్శించేందుకు రచయిత తప్పనిసరిగా శ్రమజీవులున్న కథనో, నవలో ఎన్నుకోవాలిన పరిశేషు. యానాచి పన రచయితలు అత్యధిక సంఖ్యాకులు మధ్యతరగతి కుటుంబాలకు చెందినవాళ్ళే కాబట్టి వారికి శ్రమజీవుల జీవనపరిసీతుల గురించిగానీ, అలవాటు గురించిగానీ” అంతగా తెలిసి వుండకపోవచ్చు. అలాంచి వారినిగూర్చి రాయిడానికి ప్రయత్నిస్తే అభాసు పాలయ్యే ప్రమాదం వుండి. అంచేత, అలాంచిరచయితలు మధ్యతరగతి పాత్ర లతో కూడిన కథలూ, నపలలూ రాయ్యచ్చు.” (పే. 19) అన్నారు.

రచయిత మధ్యతరగతి కుటుంబాలకు చెందిన వారు కావడం, వారికి శ్రమజీవుల వరసితులగూర్చి తెలియక రోవడం, కనిసిం తెలుసుకోదానికి ప్రయత్నించక

కాకుండా శ్రమజీవుల, పాతకుల తప్పుగా భావిసున్నట్టున్నారు వీరు. రచయిత తన అమాయక్కాన్ని కప్పివుచ్చుకోదానికి, తెలిసికోవాలని ప్రయత్నిం చేయ నమ రతలేనితనాన్ని కప్పి వుచ్చుకోదానికి, బూరువు సాహిత్యాన్ని సృష్టించదానికి ప్రయత్నించననివారు నలహోయవ్వడం, సమాజం మార్పువల్ల వారి అభిప్రాయ మేంబో స్పష్టంగా తెలుసుంది. కార్బూక పర పత్రపాతం అనే విషయం కూడా సిద్ధాంత పరంగా అధ్యయనం చేయ దంలో వారితన్న అవగాహన ఎంలో తెలుసుంది. ఇలాంచి తప్పుడు బూరువు భావవోద సాహిత్య దోషాలు కలిగిన యధాతథ వా సవికత విమర్శలు కూడా సోషలిసు రియోలిజించు ప్రతింధికాలని నేచి పోతకలు శాస్త్రియ సెడాంతిక అవగాహనతో చూడగలిగి తిరస్కరించ గలగాలి.

ఈనాచు వచ్చన్న ఏ స్కాలయొక్క భరిష్యదు పారుకుడు వాటిని ఎలా స్థోక రిసాడో అనే దానిమీద కాక, పాతకాల యొక్క భవిష్యతే ఏ స్కాలు ఎలా నిర్ణయసాంఘ అనే విధనం గమనించవలసి వుంది. రోమన్ రచయితపెరిన్ చెప్పినట్లు “ఏ స్కాలసు పాతకులు ఎలా గ్రహిసార్థులు అనే దానిమీద వాటి బితుకు(ఫేట్) అధారపడి ఉంటుంది” అని కాకుండా, నేచి సమాజంలో సాహిత్యం ప్రముఖ పాత్రను పోషిసోంది కసుక ఈనాచు “పాతకుల బితుకు(ఫేట్) వారు చదివే పు స్కాల ననుసరించి రూపొందుతుంది” అన్నిగు రించ, నిజాన సోషలిసు వా సు వికత సాహిత్య సృజనకోసం, గ్రామిక్ జన పత్రపాత వైఖరితో, సామాజిక బాధ్యతతో రచయితలు కలం వట్టాలి. □

ప్రారంభదినాలలో తెలుగునవలలలో సామాజిక, చారిత్రక విధాగాలు మాత్రమే కనిపించేయి. తదపాత వైజ్ఞానిక (విషాంగ యూనము) నవలపేరు వినబడింది. మనో వైజ్ఞానిక నవల వచ్చింది. రాజకీయ నవల ప్రాస న్నాననే పరిజ్ఞానంగాని, అటు వంచిది ప్రాయాలనే సంకల్పంగాని లేకుండానే నేను ప్రాసిన రథచక్రాలు మొదలై నవి రాజకీయ నవలలుగా ప్రసిద్ధి పొందాయి. రాజకీయ నవలలు ప్రాసే వాడుగా నాకు పేరు పడి పోయింది. ఆప్పుడీ నాడు తెలుగులో రాజకీయ నవలను గురించి ఈ గోపిలో సమర్పించేందుకే వ్యాసం ప్రాయపలసించిగా కోరేరంటే అదే కారణం. నిజం చెప్పాలంటే రాజకీయ నవల అంటే ఏమిటి? అదెలా వండాలనే ఆలోచన నేనెన్నెప్పుడూ చెయ్యేదేదు. నువ్వు రాజకీయ నవలలు ప్రాసున్నావని అందరూ అంటూంటే కాబోలునుకున్నాను. అలా అనుకున్నందుకు ఈపేళ దానిని గురించిలలో చించడం అవసరమవుతూంది.

రాజ్యాలు, రాజులు మధ్య స్నేహాలు, కశ్తుశ్వాలపు చిత్రించే నవలలను రాజకీయాలు అనవచ్చినే తే చిలకపురి లక్ష్మీనరసింహంగారి అహల్యాభాయి, భోగరాజునారాయణమూర్తిగారి అలాచూర్ణ అశ్వరో వంటివి రాజకీయ నవలలే అయిచి. కానీ, వాటిని మనం చారిత్రక నవలలనే అంటున్నాం.

మతతాత్మిక భోగఱణల సంఘరణలను పుదీరంగా చర్చించినా మాలిపత్రిని రాజకీయ నవల అంటున్నాం. సామాజిక సమస్యల సంఘరణలు ప్రధానంగా కని

తెలుగు భాషలో రాజకీయ నవల

మహిధన రామమోహనరావు

పిసున్న కొల్లాయి గట్టితేనేమి? నిరాజకీయ నవల అంటున్నాం. కొటుంబిక సమస్య ప్రధానంగా చిత్రించిన అతని బాపిరాజగారి నారాయణరావు ను, భార్యా భరత అంతరంగిక సంఘరణ చిత్రణ ప్రధానంగావున్నప్పుల లక్ష్మీఱ రావగారి అతడు—ఆమెను రాజకీయ నవలలు అనే అనుకున్నాం.

అంటే ఏమిటి? జాతీయ విము కి తేజిగుతున్న పోరాటాలను చిత్రించేవి, సామాజిక వ్యవస్థ లో మోర్చు ను, మార్పుకై జరుగుతున్న సంఘరణలను చిత్రించేన్న వానిని, రాజకీయాధికారం కోసంవరాలమధ్యసాగుతున్నపోరాటాల్ని చిత్రిసున్న వానినీ - ఒక విధంగా వరమాన కాలపు రాజకీయ సంఘరణలనే చిత్రిస్తున్నవానిని రాజకీయ నవలలుగా

పిలుస్తున్నామనుకోవాలి. ఏమంటే వర్చువును ప్రశ్న చూసుకొని ప్రపంచ రాజకీయాలలో ప్రథమంగా వ్యవస్థమార్పు. దేశంలోనూ అదే సితి. అక్కరు ప్రతాపసింహుల పద్య, కొరంగజేబు కివాసీల పద్య సాగిన పోరాటులు చిత్రించిన నవలలు చారిత్రక సవలలే ఆపుతాయి. జనసంఘు, కొరంగైన్, కమ్యూనిస్టు పుద్యమాల సంఘరణలను చిత్రించేవి రాజకీయం అనిపీఠం చుకుంటాయి.

ఇదివల వర్చువును పోరాటాల్ని చిత్రిస్తూ చూల్సే నవలలు వస్తున్నాయి. విశాలాంధ్ర పోటలలో పచ్చిన కోటి ఎత్తుల ఉంటాయి. సంకెళ్ళు తెగుతాయివంటి వానిని ఆసందబ్ధంగా పేరోక్కువచ్చు. భూస్వాముల అన్యాయాలకూ, దోషించేకి గురవుతున్న వ్యవసాయ కూలిలని, భూస్వామ్య వ్యవస ప్రీండ నలిగపోతున్న రెతుల దురవసులు వరించేవి అసంఖ్యాకంగా వస్తున్నాయి. పీనిలో ఆత్యధిక భాగం ఆరిక, సామాజిక పీడ నల స్వరూపస్వభావాల్ని చిత్రిస్తున్నాయి. శ్రీకాంతగారి దేశభూరా ఏమి పేరే ఏటు? వాసిరెడి సీతాదేవిగారి రాబుదులూ - రాయచిలకలూ, జాతీశ్రీగారి బలపపులూ. అర్ణవగారి చికటోళ్ళు తె. కె. పీనగనగారి బాక్ట బతుకులూ - ఒకటేమిటి - రణాటి పత్రికలలో వస్తున్న నవలా సాహిత్యంలో పెద్ద భాగం ఇచ్చువంచేవే. పీడికి రాజకీయాలలో సంఘంధం లేదనగలమా? సోషలిస్టు భావ ప్రేరితులేన పాత్రయ ఈ పోరాటు నాయకత్వం వహిస్తూ కనిపిస్తున్నారు. రెండోది ఆర్థిక సెమన్స్యల పోరా-

టానికి వెనక వతాసుగా ప్రత్యేకంగానో పరోక్షంగానో ప్రేభుత్వము, దాని పాలనా నిర్వహణాశాఖ, కోర్టులు, చట్టాలు వంటానేవుంటాయి. అయినా సెమాజ ఆభివృద్ధి క్రమంలో ఆరిక సమస్యలు వేరుగా, రాజకీయ సమస్యలు వేరుగా పరిణామం పొందాయి. మన సౌలభ్యం కోసం కూడా వానిని అవిధంగానే వ్యవహారించడం ఉచితం.

ఆరిక, రాజకీయ, సాంస్కృతిక కళాచిరంగాలన్నీ సమాజ వ్యవస్థలు సంఘం చించినవీ, దానిలో అత్యర్పాగాలూనే. అయితే సమాజాభివృద్ధి క్రమంలో ఇవన్నీ ప్రతి ఒక్కటి ఒక్కోక్కు ప్రత్యేక శాఖగా విసరించడమే కాదు. ప్రతి శాఖ ఆనేకానేక విభాగాలుగా శ్రీ సరిసూందికూడా. సాహిత్యరంగంలో కూడా మన ఆవగాహన కోస్తునా రావిషేషన అవసరమవుతూంది.

రాజకీయ పరిస్థితుల ప్రభావం సమాజ గతి మీదా. సమాజ ప్రభావం రాజకీయ పరిస్థితుల మీదా ఈ రెండి ప్రభావ, మనిషి జీవితం, భావాలమ్మీదా పరస్పర ప్రభావం కలిగిన్నున్న విధానాన్ని చిత్రించే నవలను రాజకీయ నవల అనవమ్మని తలుమ్మున్నాను; అయితే ఈ చిత్రణ జరిగినటు నేను భావిసున్న నవలా రచయిత లందరూ సవిమర్చుకంగా ఆపంధాను అనుసరించారని చెప్పును. చెప్పులేను. అయితే సమాజ ప్రగతి క్రమంలోనూ, ఘటనాక్రమంలోనూ పరస్పర సంభాషణ అనుస్యా-

తంగా వున్న మాత్రం. దానిని అరం చేసుకోవాలోని వాసవికతను సాధ్య చెనంతవరకూ పాటించగలిగినస్సుదు అసంబంధము మనం రచనలో మాడ గలగుతాం, కనీసం కొంతవరకె నా.

రాజకీయ నవలను వేర్పంచే ఉప్పుదు మనం ఈ విషయాలను అలో చించుకోవలసి వుంటుంది.

మన తెలుగు నవలను తొలిసారిగా రాజకీయరంగంలోకి ప్రవేశపెట్టిన ఘనత శ్రీ ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారీ మాల పత్రిది. ఇది ము ఇం ० గా గ్రిటిష్ పరిపాలనా కాలపు తెలుగు దేశ గ్రామిణ జీవితాన్ని, అందులోనూ దశిత ప్రభాజీవితాన్ని చిత్రిస్తున్న జీవిత గతిక్రమంలో తప్పనిసరిగా ఎదు ఎవక తప్పని ప్రజా ప్రతిఘటనను ముందుకుతెస్తాంది. తమ జిల్లాలోనే చాముకూడా పోల్చాని నదిపిన్నపులరి సత్యాగ్రహమూ. వస్తుల నిరాకరణోద్యమమూ, తమ భాషా ప్రాంతం లోనే ప్రారంభమేన అఱూరి సీతారామ రాజు పున్యం తిరుగుబాటూ, తాము ఆత్మంత శ్రద్ధాసకులతో అమనరిపున్న గాంధీజీ సిద్ధాంతాన్ని పోరాట వదురులూ అ నవలలో ముపేపుటన వోటుచేసు ఇస్తాయి.

చారిత్రక నవలల మాదిరి గావుండా ఘటనలూ, పోరాటాలూ, వచ్చి ఆరక ముందే గ్రంథసంఅలు ఆనాటి రాజకీయ వుద్యమాలకి, పోరాటాలకి వత్తాసుగా నిలభదదం ఈ రాజకీయ నవలల విశిష్టత. మాలపత్రిప్రాముఖ్యం అక్కడే వుంది. అటు శర్మాత కూడా రాజకీయ

నవలబుల మాదిరి చారిత్రక ఘుట్టాలలోనే అవతరించాయి. అవి నిర్వహించిన క రవ్యాలు కూడా అటీవే.

తరవాత వచ్చిన చెప్పుదగిన రాజకీయ నవల అదవి పాపిరాజగారి నారాయణ దావు. రాజకీయసిద్ధాంతాలపర్చసాగించినా అ రచయితదే కోనంగి నవల రాజకీయ నవలకాదు. రాజకీయంగా దేశంలో వసున్నవరిణొమాలనుఖండించడండ్రులేశం అయినా శ్రీ విశ్వనాథ సత్యనారాయణగారి వేయుపడగలు రాజకీయ నవల అని పించుకోలేదు. జమీందారీ తుటుంబాల దురహంకారాలూ, అహంభావాలకూ, కొత కొతగా తల ఎతుతున్న ధనిక భూస్వామి తుటుంబాల లత్కె విశ్వసానికి మధ్య నచుసున్న సంఘరణలను చిత్రిస్తామా దేశంలో సాంగై తు స్వస్తోత్యోద్యమ ప్రగతితో ముదిపడివున్న నారాయణరావు రాజకీయ నవలగానే ప్రభ్యాతి పొందింది

తెలంగాణా పోరాట నవలలు

1946-47 లలో తెలంగాణ మండలంలో సాగిన రెతాంగపు తిరుగుబాటు ఆనాటినుంచి నీటివెచుకూ అనేకమంది రచయితలచే కలాలుపట్టించేయి. అతిరుగుబాటు కథవస్తుగా ఎన్నో నవలలు వచ్చేయి.

ఆ పోరాటాలు సాగుతున్న దళలోనే శ్రీ బోల్లి ముంత శివరామకృష్ణగారి యృత్యుంజయులు, పీఎలక్ష్మీకౌంత మోహనగారి సింహగరన వచ్చేయి. పాలో వదేక్కుతు మహింధర రామమోహన రావుగారు తలపెట్టిన ప్రియాలటో

మొదటి రెండు పు సకాలు వచ్చేయి. వానిపేర్లు వరసగా ఓ న యా ల, మృత్యువు లీడల్లో.

ఈ నవలలు వచ్చిన పది సంవత్సరాలకు 1968 లో శ్రీ గౌలహాది నారాయణగారి 'తెలుగుగడ' నవల వచ్చింది. ఏరివే 1960-1965 మధ్యకాలంలో తెలంగాణ ప్రజా జీవితంలో వస్తున్న మార్పులు, సంఘరణలను చిత్రిస్తున్న కౌతుర్యాలు, పాతుకౌతుర్యాలు నవలలు వచ్చేయి. తెలంగాణ ప్రజా జీవితంలో పోలీసు ఏత్వన్ (1948) కి హార్యం నాటి సితినీ, తరువాతి మార్పులనూ చిత్రిస్తున్న యి నవలలు సూలంగా సామాజిక నవలల స్వరూపాన్ని కనబరుస్తున్న స్వభావంచేత వానిని రాజకీయ నవలలే అనవచ్చునని నా అభిప్రాయం.

మరో అయిచేక్కుకిలింపే 1971 లో ఆనాటి పోరాటాల్ని చిత్రిస్తూ శ్రీదాశరథి రంగాచాయ్యలగారు ప్రాసిన మూదుగ భూలు, జనపాఠం అనే బృహత తరైన నవలా వచ్చేయి. ఆ పోరాటాలు జరిగి 30 ఏళ్ళు గడిచిపోయినా వాని ప్రభావం రచయితలను చుట్టువారుకొనే వంది. మహీధర రామమోహనరావు తమ బ్రియాలటి మూడవ పు సకాన్ని ఎతుకున్నారు. శ్రీచతురస్రిరెడ్డి సేతాదేవి, శ్రీ టి. సీరామాంజనేయులు గారు ఆనాటి ఘుట్టార్చి చిత్రించ బూను కున్నట్టు వింటున్నాము.

ప్రసంగ వశాఖ మనం 1972 వరకూ పరికమించినా తెలుగులో రాజకీయ నవల గతిక్రమాన్ని అర్థం చేసు

కోడానికి మనం 1950 వ దశాబ్ది ఆరంభానికి మక్కవలసి వుంది.

1948-1950 సంవత్సరాల మధ్య దేశవ్యాప్తంగానూ, ప్రత్యేకించి అంధ్రమండలంలోనూ ప్రభుత్వం సాగించిన తీవ్ర దమనకాండ వివిధ దృక్కోషాల నుంచి పలు నవలలు రావడానికి దారి తీసింది. శ్రీ జి. వి. కృష్ణారావుగారు ప్రాసిన కీలుబోమ్మలు, శ్రీ కొసరాజు శేషయ్యగారి తారుమారు, సారాటి, అత్మవంచన మొదలైనవి, శ్రీ పి. లక్ష్మి కాంతమోహనగారి రామరాజ్యం, శ్రీ కె. చిరంజీవిగారి ఎక్కడిక్కుపొనం ఇబు వంటివే. కమ్మాయిన్నిప్ప వ్యతిరేకత మాటన అంధ్ర గ్రామీణ ప్రాంతాలలో భూస్వాములు తమ పెతనాన్ని దృఢ పచుచుకొనేదుకు సాగిపున్న దురంత చర్చలు, శత్రు నిగ్రహాంకు, ప్రజలలో తమ అ సీత్వ రథాంకు ప్రాణార్థాది నిలబడ కేమ్మాయినిప్పి పారీ అనుసరించిన పదులు కూడ ఈ నవల లలో కథాపున్న లయాలు.

ఈ దశాబ్దిలోనే పెలువడిన రెండు, మూడు నవలలను ప్రత్యేకంగా పేర్కొన్న పలసివుంది. వానిలో ఒకటి వట్టికోట ఆశ్వారుస్వామిగారి ప్రజలమనిచి. 1946 నుంచి నిజాం ప్రభుత్వాధికారం లోని తెలంగాణ భూ ఖగంలో తల ఎత్తి విసరించిన ప్రజా విమోచనోద్యమాన్ని చిత్రిస్తున్నదీ నవల. ఈ పచయితదే గంగు 1942 క్విట్ ఇండియా పుద్యమాన్ని చిత్రిస్తూంది.

పేరొకటి మహీధర రామమోహనరావుగారు ప్రాసిన రథచవ్రకాలు. 1946-

470 నాటి కమ్యూనిస్టు వుద్యమం దృష్టి
లోంచి తెలుగుదేశపు రాజకీయ పరిసితు
లను పర్యాలోచిస్తస్నా నవల.

అటవంబిదే ఉపల లక్ష్మణరావుగారి
అతడు_అమె. భార్య భ రల ప్రేమ జీవి
తపు పాటు పోటుల వర్షసగాకనిపిసున్నా
స్వాతంత్ర్యానంతరం కేంద్రంలోనూ,
రాష్ట్రాలలోనూ గదెలక్కిన దేశ సాయ
కుల సాంపిక ప్రొతివదికలను చిత్రి
స్తున్న అద్భుత కాథండం యిది.

1960 వ పని ఉ తర భాగంనుంచి
తెలుగుదేశం విచ్చిన్నకర వుద్యమాలకు
అలవాలం అయింది. ప్ర భ త్వ
యంత్రాంగం విశిరమై అవ్యవసిత
చుయింది. తెలంగాణా విభజనోద్యమం,
అటు తరవాత అంధ విభజనోద్యమం
అటుదికించేయి. దోషించి, లంచగొండి
తన్సం, అ ధి కా ర దుర్భినియోగం
institutionalise అయిపోయాయి.
ప్రజా జీవితమే భగ్గనం అయింది. ఈ
సంస్థానాన్ని చిత్రిసూ తెలుగులో రాజ
కీయ నవల పఱమఖాల వి సరించింది.

లబ్జాహీనంగా ప్రభత్వ యంత్రాం
గంలో వి సరించిన లంచగొండితనం
త్రీమతి వాసిరెడి సీశాదేవి సమత నవలకు
కథావసువయింది.

అమెదే వేరాక నవల మరీచిక యువ
తరో వ్యాపిస్తస్నా క్షీణవాద, అతివాద
ధిరణులను చిత్రిస్తాంది.

ప్రజాసుద్యమాల క్లైంట్స్ న్నీ, దానికి
గల రాజకీయ కారణాలూ, బాధ్యతలూ
చర్చిస్తూ త్రీ పుహీధర ఈ దారి ఎక్క
డికి? ప్రాశురు.

ఆశ్చ్యదయ

తెలంగాణా, అంధ వి భ జ నో ద్వ్య
మాల అనలు సమస్యల నెలా పక్కాదారికి
పటిసున్నాయో చిత్రిస్తూ త్రీమతి మాది
రెట్టి సులోచన సంఘ్యరాగం నవలను
ప్రాశురు. అదే సమస్యను భిన్ననుచుకోక్క
జాలనుంచి సమాలోచన చేస్తూ త్రీ నవిన్
“ముక్కపొదయ” నవల ప్రాసేరు.
అయినే ఆత్మవసర పరిస్తి (1976)
సృష్టించిన అరాజకాన్ని చిత్రిస్తూ చీకటి
రోజులు నవల ప్రాసేరు.

ప్రజలలో పెరుగుతున్న ప్రతిషుటన
తీవ్రతను తెలుపుతూంది త్రీ రాజకొండ
విక్షానాధాత్రీగారి “గోవర్లాస్తన్నాయి”

అ ప్రతిషుటను, వర పోరాటాలను,
చిత్రిస్తూ భూస్వాములు, వడ్డి వ్యాపారుల
దురంత దోషించి చర్యలు, రెట్లు వ్యవ
సాయ కూలీల ప్రతిషుటనులు, వ్యక్తి
పూర్వ పర్యవసితాలనుగా చిత్రిస్తూ తే
దచావిలో అనేక నవలలు వున్నాయి.
ఇటువంటి వానిలో ఆత్మధికారిక
భాగాన్ని ఆర్థిక పోరాటపు నవలలుగా
పేరోకువచ్చునని నా అ భి ప్రా
యం. పీనిలోని పాత్రలకు ఆర్థిక
సమస్యలను మించిన రాజకీయ పరి
జ్ఞానం, ఎలిమెంటల్ అవేశాల్ని
మించిన పోరాట ని గ్రహ మూ
వుండదు. పోలీసు జోక్కమూ,
దమనకాండను మించిన ప్రభత్వ
పుమేయాలురావు అయితే పీనిలో
కొన్నిటిని రాజకీయ నవలనుగా పేరోకున
వలసి వుంది. వానిలో ఒక టి త్రీ
భాషణంగారి కొండ గారి. త్రీ చెరచండ

రాజు ప్రాసిన ‘మా వల్లె’ కూడ అటు వంటిదే.

ఈ పది పదిహేక్కలో తత్కాలీన రాజకీయాద్యమాలను చిత్రిస్తున్న నవ లలతో పాటు సమకాలీన రాజకీయాద్యమాలను 40-50 ఏళ్ళ చరిత్ర అనుభవం తో బేరీజు వేసూ ప్రాసిన నవలలు చాల ముఖ్యమైనవి వేచ్చాయి.

పు హీ ధ ద రామమోహనరావుగారి కొల్లాయ గట్టి తేనేమి? నవల 1920నాటి సహాయిరాకర్షణోద్యమ ప్రభావంతెలుగు దేశం మీదా, తెలుగు ప్రజల మీదా ఎలా వుందో చిత్రిస్తాంది.

వారిదే జుదారి ఎక్కడిక? నవల, ప్రభావద్యమాల క్లైష్టాన్సీన్ని, అ విషయమే వివిధ పకర పారీ ల జాధ్యతలనూ, వైఫల్యాన్ని, చిత్రిస్తున్నదీ నవల.

శ్రీపాలగుమ్మిపద్మరాజుగారు తమరామ రాజ్యానికి రహదారిలో 1930 సత్యాగ్ర

హోద్యమగతినీ, తెలుగు ప్రజలలో దాని పర్యాప్తినీ, ప్రభావాన్ని చిత్రిస్తాంది.

అలా గే చాపరి దుర్మాప్తసాధేగారి అలకాప్తరి. ఇదొక ఉటోపియో అనలేని ఉబోపియో. ఒక ఉన్నత కులీనుడూ, వ్యవసాయదారూ, చేతి వనివాడూ ఒక నిర్వహ ప్రదేశంలో గ్రామం ని ర్చి 0 చు తుంటారు. వారున్న పరిసితి, దాని క్రమ పరిణామమూ సామాజిక దశా లక్ష్మాలను ఏ విధంగా సృష్టిస్తున్నాయో రో నవల చెప్పాంది. దీనిలో కనిపించే దిభక్కు-సామాజిక ప్రగతి మాత్రమే. అయినామార్క్కన జం అవగాహనతో చిత్రించిన చిత్రం అది.

ఆవిగాక ఇంకా ఎన్నో రాజకీయసవలలు వచ్చి వుండవచ్చు. కాని, నాకు తెలియకపోవచ్చు. మరిచి వుండోచ్చు. ఆ అజీతకూ, అవజీతకూ తెలుగు రచయితలు మన్నించూరి.

□

ఛీచికంచె ఏవో ఒం దృక్కుభం కిలగిజేయాలన్న ఉద్దేశంలో రచన సాగుటంచి. ఆర్థిక, సాంఘిక, చారిత్రక వ్యవాయాసాల కిత్తితమై మనిషిని మనిషి స్నేహపాశంలో బంధించి వేనే మానవత్వం యొక్క శక్తిల్లి ఉపచి చూడినప్పుడు ఆ దృశ్యాన్ని తనక్కయరలో అనుభవించగలం. కాని ఆ అనుభవాన్ని చూటలో చెప్పాలం. దాన్ని తెలుసుకోడానికి మానవుడు, చేసే చూశ్యాన్ని అంచుయిన మాటల్లో చెప్పగలగటమే-గాప్ప నవలకు లక్ష్మం.

—బుచ్చిబూటు

తెలుగు నవలలో చైతన్య ప్రసంగి,

అస్త్రత్వవాద భావ ధీరణలు

జీవితం యొక్క అన్ని కోటాలను సమగ్రంగా చిత్రించగలిగే సామర్థ్యంగల సాహిత్య ప్రక్రియ నవల. బహుముఖీనమైన జీవన సత్యాలను ఒక రాత్మికాను అవగాహనలో నవలా రూపంలో వెలువరించిన ప్రతిభావంతులేన నవలా రచయితలు ఇతర దేశాలలో వలె, ఇతర భాషలలోవలె తెలుగు భాషలోకూడా తక్కువగా ఏమీలేదు. తొలినాక్కలో తెలుగు నవల వ్యక్తి - వ్యవస్థకి మధ్య సంఘరణను భూమికగా చేసుకొని ప్రస్తావించింది. ఈ ప్రస్తావంలోనే తెలుగు నవల సౌంఘ్యం సంస్కరణవాదం, సామ్యవాదం, వ్యక్తివాదం ఇత్యాదులుగా అనేక భావ సిద్ధాంతాల సంఘరణలలో అనేక మలుపులు తిరిగింది. ఈ మలుపులలో రచనారీతిలో, అటి వ్యక్తికరణ విధానంలో చెప్పుకోదగ మోలికించ మార్పులేమీ రాలేదు. ఇతివుత్తం, దానికి అనువైన పాత్రలు, సంఘానికి, వ్యక్తులకు మధ్యనున్న సంబంధాల సూటిగా స్వప్తంగా చిత్రించడం అనాటి నవల ఛైయం. వ్యక్తి యొక్క బహిర్ సంఘరణే ప్రఫానమేంది గాని ఆంతరంగిక జగతులో అనాటి నవలకు పెదగా సంబంధించేదు. తెలుగు నవలపై చేతన్య ప్రస్వంతి, అస్త్రత్వవాదాల ప్రభావం ఇంయిడ్, అడర్, యూంగ్ మైదలేన మన సత్య శాత్మవేరల సిద్ధాంతాలు, ఆ ప్రభావంలోనవలలు రాసిన జాయిన్, కోర్పు మైదరైన రచయితల స్థివిధానం సారే¹ లాత్మీక సిద్ధాంతాలలో ఉంది.

ఎనిమి అంతరంగ ప్రవృత్తి దాహ్యప్రవృత్తిని సాధించి అని మన సత్య శాత్మం చెబుతోంది. పూర్వ నవలలన్నీ మనిషి దాహ్యప్రవృత్తినే చిత్రిసే - మనసిక విశేషణ సిద్ధాంతాలను పునాదిగా చేసుకొని వచ్చిన నవలలన్నీ అంతరంగ ప్రవృత్తిని చెబువలకు తెచ్చాయి. మన సత్య విశేషణం సంబంధించిన నవలా సంవిధానాలో చేతన్య ప్రస్వంతి ముఖ్యమైంది. ఈ ప్రస్తుతిలో ఒక క్రమం, నిజిత్వమైన అలోచనా విధానం, నిరిషమైన ప్రారంభ ఉపసంహరాలు ఇట్టాంటివి ఉండవు. గత వ రమానకాల సంయోజనం కూడా ఈ పద్ధతిలో మనకు పరిచితమైనడుగా ఉండదు. William James తన Principles of psychology అనే గ్రంథంలో

టీ. యస్. కాంతారావు

The stream of thought అనే Chapter ని రాశాడు. మొటమొదటబిసారిగా Dorothy Richardson 'Pointed Roofs' అనే నవలో ఏరియిమీ హిన్డర్పర్న అలోచనా విధానానికి ఈ పదతిని ఉపయోగించింది. జేమ్స్ జాయిన్, వర్తియా షెర్ప్ మొదలైనవారు ఈ పదతిని అనుసరించి నవలయ్యుక్క స్వరూపార్చి, స్వభావాన్ని పూరిగా మార్చివేసిన వాట్స్. ఒకసారి ఒక వసువును చూసినప్పుడు మేధస్యలో పెదిలే భావాలకు తిరిగి మరొకసారి అదే వసువును చూసినాను పెదిలే భావాలకు చాలా భేదం ఉంటుందని, వసువు ఒకటి అయినప్పటికీ అనుభాతులు వ్యవ్యసంగా ఉంటాయని, వసువు సిరిచెనదని, అంతరంగం సిరిచెనది తాదని కాలవ్యవధికి అలోచనా ప్రవాహమునకు సంబంధంలేదని అలోచనల్ని chain లోను train లోను పోల్చుచూడదని, అది ఒక ప్రవాహమని చెబుతూ ఈ అలోచనా ప్రవాహానికి stream of thought అని పేరు పెట్టాడు William James. ఈ పదతి నవలలో ఇతివృత్త క్రమాన్ని గురించి Virginia Woolf ఈ విధంగా చెబుతుంది: "Life is not a series of gig lamps symmetrically arranged, but a luminous halo, a semi transperant envelope surrounding us from the beginning of the consciousness to the end." పోగా సంప్రదయక నవలలో కనిపించే స్వగతాలకు చెతవ్య ప్రవంతి నవలలో కనిపించే స్వగతాలకు చాలా తేడా ఉంది. ఈ స్వగతాలకు internal monologue అని నాసుకరణం చేశారు. దీంటో కాలనియమం కాని, క్రమ పదతిలోకూడిన అలోచనా సరళాని, ఉండక ఏర్పాపలో అలోచనలు వస్తే ఆ రూపంలోనే, ఆ వయనలోనే పేర్కుడం జరుగుతుంది. ఐవర్ ఇవాన్స్ Virginia Woolf తెల్చీక్కును గురించి ఇలా చెబుతాడు: "Her method was usually to accept which had a simple out line, but to exploit it with an impressionism which seized upon every detail, however minute and to order these details not in a rational arrangement but as they stream through the mind of one of her characters."

తెలుగు సాహిత్యంలో ఈ పదతికి నాంది పరికినవారు బుచ్చిభాటు, శ్రీ శ్రీ. ఖుచ్చిభాటు 'చెతవ్య ప్రవంతి' అనే కిథలోను, శ్రీ శ్రీ. కోనేటీరావు కల' అనే కథలోనూ ఈ పదతిని చిత్రించారు. కోనేటీరావు అ సవ్యస్త శీవితంవరె అతని అ సవ్యస్తానేన అలోచనలను శ్రీ శ్రీ చెతవ్య ప్రవంతిమారంలో నిపరించాడు. ఉద్దోగస్తేవుణకు బయలేరిన యువకు అందాను అమ్మాయి కనబడినప్పుడు ఏ విధంగా అలోచిసాడో చెప్పాడనికి బుచ్చిభాటు ఇదే విధానాన్ని అనుసరిచేశాడు. ఈ వాధ్యనే శారీరు సమంగా గురులేదు ఆంధ్రజ్యోతి వాడపత్రికలో 'ఔర్యుజ్యోరీ' అనే కథకు 'ప్రసానం' అనే పేటకో ఈ నాటి సామాజిక సంటోభాన్ని తీవ్రతి తీవ్రంగా వ్యక్తం చెయ్యడానికి ఈ పదతిలో కథ రాశాడు.

తెలుగు నవలలో చేతన్య ప్రవంతి పదతిని రెండు విధాలుగా నవలాకారులు ఉపయోగించారు. ఒక పదతి నవల సంహారంగా చేతన్య ప్రవంతి సంవిధానాన్ని అనుసరించింది. రెండవ పదతిలో ఆ నవలాకారులు పాత్రాల యొక్క అంతరంగాన్ని బహిరతం చేసేందుష్ట అక్కడక్కడా వారి నవలలో ఈ పదతిని ఉపయోగించుకున్నారు. నవలలో నవీన్ ‘అంపకయ్య’ వినుకొండ నాగరాజు ‘ఊచిలో దున్న’ త్రాగుబోట్లు మొదలైనని చేతన్య ప్రవంతి సంవిధానంలో రాశినవి.

ఒక హాస్టల్ సూడెంటు తెల వారు రూపున నిద్రలేచింది మొదలు అతని ఆలోచనా విధానం, అతని స్నేహితులతో సంభాషణలు, వారి మానసికావసరు, అతని గత స్కృతులు, రాత్రి పథకునేడాకా జరిగిన సంఘటనల రూపకల్పన ఈ అంపకయ్య నవల. నవలలో ప్రదానమైన పాత్ర రఖి. రని కలలోంచి మేల్కొనడంతో నవల ప్రారంభమవుతుంది. కలలోంచి అమ్మ స్కృతితో నిద్రలేసాము. మళ్ళీ పథకునేటప్పుడు అమ్మ స్కృతిలోనే పథకుంటాడు. నిద్రలేచేటప్పుచు తను ఒంటరి వ్యక్తి. పథకునేటప్పుచు అతను ఒక సంఘగ. వ్యక్తి ఏకాతితనంలో ప్రారంభమైన ఈ నవల వ్యక్తి సంఘంగా రూపొండడంతో అంతమవుతుంది ఈ మధ్యలో జరిగిన పరిశామాలన్నీ అతని జీవితంలో కొన్ని గంటలలో మాత్రమే జరిగాయి.

రవి గౌప్య భావుకత కలవాడు. ప్రతి సంఘటనను విశేషించి ఆలోచించగలవాడు. అతని ఆలోచనావేగాన్ని బట్టి stream of thought కూడా మారుతుంది. stream of thought కి అనుకూలంగా కైలిలో మార్పి వసుంది. కైలి విషయంలో రచయిత చాలా జాగ్రత వహించాము. కిరణ్ణయిపాత్ర రవిని కెదిలించిన పాత్ర ఆంచ ఆలోచనలు వచ్చినపడలా రవి చేతన్య ప్రవంతి ప్రవాహంలోకి వెళ్లిపోతాడు. అక్కడ ఉపయోగించే భాష అనేకమంది కవుల, రచయితల భాష. అది చదివే పారకుచు గ్రహించడం చాలా కషం: తాళం తీసున్నాడు వేసున్నాడు తీసున్నాగు వేసున్నాడు. తీసున్నాడు. అనడంలో అతని అచేతనలోనే లెంగికభావం వ్యక్తం ఏపుతుంది. ఈ చేతన్య ప్రవంతి పదతిలోనే ఈ నాటి సమాజపు సితిని ధ్వనింపచేశాడు. ఈనాటి యువతరం, విక్షేపించాలియాలిటి, రాజకీయపు ఔతుగడలు, విద్యార్థులలో సైన్యరవిషారం చేసున్న సెక్షను, మురాత్త్వాలు, ప్రాంతియ భేదాలు ఇత్యాదులన్నీ నవలలో చర్చించబడ్డాయి. ముఖ్యంగా విద్యార్థుల మానసిక స్థితి, అధ్యాపకుల మానసిక స్థాయికి అంపకయ్య దర్శణం లాంటిది -

వినుకొండ నాగరాజుగారి “ఊచిలో దున్న” జడ సమాజాన్ని జాగ్రుతం చెయ్యడాకి ఒక సంస్కర పదే వేదన దాని తాలూకూ సుఖదుఃఖాలకు ప్రతిక. ఉచిలో కూరుకుబోయిన దున్నను వెలుపలచు లాగడానికి రాఘవులు చేసిన ప్రయత్నాలు, ఆప్రయత్నాలలో అతని Internal monologues, భూత శవిష్యద్వర్త మానాల స్కృతుల, ప్రచారికల, ఆలోచనల సాధ్యక్ష్వరూపంగా చేతన్య ప్రవంతి

సంవిధానలో ఈ నవల సాగింది. ఉపిలో కూరుతున్న దున్న కేంద్రంగా రాఘవుల అలోచనలు సాగుతాయి. అటాగేత్రాగుబోతు రంగది అలోచనలు, వాడిజీవితవిధానం “త్రాగుబోతు” నవలలో⁷ కనబడుతుంది. ఈ నవల లన్నింటికి కథకాలం కొన్నిగంటలు మాత్రమేనని మనం గుర్తుంచుకోవాలి.

ఇహ రావిశాంతి “అల్పజీవి”లోను, బుచ్చిబాబు “చివరకుమిగిలేది”లోను, గోపిచంద “అసురుని జీవయాత్ర”లోను చలం అనేక నవలలోనూ ఈ పద్తతి అక్కడక్కడా ఉపయోగించడం జరిగింది. పాత్ర అంతరంగ జగరును వెలువలకు చూపించవలసి వచ్చినప్పుడు అయి రచయితలు ఈ సంవిధానాన్ని బాగా ఉపయోగించు కున్నారు. ఉదాహరణకు భావమరిది వో తిఫిపల అంచం పుచ్చుకున్న సుఖియ్య అలోచనను రావిశాంతిగారు చిత్రీకరించిన పేదతతి చూడవచ్చు:

“లంచం : నేపం : శిత్త - జెయిల్ —

సుఖియ్య కళ్ళ తెరిచాడు.

దేవా : నాకు భయంగా ఉంది.

నాకు మతిపోతోంది దేవ దేవా :

లేటిపిలలు లేటుగా యింటికి వెడుతున్నాయి

పరమేశ్వరా! నా తెందుకీ భయం

స్థాటకాలువాడు అలస్యంగా బ్రాహుతు వస్తున్నాడు

సర్వేశ్వరా! నేనే విధైన నేరమూ చెయ్యేదేశి:—

పయ్యారి భాష కొట్టిరికాయల తటి భాషి చేసుకొని పోతోండి

భగవాన్ : ఏ పాపమూ ఎరగన్నేను

సిల్కు - జాతెఱు పిల్ల లె ట్ర్ హాపున్ నుంచి వచ్చేసిందే:—

ఈశ్వరా : సర్వేశ్వరా :—”

ఇలా చేతన, అచేతనలోని భావాల గట్టిభిటి. చేతనలోని భావాలలో వ్యక్తికి వ్యవస్థకి ఘర్షణ అచేతనంలోని భావాలలో వ్యక్తికి తనలోని వ్యక్తికి సంఘర్షణ ఈ ద్వివిధమైన సంఘర్షణలను చిత్రించడానికి చైతన్య ప్రపంచి సంవిధానాన్ని నవలాకారులు ఉపయోగించుకున్నారు. “To day the movement towards greater inwardness in fiction has gone to extreme limits; but there has always been a progression in this direction since the earliest days of the novel.... The technical devices of modern fiction, the changes of convention, the close approximation of the symbols of Communication to the process

they symbolize, the reduction in importance of plot rhere are secondary derivatives of the the primary quality of in Wardness' అని Time and moveలో Hindilao అంటాడు. పనిషి అంతర్ముఖుడవటం వలన పనిషిలోని పనిషిని దర్శించేందుకు మన స్తత్య సిద్ధాంతాల పునాదిగా, చైతన్య ప్రవంతి సంవిధానంలో కొత్త నవల ఉద్ఘవించడం జరిగింది.

అలుగు నవలలో అ స్తత్యవాద వీరబలు ఇటివరి కాలంలో కొద్దిపుంది రచయితలలో సంపూర్ణాను. పరికొంతమంది రచయితలలో ఛాయా మాత్రంగాను ద్వోతకం అవుతున్నాయి. అ స్తత్యవాదిలో ప్రధానాంశం Freia will. ఇది పనిషి తనలోనికి తను చూసుకుంటూ యిచేచ్చగా తనకు కావలసిన దానికోసం అన్వేషణ ప్రారంభిస్తాడు. ఈ అన్వేషణలో సంప్రదాయాలు, వ్యవస్థాగత ధర్మాలు, నియమాలు పటాపంచలవుతాయి. వ్యవస్థాధర్మం కంటె వ్యక్తి ధర్మం అ స్తత్యవాదంలో ప్రధానమైన విషయం. సంఘసాయిని మించిన పనిషిని వ్యవస్థా ధర్మం బంధించ లేదు. వ్యక్తి ధర్మానికి, వ్యవస్థా ధర్మానికి పుధ్య సంఘరషే లస్తత్యవాదం. సూక్ష్మంశాలో లేదా ఉన్న వ్యక్తివాద ఫలితమే అ స్తత్యవాదంగా చెప్పవచ్చు, సార్త్రీ చెప్పిన సిద్ధాంత భావాల ఫలితమే అ స్తత్యవాదం. అ స్తత్యవాదం సిద్ధాంతాలకు, నష్టకాలకు అతితమై జీవితం యొక్క స్వచ్ఛమైన అనుభూతిని పొందడానికి చేసే ప్రయత్నమే అ స్తత్యవాద దృక్పుథం.”

“Existentialism reduces life from what we would like it to be, to what it is, and the instrument employed is not this or that method, but luring. The winter who refuses to allow a faith, a hope or a theory to interfere with his work, who has the courage to confront existence it self, is also a meta physician because Existence is reality and not merely its outward form” అని ఆర్. ఎన్. సుదర్శనంగారు Literature becomes philosophy అనే గ్రంథంలోంచి పారి వ్యాసంలో ఉదహరించాడు.

Existential Psychology వ్యక్తి స్వేచ్ఛకు పటం కట్టింది. అలుగు నవలా పాచయితలు వ్యవస్థా ధర్మానికి, వ్యక్తిధర్మానికిపుధ్య సాగే సంఘరషలో వ్యక్తి ధర్మాన్ని సమర్పించినవాళ్ళు ఉన్నారు; వ్యవస్థా ధర్మాన్ని సమర్పించినవాళ్ళు

ఉన్నారు. గోవిచంద్ “మెరుపుల మరకబు” నవలలో ఉపారాణి పాత్ర ద్వారా వ్యవస్థా ధర్మానికి అతీతమైన వ్యక్తి ధర్మానికి పట్టాభిషేఖం చేశాడు. “గదియవడని తలుపులు” నవలలో కోటీశ్వరరమ్య పాత్ర ద్వారా వ్యవస్థా ధర్మాన్ని గోవిచంద్ సమర్థించాడు. ఉపారాణి, కోటీశ్వరరమ్య రెంటు పాత్రాలు అ స్త్రీవాద ధోరణికి పంచంధించినవే. అఱుతే ఉపారాణి నవలలో కాముడిగా కెపించినశ్శబ్దికి అపై జీవాన్నేషణలో తనకు కావలసిన ద్వారా అండుకోగలిగింది. కోటీశ్వరరమ్య ఏ బంధాలనైకి త్రైందుకుని వైయ్ కీకాన్నేషణలో పచించో చివరకు మళ్ళీ అ బంధాలలోకి తిరిగి వచ్చింది. బుచ్చిబాబు “చివరకు మిగిలేది” నవలలో దయానిధి అ స్త్రీవాది. అతను మ్యారోబీక్ ఆఱునప్పటికే, అతనిలో ఈదివన్ కాంప్లెక్స్ బీ ఉన్నప్పటికే అతను ప్రధానంగా అ స్త్రీవాది. “జీవతంపై ఒక దృక్పథాన్ని కలగ జేయ్యాలన్న ఉద్దేశంలోనే ఈ రచన సాగింది. ఈ జీవిత రహస్యం, దానిని కముగొనడానకి మానవుడు చేసే ప్రయత్నం.. ఏ గొప్ప గ్రంథాలైనా యిదే పునాది - ఈ నవలకీ అదే పునాది” అని బుచ్చిబాబుగారు నవలను గురించి ముందు మాటలో రాశుకున్నారు. నవల ముగింపులో దయానిధి తన జీవతంలో కష్టాలు, పుభూతులు అతను పొందిన జయాలు, అవఱయాలు, ప్రేమలు, తిరస్కారాలు అన్నింటిని అంచనా వేసుకుంటూ వచ్చిన నిర్మయం కూడా అ స్త్రీవాదానికి సంభం భించినదే. “చివరకు మిగిలిందేమిటి?” అన్న ప్రత్యుంచుకున్నపుడు అతని కొచ్చిన సమాధానం “తనలో తను సమాధానవడటమేనని.” “తన జీవతం పాంచెనుకొన్న వ్యక్తి ఇతరులనైనా బగుచేచామని సంకలిపిస్తే అన్ని పేచిలే. తన జీవతం బగుచేపులన్న వ్యక్తికి, యత్యల జీవతం అక్కరైదు.” “సంఘాన్ని మార్చిలేదు, మనమ్మల్ని మార్చిలేదు. మారిస్తే బాధ, పగ, యుద్ధం “తనలోతాను సమాధానవడాలి. అది రసాటికిసాధించాడు. ఒకప్రశాంతత పవిత్రమైనమహాతర అనందం.... అదిబాహ్య ప్రవంచంలోలేదు.... పిచ్చిప్రవంచాన్ని దయతో దూరంగా ఉంచే బొద్దార్యం మతాన్ని, దైవాన్ని, మనుషుల్ని తోసేసి సంతృప్తి చెందే ఆధ్యాత్మిక దృష్టి తనలో కడసారి యధారం” అనే ఈ పంకులో వ్యవస్థా ధర్మానికి అతీతమైన అ స్త్రీవాది చున్ సత్యం స్పష్టమవుతోంది.

చలం అ స్త్రీవాది కాకపోయినప్పటికే అతని నవలలోని అనేక పాత్రలు వరాజుయం పొందినా అ స్త్రీవాదానికి దగరగా ఉంటాయి. శ్రీ వ్యాధిర చందీదాను

పొమజ్యాల, శ్రీ ఆర్. ఎన్. సుదర్శనం సంసార వృత్తం, భాస్కరపత్న వెబువరో ఫూచిక తుల్లలు మొదిలై న నవలలు ఈ అ స్త్ర్యవాద ధోరణికి సంబంధించినవే.

ఆధార గ్రంథాలు

- 1) The stream of consciousness in the English novel; Dr. D. K. Lal
- 2) Aspects of novel; E. M Forster
- 3) Being and nothingness; Jean-Paul Sartre
- 4) తెలుగు నవలా సాహిత్యంలో మనోవిషేషఙి: కోడూరు శ్రీరామమూర్తి
- 5) సాహిత్యంలో దృక్పథాలు | R. S. సుదర్శనం
- 6) సమాజము - సాహిత్యము |
- 7) కళాసాగర్ సాహిత్యము వారికోత్సవ సంచిక;
- 8) A Dictionary at Psychology; James - Drever: Revised by Harvey Wallerstein.
- 9) ఈ వ్యాసంలో పేర్కొనిన తెలుగు నవలలు.

“అధనిక బూడ్చువా నవలలోని పాత్రాలు మానవగాఢ కాంత్యల సముద్యాయకాదు. అందులో కన్సించెని రుచూహాలం కల్గించుతాయి. అయిదైన తల్లాన్ని ప్రచరించుతాయి. అని మైనవు బొమ్ముకాలలో వుండవలనినవి. హాఁమో నెప్పువలిప్పినీ, తన లిట్టసు ప్రేమించలేక తుంచించుక పోయిన త్రీనీ, ఏ కారణం లేకుండానే అత్మహార్య చేయుకొనే వ్యక్తినీ ఈ నవలలు చిత్రించుతున్నాయి.”

—ఇల్యో ఎపోన్ బర్

నైన్ ఫిక్షన్

రావూరి భద్రద్వాజ

బలుగేవేదం ఏ కాలంనాటిదో మనకు అవితంగా తెలీదు. పదివేల సంపత్సురాల కిందచిదని తిలక్ మహాశయుడన్నాడు. కాదు... రెండువేల సంపత్సురాల కిందచిదని మాక్షుముల్ ర్ అన్నామ. సత్యం ఈ రెండించిమయ్యా ఎక్కడో ఉండుండని, మనం సరిపెటుకుండాం:

బుగ్గేదంలోని మెరదచి బుక్కు—

“అగ్నిమీళే పురోహితం

హోతారం రత్నధాతమం

అస్య యజ్ఞస్వయ సుక్రతుం”... అన్నది.

ఈ బుక్కు క ద మధుచ్ఛందుచు. ఇతను అంధ్రుచు.

బుగ్గేదావిరాఘవానికి చాలా మందుగానే నిష్పచేయడం భారతీయులకు తెలుసు. అలా తొరిసారిగా తెలుపుకున్న వాచు ప్రచుంధుచు. ఇతను “అగిరి” తెగకు చెందినవాచు.

కారుమబ్బులు గగనమంతా కమ్ముకొని, ఇరుములలో, ఒకరుసులలో పచం కురుసున్నప్పుడు, పిండిగులు పడడిం సహాయం. అ పిండిగు ఏ చెట్టుమీదనోపడి, నిష్పరవ్యలు అన్ని దిశలకూ ఎగసి నపుచ్చు... ఆ నిష్పను “వై ద్యుటాగ్ని” అనేవారు.

అలా ‘అగ్ని’ని సృష్టించడం సుసాధ్యం చేసినవాడే ప్రమంధుచు. ఇతను

‘మధనం’ ద్వారా ‘అగ్ని’ని ఆవిష్కరిం చాడు. యా ‘అగ్ని’ చుట్టూ ఆ తదుపాత చాలా కథలు అలఱిద్దాయి. మధనం ద్వారా ‘అగ్ని’ ఆవిష్కరింపబడటం శాస్త్రియమైన సత్యం. యా సత్యాన్ని ఆధారభూతం చేసుకుని వచ్చిన కథలన్నీ కల్పితం.

కథా సరితాగరంలో ఓ చ్ఛిత్తున్న కథవుంది. ఒక భార్య, భ రతోబాయుగా, ఆ భ ర మిత్రుడు కూడా కలిసి ప్రయాణం చేసుపుంచారు అడవిలోంచి. ఒక చేటి కోచేసరికి చిన్న గుట్ట, ఆ గుట్ట మీద ఒక దేవాలయం కనిపించింది. ‘ఇప్పదే వసా’ అని ఆ భ ర గుట్టమీది దేవాలయం ప్రవేశించి, ఆక్కటి శాసనాన్ని చదివారు. ఆ శాసనం ప్రకాపం ఆ దేవతముండు తల నరుకున్నావారు పచ్చే జన్మన్లో మహారాజుగా ప్రదత్తారు. రాజరికంమీది లోభంకొద్ది ఆతగాడుతన శిరసును ఖండించుకొన్నారు. భ ర ఎంతసేపటికీ రానందువల ఆ భార్యకు భయంవేసింది. తనభర్త మిత్రుడిని పంపించింది. ఈ మిత్రుడు వైశ్యసరికి తల, మోండెం వేరువేరుగా పడిపున్నాయి. ఇతను అశ్వర్యపోయారు. ఈ సంగతి ఆమెతో ఎలా చెప్పడం? చెప్పినా నమ్మితుండా? తనే యా హత్యకు కారకుడన్ను

అనుమానం ఆమెకు రాదాః అయీగాక్తి ప్రాణసమానుడయిన మిత్రుడిన్న కోలు పోయాక, తనుమాత్రం ప్రాణాలతో ఉండటం ఏం భావ్యం కనుక? అందుకని అతనుకూడా తన శిరస్సును ఖండించు కొన్నాడు.

వెళ్లిన ఇదరూ రాకపోయేసరికి. ఆ ఇలాయ పురింత భయపడింది. ఆలా భయపడుతూనే దేవాలయంలోకి ప్రవేశించి చూసింది. రెండు మొందాలు, రెండు తలలు— ర కపు మహగులో పడి ఉన్నాయి.

ఆమె గొలుపని ఏచుసూ దేవతను ప్రార్థించింది. దేవత ప్రత్యేష్టమయ్యాక, వారిద్దిన్ని బిత్తికించమన్నది. మొందాలకు తలల్లి ఆతికించి, కణ్ణ మూసుకోంచున్నది దేవత. కణ్ణ శేరిచేసరికి వారిద్దరూ నష్టపు నిలబడిపున్నారు.

సంతోషమేగాని, ఈ హాదావిడిలో ఆ ఇలాలోక పొరపాటు చేసింది. భ ల శరీరానికి మిత్రుని శిరస్సునూ, మిత్రుని శరీరానికి భ ర తలనూ అతికించింది. ఇప్పుడామె భ ర ఎవరు? భ ర తల మిత్రుని శరీరంతో ఉన్నవాడా? మీప్రుని తల, భ ర శరీరంతో ఉన్నవాడా?

ఈ కథను ఆధారం చేసుకొని, ‘ధామని చూన్’ అన్నరచయిత, ఓ అద్భుతమైన సవలికను రాశాడు, తణవలికలాధారంగా డాక్టర్ ఓ. వి. కృష్ణారావు తెలుగులో ‘జమన సందర్భి’ అన్నచిన్న సవలను చాలా కాలం క్రిందచే ప్రకటించారు. ఈ పూతులను ఆలంబనంచేసుకొని, డాక్టర్ ఓ. వి. వి. కృష్ణారావుగారు అ సవలలో

అస్తికికరమైనమన స్తత్వంశాలనెన్నింటి నోవిశేషించారు.

ఇదిలా ఉండనివ్వండి!

‘మనచరిత్ర’ మనందరకూ తెలిసిందే. అందులోని ప్రవరాఖ్యాదూ మనకు పరిచయమన్నవాదే. ఆ ప్రవరాఖ్యాని ఇంటికొసారి ఓ పరదేశి వచ్చాడు. తమ నాసారాఖ్యాలూ తిరిగి వసున్నానన్నాడు. యూ మాటలు— ప్రవరాఖ్యాదు నమ్మలేదు.

అయ్యా!

“పెంవక మీ కొన దునొక విన్నప మిటి వీ యొల జూచిరా నెరకలు గట్టుకొన్న పరి ర్యేమేంచును బూండును బటు బ్రాయపుం జిరుతతనంబు, మీ మొగము సెపుక చెప్పేడు, నదిరయ్యమా తెరుగదరండ, మీ మిహిమలీర యొచుంగుదురేమి చెప్పుదున్”

అన్నాడు.

దాని కాయతి—

“....సందియము దెలియసంగుట తప్పా? వినవయ్య, జరయు, రుజయును, జెనకంగా వెరచుకుమ్మ సిదుల మగుటన్”

మఃపుంబె న రహస్యమ్,—

నయిన దాపన్ చెప్పేదన్ భూమి నిరీర పంశో తపు, పాదలేపమను వేచినగలు దివ్యాపథంపురసంభీష్యపు సత్కృతవన్ గలిగి : దచ్చారి ప్రభా వంబున్ జరియంతున్, పవమాన, మానస తిరస్కారిత్వాహంకృతిన్.

ఆని సమాధానం చెప్పాడు. చెప్పవడమే కాదు - అపాద లేపనం ప్రవరునికూగ్రదా ఇచ్చాడు. అతగాదా పాదలేపనంతో పాహాలయాలకెళ్లి, అక్కడి మంచూరా పాదలేపనం కరిగిపోవడంతో, బెంబేరెతి పోవడం, అదశలోనే పుగువ పొలుపై దెలుపు నొక్కమారుతం వీచడం, వరూ ధినీ సందర్భానం.... సరే - ఇదీ పునటు తెలిసిందే:

ఓచిన్న పునవి -

మధనంద్వారా, ప్రమంధుమ అవిష్కరించిన 'ఆగ్ని' కొంతలో రెంపిస కథలగాని, కథ సరిత్వాగంంలో గుణాధ్యాడు చిత్రించిన - తలలు, మొండాలు వేరువేరుగా పడివున్న కథగాని, పున మిప్పుడనుకొంటున్న హెన్వెఫిక్షన్ పరిధి లోకి రావు. ప్రవరుని పాదలేపనం కథ కూడా ఈ కోవలోకి రాదు.

కానీ -

మాసవుని ఊహాలు, ఎలా సాగారు తాయో ఎంతలేసి దూరాలు పెడతాయో అసంభవాలను సంభవాలగా చేసేందుకు, మాసవుదెలాంటి ప్రయత్నాలు చేసాటో పునకీ మూడు అంశాలు తెలియజేస్తాన్ని యనుకొంటాను.

'ఎరకలు గట్టుకొన్న పరియేంటను ఫౌంటును వట్టి' నన్నాడు ప్రవరుచు. రెక్కులు కట్టుటని గగన విషారం చేయాలన్న అంతర్వాంఘకిదో చిన్న ఉదాహరణ. ఇలాంటి ఉదాహరణలు పునదేశ సాహిత్యంలోనే కాదు - అన్నిదేశాల సాహిత్యాలలోనూకోకొలుగాలభిసాయి.

ఆప్సరాంగనలుదేవతల్కొండ్లా, ప్రస్తుక విమానాలు, అగ్నీయ, వారుణాస్త్రీలు,

మొదలైన కల్పనలూ, వీటిందే నిండి వున్న కొల్పనిక సాహిత్యమూ, మనకు పుష్కలం. ఈ సమృద్ధత, ప్రాచీన సాహిత్యానికి పరిమితం కాదు. అర్ణ్వచీన సాహిత్యంలో కూడా మనమీ స్థాయిని నిలచెట్టుకున్నాం, నిలచెట్టుచుంటూన్నాం.

సాంపీక, ఆరిక, రాజీకీయ, మాసిన ప్రాన కారకాలేషిటో నాకు తెల్పుగాని, మనకు ప్రణయ సాహిత్యమంటేనే ఇషం. ఈ ఇషం అన్నది - రానే వాళ్ళకే పరిమితం కాదు. రానేవాళ్ళకూ, రాయించేవాళ్ళకూ, ఇషం. చదివేవాళ్ళకు మరింత ఇషం. కనుకనే మును పెన్నదూ లేనంతగా ఇప్పుటు ప్రేమ సాహిత్యం, మార్కెటునిండా పేరుకోటూ ఉంది. అందులోనూ, మగవాహ రాణిన ప్రేమ సాహిత్యంకన్నామ, త్రీల పేరులో వస్తన్న ప్రేమ సాహిత్యం తొందరగా అమ్మక దవుతున్నది.

దాదాపుగా మూడు దూజాల కిందట 'రాగిటి' అన్న ఓ కథలో సంప్రటానికి పరిచయం రాము చలంగారిలా అంటారు.

"శృంగారం రానే కథకులో, కథలో కూడా తాము రాసేడాన్ని చూసి, గట్టు పడేవారు తక్కువ ఎక్కువమంది వాటికి మార్కెట్ చెల్లబడివంది గనక రాస్తారు."

చెప్పవచ్చిందేమిటంచే - ఏ కార్కాలవల, మనిమింకా ప్రణయ సాహిత్యానేన్న ఉత్సవ తీచేసేన్నమో దాదాపుగా ఆ కార్కాల పలనే హెన్వెఫిక్షన్ మనకు లేకుండాపోతున్నది అని! అంటే - అనలేటు లేదనిగాని, రావడం లేదనిగాని, నా ఉద్దేశంకాదు. అడపాదడపా అక్క

కొకరూ, ఇక్కడికరూ, పిట చెదిరినటు రాసినవారున్నారు. ఇందువల్ల పెదగా వారిగిందేమీలేదు.

కథ, నవల,వంబి సాహిత్య ప్రక్రియలు, మనకూ, పూర్వంచి ఉన్నాయనే వారున్నారు. ఒకవేళ ఉన్నాయేమో కూడా! మాటవరసకు ఉన్నాయనీ వొప్పు కుండాం. కానీ, అవేమీ, ఇప్పుము పునం అనుకుంటున్న రూపాలలో మాత్రంలేవు. ఈసాటి చిన్నకథ, నవల, మనకు అంగ సాహిత్యం ద్వారానే పరిచయమయ్యాయి. ఆంగ్లాషా పరిచయంతో, ఈ రెంచు సాహిత్య ప్రక్రియలూ, బాగా రాటు తేలాయి.

సన్నిహితాలను ఎన్నుకోవడం, వాటిని సంపుటికరించడం, పాత్రల కొపొర, ఆంతరిక జీవితాలను చిత్రించడం ప్రతీక లను సమరపంతంగా వినియోగించుకోవడం, మన్నే విశేషం, తెలి, సంవిధానం వంబి వాటిని, పునం పాశ్చాత్య రచయితల సుంది తెలుసుకున్నాం. తప్పులేదు. అఱుతే ఇవనీ రచనా విధానానికి శిల్పానికి సంభంధించిన అంశాలు. ‘విషయ’ డగ్గర కొచ్చేసరికి, వాన దేశవాళి తన్నాన్ని యథాతథంగానే ఉంచు కున్నాం తప్ప, వెనిధ్యం వేపుం ఏప్పిని ఘరల్ల, లేకపోతున్నాం. ఇతర దేశాలోని పరిసితులు, మరీ ఇంత అధ్యాన్తుంగా లేవు. వివిధ శాఖలుచెందిన శాత్రువేత్తలు సాంకేతికులు, అవిథ్కురించిన నూతనాంశాలను ఇధారం చేసుకుని, కథలు, నవలలు, నాటికలూ వచ్చాయి. వసున్నాయి కూడా. కానీ, మిగిలిన సాహిత్యం రాజీషో పోల్చిచూసే, అక్కడా సైన్స్ఫిషన్

శాతం తక్కువగా ఉంది. అక్కడ తక్కువగా పుండంటున్నామంటే - వారి మిగిలిన సాహిత్యంతో పోల్చి చూసే నమ్మిచు మాత్రమే తక్కువ. మనకున్న ఎక్కువ - నిజానికి - చాలా ఎక్కువ.

వై జూనిక దృష్టిగలమహా రచయితలు, కల్పనా కథలను రాసుకుంటూపోతే, ఆ కథలో, అప్పబికి అభూతకల్పనలుగా వన్న చాలా వాచిని, ఆ తరువాతి కాలం లోని శాత్రువేత్తలు నిజం చేశారు.

పాశ్చాత్య దేశాలలో నయినా మన మిప్పుచు సైన్స్సు ఫిషిన్ అనుకుంటున్న సాహిత్యాన్ని పోలిన సాహిత్యం మూడు వందల సంవత్సరాలపు పూర్వం ఉన్నటు కనిపించదు. 1657వసంవత్సరంలో అంత రిత్త యానం కథాంశం గల మొదటినపల వచ్చింది. ఇందులో రాకెటను గురించిన ప్రసాదన వుంది. ఎడార్ ఎలెన్ పో దిచెక్కి కథలతో ఛాము సైన్సు ఫిషిన్ కూడా రాశాడు. 1838 లోని ఆయన ప్రకటించిన “The unparalleled adventures of one hans penal” అన్న కథ, చెఱాన్ మీద, చంద్ర హండలానికి ప్రయాణం చేయడాన్ని చిత్రించి ఉన్నది. 1838 లోని “Narrative of arthur gordon pym” అన్న రచన లో, కొత్తగా మానవ నివాసాలను, ‘పీ’ దరించినటుగా ‘పో’ రాశాడు. ఈ నివాస ప్రాంతాలు, ప్రపంచ పటంలో ఎక్కుడా కన్నించవ సాధ్యి. మంచుకున్న తెలగా పెరిసిపోయే ఆజాసుబాహులెన మనిషిని. గురించి ‘పో’ ప్రసాదించారు.

పో రచనలిచ్చిన ప్రోత్సాహంతో, పరమాదృత్తాన సాహిత్యానిన్న

ప్రస్తుతిని వాడు జార్నల్ వెర్న్, 1870 న సంవత్సరంలో, జార్నల్ వెర్న్ రాసిన 2 Twenty thousand leagues under the sea" అన్నవంల, దాదాపుగా ప్రవంచ భాషణ్లున్నిటిలోకి అనువాద మయింది. అప్పటికింకా జలాంతర్రాములు రాలేదు. అయినా - బోలెడన్నివివరాలతో, ఆయన తన కల్పిత జలాంతరామినివరిం చాపు. సాగర శాత్రువేతలు, జలాంతరామి నిర్మాతలు, ఆపునే కాన్ని వందల సౌరు చదివి, జార్నల్ వెర్న్ రాసిన వివరాలనిఖంబిసి నమోదుచేసుకున్నారు. చిత్ర హీమిటంబే - ఏ పదతి మీద, వెర్న్ తన జలాంతరామి పచిచేసుందని రాశాడో, ఆ పదతుల మీదనే తోలి జలాంతరామిని నిర్మించడం. వెర్న్ మీది గొరవం కొద్ది అతని నవలలోని కల్పిత జలాంతరామి 'సాచిలన్' పేయను ఆమధ్య అజైరికా ప్రథమత్వం తన అఱచోదిత జలాంతరామికి పెట్టుకున్నది. "From the earth to the moon" అన్న పురో నవల అంతరిక్ష యాత్రీకులకూ, రాటెట్ నిర్మాతలకూ ఎంతో ఉపయోగపోయింది.

నెన్నుఫిక్షన్ రాయడంలో, మరో ప్రవంచ ప్రసిద్ధ రచయిత హాచ్. జి. వెర్న్. ఇ లా జ రి గి తే, అ ద లా జరిగితే, అప్పుడలూ సంభవిసే, ఇప్పుడిలా అయితే - ఏమువుతుండన్నప్రశ్న లకు జొబులుగా అతని నవలలుంటాయి.

- 1 . The time machine
- 2 . The war of the worlds
- 3 . The sea lady
- 4 . The wonderful visit
- 5 . in the days of the comet

- 6 . The sieePer awakes
- 7 . The food of the gods
- 8 . The war in the air
- 9 . The first men in the moon

అన్న రచనలు, విశ్వాంఖ్యతమేనవి. ఇవి అనేక భాషలోకి అనువాదం కావడం ఇందుకొక స్తాష్యం. "హార్ ఆఫ్ఫి వరల్స్" ను రేడియో రూపకంగా ములచి 'బి బి సి' వారు ప్రసారం చేసినప్పుడు. ఇంగందు దేశం యావతూ భయభ్రాంతులతో కూవికలై పోయింది. అందన ప్రజలు - ఇతర్ గ్రహావాసులు, భూమండలం మీద దాడి చేసున్నారుకుని, పోకారాలతో, పీధలోకి పరుగెత్తుకొచ్చారట.

వెర్న్ రచనలంతగా ప్రసిద్ధిలోకి రాకపోయినాచాలా నవలలు, కథలు, పాక్షాత్మ్య రచయితలు ఇప్పటికి రాసునే ఉన్నారు. అని - అమృదవతూనే ఉన్నాయి.

తెలుగుకు నంబంధించి నంతవరకూ, సుగమ విజాన శాత్రు సాహిత్యం తక్కువ. ఇక విజాన శాత్రుం అధారంగా వచ్చిన కల్పనాసాహిత్యం మరీతక్కువ. ఎందుకని? నాకేమనిపిసున్నదంటే -

పునకేమో, శాత్రీయ పరిశోధనలు తక్కువ. ఈ పరిశోధనల ద్వారా మనం కనుక్కుంటున్నవీ తక్కువే. విజాన శాస్త్రానికి నంబంధించిన మన జ్ఞానమంతా, ఇతర దేశియుల పునర్కాలమంచి మనం నేర్చుకున్నదే. తెలుగులో వచ్చిన సుగమ విజ్ఞాన శాత్రు గ్రంథాలనీఁ - ఇంగ్లీషు భాషలోని ఆ తరహ గ్రంథాలకు అనువాదాలో, అనుకరణలో, అనుసర

టలో, తప్పన్-స్వతర్తమయినవి కావు. సెన్స్‌గ్రంథాలనుఅనువదించుకున్నటుగా సెన్స్ ఫిక్షన్సు కూడా మనం అనువదించుకోవచ్చు. కానీ అలా జరగవలని సంతగ జరగడం లేదు.

రచయితల నడిగితే, “ప్రమరించే వారు ముందుకు రావడంలే”దంటున్నారు. ప్రచురణ క రలనదిగితే ‘ఈభావతు పు స్తాలను జనం కొనరంచే’ అంటున్నారు. ఈనని పు స్తాలను అచ్చువేయవలనిన అవసరం వారికి మాత్రం ఏముంది? అప్పటికే విషయం మీది అభిమానం వలనో, రచయితలో వున్న ముఖమాటం వలో, కొన్ని పు స్తాలు—సెన్స్‌ఫిక్షన్ కోవెలోకి చేరే పు స్తాలు—మెల్లుగులోనూ వచ్చాయి.

సుమారుగా 40 సంవత్సరాల కిందట ‘ఏహంగయానం’ అన్న ఒక పేరులో సవలను చేతుమళ్ళ రాజుగోపాలరావుగారు ప్రపకటించారు. ఆ రోజులో దీన్ని ఇంట రీడియోబ్ పరీక్షకు ఉపవాచకంగాఎంపిక చేశారు. కొడవటిగింటి కుటుంబరావుగారు సెన్స్ విషయాలను అధారం చేసేటని కొన్ని కథలేవో రాసినటుగురు. అలాగే వసంతరావు, వెంటకరావుగారు కూడా. 1952-53 సంవత్సరాలలో “చిత్ర గ్రహం”అన్న ఓ సవలిక—సెన్స్‌ఫిక్షన్—ఓ వారపత్రికలో అచ్చుయి, తదుపత పు సక్కంగా కూడా వచ్చింది. అంతరిక్ష యూనంపట అన కిగల ముగురు వ్యక్తులు పొ 0 తొంగా ఒక అంతరిక్ష సేకను తయారుచేసుకుని, చంద్రమండలానికి వ్యాపారముతారు. వయింగ్ సాసర్స్లో కొ తమనుషులెవరో వచ్చి. ఆ నొకను

మరో నూతన గ్రహానికి తీసుకువెళ తారు. ఆ గ్రహాన్ని అంతకుమందు ఏ అగోళ శాత్రుజాడూ, అక్కడున్నట్లు గురించ చ లేదు. ఆ గ్రహం పేద శశోన్ అదిచంద్రునికి ఆ వత విద్యుత్గా వుండటం వల్ల ఎవరికంటా పడలేదు. అక్కడి మనుషులు వైజ్ఞానికంగా బాగా అభివృద్ధి చెందిన వారు. ఆ సమాజంలో దోషులేవాడూ, దోషించేయబడేవాడూ పుండరు. ‘యుద్ధం_అశాంతి_పేదరికం, అన్న మా టలు వారి నిఘంటువులోనే తప్ప, వాడుకలో లేవు. ఎవరికి చేతనయిన వచ్చిని వారు చేసారు. ఎవరికి కావలసింది వారు అనుభవిసారు. ఈ ముగురు శాత్రుజాలోనూ ఒకతను_ఈ భూమండలం మీది కుటు వ్యవసను భరించలేక అక్కడే వుండిపోతాడు. మిగిలిన ఇద్దరూ అలాంటి సమతా వ్యవసను, ఇక్కడ కూడా నెల కొల్పుడం కోసం, భూమండలానికి తిఱుగుముఖం పటుడంతో సవల ముగిని పోతుంది.

చంద్రువు భూమికి ఉపగ్రహం. ఇది ఒక నిరిషపయిన దూరంలోనే ఉండి, భూమి చుట్టూ పరిప్రమిస్తూ ఉంటుంది. అలా కాశుండా_చంద్రుడు_, భూమికి మరి కొత దగ్గరగా వసే ఏమువులుంది? భూచంద్రులకు మధ్యగా, ఒక సరిహద్దు రేఖను, రోషే అన్న శాత్రుజు కల్పించాడు. దీన్ని రోషే సర్క్రూప్ అంటారు. ఈ సర్క్రూపు చంద్రుషు దాటితే అది ముక్కలుమక్కలయిపోతుందని, ఆముక్కల లన్నీ చిన్న చిన్న గుంపులుగా భూమి చుట్టూవలయాలుగా తిరుగుతాయని రోషే

అంటాడు. ఈ అంశం మీద జల ప్రకయం' అన్న పైన్నే ఫిక్షన్ 'కృష్ణాపత్రిక' లో అవ్యయింది. తరవాత ప్ప సకంగా కూడా వచ్చింది. చంద్రుడు భూగ్రహం వేషుగా కదిలివషప్పువుడు, భూమిమీద జరిగే విపరీతలకు 'సీవు కారణ' పుంపే 'సీవు కారణ'మని రష్యా, అమెరికాలు ఐక్యరాజ్యసమితిలో మొరంగా దెబ్బి లాడుకోవడం, బుగుదేళాలు "దీని క్యారణం అగ్రదేళాలే" ననడం-ఇలా అనడం వెనక గల రాజకీయాలు నిండా రోవణలు, ప్రత్యారోవణలు, అనే కచాత్తియంశాలూ, ఈ నవలలోఉన్నాయి. చంద్రుడు రోషే సరి_లోకి వచ్చి, బిధలయి, ఆ ముక్కులన్నీ భూమిచుటూ వలయాలుగా మారిపోవడంతో నవీలీ నమా పశుపతుంది.

అలాగే 'సంచమనిషి' మీదకూడా ఒక నవల వచ్చింది. అఱుతే ఇది అపరాధ పరిశోధక నవల. అపరాధ పరిశోధక నవలలో .. పైన్నే విషయాలను కూడా చోప్పించిన వారున్నారు. తాని అవేవీ పైన్నే ఫిక్షన్ అనిపించకోవ. చిన్న కథలు, నవలల కన్నా కొంచెం ఎక్కువగా వచ్చాయి. 'వైశంపాయన' గు పనామంతో కథలు రాసిన అంచు రాజు నాగభూషణంగారు 'కృష్ణ' అన్న పేరుతో ఓ మంచి కథ ప్రచురించారు.

హత్యానేరం మౌపటిన ఒక వ్యక్తిని రేపు ఉరి తీసొరునగా అతని కృష్ణను దానం చేయమని షైలు అధికారులు అముగుతారు. హంతుడు అందుకు ఒప్పుకోచు. దానిక్యారణం కూడా చెబుతాడు. అతనిక్షముడు చాలా మంచివాడు

వారిది అనుకూలముయిన దాంపత్యం. ఏదో ప్రమాదంలో అతని కణ్ణపోతాయి. సిద్ధంగా వున్న ఇంకెవరి కళ్ళో తెచ్చి, అతనికి అమర్చారు. కణ్ణ బాగయిన తర్వాత, అతని ప్రవరణలో మార్పులొచ్చాయి. భార్య శిలాన్ని అనుమానించాడు. అమెరికాత్యేచేటాడు. ఆ నేరానికే రేపు ఉరికండానికి ఎక్కువోతున్నాడు.

"నా భార్య ఉతమురాలు. సంశీలణ దిక్కుమాలిన క్షేత్రు అవిద పతితురాలుగా కనబడి హత్య చేశాను. ఇవేక్కను మరొకరికుర్కి, ఇంకో హంతుడిని తయారుచేయకండి" అంటాడతను. కొడవంటి కృష్ణమూర్తిగారు "ఎక్కుడు నుంచి ఎక్కుడట?" అన్న పేరుతో ఒక పునకం ప్రచురించినటు తెలుస్తున్నాది.

తాణ్ణరి నాగేశ్వరరావు 'గుండె' మార్చిదిమీద మంచి కథ రాశాడు. తె. చిరంభీంపి 'అకలిమందు' అన్న కథ కూడా పైన్నే ఫిక్షనే. అకలివేయకుండా ఓచిన్న మాత్రవేసుకుంటే సరిపోతుండినుకోంది. అప్పుతు పన ఆక వ్యవస్థ ఏమవుతుంది? పన రాజకీయాలోలావుంటాయి? ఇది నాటికగా కూడా ప్రసారమంచంది. ఇలాంటిదే పురో నాటిక 'వంకాంకరం' ఒక గొద్రాలిని పిలల తరిని చేయడం ఇందులో ప్రధాన ఇతిప్పతీం.

చాలా సంపత్సరాల క్రిందట మద్రాసు రేడియో ను ० డి ట్రీట్రీ ఒక నాటిక ను ప్రసారం చేశాడు. గతంలోనీ పారి మాటలు రికార్డు చేసిన ఒక వెజానిచుచుటూ ఈ నాటిక అలిబిదీర్చి ది. కాంతి వేగాన్ని మంచిన మనో పేగానిఁ ఆ శాత్రువేత సాధించాడు. ఇలాంటిదే

పురో నాటిక 'విజయవాడ' ఆకాశవాణి వారు 1950 ప్రాంతాలలో త్రస్తా రంగం చేశారు.

సెన్సోఫిషన్ రాయదానికి అపార మయిన ఆవకాశం వున్నది. ఏ చిన్న అంశం మీదనే నా అద్భుతంగా రాయ వచ్చు. అంతే, శాస్త్ర విషయాలలో మంచి పరిచయం ఉండాలి. ఒక విషయంలో గతంలో ఏమి జరిగింది, ప్రస్తం ఏం జరుగుతున్నది, జాగా తెలిసే, భింబించుతున్న ఏం జరగవచ్చే ఊహించడం అసాధ్యం కాదు.

ఉదాహరణాలు...

'మృత్యుపు'ను జయించడం కోసం మానవుడు తీవ్రంగా ప్రయత్నించున్నాడు. ఈ ప్రయత్నాలు ఫలించి మానవునికి పురణమే లేకపోతే ఏమవురుంది?

భూమి మీది వనరులన్నీ తరిగిపోతున్నాయి. అందుకుంటక్కడి పరిశ్రమలన్నీ మూలపడతాయా? ఇక్కడివారి అవసరాలు మారిపోతాయా? ఈ వనరుల కోసం మానవుడు చేసే ప్రయత్నాలేమిటి! ఇతర గ్రహాలనుండి ముడి సరుకల్ని ఇక్కడికి దిగుపుతి చేసుకొంటాడా? లేకపోతే పరిశ్రమల్నే అక్కడికి మారుసాడా?

సూర్యాక్షితి నేరుగా అశారంగానూ, విద్యుత్తుగా నూ, శక్కిగానూ, మార్పుకోవడం మనిషికి సాధ్యమయినప్పుడు మన సామాజిక విధానం ఎలా వుండంది? బంగారానికి, పాదరసానికి గల సామ్యం చాలా ఎక్కువ. పాదరసంలోకి ఒక అఱువును ప్రవేశపెట్టి, దాన్ని బంగా

బంగా మా ర్పి వచ్చు. ఇది శాస్త్రియ మయిన సత్యం. ఈ అఱువు ప్రవేశాన్ని మనం సాధించినప్పుడేం జరుగుతుంది?

జలాంటి విషయాలనెన్నింటినో మనం కథావస్తుపులుగా తీసుకోవచ్చు. తీసుకశకం 'శిఖిలు' నాటికి, పరిసితులెలా వుంటాయో, ఊహించుకోని ఒక నవలరాయదానికి కావలసిన విషయాన్ని సేకరిసున్నాను; అప్పటికి సూర్య కుటుంబంలోని గ్రహాలన్నీ మనపు ఇరుగుపొరుగుపయి పోతాఱా. అప్పటికింకా బంగుదేశాలు, అభివృద్ధిచెందిన దేశాలూ ఆ టూ పుండవు. మనుషులు, ఇచ్చామాత్మకై సంచరిసూంటారు. కావలసిన చోటుకు, తసు శరీరాలను, భార రాహిత్యం చేసుకుని, ఎవరికి పారే, ఎగిరిపోతూ పుంటారు. ఆకలి'వారికి ఉండడు. శక్తి తరిగినటు మీ ట ర్ తెలియచేసి నప్పుచు సూర్యకాంతిని శక్తి కిందగా మార్చుకుంటారు వారు. అప్పుడు చదువులెలా పుంటాయా? మనుషుల మధ్య గల సంబంధాలెలా వుంటాయి? ఇక్కానిర్మాణం ఎలా పుంటుంది? వాతావరణం, కాలప్యం కూడండా ఏం చేసారు?

వీటికి శాస్త్రియమయిన సమాధానాలు చెప్పేందు, చిత్ర కుదిలో కృషి చేయవలసి పుంటుంది. గతీంతో పోలిసే, తసాము విజానశాస్త్రం పరింతగా విసరించి పుండి. అందిరికి అందుబాటులో కూడా ఉంది. ఈ శాస్త్రం అధారంగా యువరచయితలు, సెన్సోఫిషన్ మాయదానుచ్చు. వారి పనిని ప్రారంభించగలరని అశ్చిద్దం :

ఈ దశాభ్వితో అధిక ప్రాచుర్యం పొందిన

సాంఘిక - కొలకైపుం నవల

సాహిత్యంలో యా దశాబంలో విస్మయంగా ప్రచారముయి పలువీరి పారుకు లకు ఉ తేజంగా, ఆసక్తిగా వుండే ప్రత్యక్షియే నవల. యా మధ్య కాలంలో పారుకులకు కథలుకొనీ, కవిత్వంకానీ నవల తర్వాతనే చదువుటకు ఉత్సాహం కలిగించతోంది. సీరియల్ నవలలు లేక నేరుగా ప్రచురణ పొందిన నవలలు. ఇంత ఎక్కువ ప్రాభల్యం సంపాదించు కోవటం చూసే మనకే ఆశ్చర్యం కలుగు తుంది. అందుకేనే అభ్యుదయ రచయితల సంఘంవారు నవలా సదస్సును విర్వహిసు న్నారు. ముఖ్యంగా ఈ నవలలు ఇంత విస్మయంగా ప్రచారాన్ని అభిమానాన్ని ఎలా పొందగలాయి? కేవలం ఈనవలలు కాలక్షేపం కలిగించడంపట నే రైలు ప్రయాణాలు, దీర్ఘ బస్సు ప్రయాణాలు చేయాలంకే చేతిలో రెండుమాడు పాకెట్ నెట్ నవలలు వుండాల్చిందే. ఈ బహుళ ప్రణాదరణ పొందిన సాహిత్య ప్రత్యక్షియ నవలలో ముఖ్యసూత్రం పారుకులకు కాలక్షేపం కలిగించడం. ఈ కాలక్షేపం నవలలో శిల్పం ఎంతవరకు వుందోంది? ఆసలు శిల్పం అంపే ఏమిటి: అందమైన

వరసలా: వర్షించటమే శిల్పం అయితే, పూతయెక్కు మన సత్య ప్రదర్శనకు అంతో ఇంతో వరించటం ఈ నవలలో జయగుతోంది. సంఘిటనల వైచిత్రి శిల్పం అయితే, ఈ నవలలో ఉన్నాన్ని సంఘట సలు మరింకే యితరసవలలోనూఉండవు. చిదివించే నేర్పి శిల్పం అముకుండామా? అది ఈ నవలలకు ఎంతవుందో అసం శాయిక పారుకులకు ముఖ్యంగా తెలుసును. ఇంత జనాదరణ పొందిన నవలా ప్రత్కి యలో శిల్పం లేదనబానికి సాహసించగలమా? ముఖ్యంగా ఈ నవలలో సంభాషణలతోనే కథ ఎక్కువగా నిష్టసుంది. నాయకా నాయకులు ప్రేమవరోదాల్ని దాటి ఒకబీ ఆవటమే యా నవలలో ముఖ్యసమస్య. ఎన్నెనోన్నచిక్కుముడులు ఆపోర్చాలు, లసుమాసలు అనీ ఎంత తింగిగా అలుతారో ఆ ముఖులన్నీ పది పదిహేను ప్రకరణాల తర్వాత ఒక్కచీ ఒక్కచీగా విప్పాతాలు. ఒక్కచ్చ కష్టమే హీరో హీరోయినులు దాటుకుంటూ వస్తాంపే పారుకులకు క్రికెట్ అట చూస్తస్తుంత సరదాగా ఉంటుంది. హూర్యం శాప్య నాయకులకు ఇప్పచి

సాంఘిక నవలా మణిలకు అట్టే భేదం వుందు. వాళ్ళ కళ్ళు కలువ రేకులుగా సంపెంగ నాసికగా, దొండపండు పెదపు ఱుగా వుండేవారు. ఇప్పుడు కూడా చారె దేసి కళ్ళు వాల్పుటం, ఆమితంగా సిగులు పడిపోవడం, లేత పనుపురంగు జారెట్ చీరలు, అదే రంగు బోఱలు, అదేరంగు గాజలు వేసుకోవటం, ఇత్యాది. వ్యక్తి గత వరనలతో వుంటారు. ఇంచమించుగా మునపటాగే చంద్రకాంతి భరించలేక పోవటం పిలగాలిని విసుగుకోవటం, ఇ ప స్నే వీరహలక్ష్మణులుగా టూడా పుంటాయి. కాలం హార్పులో ఏఫూల సూర్యచంద్రుల చిలక హంసల సందే రాలు పుండపు కాని. ప్రాణం పోతే ఇష్టపు సభులు పుంటారు. వాళ్ళు, వాళ్ళు భరలూ, ఇంకా ఇతర కుటుంబసభ్యులు హీరోయిన్కి ఎన్నో విధాల సహాయ పహరూ పుంటారు. హీరో యి న్ అందరివల ఆన్ని సహాయ సహకారాలు పొందుతూ, ఆర్థికమానఁ, వ్యక్తిత్వం కాపాడుకోవటం, (అసలు ఆత్మాభిమానం, వ్యక్తిత్వం అంటే ఏమిదో!) చివరికి, హీరోని అందరి బిలవంతంవలా ఒప్పుకొని, అతని విశాల హృదయంలో తల దాల్చుచుని సుఖంగా పుండటంలప్పటితో పారకుడి క్షపంకూడా గట్టెక్కురుంది.

సుమారు రెండు వందల పేటీలు సాగ దీనే ఈ నవలలో ప్రధాన ఇతివ్యతం ప్రేమించుకోవడం, అనుష్ణం, ఆ ప్రేమ ఎక్కుడ పెడదారి పట్టుతుందో అని ఉభయులూ పేయి కష్టులంతో ఎదురు చూడటం. వాళ్ళకేవీ వేరే సమయులు వుండవు. హృద్వా కావ్యాలలో లాగే

వీళ్కి విధి, మను ష్ట్యులా కూడా ఎడబాటు చేసు వుంటారు. ఎన్నో చిక్కు ముందు లతో మధ్య మధ్య దేవతల జోక్కుం (సాగదేవతలు వగెరాతో నడిచే ఈ నవలయ హర్షయం కావ్యాలక్కన్న ఏఖంగానూ, సూతన దోరణిలో పుండవు. ఇంక పగటి కలలు, జాపవద చాయలు, అభాత కల్పనలు— అవి రెనిదే ఈ కాలశ్శైవ నవలలో రెండు వందల పేటీలు ఇంకెమి విషయాలు ప్రాసారు : డజను పోనుటూ, డజను కారులూ పన్ను పెదపెద కంపేసిల జనరల్ మానేజరుల్లి నవలా నాయకులు అలాంచి కంపేసిలు ఎన్నో వున్నాయి మన్నే దేశం మొ తంటీద : పెదపెద భవనాలు, వంకుకోనాయిర్, అతనికోసహా యకుడు ఏలపాడు. ఇంకా ఒక లోట మాలి, పుట్టినే పునిపి, హీరోకి దుసులు అపీ అందించేందుకు ఇంకోక అంగ ఒత్తుడు పీళ్కందర్నీ అతన్ని ఆమితంగా ద్వేషించే అమ్మాయి కంట్రోలులో పెము రుంది. అంత ద్వేషంవున్న పాపం తప్పనిసరి పరిసీహలవల అతనికి ఎదురు తిరుగుతూనే అతని అభీసంలో పుండుంది. పాపం : సోదాలమ్ముకునే హీరో ఐన్ పారర్ పెటడం, మటీ బోహ్మాలుచేసి, పాపీలాలు చేశకు అమ్ముడునే పేద కళాకారునికి, ఆ మటీబోహ్మాలు అందిరికా, పాప్యావాళ్ళు (ఆ దేశాల పాప్యిద్దరికి కూడా పాపం ఇంటియాసు ఎలా అండ్రోవలా అనే శాపత్రయం కదా!) అర్థద్దు ఇచ్చేయ టం, దానితో ఆ కళాకారుపు, ఇంటియా త్రథుత్వంచే కూడాగు రింపబడి రాష్ట్రప్రిపతి చేత, స్వదాష్ట్రీ గవర్నర్లు చేత ఇప్పుడం

చంగా సన్మానింపబడటం, (మనవాళు రచ్చగెలునే కదా, ఇంట గు రింపు రావడం; ఉద్దోగం సంపాదించ గలిగినవాడే కొడుకుతనవేళ్ళి తనే స్వయంగా చేసుకోగలిగే అమ్మాయే కూతురు; ఈ దత్తుగర్పదేశంలో!) పాపం! వాళు నిజంగా ఈ నవలు చదవటానికి అవకాశం వుండదు కానీ చదవగలితే, ఎన్నెన్ని ఆశలు మేసు జీతం ఎంత ఉత్సాహంగా గడిపేవరో? ఇంకా కొంతమంది హిరోలు అదర్చాయి, ఆశయాలు వలిసువుంటారు. అయితే ఆ అదర్చాయి ఆశయాల శిఖరాల నధిరోహించటానికి వాళుచేసేకాంక్రీత్ వర్గు ఏమిటి అన్నదానికి నవలలో సమాధానం కనుపించదు. ఒక సమస్యను తీసుకుని, ఆ సమస్య స్వరూపాన్ని విచిన్న దృష్టిభాలతో పరిశీలించి, ఆ సమస్యను పాతకులకు విశదీకరించి ఆ సమస్య పాతకులలో ఎవరికయినా వసేదానిని ఎలా పరిష్కారం చేసుకోవాలీ ఆన్న ప్రశ్నకు జవాబు దొరకడు ఆశల శిఖరాలు అధిరోహించే వేళకు పాత్రిలు కప్పదాటు వేసాయి. అయితే ఈ ఆశయాల వలయేంలో గింగిరాలు తిరిగే పాత్రిలు, ఊహాల పలకీ ఎక్కు ఊరేగే పాత్ర లక్షన్న కొంచెం మన మనస్సులకు అందులు బాటులోనే వుంటాయి. మరీందమయిన డబ్బున్ను, దిక్కుమొక్కులేని యువకులూ, ఆత్మాభిమానం, వ్యక్తిత్వం, గాడిదగుడూవున్న హిరోయిసు (ఆత్మాభిమానం వ్యక్తిత్వం అనగా, తన వెంటపడ్డ బంధుహినయిన కుద్ది వీలుసన్నిస్తే దులపరించుకోవటం చీత్తురించుకోవటమా, మళ్ళీ

ఆ పీల కు బోలెడంతమందికుబుంభీకులు. తనమీద అధారపడి వుండటం చుట్టూ పలటీలు కొటుండా కొంచెం మామూలు స్వ్యామివంతో వుంటాయి. ఇందులోని పాత్రిలు ఇంకా కొన్ని సాంఘిక నవలలో ఒకరకమయిన ధోరణి కనబంధుతుంది. పతితులు, బాధితులూ భాదాసర్పదమ్మలూ పారకల్ని బాధాసమ్మదమ్మ చేస్తారు. కార్మికులు యజమానులు, ఆ యజమానులకు పొక్కరి యజమాన్యం చూసుకోవటం, పాటు లావాదేవీలు పరిశీలించడం ఏమీ వుండదు. కారులో బాటుల వెంటి తిరగడం, కార్మికులని వుటీటటినేతికుతూ తన్నథూ కొటుతూ వుండటం, కార్మికుల భార్యలలో వాళు ప్రేమించి పేళ్ళి చేసుకోబోయే భార్యనే పుగట్టుకుని పేళ్ళికాబోయే మొదటిరోజున మానభంగం చేయటం, పారకుల వాళు జలదరించి, గుస్సకి తుంచెఱ కన్నిత్తు కార్మాలి మరియు లోకంలో ఇంక ఆడవాళ్ళే లేనట్లగా, ఆ కషాల కార్మికుడి పేదయవ్వనవతి అయిన భార్యనే కోరుకోవటమేమిటి? హాయిగా దన్నలవ బెద్దమీద, ఎసి దూషులోనూ సాగించపలసిన శృంగారకాండ, ప్ర్యాక్షరీ వెనకాతల గోడవన్వలోనూ, లేకపోతే కార్మికులు అన్నాయి తినే షాటలోనూ, ఇషంలేని యువతి గింజకోవడంలో ఏమి ఆనందం బొందుతారో? ఆ నవలావిలసు: ఇంక ఆ ప్రేమిమరాలు విషాదంలో, మలిన శరీరాన్ని ప్రేమించునికి అర్పించలేక ఉరేసుకోవటం: ఒక త్వంతన తప్పలేమండా జరిగినదానికి ఆశదిఊరేసుకుని చావాలనే ప్రభోధం, నీతి

వియుమాలు మన త్రీ జాతిని ఎంత
 ఉన్నతమైన స్థానంలో కూర్కొబట్టు
 తున్నాయి? రావుడు దే లేకపోతే,
 సీతామాత లోకపావని. పాతిప్రత్యు
 నిరూపణ జిగేదెలాగు? అల్లా గే
 శాక్షరీల, పెద పెద కంట్లేరీల యజ
 మానుఖ త్రుయుచో, నీచులూ అయి
 వుండాలి. అంయరో పచేసేవాళ్ళు
 ముఖ్యంగా ఆడవాళ్ళు, సీతలూ,
 సాపిప్రులూ, సుమరురూ అయివుండాలి.
 ఈ కారణంగా, కార్మికుల సమైలు,
 పోలీపుల కూల్చులు జచుగుతాయి. అది
 ఏ సాకత ఈ నవలలో నిండా
 వంకాయకూరలో ఉలికారం కూరినట్లు
 వుంటుంది. ప్రహుదుని భక్తి కారణంగా
 హిరణ్య కశిపుని రాజ్యము, ప్రాణమూ
 కోలోయినట్లు ప్యాకరీల కంపేనీల
 యజమానులు భీవగా ప్రవర్తిసే
 మొతం ప్యాకరీల మూలసంభాలనే
 కదిలించేసారు జనం, అన్నది పూల
 దండలో దారం పాతకుల మనస్పక్తి
 పురిస్తూనే వుంటుంది. ఒక యజమాని,
 కార్మికుల మధ్యవుండే సంబంధం ఎంత
 వరకు: వాళ్ళతు జీవరత్యాల ఏర్పాటు -
 ఆ మేరు వాళ్ళ పచేస్తానూరా లేదా
 అనే పరికీలన. అంతేకాని వాళ్ళవాళ్ళ
 విలాసాయ ప్రొవల పొందగలమను
 కోవటం అవివేకము. డబ్బుపెట్టి అంచె
 లంచెల ఆనందం కొనుకోక్కువటం
 ఎంతో సులభం ఈదేశంలో. అల్లాంచిది
 వాళ్ళ అంతసు మరిచిపోయి వీళ్ళ
 కార్మికుల కర్మల త్రీలనే చెరచటం,
 వనిగటుని గొడవలను సృష్టించ
 బూసుకోవటమే ఆ పుతుంది.

ధనివలందరూ దురసులు అయివుండా
 అని రూలేం లేదు. ధనం అనేది ఒక్క
 తరంలో లభులు లభు కూడబెట్టగలగ
 టం అసాధ్యం. నాలుగుయిదు తరాలు
 జాగ్రత తగా పిలికి ఓచ్చుం పెటుకుండా
 కూడబెట్టగలిగితే అన్ని తరాలవాళ్ళు
 ధనం చేరపేయుటమే లభ్యంగా పరిక్ర
 మినే కొన్ని లభుల విలువ అయిన ఆసి
 చేకూరుతుంది. నాలుగు తరాల సమర్ప
 లయిన యజమాన్యంక్రింద పెంబటదిన
 ఆసి ఒక్క తరంలో అవినీతి అసమరత
 వున్న వ్యక్తి అధినంలోకి వచ్చేసరికి
 ఎన్నోమేళ్ళు పెరిగి పెరిగి మహావృత్త
 మయిన చెట్లు తుఫాను తాకిచికి వేళ్ళతో
 సహ పెకలించుదు పడిపోయను అయి
 పోతుంది చిన్నాభిన్నంగా అల్లాంటి
 వ్యక్తి మళ్ళీ నాలుగుతరాల నాటి తశలు
 ఎక్కుడ ప్రమాణం మొదలుపెట్టారో
 ఆ అభిరి షెడ్యూల్మీదకే వసాను.

బీదరికంలో ఉన్నవాళ్ళంతా సీత
 మంతులు, కప్పాల రావిచిని కానిలించుకని
 కూర్కునే వున్నారు, అనుకోవటం కూడా
 అంత సమంజసం కాదు. తాపీ మేత్రి
 క్రింద పచేసే కూలీ అమ్మాయినే
 తీసుకోండి “తాత్తుమహార్” నిర్మాణానికి
 రాళ్ళుతిన కూలీలేవ్వరు?” అని కవ
 లందరూ అజాత కూలీలకు అభివాదం
 చెప్పుకున్నారు. కాని ఆ కూలీ అమ్మాయి
 ఎలా పచేసేమంది? అది చూసేరా:
 తప్పలో అయిదు ఇటుకులక్కన్న ఎత్తువ
 వేయుదు. సినీ హీరోయిన్లా పిరుదులు
 ఊగించుకుంటూ (ఇటువెంపు అయితే
 చుట్టకూడా వుంటుంది నోటిలో)
 ఒక్కొక్క అమగే మందగమనలు

పేసూ ఇటుకల తట మోహనంది. తోమ్మిగి
షుంచి వన్నెందు తోపున్ నాలుగయిదు
తటిలకన్నా ఎక్కువ మోయరు. మళ్ళీ
థోఱిన విరామం. రెండుగంటల నుంచి
సాయంత్రం వరకు ఆటగే వయ్యాద్దరి
హంస నడకలతో పనిచేసారు. ఆరో
అయిదో రూపాయల కూలి సంపాదిసారు.
వాళ్ళ ఘర్షణలానికి నర్సై జలానికి
ఖరీదుకష్ట ఘరాబులు లేరని మనం
బోతెండు సానుభూతి చూపెడతాం. కాలము
పనివిలువ శ్రామికులకీ యజమానులకీ
సమంగా తెలుసోండా; వాళ్ళ ధనికులు
కనుక వాళ్ళకు కౌమము ధనదహమూ
ఖచ్చితంగా ఉండాలా: సినిమాలలో నవ
లలో కూడా భవనాలు, అందులో వుండే
వాళ్ళంతా కామ క్రోధ మోహదంబరా
లకు దాసులు: ఇదే ఒకే మూనులో పోసి
వున్న పొత్తులు: కాలక్షేపం నవలలో
శృంగారం మఖ్యమయినా అతి వాస
వికత మఖ్యమునా వీట చుట్టూ తిరుగే
తాయి. ఇందులో అంతే ఈ కాలక్షేపం
నవలలో సునం చదివి అలోచించాల్సిం
దేమీ ఉండదు. ఒక్క మేలు మాత్రం
ఈ నవలలు చేసి పెట్టాయి అదేమీటంటే,
అసంఖ్యమయిన పోతకులను పెంచాయి.
ఏదో ఒక నవల చదవాలి. రైక్కులో

బస్సులో ఊరికే కూర్చోకుండా ఏదో
ఒక పుసకం కాని చదవుదామన్న
తృప్తిని పెంచాయి. ప్యాపన కోసమో,
నింజంగా చదవాలన్న ఉత్సాహమో కాని
నవలలకుమటు నేడు చాలా గిరాకి పెరి
గింది. బోగుస్సు బాగులేకపోయినా,
ఏదో రెండుమాడు వండల పేజీలు
నవల ప్రాయగలిగితే ఇటు రచయితా,
అటు పట్టిపర్క కూడా బెనిఫిట్ అవురు
న్నారు. అందుపల నే కథానిక ప్రక్రియ
కన్నా నవలా ప్రక్రియ ఎక్కువ ప్రదార
మవుతోంది. టిన్నులకొద్దీ నవలలు
ఈనాడు మనకు వున్నాయి. ఇంకా ఇంకా
వస్తున్నాయి కూడా: ఇంతకు పరమాన కిని
పెంచిన నవలలు కాలక్షేప పరిధిని
ఎప్పుడు దాటుతాయో పురి:

మంచి గతమన కొంచెమే అయినను
మందగించక ముందు ఆపగు
పేయటమే,

పూని ఏదయన ఒ క మేలు దారి,-
పొతులకు చూపించాలి. కలంబలంలో
సాంపీక చెత్తుం మనం కోరుకున్న
విధానం ఏ కొంచెం ఏ మూల కలిగినటు
స్ఫూరించినా, ఆ కలం పట్టిన చెఱ్యై
కృతకృత్యమైనటైకదా:

□

“మీటు అంతా మంగళప్రదంగా పూజించే చూంగల్యం నాతు ఉరిత్రాచియంది
ప్రపతి నిషిషం నాటు నచకన్ని చూచించి. దాన్ని తెంచిపారేళాసు. నేను చేసిని తప్పా?”

—“ఉర్కుతాడు” నవలలో వాసిరెడ్డి సీతా దేవ

నవలా సాహిత్యం - రచయిత్రులు

ఇప్పీవి కాలంలో రచయిత్రులు బాగా ప్రచారంలోకి వచ్చారన్నది ఎవరూ తాదనలేని సత్యం. ఇందుకు ప్రధాన కారణం సమాజంలో వచ్చిన మార్పు. పాతకులు లేకుండా రచయితలుండరు. విద్యావంతులయిన త్రీల సంఖ్య నాసాబీకీ అధికం కావటం, యానాబీకీ ఉద్యోగాలు చేసే త్రీల సంఖ్య తక్కువ కావటం, యా కారణాలవల సమాజంలో త్రీపాతకుల సంఖ్య పెరిగిపోయింది. అందుకేరచయిత్రుల రచనలకు అదరమూ పెరిగింది.

చాలామంది విషయకులు కనీసం చదఫనయినా చదవకుండా, రచయిత్రుల రచనలను తేలికగా తీసిపారేనున్నారు. ఇది న్యాయం కాదు. కళాత్మక ప్రతిభలేకుండా ఎవరూ రాణించబేరనేది ఎవరూ తాదనలేని సత్యం. త్రీలలో ఎక్కువ మంది కుటుంబ జీవిత సమస్యలను ఆధారంగా తీసుకుని ప్రాపున్న మాట నిజమే: కానీ, ఇది సాహిత్యానికి మ్యాన్‌పాదకమా?

సమాజంలో పాశ్చాత్య సంస్కృతి ప్రభావం వల్ల ఉపైనలా అనేక మార్పు

లోచ్చాయి సంఘంలో.. అయితే భాషారస్సురాపంలో వచ్చినంత త్వరగా ఈ మార్పులాంశులిక ప్రవృత్తులలోరాలేదు. ఈ కారణాన వచ్చే ఒడిదుడుకులు అటుకుటుంబంలోనూ, ఇటు సంఘజీవితంలోనూ, - త్రీమాత్రమే ఎదురోక్కపలసి వసోంది. త్రీల మాత్రమే అర్థం చేసుకోగలిగిన ఈవిచిత్రమైనసంఘరణ, రచయిత్రులు మాత్రమే సెమరంగా చిత్రించ గలగుతున్నారు. ఆ రచనలు ఆశేష పాతకులను ఆకట్టకొంటున్నాయి.

రచయిత్రులు కుటుంబ జీవిత సమస్యలను మాత్రమే చిత్రించటంలేదు. ఈనాటి త్రీ ఉద్యోగినిగా.. సంఘసేవికగా.. రాజకీయవేత్తిగా.. బహుమంచమైన జీవితాన్ని దర్శించగలగుతోంది. ఆ పరిజ్ఞానం రచయిత్రుల రచనల్లోనూ కనిపిస్తోంది.

"There is a pleasure from learning simple truth, and there is a Pleasure from learning the truth is *not* that simple" అంటా Booth, Rhetoric of fiction - సాధారణ

డా॥ సి. ఆనందారావుం

న త్యాగిన్ని తెలుసుకోవటంలోనూ అనందముంది. సత్యం, సాధారణ నిర్వచనాలకు అందదని తెలుసుకోవటంలోనూ అనందం ఉంది. ఈ రె ० టీ పా ధ్వని రచయిత్రి శానేం చెప్పదలచుకొందో నిర్వయించుకోవాలి. సత్యం సాధారణ . నిర్వచనాల కండదని చెప్పే ఇతివృత్తాలను నిర్వహించుకొనికి అసాధారణ ప్రజ్ఞ కావాలి. రచయిత్రులలో చా లా పు ० ది సాధారణ సత్యాన్ని ప్రతిపాదించటం తోనే తృపి పటుపున్నారు. సూటిగా చెప్పబంలో ఘూము ఉంటుంది. నిషయం తేల చువుతుంది. కానీ, కళా పత్ర లిఖాంతులు కనిపించవు. సాఫదుఁథ సమిత్ర క్రిత్తొన జీత సంఘరణలో సుంచి ప్రవచించి, ఒకపే పు సాఫీగా సక్రమంగా మరోపే పు బాధా యంగా, అపప్యంగా ఉండే ఇతివృత్తాలకంటే పు రే వీ మానవతను చక్కగా ప్రతిపథింప చెయ్యి లేవు. ఈ రక్కమైన మానవతా వాదాన్ని కళాత్మకంగా ప్రతిభావంతంగా - చిత్రించిన రచయిత్రు లున్నారు. ఈ రక్కమైన ఇతివృత్తాలలో సార్వజనికత ఎక్కువ.

రచయిత్రుల రచనలలో వా స విక దృక్కథంలేదని కొండరి విషర్ప. — వాన విక దృక్కథం అంటే ఏమిటి? "Art is translation" అన్నారు. ఛాప్యాజిగ తును కళాఇగతుగా అనువదించుకొంటు న్నేపుచు, ఆ స్వరూపం మారిపోక తప్పదు— నీతిదోధ అంటే నీతిసూప్రాలు వ లించటమూకాదు— రాజకీయ చైతన్య పుంటే, వారా ప్రతికలలో వారి ల విని పీంచటమూకాదు. రచయిత వ్యోఘ్యం లేపుండా, వాన నికత పారకల హృద

యాలను రంజింప చేయలేదు. కాలాన్ని ఓటి వి య ల మారుతుంటాయి. త్రీ 1860 లో కాలేజికి వెళ్ళటమూ, 1960 లో వెళ్ళటమూ ఒకటికాదు. దుర్మార్గాన్ని దుర్మార్గంగా సన్మార్గాన్ని సన్మార్గంగా చెప్పబారికి రచయిత వాఘ్యానంలవనరం లేదు. ఇవన్నీ సమాజమూ పారకులూ సహాయంగా భావించేని.కానీ, దుర్మార్గంలో సహాదయాన్ని - పెక్కి పొ ० చి గ తోచే సన్మార్గంలో టుత్తితనూ చూపాలంటే మాత్రం వ్యోఘ్యానం అవసరం— జీవితంలో లాగే సాహిత్యంలోనూ కొన్ని విశ్వసాలేర్పరచుకొని, తఁ విశ్వసాల కనుగుణమెన సాహిత్యమే ఉత మహాని నిరాకించే వీచుర్చులున్నారు. విశ్వసాలను అంగీకరిం లేక పోయినా, కళా ప్రతిభను కాదనలేము కదా!

మేధావంత్చౌన రచనలు చేసిన రచయిత్రులు కొద్ది మంది మాత్రమే: జీవితపులోతలను తరచి చూచి అన్ని మతాలకూ అతీతొన తాత్క్వితత ప్రతిపాదించ గలిగిన ఈ ఇతివృత్తాలు సాధారణ పాతకుల నంతగా అకటుకోలేవ ఎందుకంటే, ఈ రక్కమైన రచనలైను సునిఖిత ఆలోచనకు కాని అందవు

ఏ కళకైనా రె ० డు విభాగాలు తప్పవు. ఓటి: సర్వసామాన్య ప్రజా నీకాన్ని ఆకరించే కళారెండు: ఆ కళలో ప్రచేం ఉన్నవారిని మాత్రమే ఆకరించే ప్రాపీణ్యం ప్రచరించే కళ. ప్రసొద్ధ మాధుర్యాలు ప్రధానంగా ఉన్న కళ విదుఱ్ఱానా, అందరినీ ఆకరించంది. ఈ ప్రసాద మాధుర్యాలు సాధించగలిగిన

రచయిత్రులు సహాతం కొదిమం దేశీకున్నారు. కాల్పునిక ప్రజయిగాథ ఇతివృత్తంగా తీసుకొన్నాంత మాత్రాన దానిలో మాధుర్యం ఉన్నట్లు కొండ రపోహావచుతున్నారు. పొరపాయి..అనుకరించబోయిన కొండరి అసహరత బట్టిబయలు కావటమే, ఈ మాధుర్య గుణం వ్యాఖ్యానమనట్టానికి నిదర్శనం.

అసాధారణ రాజకీయ చేత తన్యం ప్రవదర్థించిన రచయిత్రులు అతికొదిషుంది. సర్వ సాధారణంగా రచయిత్రులు గృహిణులలువుంటారు. అలాంటివారిలో కుటుంబంలో వ్యక్తులు సహాతం ఏ రాజకీయాద్యమాలలోనో పాల్చానే వారయితే తప్ప, రాజకీయ చేతన్యం అలవడ కుం అరుదు. ఈ రక్కన రచనలు స్వవత్త ప్రతివ్యక్తిలలో, అనుకూల, ప్రతికూల సంచలనం రేకెతీంచి, తద్వారా, ప్రధారం పొందగలగుతాయి. అయితే, రాజకీయ చేతన్యం పేరుతో, బోలుసోగనతో, పేణీలు నింపుతున్న రచనలు లేకపోలేదు. కాని, చిత్రపుదితో చేసిన రచనలు సమాజానికెంతో తోడ్పుడుతాయి.

కొండరు రచయిత్రుల రచనలో, జీవితం, వాస్తవికత, మాటల్లో మాత్రం ఉంటాయి. వాటికి సంబంధించిన వ్యాఖ్య సం నవలా కిల్పంలో కనపడదు.

రచయిత్రుల రచనలలో కాల్పునిక నిపిసుంది. దైనందిన జీవిత పంఘురణను ఎదుర్కొవటంకాక

దానినుండి తప్పించుకుని పారిపోర్చే కల్పన కొండరి రచనలలో, - దీనివలన నమాజానికి ఏ ఉపయోగము లేదు— దైనందిన జీవిత సంఘురణను ఎదుర్కొంటూనే, మానవాళిక నీజంగా ఏది వాంధీయమో దానిని నూచించటం — ఇచ్చి వేసపం కాకపోషించ్చు— కానీ పరిత లలో ఆశావాన్ని నింపుతుంది. వాస్తవ పరిసితితోపాటు ఛ్యేయాన్ని ముందుంచు తుంది. ఈ రక్కన కల్పన చేపటిన రచయిత్రులు పారశులలో సమాకలిన పేరి సితుల పట్ల ఆలోచన రేకెతీంచగలరు.

రచయిత్రుల రచనలలో ఇతివృత్తాన్ని బట్టి కొండరు సపలల మంచి చెడ్డలు బేరీఱు వేయటానికి సాహసిస్తాన్నారు. ఇది పొరపాటు.

A a bad novel is ultimately seems to fail not because of its method, but owing to a fatal inferiority in the authors make-up." అంటాడు David Loge:

నిర్మాణతలో నైపుణ్యాన్నిబట్టి నవల న్యానతాధిక్యతలుంటాయి కాని, తీసుకున్న ఇతివృత్తాన్నిబట్టికాదు. ఎన్నుకొన్న విభాగాన్నిబట్టి కూడా కాదు.

ఈక నవలా రచనలోకానీ, కథా కథ నంలో కాని, విమాత్మన ప్రయోగాలు చేసినవారు అతికొద్దమంది — మనోవైనిక నవలలూ, చైతన్య ప్రసవంతో

విధానంలో సాగిన నవలలూ రచయి
ప్రతులపీ వచ్చాయి. చైతన్య ప్రపంతి
విధానం అంత సమాంగ నిర్వహింప
బడినట్లు తోచదు.

రచయిశ్రుతుల బచనలను సామూహికంగా “పంచింటి రచనలు” అనడం
జరుగుతోంది. ఆ విషువుక పూజను
భాషయ ఏ ఉద్దేశంలో ఆన్నారో కానీ,
నేను మాత్రం ప్రశంసగానే తీసుబుంటు
న్నాను. వంట మాత్రం మాటలా? సరి
అయిన వదారాలు ఎన్నుకోవారి. ఏదేది
ఎంతెంత వేయ్యోలో సరిచూసుకోవారి.
ఆ తరువాత సరి అయిన పాకాన వదారి.
అప్పుడు షడసోపేతమైన విందు లభి

స్తుంది. అలాగే చక్కని ఇతిపృత్తాన్ని
ఎన్నుకొని, ఏ విషయం ఎంతప్రకు
వివరించాలో తెలుసుకొని, రచన పాకాన
పడినప్పుడే, పారకులకు రసవత్తరమైన
నవల లభిస్తుంది. అదీ, ఇదీ, రచ
యిశ్రుతే సాధిస్తున్నారు, మరి!

రచయిశ్రుతులలో చాలా మంది చేత్త
నవలలు ప్రాప్తమైనవి విషువు ఉంది.
ఈ విషువు రచయిశ్రుతులకే కాదు. రచ
యితలకూ చెందుతుంది. తెలుగుకే కాదు.
అన్ని భాషలకూ వరిసుంది. ఆలిచిపు
లన్నింటిలోనూ అణిముత్యాలు దొర్క
కుపుకడా:

□

ఒక నవలలోని ప్రాతయ పోలోగ్రాఫుల సంపుటి కావు; లేక ఒక వ్యక్తికి
సంబంధించిన ప్రశ్న పరంపరల ఫైలుకాదు. రచయిత డిపోచిప్రాచ ఆ ప్రశ్నలైనా. వాడు
వాస్తవిక వ్యక్తులై. ఎందుచేతనందే జీవితాన్ని లోచుగా ఉని అన్వయించే నైపుణ్యంలు
రచయిత ఆ ప్రాతించు జీవం పోస్తాడు.

—ఇల్యో ఎ/హెన్ బ్రెర్

— కేసంం పొందిట్టం వల్లనే ఉత్తమ రచనలు రావు. రచయిత నేటి సమాజం
తోకి చాచ్చుటపోయి చూస్తే నేగాని కృతకృత్యులు కాచుటా.

—సుంకర సత్యసారాయిజా

తెలుగు నవలలపై దౌర్షిక్షాత్య సాహిత్యాల శ్రీకంఠమూర్తి ప్రభా వం

తెలుగు సాహిత్య చరిత్రలో ఇది 'నవలా శకం'. ఒక్క తెలుగులోనే ఏమిటి - ఉ తరాది, దాక్షిణాత్య సాహిత్యలో కూడా 'నవలలే' రాజ్యమేలు తన్నియి. నేడు నవలా ప్రక్రియలున్న అదరణ మరే సాహిత్య ప్రక్రియకి లేదంటే అతిశయో కి రాదు పారకులు, పత్రికలవారు, ప్రచురణ కరలు చివరికి చిత్ర నిర్మాతలు కూడా నవలలకు త్రిపూరధం పటుతున్నారు.

ముప్పుయి అయిదేళ్ళప్రార్థితం కొప్పులి. జంపన నవలలు తెలుగు పారకులను ఉర్మాత లాగించాయి. ఆ తరువాత శరత్ నవలలు పారకులచేత కంతచి పెట్టించాయి. ఈ శరత్ నవలలు తెలుగు సాహిత్యానికి ఎంతో మేలు చేశాయని చెప్పవచ్చు. శరత్ నవలల పుణ్యమా అని అప్పచివరకూ పునకాల పొపులో దుమ్మిపున పునకాలస్త్రీ దుమ్మి దుయిపునన్నాయంటే అతిశయో కికాదు. అప్పచీదాకా పునకాస్త్రీ దబ్బిపెట్టి కొని తెలుగు పారకులు .. శరత్ నవలల మూలంగా .. పునకాలను కొని చదివే

అలవాటును అలవర్మకున్నాడు. ఇది నిఱంగా గొప్ప విషయమే. శరత్ నవల లను తెలుగు పారకులు ఇంతగా అదరించ దానికి కారణం - వాటిలో అంతరీనంగా ఉన్న మానవతా దృష్టిధం. అంతేకాదు, వాటిలో ప్రతిచించిన జన జీవనం మన తెలుగువారి జీవనానికి దగరగా ఉండుటం కూడా మరో కారణం. శరత్ నవలలో కనిపించే ఇతివృత్తం, ప్రాత్రలు అప్పితీరం తెలుగువారి సామాజిక జీవితానికి, స్తుతిగతులకీ కొంతవరకు అడం పడతాయి. బహుశా ఇదే కారణం కాపుచ్చు - మన తెలుగువారు ఆ నవల లను అదరించడానికి. ఒక భాషలో ఉండే నవలలు ఇంకో భాషలోకి అనువదించ బటి అత్యధిక సంఖ్యలో పారకులను ఆకరించడం శరతీయ సాహిత్య చరిత్ర లోనే అయిదు. ఈ ప్రత్కారం శరత్ చెంగాలీ నవలలు తెలుగు పారకులకు బాగా చేపడయ్యాయి. శరత్ నవలల ప్రభావానికి లోనయి ఆచాలామంది రచయితలు ఆ రకం నవలలనే రచించడం మొదలు పెట్టారు. వారిలో ముఖ్యమైన

వారు కొమ్మురి వేణుగోపాలరావు.

ఆదేమి కారణమో కానీ తెలుగు నవలలపై బెంగాలీ నవలల ప్రభావం పడినంతగా - తెలుగువారికి అతి చేయవగా మన్న - దాష్టికాత్య భాషల నవలల ప్రభావం వదలేదు. నిజానికి ఇతర భాషలక్నా దాష్టికాత్య భాషల నవలల ప్రభావం మన తెలుగు నవలలపై పణి వుండాల్సింది. ఎందుకంటే మన తెలుగు దేవానికి దాష్టికాత్య రాష్ట్రాలలో ఉన్న సంస్కృతి బంధవ్యంకానీ, రాజకీయ వ్యవహారాలు కానీ, వాణిజ్య వర్తకాలు కానీ, పలభషేన రాకపోకలు కానీ మరే యితర రాష్ట్రాలలోనూ లేవు. ముఖ్యంగా తెలుగు ప్రజల ఆచార వ్యవహారాలకీ, దాష్టికాత్య ప్రజల ఆచార వ్యవహారాలకీ అట్టే లేదా లేకపోవడం మనం గమనిం చాలి. దాష్టికాత్య భాషల ప్రజలో తెలుగువారికి, కన్నడం వారికి మధ్య మన్న సంబంధాలు చురీ సన్నిహితం. అలాంటప్పుడు ఒక భాషా సాహిత్య ప్రభావం ఇంకో భాషా సాహిత్యంమీద పడి ఉరాలి. దాష్టికాత్య సాహిత్యాల ప్రభావం తెలుగు సాహిత్యంపై కానీ, తెలుగు సాహిత్య ప్రభావం దాష్టికాత్య సాహిత్యాలపై గానీ పడితాలి. కానీ అలా జరగటంలేదు. దీనికి కారణం మన్మషణం. దాష్టికాత్య ప్రజలో ఎంతగా నమాన ధర్మం ఉన్నా వారి మధ్య భాషలు అద్భుగోదలుగా నిలిపిపోయాయి. ఈ అద్భుగోదలను పెకలించి వేయదానికి ఒక భాషవారు ఇంకో భాషను పరిచయం చేసుకోవలనిన అవసరం ఎంతెనా ఉంది. ఒక భాషవారు ఇంకో భాషను

నేయువుంటే సహాజంగా మరో భాషా సాహిత్యం అధ్యయనం చేయదానికి, తెలుగుకోవడానికి వీలుకలుగుతుంది. తర్వారా ఒక భాషా సాహిత్యంలో ఉన్న ప్రత్యేకతల ప్రభావం మరో భాషా సాహిత్యంమీద వడదానికి అవకాశం ఏర్పడుతుంది.

ఈనామ దాష్టికాత్య ప్రజలు ఒకచోట కలి సే వారు మాటాడునేది ఇంగీమ లోనే. అంటే మనం ఇంగీమమీద చూపుతున్న వ్యామోహం ప్పున పొరుగు దాష్టికాత్య భాషలమీద చూపడంలేదు. దీనివల దాష్టికాత్య భాషల సాహిత్యాలో ఉండే సాంఘికము కానీ వసున్న మార్పులను కానీ మనం తెలుషుకో లేకుండా పోతున్నాం.

తెలుగు నవలలపై దాష్టికాత్య భాషల నవలల ప్రభావం వడకపోవడానికి ఇంకో కారణం కూడా ఉంది. దాష్టికాత్య భాషల నవలలు తెలుగులోకి అపహదించే క్రమి అంతగా జరగలేదు. దీనివల ఆ నవలలో వసున్న మార్పులు గానీ, పోకడలగానీ తెలుగుకోదానికి బీటులేకుండా పోతున్నది. ఇదిముఖ్యంగా గమనించవలసిన విషయం. ముందే పేర్కొన్నట్లు తెలుగు నవలలపై శరత్ నవలల ప్రభావం పడినట్లు దాష్టికాత్య నవలల ప్రభావం అంతగా వడలేదు. అయితే తెలుగు నవలలపై తమిళ నవలల ప్రభావం కొదిగానైనా పడిందన డానికి కొంత ఆధారం లేకపోలేదు. ఈ విషయాన్ని తరువాత ప్రస్తావిస్తాను. శరత్ నవలల తరువాత అత్యధిక సంఖ్యలో తెలుగు పాఠకులచేత చడి

వించినది డిపెక్కివ్ నవలలు. శరత్ నవలలక్ష్మీ అత్యధిక సంఘ్యలో అమ్మగుపోయినని ఈడిపెక్కివ్ నవలలే. ఇచి ఇంగీష్ డిపెక్కివ్ నవలల ప్రభావం అని వేరే చెప్పునక్కరలేదు ఈ డిపెక్కివ్ సాహిత్యానికి తెలుగు సాహిత్యంలో ఒక సానం కల్పించడనికి కృషిచేసిన వారిలో ముఖ్యులు శ్రీ అరుదు, శ్రీ కొమ్మారి సాంబివరావు, శ్రీ బంపోరావు. ఈ నవలలు అందంగా ముద్రించబడి మంచి గటవుతో భోసులో అంగీ నవలల పక్కన విరాజిలాయంటే అతి శయో కికాదు. ఇవి యువజనులను బాగా అకరించేయనే చెప్పార్ని. కాలేజీ యువతి యువకులు కూడా పీటిని కొని తమ పు సకాల మధ్యన పెట్టుకుని కాలేజీకి వెళ్ళివారు ఈ ప్రకారం శరత్ నవలలు, డిపెక్కివ్ నవలలు తెలుగు పాఠకుడిచేతపు సకాలను కొని చదివే అలవాటును పెంపోందించి తెలుగు సాహిత్యానికి గొప్ప సేవ చేయాయి.

ఆ తరువాత వచ్చినవి సెక్కు నవలలు. ప్రఱల బిలహీనతలు కనిపెట్టి కావ్ చేసుకోవడానికి అకతరించిన బూతు సాహిత్యం ఇది. పీటిలో అన్ని బూతు వరసలే. పీటిని ఉప్పకారు కొని తమిజీలో భద్రంగా దాచుకుని చాటుగా చదువుతానేవారు. ఈ సాహిత్యాన్ని త్రవుత్తుం నిపేధించకపోయినటయితే పీటి దుష్ట్రిభావం కుప్రకారు మీద అధికంగా వడేది.

ఇలా నాలుగు దళలను తెలుగు సాహిత్యం చవి చూసింది. ఈ నాలుగు దళల సాహిత్యమంతా— బూతు సాహి-

త్యాన్ని మినహాయించిమంచిదని చెప్ప దానికి పీలేదు; బొత్తిగా చెత్త అని చెప్ప దానికి కూడా పీలేదు. దీనికి సరన బెరామీటర్ ఒకట్లే ఉత్తే తమ సాహిత్యం అనేది ఉంటే అది నాలుగు కాలాలపాటు నిలుసుంది. లేకపోతే కాలప్రవాహంలో అది కొట్టుకుపోతుంది.

ఇప్పుడు తెలుగు నవలకి అయిదో దళ పడింది. అదే త్రీల నవలలు. అంటే త్రీలే ఎక్కువగా రాసున్న నవల లన్న మాట: ఇప్పుడు ఈ నేవలలలన్న గిరాకీ మరే నవలలకి లేదు. త్రీల రచించిన నవలల అధారంగా తీసున్న సినిమాల సంఖ్య కూడా బగానే ఉంది. ఇది మంచి పరిణామమో, చెటు పరిణామమోకాలమే నిరఱించాలి. అయితే ఇది కూడా ఎక్కువకాలం నిలువదు. దాంతో ఈ అయిదో దళ హూర్చయి ఆరవ దళ ప్రారంభం కావచ్చు.

నేడు తెలుగు సాహిత్యంలో 75 శాతం చోటును నవల, 15 శాతం కథానిక ఆక్రమించుకున్నాయి కవిత, నాటిక, వ్యాసం వంటి మిగత సాహిత్య ప్రక్రియలు 10 శాతంలోనే ఉండున్నాయి. ఈ నవలలను వారప్రతికలు, అదివారం అనుబంధాలు, మాసప్రతికలు పంచి పోషిసున్నాయి. ఈ నవలలను చదువుతున్న పాఠకులో అధికసంఖ్య కులు మధ్యతరగతి కుటుంబాలోని త్రీలు. ఈ నవలలను రాసున్న రచయిత, రచయిత్రులు కూడా మధ్యతరగతివారే. కాబట్టి దీన్ని 'మధ్యతరగతి నవలలు' అని పేర్కొనవచ్చు. ఈ మధ్యతరగతి సాహిత్యం పొరుగు భాష అయిన తమిళ

సాహిత్య ప్రభావమే మో ననిపిసుంది, దాని ప్రభావమే మన తెలుగునవీలలో ముఖ్యంగా త్రీలు రాష్ట్రమైన నవలలో కనవిపున్నది. దాక్షిణాత్మ్య సాహిత్య ప్రభావం తెలుగు నవలలపై ఏ కొంచెం అయినా వడిందంటే ఈ మధ్యతరగతి తమిక సాహిత్య ప్రభావమే ననవచ్చు. ఈ సాహిత్యం అటు ఉన్నతవరానికి చెందినవారి జీవితాన్ని కానీ, ఇటు అట్ట డుగు వరాలవారి జీవితాలనూ, సమస్యలనూ కానీ పటించుకోదు. తమిక పత్రికలలో సీరియర్సగా ప్రచురింపబడుతున్న నవలలు మధ్య తరగతి జీవితాన్ని ప్రతిభింబాలు మాత్రమే. ద్వారా తన్యానికి ప్రతీకగా ఉండ వలినిన సాహిత్యం ఇంకా మధ్యతరగతి మన సత్యంనుంచి బయట పడకపోవడం కోచనీయం. ప్రజలు కూడా ఈ రకం సాహిత్యాన్నే బాగా ఆదిసున్నారు. మధ్య తరగతి జీవితాలో సామాన్యంగా ఉండే ఈతి బాధలను మరిచిపోవడానికి పాత కులు మతుమందులాంటి ఈ సాహిత్య నికి అల్లవాటు పడిపోయారేమో నని పిసుంది. ఈ రకం సాహిత్యం ప్రభావం ఏన్న తెలుగు నవలల్లపై పడడానికి కౌరణంథిదివరకు మద్దాను నుండి వెలు పడి ఇప్పుకుమరోచోటికి మార్పిన తెలుగు వారప్రశ్నకలేనెని చెప్పవచ్చు. మద్దానులో వెలువడున్న అనేక తమిక పత్రికలను ఎప్పచికపుచు గమనిసూ — తెలుగు పత్రికలు వాటి మార్గాన్నే అసునరించాయి. మధ్యతరగతి సాహిత్యం మూలంగానే పత్రికల సర్వ్యాలేషన్ పెంగుతుందని తమిక పత్రికలవారు ఎప్పుడై తే గ్రహిం

చార్ట్ — అలాంటి సాహిత్యాన్ని రచించేవారికి ఎక్కువ సొమ్ము ముట్టి జెప్పడం ప్రారంభించారు. వాటిలో నవలల పోటీ ఒకటి. ఈనాడు తమిక పత్రికలు నవలల పోటీ విషయంలో అన్ని భాషల పత్రికలనూ మించి పోయాయి. అవి ప్రకటించే బహుమతి మొత్తాలు వేల సంఖ్యలో ఉంటాయి. అవే ప్రకటించే ప్రథమ బహుమతి మొత్తం 25,000 రూపాయలంకి ఎవరికే నా అళ్ళర్థం కలుగుతుంది. ఆ పత్రికలు నవలల పోటీలో పోటీలువడి బహుమతి మొత్తం పెరిగిపోవడానికి అవే కారణం కావడం విచిత్రం. అంటే ఒక పత్రిక ప్రథమ బహుమతిని 5,000 రూపాయలు అని ప్రకటిసే పెంటనే ఇంకో పత్రిక దానికి పోటీగా 6,000 రూపాయలు ప్రకటించేసాంది. ఈ ప్రకారం అవి ప్రథమ బహుమతి మొత్తాన్ని 25,000 రూపాయల వరకూ పెంచు తున్నాయి. ఈ బహుమతులు గెల్గుకుని తమికరచయత(ప్రశ్న)లు స్వంతబంగటాలు కూడా కట్టించున్నారని విన్నప్పుడు మరింత ఆళ్ళర్థపోవలసి వసుంది. ఈనాడు తమిక పత్రికల సర్వ్యాలేషన్ ఇతర భాషా పత్రికల సంఖ్యకంటే అత్యధికంగా ఉంది. “కముదం” అనే తమిక వారపత్రిక సర్వ్యాలేషన్ 5 లక్ష లకు పెగా ఉండట. ఇంత సర్వ్యాలేషన్ హిందీ పత్రికలకు కూడా లేదు. అంటే పత్రికలను కొని చదివేవారిలో అందరి కన్నా తమికపాతకలే అత్యధికసంఖ్యలో ఉన్నారన్న మాట :

మధ్యతరగతి సాహిత్య నీవు అందించే తమిక పత్రికల ప్రభావం మద్రాసు నుంచి వెలువడిన (నిన్న మొన్నటి దాకా) తెలుగు పత్రికలపై పడితే ఆ ప్రభావం రాష్ట్రంలో ఉన్న మిగతా పత్రికలపై పద్ధతానికి ఎక్కువ కాలం పటలేదు. దాంతో అన్ని పత్రికలూ మధ్యతరగతి సాహిత్య ప్రచారానికి ఎక్కువ దోహదం చేశాయి, చేసు న్నాయి. సహజంగా మధ్యతరగతి పాతకులే వాటిని అదిరిపున్నారు.

ఇప్పుడు పత్రికలు నిర్వహిసున్న సవలల పోటీ కథానికల పోటీలు కూడా తమిక పత్రికల ప్రభావమే. ఈ పోటీలను మొదట మద్రాసలో వెలువడిన తెలుగు పత్రికలే ప్రారంభించాయన్నది ఇక్కడ గమనించారి. అయితే తమికపత్రికల వలె బహుమతి మొత్తాలను పెంచుకోలేదు. అదిలో రెండు ప్రేముల వారపత్రికలు బహుమతి మొత్తాల విషయంలో పోటీ పడి చివరికి ఆందులో ఒక వారపత్రిక ఉడిపోక తప్పలేదు. ఇప్పుడు అలాంటి పోటీలులేవు. ఎవరి సోమతను (పత్రిక సోమత) బట్టి వారు బహుమతి మొత్తాలను పోటీలో పాల్గొనే రచయితలకు అండజేస్త్నారు.

తమిక సాహిత్యమంతా పూరిగా “మధ్యతరగతి సాహిత్యం” అని చెప్ప దానికి కూడా పీలేదు. ఈ రకం సాహిత్యాన్ని పెంచి పోటీసున్నది పత్రికలు మాత్రమే. పుస్కర్యాపంలో ప్రచురించ బచుతున్న సవలలో మధ్యతరగతి జీవత చిత్రణ ఉన్నా — అభ్యుదయ భావాలకో అలోచింపజేసేవి కూడా ఉన్నాయి.

ఈ సవలలను అదరించేవారు కూడా ఎక్కువ సంఖ్యలోనే ఉన్నారు. ఇలాంటి సవలలను రాసిన వారిలో (రాస్తున్న) ముఖ్యాలు అభిలన్, కి.వా.జగన్నాధన్, అళోకమిత్రన్, జయకాంతన్, చావి మొదలె నాచారు. పత్రికల్లో ప్రచురింప బడే మధ్యతరగతి సాహిత్యానికి భిన్నంగా వసు వె విధ్యంలోనూ, కథను చెప్పే విధానంలోనూ కూడా తదనాన్ని సంతరించకుని ఈ సాహిత్యం అభివృద్ధి చెందుతోంది.

ఇలా తమిక సవలల ప్రభావంతో తెలుగు పత్రికలలో ఎక్కువ ప్రచారం పొందుతున్న మధ్యతరగతి సాహిత్యానికి ఇంతగా ఆదరణ లభించడానికి కారణం అది పారకులను ఊహలోకంలో విషారింపజేసే సాహిత్యం కావడమే. ఈ సాహిత్యంలో అభూత కల్పనలు ఎక్కువ. అవాన విక సంఘటనలు అనేకం. ఇందులోనే పాత్రాలు గాలిలో తేలిపోతుంటాయి. నేలమీద నదవవ. అయితే ఈ రకం సాహిత్యంలో మధ్యతరగతి ప్రేములు పెళ్ళించు, కట్టాల సమస్యలు, అరిక సమస్యలు, ఉద్యోగ పరిస్థితులు, కష్టాలు, శాగాలు మొదలెన్ని ఎక్కువగా వరింపబడడంవల్ల త్రీలు ఎక్కువ సాసుభూతిలో పీటిని చదువుతున్నారు.

సవలల పోటీల విషయంలో కన్నడ పత్రికలు ఇతర పత్రికలకు మారదర్శకంగా ఉన్నాయి. అవి నిర్వహించే పోటీలో ప్రథమ బహుమతికి అర్థాని సవల ఏది రాకపోతే ఆ బహుమతిని రద్దుచేస్తారు. ప్రథమ బహుమతి పోంద

వలసిన నవల సాయి ఏమిటో నవలలను వరికిలించే జడీల్కు తెలుసు. అలాగే ప్రథమ బహుమతికి, రెండవ బహుమతికి అర్థాన నవలలువచ్చి మూడవ బహుమతికి అర్థాన నవల రాకపోతే అంబామతిని కూడా రదుచేసారు. అంటే ఏమి బహుమతికి ఏమి అశేత, సాయి ఉండాలో వాళ్ళు ముందే నిర్ణయించుకొని ఉంటారన్నమాట!

మన తెలుగు నవలల పోటిల విధసం దీనికి బిన్నంగా ఉంది. పోటికి వచ్చిన నవలలో ప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయ బహుమతులకు నవలలను ఎన్నికచేసారు. కొన్ని సందర్భాలలో ప్రథమ బహుమతి పొందిన నవలకన్నా ద్వితీయ బహుమతి పొందిన నవల ప్రేషంగా ఉండటం జరుగుతావుంటంది. దీనికి కారణం నవలలను వరికిలించే జడీల అసమరత. ప్రతికలవారు నియమించే జడీలలో కొంతమందికి అసలు నవలల గురించి ఏమీ తెలిసుండదు. పోటికి వచ్చిన నవలలో ఉత్సవాన వాటిని— ప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయ బహుమతులవారిగా— ఎన్నిక చేసేపాటి సాహిత్య పరిజ్ఞానం వారికి ఉండదు. ఇక నవలల సాయి పదిపోయిందంటే పడిపోదూ ఉరి ?

మన తెలుగు సాహిత్యంలో ఇంకో పరిశామాన్ని కూడా గమనించవలసి ఉంటుంది. ప్రాచీన కావ్యాలను అధ్యయనం స్తూ విషర్ణు గ్రంథాలు, పరిశోధన గ్రంథాలు రచించేవారు మధ్యతరగతిలోనే ఉన్న—మధ్యతరగతి సాహిత్యానికి' దూరంగా ఉంటున్నారు.

అలాగే అటుగు వరాల ప్రేయస్తుకై అనవరంతో ఆపేదన చెండుతూ—వారిని తమ న్యాయపైన కోరికల సాధనకు అయితే పరచడానికి తమ కలాలను అంకితం చేసిన అభ్యర్థయ, విపవరచయితలు కూడా మధ్యతరగతివార్తె.

మన పొరుగు భాషలేన కన్నద, మలయాళ సాహిత్యాలో కొతక్కా తపోకడలు కనిపిస న్నాయి. ఆక్కుడి రచయితలు నవలా ప్రక్రియలో అనేక రకాల ప్రయోగాలు చేసున్నారు. కథచేపే విధసంలో కొతక్కా తప్పక్కి లను ప్రవేశపెచుతున్నారు. వాటిని తెలుగుకోవలసిన అవసరం ఎంతే నా ఉంది. కానీ తెలుగుకోవదం ఎలా? ఆ నవలలను ఎక్కువ సంఘ్యాలో తెలుగులోకి అనువదిసే కానీ అది సాధ్యపడదు. అయితే వాటిని ఎవరు అనువదిసారు? ఒకవేళ అనువదించినా వాటిని ప్రచురించే ప్రచురణక రాలేరి? ఇదే ఇప్పుడు ప్రధానమైన సమస్య. ప్రతికరెతే అనువద సాహిత్యమంచేనే అపేవో అంటరానివన్నట్టు దూరంగా ఉంచుతున్నాయి. ఇలాంటి పరిసీతిలో పొరుగు భాషలోని ఉత్సవమేన నవల లను చదివే అవకాశం తెలుగు పారకు లకు ఎలా కలుగుతుంది? ఇక తెలుగు నవలాలపై వాటి ప్రభావం వడదానికి అవకాశం ఎక్కుడుంటుంది?

(ఇది సమగ్రొన వ్యాసం కాదు. తెలుగు నవలాలపై దాక్షిణాత్య నవలల ప్రభావం గురించి అలవోకగా చేసిన అవలోకనం ఇది.) □

తెలుగు నవల-

ఉత్తర భారత డా॥ భీమసేన్ ‘నిర్మల్’

భాషలు ప్రభావం

ఆంగ్ భాషా పదమయిన సాఫెల్ ను మొదటో పచన ప్రతింధం అన్నా తరవాతే మనం అదే పదాన్ని తెలుగు భాషా ప్రకృతికి అనుగుణంగా ‘నవల’ అని తీర్చి దిద్దుకున్నాము. ‘నవల’ అనే మాటలో నిత్యముతనశ్వము, లాలి త్యము రెండూ లోటికిన లాదుకున్నావి. ఈ రచన ప్రత్యియిను ఇతర భారతీయ భాషలలో కాదంటరి అనీ, ఉపన్యాస అని అంటారు. కానీ అధనిక నవలా తల్యాన్ని స్పృష్టం చేసే సామర్యం ‘నవల’ కున్నంతగా ఇంకే మాటకూ లేదంటే అతిశయో కి కాదేమో: అయితే ఈనవలా రచన ప్రత్యేయింజప్రాయంగా పాశ్చాత్య సాహిత్యానికి సంబంధించినదే అయినా, భారతదేశ పరిసితుల కముగు ఇంగా తన రూపు తీర్చిదిద్దుకున్నది, వికాసోన్ముఖమయి ప్రగతి పథంలో పయనం సాగిస్తున్నది. ఇతర భాషల లోని నవలాలను అనువదించుకొని (ఏ భాషలోనియనా ప్రారంభదశలో ఇది తప్పదు), తెలుగు నవల స్మీయమయిన ప్రతిభా వ్యవహర్తులతో, భారతీయ నవలా

సాహిత్యంలో తనదంటా ఒక స్థానాన్ని ఏర్పరచుకుంటున్నది.

ప్రారంభంలో పాశ్చాత్య భాషల నవలలూ, పాశ్చాత్య ప్రభావాన్ని ముందుగా జీరం చేసుకున్న బెంగాలీ నవలలూ మనం అనువదించుకున్నాము. ఒక రాజుశేఖర చరిత్ర అనంది, పాంచ కడీదేవ్ నవలలు అనంది, ఇతర భాషల నవలల అనువాదాలు, మన భాషలో పుంభానుపుంభాలుగా నవలలు ప్రాయ బద్దానికి ఎంగానో దోహదం చేశాయి. శత నవలలు, ప్రేమంద్ నవలలు సాంపిక, గ్రామీణ జీవితాన్ని చిత్రించే నవలలు ప్రాయానికి ప్రేరణ కలిగించాయి. ఒకబోట ప్రేమందు ‘తను చిత్రించే జీవితాన్ని రచయిత అనుభ వించి ఉన్నట్లయితే, అతడి రచన పార కుట్టి అత్యధికంగా ప్రభావితం చేసుంది’ అని అన్నాడు. మరి శరత్త, ప్రేమంద్ అటువంచిమహా రచయితలు. అలాంటి రచయితలు మనకు కొడవడ దంతో శరత్తలా, ప్రేమంద్లా దేశ వ్యాపంగా ప్రసిద్ధికేక్కినవారు మనకు.

శేరు. నారాయణరావు, అల్పజీవి, చివరకు మిగిలేది మొదలయిన నవలలు హిందీ లోకి అనువదించబడా, అయి భాషా సాహిత్యాలమీద వాటి ప్రభావం అంతగా కనబడదు. దీనికి ఇంకో కాపణం కూడా చెపువచ్చు. తెలుగువాడు సొంత డబ్బు కొట్టుకోడంలో (తన డబ్బు అనంది, తన భాషా సాహిత్యాల డబ్బు అనంది) చాలా వెనకటి ఉన్నాడు. అందుచేత తెలుగులో ఉన్న ఉత్సమ సాహిత్యం గురించి ఇతరు లకు అంతగా తెలియదు.

అనువచించుకోవడానికి హిందీ, మరారీ, బెంగారీ, గుజరాతీ మొదలయిన భాషల నవలలను అనువదించుకున్నా (ఒక్కక్రమం పేరు చెప్పి, చాలా సారు పేర్కు చెప్పవట), తెలుగు నవల ఏ ఇతర భాషా నవలకు అనుసరణా— అనుకరణా కొదని ఘంటావధంగా చెపువచ్చు. తెలుగు నవల తెలుగుభాషి జాతీయ లక్ష్మణలకు ప్రతిచింబం. కనుక మరారీ, బెంగారీ, హిందీ, బరియా మొదలయిన ఉతర భారత భాషల ప్రభావం తెలుగు నవలమీద లేదనే చెప్పవచ్చు.

తులనాత్మకంగా పరిశీలించవలసి వస్తే ఉత్తరభారతభాషలలో ప్రాయంచినప్రాయుచితున్న నవలలో నగర జీవితంలోని సమస్యలకు లోనయి కొట్టిమిట్టాచుకున్న ప్రీ-పురుషుల జీవితాలను చిత్రించినపుచు, గ్రామీణ జీవితంలోని పొత్తులను చిత్రించినపుచు, అయి పొత్తులచిత్రజలో మౌలికమయిన మనో విశేషజాత్మక మయిన పద్ధతిని అవలంబించడం జరుగు

తున్నది. అందుచేత ఒక నవలారచయత(త్రి) చిత్రించిన పొత్తులు ఒకే మూనరో పోసిన వాటివలె కాక, తపు వ్యక్తిగత వైక్షణియిలదెబ్బకొన్ని పారుకులను అక్టుకుంటున్నాయి. సమస్యల చిత్రణలో కూడా అంతే. కల్పనాలో కంటో సమస్యలను స్పష్టించి, వాటికి అటువంటి పరిపూర్వ మారాలనే సూచించక, యథా జీవికంలో నేటి భాషతియదు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలనే చిత్రించి, రచయత వాటికి పరిపూర్వ మారాలు సూచించదు. అలా పారచుడి అలోచనా శక్తిని ఉత్సేధితం చేసాడు.

అయి భాషలలో వ్యాపారం (commercial) నవలలూ ప్రాయంచుతునే ఉన్నాయి. కాన్ని వాటి జీవిత కాలం రైల్వే ప్రయాణానికి మాత్రమే పరిమిత మయినది. ప్రబుద్ధ పారకుచు వాటి జోలికి పోదు. ఈ దృక్పుధంతో అలోచనా మన నవలా రచయతలు ఇంకా కృషి చేసి, జీవితపు లోతులను తరచిచూసి, కల్పనకంటె సత్యమే సుందరంగా ఉంటుందనే వాసనవికతను గుర్తించి, పారకులను జోకొట్టేరచనలకాక, వారిలో అలోచనా శక్తిని ప్రేరేపించే రచనలు చేయగలరని అశిధాం. (అలాంది నవలలు దొర్తిగా లేవను. కానీ ఉన్నవాటిని ప్రేక్షించడం చేసాడు.)

*

వైసత్కు తిరిగిచూసే ఒకండుకు సంతోషం కలగుతుంది.

నూట ఎనిమిది సంవత్సరాల తెలుగు నవల చరిత్రచూసే, మొలకె తిన అయి సంవత్సరాల పరుకూ మారాకే లోడగ లేదు. ఇప్పుడే మో మహావృత్తం. శాఖోప శాఖలు.

తెలుగు నవల సమాజ పరిణా మాన్ని దృష్టిలో పెట్టికొనే పుటింది.

సమాజ వికాసంకోసమే ప్రభోధిస్తూ సాగింది. పుటిన నాటీసంచి సమాజ సాహిత్య ప్రత్యేయగానే ప్రీతి పొత్త షైండి పొ రకు లకు. సమాజంలోని

శేఖర చరిత్రం. పేచులోనేజువి చరిత్రలు. కానీ సాంప్రిక నవలలు. అంచే నాటి సాంప్రిక సమస్యలను దృష్టిలో వుంచు కొని వాటివల ప్రభావితమై పుట్టినవి. ఈ రెండింటి తర్వాత వచ్చిన సత్యవతీ చరిత్రం కూడా సాంప్రిక నవలే. రాజ శేఖర చరిత్ర తర్వాత మరి అయిదేళ్ళకు పుట్టిందినవల. పురివదేళ్ళదాకా తెలుగులో నచ్చేలు వచ్చినటు లేదు. కి 10 దటి శతాబ్ది చివరి దశాబ్దంలో చింతామణి అనే సాహిత్య పత్రిక నిర్వహించిన పోటీల ధర్మమా అని నవలా రచన వికాసం పొందింది. రచయితలకూ పారశులకూ

ఈ దశా భ్రాంతి తేలుగు నవల డా॥ ఎ. రఘువతిరావు

(మంజుత్తి)

మార్పులు, ప్రభావాలు, మధనలూ ప్రతి బింబిస్తూనే వచ్చింది. అయితే ఆళ్ళర్యం కలిగించే ఘటాలు లేకపోలేదు.

ఆర్యంకాని సమస్యలూ ఎదురుకాక పోలేదు—చారిత్రక విశేషమాలో.

సామాజిక నవలగా పుట్టింది పాతిక సంవత్సరాలు గడిచేసరికి చారిత్రక సంవత్సరాలు ఎందుకు పరిణమించింది? శిల్పం దృష్టాంగాని, వసువుదృష్టాంగాని, సమాజ మున వికాసం దృష్టాంగాని ఇది వెన కడుగుకాదా.

తెలుగులో మొటమొదటి నవల శ్రీ రంగరాజ చరిత్రం, రెండోది రాజ

కూడా ఆకర్షింది. ధర్మవతీ విలాసం సంజీవరాయీ చరిత్రం, రామచంద్ర విజయం, వివేక విజయం ఇలాపుండేవిపేరు. ఇప్పటివరకూ సాంప్రికెత్తు తమ్మే సాగింది.

మరి చిలకమ రిరంగంలో ప్రవేశించిం తర్వాత తాత తాతల నాచి కథల కోసం తవ్వడం మొదలైంది. ఆనాటి సామాజిక పరిణామాలను విశేషిసే ఇది వింత తాదు. బ్రాహ్మణ సమాజం, ఆర్యసమాజం ప్రభలు సన్మానించి దివ్యజ్ఞాన సమాజం ఒక్క వెలుగు వెలగుతున్న రోజులొచ్చాయి. అప్పటికి కిందటి కాశాబ్దం

ముగిసింది. కొత్త శతాబ్దిలో సాహిత్యంలో రౌక్షకదృష్టి ప్రబలితువచ్చింది. ఈ శతాబ్ది మొదటి దశాబ్దిలో స్వాతంత్ర్యోద్యమం ప్రారంభింది. రెండో దశాబ్ది ప్రారంభంలో కాని సామాజిక నవల పుటలేదు. సూలంగా మొదటి పాతిక సంవత్సరాలు సాంఘిక నవల. తర్వాత పాతిక సంవత్సరాలు చారిత్రక నవల. మాలపలి వచ్చింది. ఇది తెలుగులో మొదటి సామాజిక నవల. నవ కారత ఇతిహసార్థి ప్రతిబింబిసున్న సమగ్ర నవల సాంఘిక నవలకూ, సామాజిక నవలకూ భేదమేమిటున్న ప్రశ్న రాపడ్డు. సాంఘిక నవలలో వ్యక్తి కేంద్రం. సామాజిక నవలలో సమాజం కేంద్రం. వ్యక్తి, సమాజమూర్ఖరస్తు ప్రభావశిలాలే కాదనలేం. కాని కులాచారాలు, కుటుంబ సమస్యలు, వ్యక్తుల రథస్వర అకరణ వికరణలు సాంఘిక నవలకు వసున్నాయి. అంటే ముడివసువు. సామాజిక నవల అటూకాదు. సమీద సమకాలిక అరిక్క రాజకీయ సాంస్కృతిక వ్యవస్థల ప్రభావాన్ని సామాజిక నవల ప్రతిబింబిసుంది.

మాలపలి 1922 లో ఎచ్చింది. మరివదెళ్ళకు చలం మెడనం, విశ్వనాథ వేంగు పదగలు వచ్చాయి. ఈ పరిణామం ఏమిటి? తెలుగు నవలకు బటుపాః వాపాః ఈ లోపన ఒక ప్రవించ యుదం ముగిసింది. ఇంకో యుదం రావిశేతున్నది. పాశ్చాత్య దేశాలలో మానవ నాగరికత శథిలమై పోయింది. ఈ పరిణామం అక్కడి సాహిత్యాన్ని, కశలను ప్రభావితం చేసింది. సమాజంలోని హింసా

ప్రవృత్తిని, దొర్కన్యాన్ని, క్రోర్యాన్ని నాశనం చేయ్యాలి. ఎదురు తిరగాలి. ప్రతింధాలి. పడిపోతామని తెలిసినాలింగిపోకూడదు. సజీవ రచన అంతే నెలకొని ఉన్న, అన్యాయంగా అదికారం చెలాయిసున్న వ్యవస్థక వినాశకంగా అది కంఠం వినిపించాలి. ప్రయోజనాన్ని కోల్పోయిన భావాలను నాశనం చేయ్యాలి. ఇది తిరుగుబాటు ఉండి ఈ తిరుగుబాటు ధోరణి క్రీస్తుధంటారు జలం లోని భూమిప్రాణము అయిన గొప్ప కైలి అని మెచ్చుకుంటారు పంచోమ్యుదివందల పదినుంచి ఇరవై వరకు వచ్చిన నవల లను, చలం వికటం చేశాము. తెలుగు నవల అని పరిహార రచనచేశాము ఇంచు మించుగా ఈ వదేళ్ళ చారిత్రక నవలలే వచ్చాయని చెప్పాలి. ఎందుకంటే విజాన చంద్రికామండలి తెలుగు నవలల పోటి నిర్మిపాంచి నవల అంతే చారిత్రక నవలే అని ప్రకటించే సాహసం చేసింది. ఈ దశలో విజాన చంద్రికామండలి బహుమానం పొందిన ఒక నవలను గురజాడ అప్పారావు తీపుంగా విమర్శించాడు. చలం ఇంకా సమయంకు వచ్చి వేళాకోళం చేశాము. చొరి త్రుక నవల అనగానే నవలన భరితంగా ఉండాలనే తలంపుతో నేమో మరి పరిమాణం కా సప్రదీగిగా వుంటూనే వచ్చింది.

మాలపలి నుంచి చివరకు మిగిలేది మధ్యకాలంలో నవలా రచనలో ప్రభావ మొన ధోరణి ఇది అని నిర్మారణగా చెప్పే లేము. ఆడని బాపెరాజు సాంఘిక నవలాలూ, చారిత్రక నవలాలూ రాశాడు. విశ్వనాథ అన్నిరకాల నవలలూ రాశాడు.

చారిత్రకాలూ, సాంఘికాలూ, అతిమాను షాలూ, అద్వితాలూ, మనో విశేషాత్మకాలూ. రెండో ప్రపంచయద్దం మొగియ దమూ, ఆ తర్వాత ఐదు సంవత్సరాలకు మనకు స్వాతంత్ర్యం రావడమూ, సమాజ పరిణామాలూ, తెలుగు నవలకి కొత్త రూపురేఖలు తెచ్చాయి.

స్వాతంత్ర్యానంతరం తెలుగు నవలలో ఇతివృత్త వెనిధ్యం ఎక్కువెంది. వెయ్యెక్కవెన సమస్యలు, రాజకీయ సిద్ధాంత హాహకాలూ అయిన ఇతివృత్తాలూ, మనో విశేషణాత్మకాలూ, శిల్ప సంబంధమైన ప్రయోగాలూ నవలారచనలో చోటుచేసుకోవడం మొదలైంది. చివరకు మిగిలేది, కీలబొమ్ములు, అసమర్థుని జీవమాత్ర, అల్పభేషించి నవలలో క్రమానుసారంగా ఈ నవ్యద్వారాచలు వ్యక్తమవుతూ వచ్చాయి. సాంఘికోద్వ్యమాలు సాహిత్యం పైన ప్రభావం చూపాయి. మాలపలినవల వచ్చిన తర్వాత పాతిక సంవత్సరాలలో సాతంత్రోద్వ్యద్వమం తెలుగు నవలని, తక్కున సాహిత్య ప్రక్రియల్నిచీని ప్రభావితం చేసినట్టే ప్రభావితం చేసింది. నవలారచనలో కూడా కొత్తపోకడలువచ్చాయి. ఉదహరణలు బాహీరాజు నవలలో సాంఘిక, చారిత్రక నవలలో సమస్యలు శిల్పం కనపడుతుంది. తేనేన్నటి సూరిచంపిక్షించాన్ని నవలలో చారిత్రక, సామాజిక సపలా శిల్ప సమస్యలుం కనపడుతుంది. నోరి నరసింహాక్రిగారివంటి వందితుడు చారిత్రక నవలలు మాత్రమే రాయిడానికి తెలుగు వారిలో ఈ శతాబ్ది ఫార్మార్టంలో మొదటి దళకంలోనే

మొదటి అంతకుండకూ బలపడుతూ వచ్చిన స్వరాష్ట్రీ సంపాదన వాంచ ప్రేరకమే వుండవచ్చు. తెలుగువాళ్ళాభాషా సంస్కృతుల, సాహిత్య ప్రాథవాలను ఈ తరంవారికి స్వార్థి కలిగించే కోరికతో చారిత్రక నవలలు వెలువదటమూ వౌటిక పారులు ఆదరణలభించడమూ జరిగింది.

ఈ శతాబ్ది ఉత్తరార్థ ప్రమేశంతో తెలుగు నవల కుటుంబి సమస్యలపట ఆకరితం కావడం విశేషం. ‘కారద్ద’ రాసినే మంచీ – చెడూ, అపస్వరాలూ అందుకు ఉదాహరణలు బలివడకొత్తారావు, రంధీ సోమరాజు ఆవసరాల రామకృష్ణరావు, కొమ్మురి వేణగోపాలరావు మొదలైన రచయితలు, కుటుంబసమస్యలను ఇతివృత్తంగా తీసుకొని మంచి నవలలు రాశారు.

ఇంచుమించు పందొమ్మెదివందల అరపై లమంచీ నవలా రచనలో మహిళలు ముందంజ వెయ్యుడం, తెలుగు నవలా చరిత్రలో ఒక విలత్తు విషయం. ఇంచుమించుగా గదిచిన యిరెండు డశ్టాలూ అధునిక తెలుగు సాహిత్యంలో నవలాయుగమనే చెప్పాలి అని కొండరు చమత్కరించడం కూడా కదు,

సూలంగా నాలుగు పాతికల తెలుగు నవలా చరిత్రలో వ్యాధాన ధీరణలివి. ఇప్పుడు అధిక సంభ్యలో మహిళలు సాంసారికేతి వృత్తానికి ప్రాధాన్యాన్నిస్తూ రచనలు చేస్తున్నారు.

ఇక నవలారూపం గురించి. రూపం అంటే ఇతివృత్త నిర్వహణలో బాహిరమైన శిల్పం అన్నమాట. ఆకృతి. ఒక

శిల్పాన్ని చెక్కులనుకుంటే లేదా ఒక చిత్రాన్ని చిత్రించాలనుకోంటే ముందుగా నిర్ణరించుకోవలసిన కొలతల సమాపోరం రూపం. అదే అక్కతి, అదే పరిమాణం. ఎంచుకొనే ఇతివృత్తాన్నిబట్టి ఈ పరిధిని సామాన్యంగా రచయిత నిర్ణయించు కుంటాడు.

‘కుద్యాచిత్ర రచనవంటిది నవలా రచన. బహుకా మన అంధుల ప్రతిథి మినియెచర్ పెయంటింగ్ లో కనబితుం దనుకుంటాను’ అంటాడు శ్రీశ్రీ. తెలుగులో సంతృప్తికరమైన కవిత్వం పచ్చినటు, కత్తలు వచ్చినటు నవలలింకా రాలేదని నాదో చిరకాలపు ఫీర్యాదు వంది’ అనికూడా రాజకోండను అపరిచయం చేస్తూ (రాజు - మహిషి) అభిప్రాయ పడ్డాడు శ్రీశ్రీ.

నవలలో సన్నిఖేళ నిర్వహణమూ, పాత్రోస్నీలనమూ, సంభాషణలూ, అద్యంతాలు, అంతర శిల్పానికి సంబంధించిన విషయాలు. ఇక బాహిర శిల్పం పరిధికి సంబంధించిన కొలతలు. కథా కథన పద్ధతి అన్నమాట. నవలా రచనకు సంబంధించిన కదాకథనం స్వగతంగా నిర్వహిసున్నాడా, దినచర్య రూపంగానా, సంపాదాత్మకంగానా, లేఖారూపంలో నిర్వహిసున్నాడా, ఉత్సవ పురుషలో తానూ పౌత్రులలో ఒక పాత్ర అయి కథ చెపుతున్నాడా లేక పొషణక్కా పద్ధతిలో కథను మనముందుకు తీసుకొని పస్తిన్నాడా అనేవస్తున్న నవలా రూపానికి సంబంధించిన విషయాలు. ఏంచెపుతున్న డస్ట్రిబ్యూషన్ అంతర విషయమైతే ఎట్లి చెపుతున్నదనేది రూపవిషయం. తెలుగు

నవలరూపం విషయంలో ఈ నూరేళ్ళ లోనూ వేళ్ళమీద ఉక్కుపెట్టదగిన ప్రయోగాలు మాత్రమే జరిగాయి. ఎట్లా రాసినా, ఏం రాసినా వా సమితిపు చేపగా వుండాలిగాని దూరంగా వుండ కూడదని తోల్రోజులనుంచీ మన గాప్ప నవలా రచయితల అభిప్రాయం. సుమారు తొంభె సంవత్సరాల నాటు మొటమొదటిసారిగా నవలా రచనలో పోటియ నిర్వహించిన చింతామణి ప్రతిక ఈ విషయాన్నే నొక్కిచెప్పింది.....కంటే ప్రయత్నమే యొను స్వభావ విఱడముగా సుండర నిజముగా జరుగుచున్న చరిత్రమువలెనుండి....’ అన్న నిఱంధన వాక్యంవల నేల విడిచి ఊహి విహిరాలలో రచయిత తేలిపోగూడదని స్వప్తవు తన్నది.

సుమారు ఏథై సంవత్సరాల వరకూ రచయిత తన పాత్రల కడలికల వెంట వుంటూ వుండేవాడు భౌతికంగా. అత్మయంగా ఎప్పుడూ వుంటాడు. ఆ శాధార్థ్యం లేకపోతే మంచి రచనను చేయసేదేము. అయితే ఎక్కుడిక్కుడ తాను ప్రత్యేకం కాకూడదు. ఇంచు మించు ఈ శతాబ్ది తెండు దశాబ్దాలు గడిచినదాకా నవలా రచనలో రచయిత ప్రత్యేక సాక్షతాగ్రం అనివార్యంగానే సాగుతూ వచ్చింది. విశ్వాసాధ వికపీరలో కూడా ఇలాటి ఒక హోచ్చరిక వుంది. ‘పారక మహాశయ ఈ మసుగుమనిషి మన పద్మసాభమేసుడీ’ అని అపరాధ వరిశోభక నవలలు చదువుతున్నప్పుడు పొరకదెక్కుడ భయపడిపోతాడో అన్నట్లు, ఉత్సంరను భరించలేక

పొమోతాడో అన్నటూ రచయిత వచ్చి విష నిమురుతాడు. తోలీరోజుల చారిత్రక నవలలరింండా పర్వత శైలుల, నదీ నదల, ప్రకృతి పరిసరాల వరసు అని వార్యంగా కనబడతాయి. " మానవ మన సత్యంలోని వెళ్తిత్రివటగాని, తాము ఎంచుకోన్న ఇతివ్యతానికి సంబంధించిన పాత్రోన్నేలనంగాని గొప్ప రచయిత ఎవ్వరూ విస్మరించడు. లోకవ్యతాన్ని గురించి, సమకాలీన సామాజిక వ్యవస్థను గురించీ రచయిత వ్యాఖ్యనం చేయు వచ్చు. కానీ తానే వచ్చి ప్రత్యథంగా వ్యాఖ్యనానికి హునుకోకూడదు. అమీర్ దొక్కులో తన్నాడు రాజేశ్వరిని, కదు షతో వుండన్న కోపంతో - మెదానంలో సన్నిఖేషింది. చలపంటాడు. రాజేశ్వరికి కోపం రాలేదు. ఆ కాలును ముద్దుపెట్టు కోవా లనిపించింది అని. చలం వ్యాఖ్యనం ఎందుకిక్కడ ?! ఆ కాలును పటుకొని రాజేశ్వరి ముద్దుపెట్టుకుంటే సరిపోయేది. ఇది కిల్పంలోగానీ, రచనా సంవిధానంలోగాని లోపమని కాదు ఇక్కడ ప్రసాదించటం, రచయిత భావ తీవ్రత, భావోద్యేగం పాత్రలతో తాదత్యుం చెందినా, తోఱుబోమ్మలాటలో దారాలు తన చేతిలో వుంచుకొని కదలిక లను తాను నియంత్రించినట్లు, రచయిత తన పాత్రలను తన చెప్పుచేతలో పెట్టు కున్నట్లు కనిపించకూడదు. అనీ రచయిత చెప్పుచేతలో తప్పువుండా వుంచాయి. వుండవలసిందేకూడాను అయితే రచనా సంవిధానంలో కొత్త కొత్త దీరణలు ప్రవేశించే వరకూ ఇతివ్యతిన్యాసంలో నలిగిన దారినే నదవడం తప్పదు.

ఈ దశాభి ఇంకా రెండు సంవత్సరాలకు ప్రార్థింభమవుతుండనగా తెలుగు నవల రూపరేఖలో ఒక విల్యతామైన మార్పు వచ్చిందనే చెప్పాలి. ఇందుకు ఒకబికన్నా ఎక్కువే కారణాలుండవచ్చు. అలవోక పరిమాణంలో అంటే చేతులో పట్టుకొని ఎక్కుడికైనా వెళుగలిగేటు కౌన్స పెద జేబెతే అందులోనూ ఇమీడ్సు, అధికసంఖ్యలో సవలా రచనను ప్రోత్సహించే ప్రణాళికను ఒక నుప్పించ్చ ప్రచురణ సంస చేపడడం, తెలుగు నవల రూపరేఖలో మార్పు రావడానికి కారణమైందని నిస్సందే హంగా చెప్పవచ్చు. ఇక సామాజిక పరిస్థితులూ, జీవితంలో వేగం, అలజడి, సంఘర్షణ, ఇవికూడా నవల పరిమాణాన్ని హడులో వుంచాయి. ఇప్పటి రోజులో సొమాన్య పారకుడెవరెనా మూడప్పిలి, వేయవడగలు, చంపిట్టిఫ్ఫ్నె వంచి పెద నవలలను చదవడానికి ఆనకి కనపరచడిం కషం. బాగా చదివించే మంచి శెలితో ఒక హూటలోనో, కనీసం ఒక రోజులోనో. ఆ నవల చదవడం ముగియాలని కోరుకుంటాడు. ఎట్టసొన్న పాకెట్ బుక్స్ పరంపర ప్రార్థించ టానికి పేసుకున్న ప్రణాళికలో అవి ఒకే పరిమాణంలోనూ, ఒకే పెలతోనూ, సొధ్యమైనంతపరక ప్రచురించాలని ప్రచురణ క రలు నిర్ణయించడం జరిగింది. ఈ నిర్ణయం సముచ్చితమేకాక అవసరం కూడాను. ఆ ప్రమాణంలో సుమారు మూడు వందల పేటీలకు మించకుండాను, పెల రెండురూపాయలు దాటకుండాను చూడాలని ప్రచురణక రలు పడకం

నిరయించుకున్నారు. మొట్ట మొదటి రోజులో నేతు వాలుగు నవలలు తప్పకుండా ప్రచరిస్తా వచ్చారు. మొదటి ఐదాచ నెలలడ్డా, నెల విందల లస్తి నవలలే కావడం గపానార ०. ఆ తరువాత కొద్ది సంఘ్యలో కథాసీకల నాలు, నాబీకలు, సాటకొలుకూడా వెలువ్చా, ఈ ప్రటాకిక ప్రధానంగా నవలా ప్రచురణకే వ్యదేశించడం జరిగింది. అందువ ఈ దశాబీ నవలలో ప్రత్యుత్థంగానో పరోక్షంగానో లీ సోగ్రె పాతెట్ బుక్స్ పరిమణ ప్రభావం వుండకపోదు అనుకుంచాను. అయితే వారపుత్తికలలో సీరియల్గా వెలువదిన రచనలు పరిమాణంలో పెదవిగానే వుంటూ వచాయి. ఉదాహరణకు ఎన్. ఆర్. నంది నే మిశారణ్యం, వదెర చండిదాసు హిమజ్ఞాల మొత్తమే నే. ప్రతివాచం ఆసక్తిని పెంచుతూ సాగే రచనకు రూపం, అంటే పరిమాణం ఏ పరిధిలో వుండాలి, ఎట్లా వుండాలి అస్వాది ప్రశ్నకాదు

నే మిశారణ్యం ఈ దశాబీకి చెందిన నవల కాదుకడా అంటారేమా? 1964లో ఇది పుస్తక రూపాన మొదటిసారి ముద్రణ పొందింది. ఆ ० దు వల్ల ఈ దశాబీ హృద్యరంగం పరిసితులను కూడా సూలంగా, సూచనప్రాయింగా తెలుసు కోవడం ఈ దశాబీ రూపురేఖల మార్పుల అవగాహనకు బాగా తోడ్పురుతుంది. తెలుగు దేశంలో అత్యంత ప్రాచుర్య వెన అమృతాలు గల రచయిత్రి శ్రీపతి యుదునపూడి సులోచనారాటి నవలలకు రూపించంచే వసు పరిమాణంఏ మీబాధకం కాదులాణంది. రెండుసంపుటాలు, మూడు సంపుటాలుగా కూడా ఆమె రచనలు

ప్రియపారకులు చదువుతున్నారు. కదిలేదీ కదిలించేదీ కొత్స్వానికి కావాలను కుంటే చదివేదీ చదినించేదీ కావాలోయ్ నవలా ప్రాచుర్యానికి అంశాన్నా శ్రీపతి సులోచనారాటి నవలలు జీవనతరంగాలు మీనా, పాట్లు, ఇంటవేలే వున్న గిరిజా కల్యాణంకాదా, ఎ సోగ్రెసిరీస్ లో వచ్చిన ఆరాధు వలనే ఆరాధ్యాలైనాయి చదువులు, లేక పారక పారక్కి, మఱులకు. అ దువల వార, మాన పక్ష పత్రికలు ఆమె పట పక్షపాతం పహిం చడం ఎంతమాత్రము అ న్యాయం కాదు. అమృతోయ్, అమృతంబాలోయ్ అనికదా వాళ్ళ పరమాదం. వేశవనసూకి వాళ్ళకు బాగా తెలుసు పత్రికాధివత్తల కున్నా, సదు సంపాదక మహాశయుల కున్నా. పసిదిగలాని? ఇత్యాది లోకధర్మం తెలీకపోతే వాళ్ళ పత్రికలు సదపూనికి పవికిరాయి. మొదలు చెడిన దేరమా. అలా తియ్యారీదు నవలలకి పారక చేపలను ఎక్కువటం నేరమా?:

ఈ దశాబీ నవలకి సంబంధించి రూప చర్చలో ఇంకో విలష్టణత ఏమంటే మిని కథలాగే మిని నవల ఆలిర్ఘయం కూడా. మానిక నవలలు ఇప్పటి పాషాణలా వుంది. ప్రతి మాసపత్రికా ఒక చిన్న నవలను హూరి నవల పేర ఇస్తే వుంది. మిత్రులు శ్రీ పహీధరరామ్యాహనరావు గారు పీటినే కాటోలు కంగారు నవల లన్నది. మా బాగా అన్నారు. కంగారుని చూడండి మర్కుటాన్ని తన కిళోరం క చుకోవడంకున్నా ఇంచక్కు పొట సంచిలోనే పెయుకుంటుంది కంగారు తన బిడ్డలి. ఈ హూరి నవలలు కూడా బాగా ఆకెరకంగానే వుంటున్నట్లున్నది. ఒక సుప్రీసిద్ధ దినపత్రిక సంసహరు ప్రతి

నెలా ఒక చిన్న నవలను ప్రత్యేకంగా ప్రమరిసునే వున్నారు. విషులాచపుధీ కదా! ఎవరి ప్రయత్నాలు వారిని. ఎవరి మార్గాలు వారిని. ప్రయోగ చాతుర్యం ముఖ్యం అమ్మకాలకు.

అయితే ఒక చిత్రమేన విషయం వుంది. చైతన్య ప్రపంతి, అసి త్వి వాదం, మనోచైతన్యం, ప్రతీతిత్వక ప్రయోగాలు, అధివాస విక వాదం వంటి ప్రయోగాల పట వస్తిల్సి నిర్వహణ వట రూయితలు అసకి కలగుతున్నా, న్యూత పట మొఱున్న కలగుతున్నా ఈ దశాభిలోకుడా చారిత్రక నవలలు వెలువద్దంగా గమనించాల్సిన విషయం. బ్రహ్మంద ర్మాన అమ్మకపు అకరణలలో వెలువదే వంచరంగులు అనాలై లేక హరియవరె సప వర సంశోభితమైన అనాలై - ఒక మాసపత్రికా రాజంలో రుద్రమదేవి, ఆర్యాచామయ్యదు, బసవేశ్వరుడు వంటి చారిత్రక నవలలు కూడా వెలువద్దాయి. చారిత్రక నవలలు వెలువడ కూడా కాదు తప్పుండా చారిత్రక రృష్ణ వుండాల్సిందే. అయితే సంతోషిం చాల్సిన విషయం ఏమంటే గోగనున్నా రెడి, హిమబిందు, ఆడని శాంతిశ్శీ వంటి జాపిరాజు నవలల మాదిరిగానూ, మలా రెడి, భూర్జటి వంటి నోరివారి నవలల మాదిరిగా కూరుండానూ, ఈ దశాభిలో వచ్చిన చారిత్రక నవలలు కొంత కృషించి వుండటమే ప్రతికలలో కూడా పేయ ప్రతిష్టలున్న రచనలు పెదు రచనలు సిరియర్గా ప్రసురిసే చ దుషు తూ నే వున్నారు. రాజుస్తాహిషింప్రేముచునిషి - అనే ఉసంహారించున పెదు నవల ఈ కోవకి చెందింది ఒక మాసపత్రికలో

ఇది సీరియర్గా బహుకాలం వెలువద్ద 197 లో పున క రూపాన వచ్చింది. విషయమూ, వైస్యాసమూ రచనాకూడా కొత్త తరఫోలో నడిచింది ఈ నవలా విరాపం. అథ నిక సాహిత్యంలో ఇదొక కాసిక్ అంటున్నారు శ్రీ శ్రీ. ఇలాంచి నవలలను చదిలినప్పుకు, ఇని చదినించినప్పుడూ, నవలా రూపం ఈ యా లత్తణం సమన్వితంగా వుండాలని చెప్పటంలోనూ, నిఱంధించడంలోనూ అనేకమైన చిక్కులు ఎదురవుతాయి. ధనికౌరు హానుమంతరావు రాసిన గుడి వామ అనే నవల ఇరువె నాలుగు గంటల కాలిక వ్యవధిలో తన ఇతివ్యత శకీరాన్ని సాక్షిత్వరింప చేసుందని గుండు. ఇది పెదు నవలే. అయినా చ ది నిష్టం ది. ఘాషిషాక పద్మలో నడిచినే నవల. అలాగే గంగినేని వెంకలేశ్వర్మావ నవల పాము - నిచ్చెన చదునుగా కథకథన పద్మలో సాగడు. లేఖా రూపంలో వుంది. అయినా చదిలిస్తాంది. ఉపుల లత్తణంరావు రచన అతమ్తు - ఆమె, దినచర్య లేచినం లేదా దినచర్య ప్రకటన రూపంలో వుంది. అయినా రోజుకంగా చదిలిసుంది. తెలుగులో ఈ వందేక్కలోనూ వెచ్చిన గొప్పవైన పది ననలలోనూ నిస్సందే హంగా వొకబి ఇది - చంపితిక్ఫాన్ సామాజిక చారిత్రక నవల. సమకాలిన సామాజిక సంఘరణాత్మక చ రి త్ర తు పాతకాలపు చారిత్రక చ రి కొ మా ల ఆకృతిలో వ్యా భ్యా నిం చ ట 0. హృతిగా వై దేశిక వారావరణమూ, ఇతి వృత్త రంగస్తల ప్రకృతి వరసలు సాఫీగా చదువుకొని పోవడంలో కొంత చిక్కు కలిగించినా, ఆ పేరు గుర్తుండు

కోవడంకూడా కషమే అయినా, చంపిక్క ఫాన్ గొప్ప నవల. అతడు_ఆమె, చంపిక్కఫాన్, ఈ దశాబీలో వచ్చిన నవలలు కాకపోయినా, ఈ దశాబీలో అపి పులిముద్రణలు పొందాయి. అతడు_ఆమె నవలలో మూడోభాగం ఈ దశాబీలోనే వెలువడింది కూడాను. కాబట్టి ప్రతిభా వంతుడెన, కిల్ప రహస్యం తెలిసిన రచయిత ఫూనుకుంటే నవల రూపం ఇదమితంగా మాత్రమే గొప్పగా నిర్వి హించగలదు అనేమీ లేదు. పరిమాణం విషయంలో కూడా కచ్చితమైన పటింపు లేదు. మహిధర నవలలు చిన్నవీ పెదవీ కూడా వున్నాయి. ఆయన నవలలన్నీ కథాకథనాత్మకాలే కాని, నాటకీయాలు, సంపాదాత్మకాలూ, ప్రాయోగికాలూకావు. అయినా ఆలోచనా ప్రేరకాలే ననవలలు చదివే పారకులు ఆనవలలను ఆదరిస్తూనే వున్నారు.

ముగ్గుల పరి రాపులింగేళ్ళురావు అనే రచయిత నవలా రచయితగా ఎక్కువ ప్రసిద్ధుడుకాదేమో. మామూలు ప్రతికాపారకులకు ఆయన పరిచితుడు కాడు. ఆయన ఈ దశాబంలో పది నవలలడాకా రాశాడు. ఏదెనిఖిది అచ్చైనాయకూడా. భర్త నిర్దయం అనే నవల 1970 లో వచ్చింది. ఇది వోక విలభజించేన నవల. తెండు మూడు తరల క్రితం తెలుగుదేశంలో ప్రచరంగా వుండే సాంఘిక సితిగులను గూర్చి చెప్పతున్నది. అయితే ఆ సాంఘిక వాతావరణం ముఖ్యంగా అగ్రవర్ధాలవారి విచ్ఛాసాలకు, సంవ్రదయాలకు సంబంధించినది.

ఈ దశాబి నవలలలోనే చెప్పుకో డగిన ఇంకోకి నవల జీవనయాత్ర.

రచయిత గోగినేని రాధాకృష్ణమూర్తి. జి. ఆర్. కృష్ణ పేరులో ఈ నవల ప్రచురితమైంది. జీనపార్ట సాత్రే ప్రపచించిన ఆసిత్యవాదం నా నవలకు ప్రేరికం అంటాడీయన. స్వీయ జీవితానుభవాలను, ఆనుభూతులను, ఉషల రూపంలో అవిష్కరించా నంటాడీయన. అయితే ఇలాటి రచనలలోనూ సృంజనాత్మకత పాలు వుండక తప్పదనుకోంది. సమకాలీన రాజకీయాల వ్యక్తులు ఇందులో పాత్రులు కావడం ఒక విశేషం.

చీకటిలోజాలు ఈ నవల శంపశయ్య రచయితగా ప్రసిద్ధుడెన నవీన రాసింది. ఇటీవలి ఎమర్జ్స్యోఫ్టుకులాలను చిత్రించేది. ఉత్సవ చురుషలో సాగుతుంది. అభిరుచిగల పారకులు పంచి నవల అన్నారు.

తుమ్ములపల్లి రామలింగేళ్ళురావు రాసిన చారిత్రక నవలలు తిక్కున సోమయాజి, తాళ్ళపాక అన్నమాచార్యులు, పోతనమాత్యుడు మొదలైనవి. ఏటి నాయన ఐతిహాసిక నవల లన్నాడు. రచనలో సాఫీగా సాగే కథాకథనాత్మక పదిలినేఅయన అనుసరించారు.

నాకు తెలిసినంతవరకు ఈ దశాబీలో తెలుగు నవల రూపశిల్పానికి సంబంధించి విలభజించు ప్రయోగాలు ఏపీ జరగలేదు. ఇతివృత్తంలోగాని, రచన కిల్పంలో గాని కొట్టపచ్చినటు కనపడే ప్రయత్నం జరిగినటు కాని, పారకులను ఆకర్షించినటు కానీ కన్పుడడు. మంచి నవలో అంటే మనమునుగూర్చి రాసింది, తన దైనందిన ఒక దృష్టిధమంటూ ప్రతిబింబించేది అని ఒక విమర్శకుడన్నాడు. దీనితో ఏకిభవించివారెవరెనా ఉంటారా? ఉండరనే అనుకొంటాను.

□

వాణిజ్య నవల - పత్రికలు, ప్రచురణ సంస్థలు

ఆచ్చయి అమ్మకానికి మార్కెట్ లోకి వచ్చిన ప్రతి నవలా వ్యాపారానికి ఉదేశించినదే. పెటుబడి అమ్మకాలు, లాభాలు మొదలయినే వ్యాపార లక్ష్యాలనీపు దానికి వుంటాయి. ప్రతి నవలకీ ఇది తప్పనప్పుడు ప్రత్యేకంగా “వాణిజ్య నవల” అనడంలో అర్థమేమిటని అని ఖండపచ్చ. అచ్చయి అమ్మకానికి వచ్చిన సంతమాత్రంచేత అది వాణిజ్య నవలాకాదు, అచ్చువేసి అమ్మకానికి పెటుకండా ఉచితంగా వంచేసినంత మాత్రంచేత అది వాణిజ్యానవల కాకుండానూ పోదు. అది అ నవల లక్ష్యానికి సంబంధించినది దానిలోని వసువులూ, ఒక్కానికి, ప్రక టించే విధానానికి, ప్రదర్శించే తీరుకూ సంబంధించినది. అది ఉదేశించబడిన వారినిబట్టి, అందులోని వా సవికతను బట్టి, అది రచయిత నేర్చునుబట్టి, అతని సామ్మాచిక అవగాహననుబట్టి ఒక నవల వాణిజ్య నవల కావడమో, కాకపోవడమో జరుగుతుంది.

వాణిజ్య నవల కేవలం వ్యాపారానికి ఉదేశించినది. వ్యాపారం అన్నట్టిన లాభార్థినే ప్రధానంగా వుంటుంది. అమ్మకాల గిరాకీమీద యిది ఆధారపడక తప్పదు. గిరాకీ ఉండాలంటే పారకులకేం తొపాలో అవి యివ్వాలి. పారకుల సాయినిబట్టి, వాళ్ళయిష్టాయిష్టాలనుబట్టి ఈ నవ

లల స్థాయి ఆధారపడివుంటుంది. ఇలాంటి చోటు సాధారణంగా పారకులూ, ఈ తరఫో రచయితలూ ఒకే కోపకు చెందిన వారై వుంటారు. అందువల వాణిజ్య నవలకి ప్రమాణంపారకులని చెప్పామ్మ. నీ మిత్రులు ఎవరో చెబితే నీ గురించి చెప్పాను ఆన్నది ఒక సూక్తి. నీ పారకులు ఎవరో చెబితే నీ గురించి చెప్పుగలననేదిరచయితకు ఆన్నయించిచెప్పుకోవలసిన సూక్తి.

వాణిజ్య నవలకి పారకులెవరో తెలుసు కుంటే దీని స్థాయి, రచయిత స్థాయి తెలిసిపోతుంది. తద్వారా నేటి తెలుగు సాహిత్యంలో దానికిగల స్థానం తెలుసు కోపచ్చ. ఆప్సదు మన సాహిత్యం ఏ స్థితిలో వుందో అర్థంచేసుకోవడం కష్టం కాదు.

ఇటీవలి కాలంలో పారకుల సంఖ్య డాగా పెరిగింది అందుకు కారణాలు చాలా వున్నాయి. అత్తరాస్యత పెరగడం అందులో ఒకటి. చదువుకున్న నిరుద్యోగుల సంఖ్య ఎక్కువ కావడు మరొకటి రంగురంగుల ఆకరణియమేన పదులులో పత్రికలు రావడం యింకోటి. పత్రికలు,

శీలా వీరాజు

ప్రచురణ సంస్లూ అధునిక ప్రచార మారాలను వినియోగించుని పారకులను ఆకర్షించడం, గ్రంథాలయ సౌకర్యాలు ఏ సేరించడం, పెద్దపెద్ద నగరాలోనూ పట్టణాలోనూ పత్రికల్ని, పు స్కోల్సీ అడ్డిచే దుక్కాలు తపె తడం, ఇంచు మించు ప్రతి హృశ్మీనూ స్కోనికంగావన్ను చిన్నాపెద్ద రకయితలు సమితల్ని, సంఘాల్ని స్కోపించుకుని తరచు సభలూ సమావేశాలూ జరిపినూపుండడం.. యి కారణాలన్నిటిపలా పారకుల సంఖ్య ఇటీ వలి కొలంలో బాగా ఎక్కువయింది.

తెలుగు పారకులు ఎక్కువగా మధ్య తరగతికి చెందినవారు. అందులోనూ చిన్నచిన్న ఉద్యోగాలు చేసేవారూ, కళాశాల, విశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థులూ, అధ్యయనకులూ పాఠికే త్రైధానంగా తెలుగు పారకులుగా ఏర్పడుతున్నారు. మేధావి వరానికి చెందినవారు ఒహు తక్కువ. వారికి వున్న కొదిపాటి తీరికలో ఇంగీషు పు స్కాల్సీ తిరగేయడానికి సరిపోతుంది. తెలుగు పు స్కాల్సీ చదవడానికి ఇషపదే డాకరు, ఇంజనీరు, శాస్త్రవేత్తలు, లాయర్లువంటి మేధావి వరాలపాటుగాని ఉన్నలోద్యోగులు, పెద పెద వ్యాపారములు, పారిశ్రామికవేతీల వెంటివారు గానీ చాలా తక్కువగా వుంటారు.

కషపడి వనిచేసే క్రామికవరాల వారిలో చదువు వచ్చినవారికి పు స్కాలు చదివే. తీరిక బిహూతక్కువ. కుఱ్చంబ వ్యవహారాలు స్వయంగా చూసుకోవలసి రావడంవల్ల, తాము వనిచేసే పారిశ్రామిక విభాగాల్లో గ్రంథ మరనానికి తగిన అవకాశాలుఅంతగాకల్పించబడకపోవడం

వలా వీరిలో పారకులు తక్కువ సంఖ్య లోనే వుంటారు. అందువల తెలుగు సాహిత్యానికి ప్రధాన పారకులు మధ్య తరగతి వారేనని చెప్పాలి. సాహిత్య స్వరూపాన్ని నిరయించేది వీరే. వీరికి ఇతర సాహిత్య ప్రక్రియలక్ను కథలు, సవలలంటేనే యిష్టం. ఈ రెంటిలో కూడా నవలలపే నే మోజెక్కువ. వీరి వల నే తణాడింతగా నవల ప్రాచుర్యం పొందింది.

నవలకున్న ప్రచారాన్ని పురస్కరించు కొని వ్యాపారమారంలోకి మళ్ళించడానికి తోలి రోజుల నుంచే ప్రయత్నాలు ప్రారంభించా పెద ఎతున మాత్రం పాతికేళ్ళముంచేజర్సిగుతున్నాయి కొవ్వలి. జంపన నవలలు పుంఫానుపుంఫాగా పెటుపడి విశేషంగా జనాన్ని ఆకరించి, వ్యవహరిక భాషా రచనకు ప్రచారాన్నిచ్చి కొ లరకం పారకుల్ని స్థాపించుకున్నప్పటికీ అవి వాటిజ్య నవలలుగా మాత్ర మేమి మిగిలిపోయాయి. వ్యవహరిక భాషాభివృద్ధిగాని, సామాజిక న్యాయంకోసం పోరాటం గాని వాటి లక్ష్యం కాదు పారకుల్ని తేవలం ఆనందింప జేయడానికి అవి ఉదేశించబడాయి. ఒక విధంగా వాటిజ్య నవలలకు వరీవడి వాతిలోనే జరిగిందని చెప్పాము. అప్పటిలోనే విరిగా వచ్చిన అభూత అవరాధ పరిశోధక నవలలు కూడా ఇందుకు దోహదం చేశాయి. ఆ ధీరణి అప్పటినుంచీ కొనసాగుతూ వస్తున్నప్పటికీ ఇటీవలి కాలంలో పత్రికలూ, ప్రచురణ సంస్లూ మరీ ఎక్కువ కావడంవల వాటిజ్య నవలల సంఖ్యకూడామరింతవక్కువయ్యాంది.

జయవంచి నవలలకు ప్రభాన కేంద్రాలు పత్రికలు, ప్రమరణ సంస్థలే.

అన్ని వ్యాపారాలలాగే సాహిత్య వ్యాపారం కూడా ఇటీవలి కాలంలో ఎక్కువయ్యింది శాత్రు విజాన వికాసం షల కొత్త కొత్త వసువులు ఉత్పత్తి అవుతున్నాయి. కొత్త కొత్త పరికరాలకు రోజురోజుకు రూపకల్పన జరుగుతోంది. సాంప్రదాయక్కు న వ్యాపార వసులలకు తోడు పారిత్రామిక యుగంవల సేరికొత్త ఆధునిక పరికరాల ఉత్పత్తి, వ్యాపారాలు వి సరిస్తన్నాయి. కొత్తవారు వ్యాపార రంగంలో ప్రవేశిస్తన్నారు. ముఖ్యంగా యువకులు యువ పారిత్రామికవే తలుగా వసున్నారు. దీనితోపోటివుట్టవయ్యింది. కొత్త కొత్త ఉత్పత్తి రంగాలవైపు దృష్టి సారించవలసి వచ్చింది. అలా దృష్టి సారించినపుటు వారికి కనిపించిన రంగమే సాహిత్యరంగం. అంతవరకు ఇది ఒక పు కొదిమండికి సంబంధించి నదిగా వుంటూ, సాంప్రదాయక వ్యాపార దీరణిలోనేసాగుతూవచ్చింది. ఇప్పుడిది. అనేక ఆధునిక వ్యాపారాల మాదిరిగానే పెదవుతున ఒక క్రమవద్దతిలో సాగుతోంది. ఒకింధంగా ఇది వ్యవస్థికృత వ్యాపారరంగంగా అభివృద్ధి చెందిందనే చెప్పాలి. ఉత్పత్తి, పంపిటి పద్ధతిలోగాని; అమ్మకాలు, లాచాల విషయంలోగాని ప్రచారం, ఆకర్షణ పద్ధతిలోగాని; దోషించి, పెట్టుబింబారీ విధానిలోగాని ఇది ఏ వ్యాపార రంగానికి తీసిపోని విధంగా తయారయ్యింది.

అందువలు యా వ్యాపార రంగాన్ని ఎన్నుకున్నవారికి సాహిత్యంమీద గౌరవ

భావం ఉండకపోయినా వరపాలెదు అన కెవుంచే చాలు. సాహిత్యానికి ఒకసాంఖ్యిక, ప్రయోజనం వుండని తెలియాల్సిన పని లేదు, జనాకరకంగా వుంచాలని తేలిపే చాలు. రచయిత శ్రమక కిని దోషకోపం అన్యాయంగా భావించవక్కరాలేదు, వాళ్ళకు పేరుప్రతిష్ఠల అర్థించిపెపుతున్నా మని గర్విసే చాలు. ఇవన్నీ ఇక్కడ ప్రసానించడంలో ఉదేశం సాహిత్యం ఒక వ్యాపార కళగా అభివృద్ధిచెందిందని తెలియ చెప్పాలికే. ఈ వ్యాపారంలో లాంచించేది తయారుచేసిన కళాకారుడు కాదు, దాన్ని వినియోగాదుడి దగ్గరకు చేరే పుఢ్య దళారీ అయిన ప్రచీరణ కర. అయిన పత్రికాధిపతి అయినా కాచ్చు, పుస్క ప్రచురణకర అయినా కాచ్చు, సినీ నిర్మాతలుని కావచ్చు. అతనే సాహిత్య వ్యాపారానికి ప్రభాన కేంద్రం. అతనిఅభిరుచిమీద, అవాహనమీద; అతని దక్షతమీద, విజయమీద, అతని మంచితనమీద, సాసుభూతమీద యినాబి సాహిత్యపుత్త తి - ముఖ్యంగా నవలోత్పత్తి - ఆధారపడిపెంది. వాణిజ్య నవలని గురించి చర్చించేటపుడు రచయిత, పారకులతోపాటు వీరందరి కార్యకలాపాలిన్న గురించి కూడా చర్చించవచం ఉంటంది.

ఒకప్పుడు పత్రికల్ని సాహిత్య పరులు ప్రారంభించేవారు. లేదా సాహిత్య వికాసం కోసం కృషిచేసే సంసలు ప్రారంభించేవి. సాహిత్యపులు ప్రారంభించినా సాహిత్య సంసలు ప్రారంభించినా వారిదరి లక్ష్యమూ ఒక్కపే - ఉత్తమ సాహిత్యాన్ని ప్రజలకు అందించాలని, ఆర్థి

కంగా నష్టపోతన్నా కొనసాగించగల నీతిలోవుండే సంసలూ, సాహితీపరులూ లేదు. అయినా ప్రారంభించేవారు. నష్టపోతూనే నడిపేవారు. సాహిత్యపు విలువల్ని దిగజార్ఘకుండా, ప్రారంభించి నష్టబీ లక్ష్యంతో కడకంటా నిరిచి, తప్పవిసరి పరిసితులో పత్రిక ప్రచురణను అపిపేసేవారేగాని ప్రతిక ప్రారంభించిన లక్ష్యాన్ని దెబ్బతీసేవారు కారు. శారద, అభ్యుదయ, కినెవర, కృష్ణాపత్రిక, తెలుగు స్వతంత్ర, సాహితివంటి పత్రికల చరిత్రలను తిరగేసే ఆ విషయం స్వప్షవదుతుంది. ఒక్క భారతి మాత్రమే అరికంగా దెబ్బతింటున్నా, వ్యవస్థాపతీల కోరికను మన్నించడం కోసం నష్టం వస్తున్నా ఆలానే నదుపుకొన్న న్నారు.

ఇటవంటి వాటికి రచయితల పత్రికలనే ముద్ర పడిపోయింది. పీటిలోని రచనలు కేవలంకాలాషైపానికి పనికొచ్చేవి కావు. అలోచింపచేసే రచనలు. వెదదుకు పదును పెబే రచనలు. మారాన్నినిర్దేశించే రచనలు. అది కథయినా, కవితెనా, వ్యాసమైనా, నవలైనా దాని కోరణివేదు అప్పుడేకాదు యిప్పబడికి కూడా అటువంటి పత్రికలు లేకపోలేదు. రచయితలు స్వయంగా ప్రారంభించి నిర్వహించే పత్రికల్ని వేటిని తీసుకున్నా వాటిలో వ్యాపార సరళిలేని ఒక ప్రత్యేక కోరణి కనిపించి తీరుతుంది. వేమవ, సృజన, ప్రగతి, స్పందన, మాతన, అభ్యుదయ, ప్రభాసాహితి వంటివి అలాటివి. అయితే వెనకటి సాహిత్య పత్రికలకీ యిసాహిత్య పత్రికలకీ మౌలికంగా ఒక

శేడా వున్నపుటికీ యివి రెండూ కూడా వాటిజ్య రచనల వాసనకైనా తావివ్యని పత్రికలు.

పీటిన్నిచిట్టి యిప్పబడి పత్రికల్ని సూలంగా రెండు వరాలుగా విడియి వేచ్చు - రచయితలు స్వయంగా నడిపేవి, రచయితలు కానివారు నడిపేవి అని. రచయితలు కావివారంటే వ్యాపారసులని. వ్యాపారం చేయడం తప్పేంకాదు. లాభదృష్టి వుండడం నేరమూ కాదు. అయితే వచ్చే లాభాల పంపిణీ మాత్రం పత్రమంగా జరగాలి. వినియోగదారుడికి అదొక భారం కాకూడదు. ఉత్తరతీ చేసినవానికి, చేయించిన వానికి మర్యాద లాభాల పంపిణీ సరెన వద్దతిలో న్నాయంగా జరగాలి. అలా జరుగుతున్నదో లేదో చూడాం.

పత్రికధ్వరా సాహిత్య వ్యాపారం చేసే వ్యక్తికి సాహిత్యం అంటే యిష్టం వుంటుండికాని దానిమీద సామాన్ధతి ఉండదు. దానితో దబ్బు సంపాదించు కోవడమేగాని దాని బగ్గెనులు అక్కర లేదు. అజ్ఞాషిసలో ప్రతిదీ అలోచించడంవల్ల సాహిత్యం పీరి చేతులో కేవల్లా ఒక వినియోగదారుడి వసువుగా మారిపోయింది దానిలో కల్పిలూ, నాసిరకాన్ని మంచిరకంగా చేసే ప్రచారాలూ మొదలైనవస్తీ వచ్చిచేరాయి. లాభాల ప్రధానాంశం గనుక సర్క్యూలేషన్నని పెంచే మార్కెట్ అలోచించడం మొదలెట్టారు. అందుకోసం ఓ కవిత. కొన్ని కథితిలు, మరికొన్ని వ్యాసాలు, ఓ సీరియస్ నవల - యిలా అందించారు. పీటిని పారశులు సంతోషంగా స్వీకరించారు.

ప్రతికా నిర్వాహకులేన సాహితీ వ్యాపారములు దీనితో సంతృప్తి పడలేదు. సయ్యద్ లేషన్ ని యింకా పెంచాలని, పారకుల్ని యింకా ఎక్కువమందిని అక్రించాలని పారకుల నర్యేలు జరిపారు. వాళ్ళ అభిరుచులేమిదో తెలుసుకున్నారు. విద్యావకాశాలు వి సంపంచడంపలకొత్తగా ఏర్పడిన పారకుల్ని పరిగణనలోకి తీసుకున్నారు. నిరుద్యోగుల సంఖ్య పెరగడం పల వాళ్ళ కాలాశైపానికి సాహిత్యాన్ని వాడుకోవచ్చని గురించారు. చదువు పున్న తీర్మిల కాలాశైపానికి వామన గుంటలు, గచ్చకాయలు, చింతపిక్కలు, అష్టాచెమ్మువంటి వాటి సానంలో సాహిత్యాన్ని ప్రవేశపెట్టచ్చనితెలుసుకున్నారు. ఇవన్నీ బేరీఱు వేసుకుని యింకా తపారకుల్నికూడా సంతృప్తిపరిచే విధంగా ప్రతికుల్ని రూపొందించుకున్నారు.

దాని ప్రభావమే కవిత్వం, వ్యాసం ప్రతికలోంచి కమురుగిపోయి, కథలు కుంచించుకుపోయి సీరియల్ సవలలు ఎక్కువ కావడమూ, ప్రత్యేకంగా అనుభంధ సవలలు పుట్టుక రావడమూనూ. పారకుల్ని అనందింప జేయడానికి గాని అలోచింప చేయడానికి ప్రయత్నించని, కేవలం కాలాశైపానికేగాని కర్తవ్యబోధకు పనికిరాని, పట్టి సంఖ్య బలానికేగాని సాహిత్య పుట్టికి అవకాశంలేని ఫక్క వ్యాపార సరళి ప్రతికలూ, వాటి పిల్ల సవలలూ తెలుగు సాహితీ రంగాన్ని ఆక్రమించుకుని పారకుల మనసుల్ని కలుపితం చేయడమే కావుండా సమర్పిత వేన అనేకపండి రచయితల్ని ఎందుకూ పనికిరాకుండా చేసున్నాయి. అల్పసంతో

పులైన రచయితల కీర్తికాంఛని, వాళ్ళ ఆరీక పరిసితిని అసరా చేసుకుని మామూలు పారకుల సాయికి వాళ్ళని దించి వాళ్ళకి అన్యాయమే చేశాయి.

ఇటువంటి ప్రతికలే వాణిజ్య సవల లకు ప్రధాన వేదికలుగా వుంటున్నాయి. అనుభంధ సవలల్ని అందించే చిట్టాచాగా విషిచేసింది. మూడు రూపాయలకే కథలు, కారూసు, సీరియల్ సవలవున్న ప్రతికలోపాటు ఓచిన్న సవలకుడా రావడంతో పారకులు విపరీతంగా ఎగిపొద్దారు. బిజారో ఒక సవల కొంచే అయిదారు రూపాయలకు తక్కువ రావడం లేదు. సినిమాకుపోతే మూడు నాలుగు రూపాయలే నొచ్చుక్కునికి ఖర్చువు తుంది. ప్రతిక కొంచే ఇంటో వాళ్ళకి యిరుగుపొరుగు వాళ్ళకీ సినిమా అంత కాలాశైపం దొరుకుతుంది. చాలా సవల సినిమాలోలాగే యిం సవలలోనే యితి వృత్తాలూ వుంటున్నాయి. లేక్కలన్నీ వేసుకుని చూకారు. ఇదే బావుండను కున్నారు. వాళ్ళ అ మాయ క త్వాన్ని ఉపయోగించుకుని ప్రతికాధిపతులు బాగా డబ్బు చేసుకుంటున్నారు.

పారకుల అమాయకత్వాన్నే కాదు— రచయితల అమాయకత్వాన్ని కూడా వీళ్ళు బాగా డబ్బు చేసుకుంటున్నారు. తాను పారకులకున్న చాలా తెలివైన వాడినని భావించే రచయిత ప్రతికాధిపతి చేతిలో శేలిగా మోసపోతున్నాడు.

సాధారణంగా ఒక రూపాయ ఖరీదు పెట్టిన పుస్తకాన్ని వెయ్యే కాపీలు ప్రచురించినప్పుడు ఆ రచయితకు పదిశాతం చొపున ప్రచురణక రవందరూపాయలు

యవ్వడం రివాజు. అనుబంధ నవల అందించే పత్రికాధిపతి పాతిక వేలకు పెగా అచ్చువేసికూడా ఆ రచయితకు అయిదొందల రూపాయల్ని కూడా యవ్వడం లేదు. న్యాయంగా అయితే రెండు వేల అయిదొందల రూపాయలకు పెగా అతనికి రావలనిపుండి. ఇంతనవ్వకంగా తను మోసపోతున్న సంగతిని రచయిత అలోచించడంలేదు. అన్ని వ్యాపారాలో వున్నట్టగానే యాక్కడకూడా ఉత్సత్తి చేసే వ్యక్తి దోషకోబడుతున్నాడు. ఇటవంటి పత్రికలద్వారా వినియోగదారు దేన పారచడి అమాయకత్వాన్ని లాభ సాంగిగా వాగుకోడానికి, ఉత్సత్తిదారుడెన రచయిత ప్రమ శక్తిని దోషకోడానికి పెటుబడిదారునికి, కళ ఎలా ఉపయోగ పడుతోందో తెలియజెప్పదానికి యా వివరాలన్నీ.

ఇటవంటి పెట్టబడిదారుని చేతిలోని పత్రికల్లో కొ విలువలూ, సామాజిక విలువలూ వుంటాయనుకోవడం ప్రథమ. ఈనాడు సీరియల్స్ రూపంలోనూ, అను బింధాల రూపంలోనూ కుప్పతిప్పులుగా వసోన్న నవలలని పరిశీలిసే యా సంగతి భోధపడుతుంది.

చూలా వరకు యివి మధ్యతరగతి అశల నవలలు. ఆడవారు రాసినా, మగవారు రాసినా వంటింటి చుట్టూనో, పడక టింటి చుట్టూనో తిరిగే నవలలు. ప్రధానంగా ప్రేమ నవలలు. ప్రేమగు రించి రాయడం తప్పుకాదు. కాని ప్రేముక్కుటే కనిపించి, మిగతా దేశకాల పరిస్తలు కనబడకపోతే అది పెదరోవమే. ఈ తరఫు రచనల్లో పాత్రలే

కనిపిసాయిగాని వాటి చుట్టూవున్న పరిస్తలు, వాటి ప్రభావం, ఆ పాత్రలు నివసించే సమాజంవంటివేషికనిపించవు. రెండు బొమ్మల్ని కత్తిరించి తెలకాగితం మీద అంచించినటు వుంటంది. అవి నేలమీదన్నాయో, గాలిలో తేలుతున్నాయో తెలీదు. తెలుగు సినిమాలో రోడ్ మీద, పవిక సలాలోనూ ద్వార్యాయేటుపాచుకునే నాయక్కి నాయికలు చుట్టావున్న జనాన్నిగురించి, తాము వున్న సలాన్ని గురించి స్పృహలేటుండా ఎలా ప్రవర్తిస్తుంటారో యా పాత్రలూ అలానే ప్రవర్తిస్తుంటాయి. అది ఎంత అసహజమో, అసందర్శమో; అదెంత అరరహితమో, అబధమో యిదీ అంతే.

నవలల్నిండా సాటకీయత, మాటి మాటకీ పెలికలు యా రకం నవలలో సర్వసాధారణం ఇషంవచ్చినటు పాత్రలు కలుసుకోవడం, విడిపోవడం, మళ్ళీ సరిగా అవసరం వచ్చినప్పుడు కలుసుకోవడం-యిలా ఒక వదతీ పరసాలేకుండా వంకరచింకరయ్యాగా కథ సాగపోతుంది. వీటినిండా కోఱనిచెన్నలు, అవా సవిక సంఘటనలు కోకొలలు.

ఉదాహరణకు ఎప్పుడూ వంచేకక్కాయి గుర్రంమీద పలెటూళ్ళో తిరిగే యువకుడుంటాడు. ఓ రోజు ఉఁడుతల పుంత వెంట పెళ్ళించే అకస్మాతుగా నలుగురు రౌద్దీలు మీదపడతారు వారిలో ముట్టియుద్దం చేసి నలుగుర్చీ చితుగా ఉండించి, వ్యాఖ్య పలాయనమంత్రం పేరించాక తాపీగా ఒంటి దుమ్ము దులుపుకుంటుటి వెనకనించి ఎవరో పీస్త్త పీపుకి అనించి హోండ్స్ అవ అంటారు.

అతన్ని దూరంగావన్న కాదుదగరకి అలా చేతులెతించి తీసుకెళారు. ఆ యువకుడు కాదు లోకి ఎక్కువోతూ పక్కకి తప్పుకుని వెనకున్న వ్యక్తి చేతులోని పిసోలు ఒక్క తస్మాతన్ని, అది కిందపడిబోతే దాన్ని అందుకుని ఎదుటి వ్యక్తికి గురిచూసి కాలుసొదు. అందులోంచి గుండులులు రంగునేత్తు అవతలి వ్యక్తిమీద పడాయి. అప్పుడే అ అవతలి వ్యక్తినిచూసేదు. అ అవతలి వ్యక్తి ఆసు ప్రేమించిన అమ్మాయి: కోజన్నవెన్నెలూ, అవా స్వికతలూ కలగా పులగం చేసి అలిన యిటువంటి నవలలు కుప్పుతిప్పులుగా వసు న్నాయి. వాటన్నిచీనీ యక్కడ పేరు సేరునా చెప్పుడం అనవనరం. 'తెలుగు నవలలో అవా సౌక సంఘటనలు' అనే అంశం మీద ఏ విశ్వ విద్యాలయం వారెనా ఒప్పుకుంటే దాకరేట్ థిసిన పొంద డానికి ఎవరైనా లె పని చేయొచ్చు.

సరైన చారిత్రక అవగాహన, భాగోళిక పరిజ్ఞానం, సమాజ స్ఫూర్హ, చాత్రీయ దృష్టిధం లేకపోతే చచ్చి బోయిన అమ్మాయిలు మళ్ళీపుట్టి పాతముని మొగు క్కును వెతుక్కుంటూ వస్తారు. భద్రాచలం అడవులో సింహాలు తిరుగుతాయి, కాకినాదలో శీహలు కనిపిసాయి, రిస్ వాచీలో బేవ్ రికారదుంటాయి, అబ్బాయిలూ అ మ్మాయిలూ ప్రేమర్మేధంచేసి తీవిసుంటాయి. పేదాళ్ళ ఆడాక్కు కడుపుంటాయి మంట నిచలార్ధకోడానికి మానాన్ని కూడా యెచ్చారు, జబ్బున్న వాళ్ళ అప్పాయిలు ఎప్పుడూ పడవకారుల్లోనే తిరుగుతుం

చారు, విమానాలోనే ఎగురుతుంటాయి. అందంగా వున్న వాళ్ళే హీరోలు, నాజూగ్గా వున్నవాళ్ళే హీరోలున్నా అవుతారు.

అందుకే సామాన్య పారకులు యిటువంటి వాణిజ్య నవలలకోసం ఎగబడుతుంటారు. ఇందుకే ప్రత్యుత్తాధిపతులు యిటువంటి వాణిజ్య నవలల్ని ప్రచురించడానికి ఆరాటపడుతుంటారు. మన ప్రత్యుత్తాధిపతులు తపుకు ఒక సాంపుక్క జాధ్యత వున్నదనీ, ప్రజల్ని యిలా నలమందు నవలలో నిద్రపడ్డదం తప్పన్ని గురించకపోవడానికి కారణాలు రెండు కనిపీస్తాయి. ఒకటి-వారు ప్రధానంగా వ్యాపారసులు కావడం. మరోటి-వారు మేధావి వరానికిచెందినవారుకాకపోవడం.

తెలుగు వాణిజ్య ప్రతికల్ని పరిశీలిసే ఒక విషయం స్పష్టంగా కనబడుతుంది. ఈ ప్రతికలకు అధిపతులువేరు, సంపాదకులువేరు. పేరుబకరిది, పని మరొకరిది. సంపాదకత్వ జాధ్యత ల్ని స్వీకరించే వారిపై అచుగడుగును, పేటీ పేటీనాయి అధిపతుల ప్రభావం కొద్దోగాపోస్తే వుండడంవల సంపాదకులకు సాధారణంగా స్వతంత్రంగా వ్యవహరించడానికి వీలుండదు. అయినప్పటికీ సంపాదకు సమరుదేతే పెఱుబడి పెట్టినవాని ఉండేళాలను గొరవినూనే ఆప్సుడప్పుడు వాణిజ్యతర నవలల్ని పారకుడికి అందిసుంచాడు. ఇది పూర్విగా సంపాదకుడి వ్యక్తిగత అభిరుచుల మీదా, అతని సామర్థ్యం మీదా ఆధారపడిపుంటుంది. తెలుగులో ఆప్సుడప్పుడు సీరియల్ నవలల రూపంలోనూ, అనుంధ నవలలరూపంలోనూ

మంచినవలు వసున్నాయంటే అందుకు ఘోరగా యు సంపాదకులడే బాధ్యత. చ దు ఏ, భారిష్టరు పార్యోతీశం కడపటి భాగం, అతడూతమే మూడో భాగం, జినపథం, హిమజ్ఞల, హేంగోమిక్స్‌క, గోవలొస్సున్నాయి జాగ్రత్త, నైమి శారణ్యం, చీకబోశ్చు, పుత్రీ, డాక్టరు కులు మొదలైన నవలలు ఆ విధంగా వచ్చినవే.

వాటిజ్య నవలలకు పత్రికలు పుట్టి నిక్యయైతే ప్రమారణ సంసులు మెట్టినిక్యు. వాటి సంతానం తామరతీంపరగా పెరగడం కూడా యిక్కదే. వాటిజ్య నవలలిన్న దేశమీదకి వెదజలదంలో పత్రికలో యావి పోటిపపుతుంటాయి. పత్రికలో అచ్చయ్య సామాన్య పారుకుల స్థాయి కూడా లేని నవలలకు యిక్కద మోత్తం దొరుకుతుంది. అవ్యాయాలే చాలని తృప్తి పదే రచయితలకు చాలాసారు యావి ఆత్మయం యినుంటాయి. పీటికికూడా వ్యాపార పత్రికల్లాగే కవిత్వం అన్నా, విమర్శలన్నా గిఱవు. కథల చుస్తకాలన్నా గిఱవు. నవలలే కావారి. వీరిది మరీ వ్యాపార చోరణి. సాహిత్యసేవకో, సామాజిక చేతన్యాన్ని ఉద్దేశిస్తానో, రాజకీయ అవ్గాహనని పెంపోందించడానికో ప్రారంభించే ప్రచురణ సంస్కరిత వేళమీదలెక్కటపచ్చ వీటిలో నవలలిన్న ప్రమరించే విశాలాంధ్ర ప్రమారణాలయం వంటి సంసులు ఒకటి రెండు మాత్రమే కనిపించినా వాటిజ్య నవలలకూ వాటికి అమదదూరం. వాటిజ్య నవలలిన్న ప్రచురించే ప్రచురణ సంసులు ఒక్కప్పుడు మంచి నవలలిన్న కూడా ప్రచు

రిసున్నప్పటికీ అవి ఒహు త క్కు వ. రేకేల క్రాదీ వచ్చే వాటిజ్య నవలలో యిటువంటివి ఏ మూరో ఒగిపోయి పరిశీలనగా చూసేకాని కనిపించవు. అయితే ఒక విషయం యిక్కుద గురిం చాల్చిపుంది. తెలుగులో గోపునవలలుగా పరిగణించ ఒపుతున్నప్పు చాలాపరకు యిలా మహా ప్రపహాంలో కొట్టుకొచ్చి నవే. అందుకు ఆ ప్రచుర ఈ కరల ప్రత్యేక త్రస్తాసకులు కాక అయి రచయితల కీర్తి ప్రతిష్టలే కారణం అనక తప్పదు.

మొత్తం మీద వాటిజ్య నవలల సంఖ్యల్లిప్పద్దికి పత్రికలు ఎంతగా దోహదం చేసున్నాయో ప్రచురణ సంసులూ అంతగా రోహదం చేసున్నాయి. ఇతర విషయాలలో కూడా యేవి పత్రికలకేం తీసిపోలేదు.

వాటిజ్య నవలలు సామాన్య సారకుల మీద ఎలాంటి ప్రభావాన్ని చూపుతున్నాయో విజ్ఞానెనవారు అలోచించడం అవసరం. క్రమిక్రమంగా యావి యానాటి తెలుగు సినిమా సాయకి చేరుకుంటున్నాయి. ఈ రచయితలే ఆదర్శం కూడా అదే. ఇటువంటి పరిసీతులో యానాటి తెలుగు సినిమా ఏమిటి సాధిసున్నదో వాటిజ్య నవలా అదే సాధించగలదు. బుదిటీవి అయిన మనిషికి కావలసినది కేవేలం కాలక్షేపమే కాదు. అదే అని భావించే పత్రికాధివుతులు, ప్రచురణకరలు, ముఖ్యంగా రచయితలు వుంటే వారి అధిప్రాయం తప్పని తెలియజేపు వలసిన బాధ్యత విజ్ఞానెన ప్రతి ఒక్కరి మీదా వుంది. □

నవల - భాష

డో॥ వాయిని కృష్ణకుమారి

భావప్రకటనకు వాహిక భాష. సంఘ జీవి అయిన మనమ్యదికి భావ ప్రకటన అతి ముఖ్యంతఃకాలలో ప్రథమమైనదిగా భాసించింది. నలుగురికి తన ఆలోచనల్ని పంచదానికి, తన వ్యక్తిగ్విన్ని స్థాపించు కోదానికి, అందరిమధ్య తన కనుకూల వాతావరణాన్ని సృష్టించు కోవడానికి, మనమ్యదు తప్పనిసరిగా భాషను ఆశ్రయించవలసి వచ్చింది. పలురకాలయిన ఘూసల్ని ఒక పదతిలో చేర్చగలిగిన దారంలాగా, మనుషుల్ని భాష ఒక నిరీత విధానానికి బధుల్ని చేసింది. ఆ రకంగా భాషకూ, మనమ్యదికి మధ్య ఏర్పడిన బంధం అవిచ్ఛిన్నవైనదీ, దృఢమైనదీనీ.

వీ అంశమైనా లోకంలో అవిష్కరింపబడగానే, దాని పుట్టుకలోపాటు దాని పెరుగుదలకు సంభంధించిన తీరుతెన్నులు ప్రవర్తితా లవుతుండడం కనిపిసుంది. అనగా, ప్రతి విషయానికి స్వభావంతః దాని ఉత్పత్తిని గురించిన అల్ప సమాచారమే రాక, పరిణమించే కాలంలో, అది వికసించే పదతి ఒక శాస్త్రంవలె రూపు దాల్చిదం జీరుగుతుంది. భాష విషయంలో కూడా అలాగే జరిగింది.

భాష మొదట కేవలం భావ ప్రకటనకు మాత్రమే ఉదేశింపబడిన విషయమైనా, తరువాత తీరువాత భాషా పరి

జూమంమీద శాస్త్రాలు ఉద్ఘవించాయి. అనగా భాషకు అన్ని ఆంశాలకులే శాస్త్ర ముఖమైకటి ఏర్పడ్డది; వ్యాకరణం, శిక్ష, నిరుక్తం, చందం, అలంకారం, కల్పం, వంటి శాస్త్రాలన్నే భాషకు సంబంధించినవే. ఇవేనీకలిసికటుగానూ, విడిగానూ కూడా, భాషను ఎట్టా వాడు కుంటే అది త్రుతిపేయంగానూ, మనోహరంగానూ ఉంటుందో, తెల్లంచేసాయి. భాషకు సంబంధించిన సూల లభ్యారీవి.

సాహిత్యంలో ఒక ప్రతి యగా అవతరించిన నవలకూ భాషకూ ఉండ వలసిన సంబంధం ఎటువంటిది? - నవల సాధించే ప్రయోజనానికి, అందులో మనం వాడే భాషకూ ఉండవలసిన సంబంధం ఏమిటి? అన్న ప్రశ్నలు అల్పమైన ప్రశ్నలు కావు.

సాహిత్య ప్రక్రియలో ఆధునిక కాలాన, నవలకున్న వైశిష్ట్యం, ఒక విధంగా ఆలోచనా మరే ప్రక్రియకూ లేదనే చెప్పాలి. సవలకోసం మనం ఆయ తం చేసుకునే భూమిక పెదది. జీవితాలకు జీవితాలే దానిమీద ఇరుకిరుగా కావుండా, స్వష్టంగా, చిత్రింప బదచానికి ఏలుంది. అయితే, ఆక్రూడ చిత్రింప బడిన ఈ జీవితాలన్నీ అలమారులో బొమ్మలాగా కొలువు తీరడానికి కూడా. అవి లోకంలో మనమ్యల కవసరమైన

విషయాలను చేపటి, వాళ్ళను తటి లేవ చానికి; వాళ్ళను మార్గదానికి. సంఘ ఈవనంలో మార్పును అహ్వానించ దానికినీ! విశ్వాశేయః కావ్యం అన్న సుధి ప్రాచిన సాహిత్యానికి ఎటూ నప్పిందో, ఆధునిక నవలకు అట్టగే నప్పి తీరాలి. కవిత్వంలో సౌందర్య దృష్టి, ఆస్వాదనా, ఎంత ముఖ్యమో నవలలో, లోక ప్రయోజన చింతనా, ముందుచూపు, అంత ముఖ్యం. ఏవి కవిత్వానికి ముఖ్య లక్షణాలో ఆవి నవలా రచనకు అనుషంగికాలు. నవల ఎవరు ప్రాసినా, లోక ప్రయోజన తారి త్వం అందులో ప్రధానంగా భాసించాలి. అదే నవలకు సర్వ ప్రథమ మైన ధైయం.

మన సాహిత్యంలో, కేవలం ఊహా పారమ్యానికి అంకితం చేసిన నవల లున్నాయి. పలాయన వాద సారాంశాన్ని ఉగుపబేసినటుగా పరితలకు పటిన నవలలూ ఉన్నాయి. జీవితాన్ని సరిగా అంగం చేసుకోకుండా ఏవి సమస్యలో, ఏవి కావో సరియైన నిరయ దృష్టి లేకుండా, పాశ కుల్మి అపమారాలు పటించిన నవలలూ ఉన్నాయి. వాటిని నేను నవలలుగా గ్రహించను. జీవితాన్ని చదివే నేడ్యును ముందుముందుగా తానే రచయిత కరగతం చేసుకుని ఆపెన దాన్ని నలుగురికి పంచదానికి వ్యాఖ్యానాలు చెప్పదానికి, పరిష్ఠార మారాలు సూచించదానికి, ప్రయత్నిస్తేనే, ఆ ప్రయత్నం నవలా శబ్ద వాచ్యం కాగలదు. ఈ ప్రత్యేయ చాలా విలువైన ప్రక్రియ. ఇటువంచి దాన్ని ఈ కిమంతమైన భావ వాహికగా

వాటు కోవదంలో ఎంతో పెలకు చూపించాలిగాని దాన్ని దుర్వినియోగం చేసుకోకూడదు - ఈ రక్కెన సవలకు సంబంధించి భాషకు, రచయిత ఆవ్యవలసిన ప్రాధాన్యం ఎటువంటిది?

(1) ఇక్కడి భాష, కావ్య భాషకు మలే అలంకార పుహితంగానూ, బిందు రుచితోనూ, అనుష్ఠానాదులతోనూ ఉండవచ్చునా?

(2) పదకోశాల సహాయంతో అంగం చేసుకోదగ గురువైన పదాల వాడుక కలిగి పాండితీ స్టోరకంగా ఒక నవల ఉండడం అవసరమా?

(3) నవలా వస్తువూ, ప్రయోజనమూ, ఎలావున్న భాష మాత్రం హృదయంగమంగా ఉంది అని పరిత ఒక నవల విషయంలో తృపిషాంతే ఆ నవల ధైయం నెరవేరినపేస్తా?

ఇవి నవలా రచయితలు తమకు తాము వేసుకోవఁసినతప్పుసరిపుశ్చాలు.

నవల పండితుడైన పరితకోసం మాత్రమే ఉదేశింపబడ్డి కాదని స్వప్తమైన తర్వాత, నవలకు సంబంధించిన భాష అలంకారికంగా ఉండడం ఆనే లక్షణాన్ని మనం నిరసించవలసి పశుంది. సామాన్యాడికి సంబంధించిన ఈ ప్రత్యేయలో, చిత్రితం కావలసిన జీవనాంశాలూ, సమస్యలూ, పరిష్ఠారాలూ అన్ని అతణ్ణి చేయకువలసినవే అందువల ఆని అతనికి అందుమ్మే భాషలో ఉండడం తప్పుసరి!

ఏభాష అయినా వక్కనుండి శ్రోతుకు అప్రయత్నంగా, అంధంగా ప్రయుచించి భావ నివేదనం చేయగలిగినప్పుడే

ఆ భాషను వాడడంలో గల ఉద్దేశం చక్కగా నెరవేరినటు. మనం నిత్యమూ వ్యవహారించే భాషలో ఎదటి వ్యక్తికి అరంగాని మాటలుకాని, దూరాన్నయం కానీ, పద్యరచనా పదతి గాని ఉండదు. అదే పదతి నవలా భాషకు కూడా వరించేవలసి వుటుంది. నవల చదివే వ్యక్తికి భాషను అర్థం చేసుకోవడంలో ఉన్న ఉండకూడదు. అతడు విషయం మీద వ్యాగ్రగ్రథించి కలవాడే ఉండాలి. నవలలోని భాష తనకు ప్రచూర సాధనాల వలన ముందే పరిచితమే, వాడుకలో ఉన్న వ్యవహార భాషవలె సరళగా సాగుతున్నంతకాలం, అతనికి నవలలోని భాష విషయం పటించుకొనే అవసరమే రాదు. అక్కడ భాష నవలా రచనలో ఒక విదరాని భాగంగా కలిసిపోయి పరితకు తన అసిత్వాన్ని గూర్చిన చింతనకు తావివ్వదు.

అటూకాక రచయిత నవలలో తాను పరించే సన్నిఖేళాలకు గానీ, చేసే పాత్ర చిత్రణకుగానీ ప్రత్యేకమైన భాష వాడాలనే నిరయానికి వచ్చినటుయితే, ఆప్యుడు పరిత ఆ విషయం గురించ కుండా ఉండడం ఆసాధ్య మవుతుంది. ఆ భాష పరిత వ్యవహార సాయిని మించి ఉంటే అతడు పడకోశాల వెనక వచుగులు తీయవలసి వసుంది. లేదా తాను పరిశిలించవలసిన ఇతివృత్త ప్రాధాన్యాన్ని, ప్రయోజనాన్ని అవశలకు నెఱి భాషా పరిశిలనకు ప్రాధాన్యం ఇవ్వవలసి ఉంటుంది. అనగా నవలా నిర్మాణంలో అప్రధాన సాయిలో ఉన్న భాష ముఖ్యంగమై మిగిలిన ముఖ్యంకాలాన్ని

అప్రధానాలుగా తేలిపోవలసి వసుంది. అయితే నవలలో భాషకు ఏమాత్రమూ ప్రాధాన్యం లేదా అనే ప్రశ్న ఒకబీ మనం వేయకోవలసి వసుంది— రచయిత ఉదేశించిన భావాన్ని, అసందిగంగా ఒక నవలలోని భాష, పరితకు అందించగలిగి ఉండాలి. ఇది నవలా భాష విషయంలో అండరూ గ్రహించవలసిన ముఖ్య విషయం.

భావ పోష్టుల్యంకింది, ఇతివృత్తాన్ని నవలా ప్రయోజనాన్ని చక్కగా సమన్వయించుకోగలిగి కూడా, వాచీ పెలించడానికి వాహిక అయిన భాష విషయంలో అసమరులుగా కనిపించే రచయితలు మనకు లేకపోలేదు. ఇటువంటి రచనల విషయంలో పరిత కొంత ఇబ్బంది పాయకాక తప్పదు. మనసులో ఒక భావాన్ని మలుచుకుని ద్వాన్ని స్పష్టం చెయ్యిలేని అసంబద్ధ పదాలు వాడడం, మనసులో నుండి భావ పరంపర ఎడ తెగరుండా అనిష్టరింప బచుతుండగా, దాన్ని పెలించిపోవక్కంకూడా అనంతంగా పెరిగి చివరకు అయోమయంగా ముగిసి పోవడం— ఇటువంటివన్నీ ఆ రచనలో కనిపిసాయి. కొండరికి భాషమీద అధికారం లేకపోయినా, అర్థంకాని మోజు ఉండడంవల , వాక్యాలు ఎగుడుదిగుపులే పరితను చికాకుపాయ చేయడం జరుగుతుంటుంది. నవలలోని భాష విషయంలో ఇటువంటి లోపాయ లేకుండా చూచకోవడం రచయితకు చాలా అవసరం. నవలలో భాషరుండవలసిన ప్రాధాన్యం అంతవరకే.

అయితే, భాషకు ప్రాధాన్యమిచ్చి రచయితలు నవలలు తీర్చి దిదదం కూడా మన సాహిత్యంలో కనిపిసుంది. భాషను, ఒక ప్రయోగ దృష్టితో, కొందరు రచయితలు చేపబే నవలలు ప్రాయంగం జరుగుతున్నది. రకరకాల ఇజాలకూ, రూపవైవిధ్యాలకూ ఉదాహరణ ప్రాయంగా నవలలు తయారె నట్టే, రకరకాలమాండ లికాలకు కూడా కొన్ని నవలలు ఉదాహరణ ప్రాయంగా నిలయున్నాయి. సిద్ధాసులెన రచయితలు, భాషాప్రాధాన్యం కలిగినూ తీర్చిదిదిన రానవలలో పరిత దృష్టి ప్రధానంగి భాషమీదికి వ్యాపింపక తప్పదు. తరువాతనే నవరేతి నతాన్ని గురించి ఆలోచిసుంది. అయితే ఇటవంటి నవలలు పరిమీత పరితల్ని మాత్రమే అకట్టుకోగలవు. మిగిలిన వాళ్ళకు అక్కడ వాడఱడిన భాష పెద్ద అవరోధమై నవలాప్రయోజనాన్నే దెబ్బతిసే వీధంగా తయారుకాగలదు. మాండలికాలు నవలలో ప్రధానాంశంగా పరిణమించి నప్పదు, ఆ నవలలు అయి ప్రాంతప్రజలకు మాత్రమే ఆమోద కారకాలవుతయనదంలో సందేహంలేదు. అందువలి నవల కుండవలసిన ముఖ్య లక్షణమౌని సార్వ్యజనీని నత అందులో తోపిసుంది.

—

అయితే ఇటవంటి నవలలు భాషాభిమానులకు, పరిశీలకులకు అభ్యుత్థలాంటివి. భాషా విషయ వై విధ్యాన్ని, సీరిస్కాట్టంలాగా చెప్పకుండా, సృజనాత్మకంగా చెప్పడమనేది భాషా పరికోఢకులకు ఒకవరం లభించినట్టే.

కాబట్టి ఒక వాహికగా నవలలో ప్రముఖ స్టానాన్ని వహించే భాష,

1. ఇన వ్యావహారానికి దగరగా, ప్రచారసాధనాల వలన చదవనేర్చినవారికండరికి అలపాటైన పద్ధతిలో సాగాలి. సరకంగా, సులభప్రాధాన్యంగా పుష్టలలో కలిసి పోలిసి ఉండే తావిలాగా వేరుచేయడానికి పీటులేని విధంగా ఆ భాష తీర్చిద్దిబడాలి.

2. సౌందర్య చింతనతో అంతలేని నగిషీలు చెక్కడం నవల ఛ్యాయాన్నికే నపుం కలిగిస్తుంది.

3. భాష పూర్తిగా బాగుండక పోతే, భావప్రకటన కుంటుపడి, ఎగుడుదిగుడుతనంతో వికారంగా ఉండడం సంభవిసుంది.

నవలాకర అయినా భాష విషయంలో వే సూచనల్నిల్చింపు చేసుకో వలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది.

□

నవలలో నీకిష్టమయిన దానిని ఏచయినా వుంపవచ్చును. ఒకే విషయాన్ని అందులో చూచాలని ఎండుకినుకుండాచు? - ఎప్పుడూ కోటికూరేనా?

— డి.హెచ్. లారెన్స్

నవల -

తొ త్రివ్వ క

నంమర్ణణ

పుద్య ప్రభంధాల జాతకం మనకు సరగా తెలీదు. వచన ప్రభంధానికి మాత్రం తెలుగు సరస్వతి బాలా ప్రసవ వేదన పడింది. రాజరికం ప్రోథనిర్ఘర్షయః పరిపాకంలో ఉన్ననాదు కారుకిల్పి అయినా, కవితాకిల్పి అయినా తన దూవ త్కూరా కొళలాస్త్రీ రాజుంకితం అనే వాడు. తృత్తంతో సహసకల రత్న రాసుయా రాజుర్మణంఅయేవి. ఏకారణం వలనెనా రాజుమీద మోఱలేని వారు దేవాంకితం దైవార్పణం చేసేవారు. ఆ లోజుల్లో ఉదాత్త భౌతిక చేతన కూడా సంపదకు కోట అగడ లూ దేవాలయ ప్రాకారాలూ చెలియలి కుటుగావుండేవి. కోటకలు రాజ పరివారానీకి మాత్రమే ఆస్త్రాదనీయాలు. గుడికలు పంచగలో పట్టువాసలందరికి అందు దూటు లో ఉండేవి. జానపదులు నిత్యోపయోగ శిలాచైన కళలనూ, కవితలనూ, తమ నెఁఁచే మేరకు తామే సమకూర్ప కొనేవారు.

వాటికి కన లూ భోక లూ కూడా వారే. ప్రాచీన రాజుల్ని వర్ణించినా పురాణ రాజుల్ని చిత్రించినా రాజు కొవ్వుల్లో కృతి భరల జీవితమే ప్రతిభింబించేది. రాజు సీతి, రాజుభక్తి, రాజుక్కంగారం, హౌరుషం, శసని, శీఖ తే కొవ్వుల్లో అందంగా చిత్రితమయేది. జానపద కొవ్వుల్లో కథ ఏదయినా జనపదుల సీతి, గాథలు, భాధలు, కలకల నవ్వులు, కస్తీటి సెలుయేశు ప్రతిభింబించేవి.

రాజుకొవ్వులనూ జానపద తావ్యాలనూ కూడా ఒకరు గానం చేసే వండ మంది విని ఆహా అని ఆనందించేవారు. కమ్ముని కంరం, గాయన నెపుణ్యం గల వారికే అగ్రపీరం వేసేవారు. అంధ్ర కవితా పితామహ బిరుదాంకితుడయన అలసాని పెదన్నను మనం మహాకవుల కోపలో చేయాం. కాని ఆయనంతటి మహాగాయకుఁడు భారత దేశంలోనే మరొకడు లేడని బుదశకీచు సప్పదారులు

రాంభట్లు

శాసుకున్నట్లున్నారు. ప్రమంద సంస్కృతి చరిత్రను రచించిన విల్ ద్వారాంట అవిషయాన్నే రాశాడు. అలాంటి ఆరాజ రిక వ్యవస్థ ప్రాయం ఇంకా గ్రీవాలక ముందే యుద్ధ తంత్ర, అర్థ తంత్ర అభివృద్ధి వల్ల నగరాలు పెరిగాయి. వరకులు, రాయసాటలు, సైనిక సరదారుల్లాంటి చదువుకున్న నాగికుల సంఘ్య దాగా పెరిగింది. వీరికి అటు రాజులు చెచ్చి బహుళాలంటాల సౌందర్యం కాని, ఇటు జూనవదులుంటే నిసర్ల సౌందర్యంకాని నచ్చలేదు. అలాగే వీరుషచ్చే నీతివేరు. వీరికున్న రాజకీయ దృష్టివేరు. అలవాటు కూడావేరు. అందుపల్ల రో కొత్త మాట్లాడు అనగల కొత్త సౌహిత్యం ఆపనుంటాయి. రాజకౌశల్యానంద క్రిష్ణ కౌవ్యులు వీరికి అవసరం లేదు. ఎవరికి వారే చదువుకోగల పునర్కౌవ్యులు వీరికి కావాలి ఒక కౌవ్యాన్ని ఎవరయినా రచిసే దాని ఉత్త్రికలు తీయగల కూరి రాయసాటుకూడా సమాజంలో జాగా పెరిగాడు. అందుపల్ల వినిమయ ప్రబంధాల అవతరణకు కావలిని వాతావరణం ఏర్పడింది. రో కొత్త ప్రబంధాలో అటు రాజ వృత్తమూ, ఇటు జూనపద్ధతి మూకాక పథ్యమ పరీయుల పునసులన్ను అలరించగల వృత్తాలుండాలి. కృష్ణరాయుల కాలం నాడికే వినీ మయ కౌల్పనిక గద్య ప్రబంధాలు అవతరించి ఉండాలి. కేకపోతే అలసాని పెదన “కేవల కల్పనా కథలు కృత్తిమ రత్నమొద్దు సత్కుధల్ వావిరి పుట్టు రత్నములు” అని శారతమ్యం ఎంచవలసిన పని వుండదు. పెదన కాలం నాటి కాల్ప

నిక కథలు రాజులపు రాజుకైతులకు నచ్చేవికావు. అందువల్లే పెదన కల్పనా కథలను తసండించగలిగాయి. అయితే చక్కని జీవద్వచనంలో ఆరోజుల్లోనే తయారయిన స్థానవతి విక్ష్యానాభ నాయు ఎని రాయ పాచకం పెదన లాంటివారి తసండించిన కొవ్యాల కోపోకే చేరుతుంది. ఇది ఆద్యసత్కుధ కాదు. కేవల కల్పనా కథ అంతకున్న కాదు. అది సాష్టతు శ్రీ కృష్ణదేవరాయల జీవితకథ అందు వలన దాన్ని ఏమనదానికి పీలేదు. బహుకా ఆ కూరణం వలనే అది మనదాకా పచ్చి పుంటుంది ఎందరు ఈసండించిన “ఔచ్చుసంచాపీవునన్ను, ఉచ్చ ఎంచే యేమిపాయెను, కొయ్యబొమ్మల ఔచ్చుకుండలు కోపులల సౌరెగ్నునా” అని వెక్కిత్రిస్తూ కాల్పనిక పచన ప్రబంధాలు చుట్టుతూనే ఎచ్చాయి. వాటికి అదరి రూడా పెరుగుతూనే పచ్చింది. సూరాజ కథ అయినా కౌల్పనిక లష్టజాలు చుప్పులంగా పున్న జైమినీ శారతంలోని చంప్రషాన చరితాన్ని సముఖం పేంకట కృష్ణపు నాయుడు పచన ప్రబంధంగా అనుపదించాడు.

పెదన మాటను బట్టి చూసే కేవల కల్పనా కథలపూ అద్యసత్కుధలకూ ఆరోజులో తీవ్ర పెరుధ్యం వుండేదని నిస్యంళయంగా చెప్పువచ్చును. ఉథయ ప్రజల వారికి ఘరణ కూడా సాగేదని డాహించవచ్చును. యూర్పులో కూడా అలాగే సగరాయా నాగరికులూ పెరిగిన శరవాత ఆద్యసత్కుధలకూ కేవలకల్పనా కథలకూ ఘరణ సాగింది. ఆరోజులో పుట్టిన కేవల కల్పనా కథలను వారు

ప్రాచీనాలంకారికలు కావ్య శరీరంగా పేర్కొన్నిరసం, శాస్త్రాలం కారాలు, చమత్కరాలు అన్ని కావ్య శరీర లత్తణాలు. అధనికపద్ధతులో చెప్పుకోవాలంపే కని ఎంచుకున్న ప్రక్రియకు అంతర నిర్మణం - అంటే మన శరీరంలో అసిపంజరం, కండరాలు, స్థాయివులాంటి కావ్యాంతర నిర్మణం, కదా ప్రభాకిక, ఆలంకారిక భాష, ఉక్కి వెచిత్రి పాటు, శిల్పం, ఇవన్నీ కావ్య శరీరం కిందికి వసాయ. కావ్యశ్రుతో ప్రదానాంకాలు ఇతివృత్త భావాలు లోక వృత్తంలో కళాత్మకంగా దర్శించగల సకల విధ వాసవాలు, జీవిత వాసవం లోని వైరుద్ధ్యాలు, ఆ వైరుద్ధ్యాల సంబురణ, ఇవన్నీ కావ్యశ్రుతుకు చెందు శాయి. అంటే ఒక్క సుందరత తప్ప వాసవికత, తాత్త్వికతలు కావ్యశ్రుత్త అంశాలు. ఈ మూడు గుణాలద్వారా మూడు ప్రయోజనాలనూ చక్కగా సాధించగల సమగ్ర కావ్యం నవల. రాయల కాలంలో నన్నురేండ్ర కిందట తలెతిన మధ్యమ వరం ఇప్పుడు శామర తంపరగా వినరించింది. వారితోపాటే నవలా ప్ర్యుమీయకూడా పెంపొంది, దానితోపాటు అనాచి తాత్త్విక ఘరణకూడా వదుకెక్కింది - అందుపైల ఇప్పటి తాత్త్విక సంఘరణ స్వరూపాన్ని తెలుసుకొనడానికి ముందు నేటి ఘర్యమ వరపరిసితిని గురించి తెలుసుకొనడం అవసరం.

మధ్యతరగతి వారిలో వారి జీవన విధానాన్నిభట్టి సామాజిక సంస్కరాన్ని బట్టి మూడు రకాలవారు కనిపిసారు.

ఒకరు తమకున్న వైసున్న వర్గాలవారి సాయిని చేరుకోవాలనుకుంటారు ఆవరిస్తునికి ఎగడాలమన్న ఆశ కనిపించి నమ్మడు ఆ స్వదానికి శీయని భూప కల్పన చేసుకుంటారు. అయితే ఇలాంటి అవకాశం అరుదుగా వసుంది. అయినా వారు కాల్పునిక జగతును సృష్టించుకోవడానికి ఏ అభ్యంతరమూ ఉండదు ఉలాకాక జీవిత వాసవికత ఈ కలలను కరిగించినప్పుడు ఆ వరంమీద కోపం పెంచుకుంటారు. కానీ కిందివరం మీద వారికి సాముఖూతి సద్గ్ంపాలుండవు. పెవరంమీద ఆకాలేశం భావాలు తపులు మార్చిగా కిందివరం పెవరంమీద తిరుగుబాటు చేయనందుకొన్నా అందులో జాప్యం జరుగుపున్నందుకూ ఉగ్రుల అప్పతారు. తమ ఆశ కతనుంచి ప్రాయిదు మతాను సాధం హేండశకేశం అనుభవిస్తారు. దాన్నించి ప్రదర్శనభావం ఉద్ఘవిస్తంది. అక్కడినుంచి న్యానశాశ అధిక్యతాకేశాలు అవతరిసాయి. వాటినుంచి పరహింసారిరంస, ఆత్మహింసా పిపాస అంకురిసాయి. వీటినుంచే అనుభూతి వాడం, ఆస్తిత్వవాడం, చైతన్య ప్రవంతి వాడం లాంటి అనేక వాదాలు పుడతాయి. కొసటి వీరు నిప్పులు చెరిగే వివిధ భాషనూ అలంకారాలను వాడానికి అలవాటుపడి కావ్యశరీరమే సర్వస్వం అనే తాత్త్వికతను ఆకించుకుంటారు. వీరి శరీరం విపవం, ఆత్మమాప్రం బూరువా వీరి రచనలో సౌందర్యం శిల్పం, ఉక్కివెచిత్రి కనీపిసుంది. కానీ వాసవికత మృగ్యం తాత్త్విక తత్తీం తాత్త్వికత. తెలిసో తెలియకో వీరు

“రోహన్” అని పీఠిచేవారు. అది ఇష్టచి నవలకు తొలిపేడు. తరవాత అదే అర్థాన్నిచే ఫిక్స్ అనుమాట ఇష్టు వాడకంలో వుంది. రఘ్యున్ భాషలో నేటికి నవలను “రోహం” అంటారు కల్పన, ఆద్యసత్కార అనే మాటలు తాత్క్షిక పరిభాష కాదు. అందుకని ఆ రెంచు ప్రక్రియలకూ జిగిన ఘరణను తాత్క్షికఘరణ అనడానికిరూడా ఏలేదు. కాని ఒకటి అనాదరణను పాల్పు డడం, రెండవది అవతరించి ఆదరణను శ్రంఙుకొనడం యాదృచ్ఛికంగా జిగిన పరిణామం మాత్రంకాదు. ఈ అభివృద్ధి ద్వాంద్య భాతిక వాడతత్వంలోనే వరస్పు విచుదాంశాల సంఘరణ స్వచ్ఛక్యన్యాయం ప్రకొరమే జిగింది అద్యసత్కార పద్మి ప్రబంధాలకూ తేపల కాల్పనిక పచన ప్రబంధాలకూ రాసిలోనే కాక గుణంలో రూడా తేడా వుంది. అందు ప ఈ గోట పరిణామం “రాసి గుణ పరిణామ విపరిణామ న్యాయం” వల్లనే జిగింది.

అందుపల్ల తాత్క్షిక ఘరణ ప్రత్యక్షంగా లాకపోయిన అంతరీనంగా సాటిమంచి నేయపరిణామాగుతూనేపుంది. కావ్యలక్ష్మణునుగురించి ప్రయోజనాలను గురించి అలంకారికులు చాలా ఉర్ధ్విం చారు. అ చర్చలు అనాచి పరిసితులు అనువుగా వుండవచ్చు. కాని నేటి అవి యాభధంగా వనికిరావు. ఇష్టచి కావ్య విజ్ఞానాన్నిబట్టి కావ్యనికి మూడు ప్రయోజనాలన్నాయి. మూడు లక్ష్మణ అన్నాయి. కావ్యం ముందు సౌందర్యం ద్వారా పరితల హృదయాలకు హతు

కోవాలి. లోక వృత్తాన్ని తెల్పిడిచేయాలి. నిరిష సౌందర్యం నేతిక రాణకీయ నిరయాలు చేయగల శక్తిని ప్రసాదించాలి. ఇది కావ్య ప్రయోజనం. ఇందుకు సుందరత, వాసవికత, తాత్క్షికత అనే కావ్యగుణాలు ఉపకరిసాయి. అది ఆలంకారికులకు సౌందర్యం మాత్రమే తెలుసు. మిగిలా రెంచు గుణాల సంగతి ఈచ్చమాత్రంగానే తప్ప స్వప్తంగా తెలియదు. అందువల లసాలంకారాది కావ్య లక్ష్మణు ప్రతిపాదించివాడు అవి కావ్య శరీరం అన్నారు. అ తర్వాత గుణ భ్వాని వాడులు కావ్యత్క్షును ఈహించారు. మొత్తంమీద భారతీయాలంకారిలు ఈ రెంచు మాటలను రునులు ప్రసాదించారు. లభునిక దార్శనిలులు వీటికే పార్క్ - కంబంట అని పేచు పెటారు. వాటినే రూపం - విషయం అనికాదా అంటారు. ఈ కొత అరంలో ఉనం కావ్య శరీర లత్కు పేదల్ని వాడుకుండా. శరీర లత్కులు సౌందర్య దర్శన అభిపరాలు కనక వీటికూడా తత్క్షాత్త మౌలిక ప్రశ్న వర్తిసుంది. అ ప్రశ్నకు వచ్చే జాబాబునబట్టి కపి తాత్క్షిక దృష్టి ఏదో తెలుసుంది. కావ్య శరీర లత్కుల్లో ఏది అగ్రిమం? ఏది అనగ్రిమం? ఏది నేయం? ఏది అనుయాయి? ఈ ప్రశ్నకు శరీరం అని జవాబిచ్చేవారు శరీరవాడులు - రూప వాడులు, పార్క్ రిస్టలు. అత్కు అని జవాబిచ్చేవారు కావ్యత్క్షువాడులు. విషయ వాడులు - రూపవాడులు ఒక్క రూపాన్నే కావ్యం అంటారు కాని విషయవాడులు బూప విషయ సమన్వయం చేసారు. శరీరత్కుల సమన్వయం సాధిస్తారు.

ఉన్నత వరానికి సాహిత్యంద్వారా ఉధిగం చేసారు. మాటలు పండి లాపా. మనసంతా జీవ జావ. వీరికి మనిషికన్నా మాకు నయం. మచ్చులేని మేతు నయం. కంఱ్యమనే కుక్క నయం బక్క కొంకి నక్క నయం, దున్న నయం. మన్న నయం అంతేకాని “నడజన్మమదుర్భమురా” అన్న జానపద తాత్త్వికుల మాత్ర ఎరుకూడా వీరిం ఠడు.

రెండోవారు పైకి ఎక్కులేక కిందికి దిగలేక త్రిశంత స్వగ్రంథో పుంటారు. పైవారిని ద్వేషిసారు. దూషిసారు. కిందివారిని ఏవిగించుకుంటారు తమకన్నా వారి ఆరిక జీవసేమే షెడుగని తెలిసి ఉమిలిపోతారు అయితే ఇలాంటి వారిలో కేవల శరీరవాదులు తక్కువ. అందువల్ల కుటుంబ నవలలూ, తాలాషైవం నవలలూ పుంఫానుపుంఫాలుగా తయారుచేసారు. నేచి నవలా రచయితలోనూ పారశుల లోనూ వీరి సంఖ్యే బహుకం - వీరు దిమాక్రేటు. తెలుపుకుండాపున్న కొండ పుంది. తాత్త్విక సంఘరణ వచ్చునప్పుడు శరీర వాదులను మెచ్చుకుంటారు తాని ఒప్పుకోరు.

మూడవవారు తమ బుకు ఎప్పటికే శ్రమజీవులతోనే ముడి పడి పుండని గ్రహిసారు వారిని అభిమానిని ఆరం చేసుకొన్నదానికి యత్నిసారు. కార్బ్రైకవీరు పుత్రాన్ని తమ కావ్యాత్మకగా స్వీకరించాలనుటుంటారు. తదనుగుణాన్ని కొవ్యే శరీర నిర్మాణకోసం మధనపడతారు. అయితే ఈ విషయంలో అందరికీ అవగాహన సరిగా వుండదు. ద్వంద్వ భాతికవాదతప్యాన్ని భాతికవాద సౌందర్య

మిమాంసనీ అధ్యయనంచేసి సకలతోక పృతాన్ని ఆకళించుకున్న కొద్ది వీరి అవగాహన పదును తేరుటంది. వీరు శరీరాత్మక సమస్యలు వాడులు. అభ్యర్థయ రచయితలు.

మొదచిరకం రూపవాదులు ఎంతచే అందెవేసిన శిల్పాలైనా వారిని అభ్యర్థయ రచయితలు తిరస్కరిసారు. నేట తాత్త్విక సంగ్రామంలో అభ్యర్థయ రచయితలకు వారే ప్రధాన ప్రత్యర్థులు. రెండోరకంవారు దిమాక్రేటు. వీరు మిత్రులు. వీరితో గల పైరుధ్యం మిత్ర పైరుధ్యం - ఈ దశాబంలో తెలుగునాట టైద్రోషానికి రూపవాద లనేకం తల ఎతాయి. ఇవి కళ పేరుతో క్రమంగా కొవిద్యంసానికి దారితీసాయి. విషపం పేరుతో విషప ఎద్దోషోనికి తోవ పేసాయి. అదృష్ట వాటా అభ్యర్థయ రచయితల సంఘం. పునర్పోర్చుణం తః రూపవాదమీంద సాగించే సమరాగ్నిలోంచే ఉద్ధవించింది. నిజమైన అభ్యర్థయ నవల సామాజిక సాగర మధనంలోంచి ఉధృవిచిన జలదికన్య. తాత్త్విక సమరాగ్నికుండం లోంచి అపిర్పివించిన యూజసేని. రూపవాదులు అనేక తప్పాల్వారున్నారు. త తప్పా సాంకర్యాలవారు తూడా క్రూన్నారు అందువల అభ్యర్థయ వాడులు కావ్యశరీర - కావ్యాత్మక అభివర్ణాన్ని ఆకళించుతని, శరీర వాడ తప్పాల అటుములు అనవాళ్ళ తెలుసుకొని వారితో నిరంతర అవిక్రాంత తాత్త్విక సమరం సాగించ వలసి వుండి.

□

తెలుగులో

హస్య నవలలు

ఈ ప్రసంగ వ్యాసాన్ని వండడంలో నాకు ఎదురెన ఒక ఇబ్బందిని ముందుగా మనవి చేసుకుంటాను. తేవలం గత దశాబంలోని తెలుగు హస్య నవలలను గురించే మాటాలంటే హస్యసవలలని చెప్పుకోదగినవి, చెప్పుకోదగిన హస్య సవలలు ఈ శాఖంలో ఇప్పటిదాకా పటమని పాతికైనా వచ్చాయో లేదో అనుమానం. పాటిలో గత దశాబంలో వచ్చినవి ఏదెనిమిది ఉంటాయేమో. అందుచేత తెలుగులో తొలి సవల పుట్టి నప్పటినుంచి ఇప్పటిదాకా వచ్చిన హస్య సవలలను గురించి ప్రసాధించడలుచు ఉన్నాను. అయితే, ఈ వ్యాసం సర్వ సమగ్రం కాదనికూడా మనవి చేసున్నాను. నా దృష్టిలోకి రాని గొప్ప రచనలు, రచయితలు ఉండవచ్చు. లేదా కొన్ని రచనలు ఇప్పటికీప్పుట నాకు జ్ఞాపకం లేకపోవచ్చు.

తెలుగులో మొట్టమొదటి సవల రచించిన కందుకూరి పీరేళలింగం

నందూరి పార్శవారథి

వంతులుగారే తొలి హస్యసవల కూడా రచించారు. అయిన రచించిన “సత్యరాజు హర్షాదేశ యూతులు” తెలుగులో మొదటి హస్య, వ్యంగ్య సవల అని చెప్పవచ్చు. జొనాధన స్విప్ట్ రచించిన “గలివర్ ట్రావెల్స్” చదివిన తర్వాత అ ఉ తేజంలో రానినప్పటికీ ‘సత్య రాజు....’లో ఇంగీ మ వాసన ఎక్కుడా కనపడు. అచ్చుష్టేన తెలుగు ఉచనలాగే ఉంటుంది అది. అప్పటికీకంకా తెలుగు సాహిత్యంలో వ్యాపకరిక భాషా వాదం ప్రభలకపోవడం వల వంతులుగారు గ్రాంఫిక శైలిలోనే ఒచించినపు టిక్కి రా తరంగారిని కూడా ఒక్కండించులో రా చివరినుంచి అ చివరిదాకా చదివించగల శక్తి అయన కెలికి ఉంది. నపల ఒక సాహితీ ప్రత్రియగా తెలుగులో పరిణతి చెందని అ కాలంలో కూడా అయిన ఎక్కుడా విసగినిపించ చుండా, అంత మంచి పెంపోలో కథని నడిపించగిలగాలంటే అశ్చర్యంగా ఉండుంది ‘సత్య రాజు....’లో విశుద్ధి హస్యం ఏమీ లేదనే చెప్పాలి. అందులో ఉన్నదంతా వ్యంగ్యం నుంచి వచ్చిన హస్యం.

తెలుగు పచన సాహిత్యంలో హస్య రచనకు అందురాలోపల చేసినవారు కందుకూరివారే. అయిన ఎన్నో నాటకాలు, ప్రహసనాలు, కథలు, సవలలు, వ్యాసాలు రాశారు. అన్నించే లోనూ ఏదో రూపంలో ఎంతో కొంత మొత్తాలో హస్యం కనిపిసుంది. అయిన స్వతస్సిదంగా హస్యరచనా చతురుటు కనుక అయిన స్వీయ

చరిత్రలో కూడా చెఱువు, చెపుత్తారాయ కనిపిసాయి హస్య రచనలకోసం అయిన తనే 'వివేకపరిని' పుత్రుకట అనుంధంగా 'హస్యసంజీవని' అనే ఒక పుత్రుకను ప్రత్యేకంగా నిర్వహించాడు చూడా ఆ విధంగా తెలుగులో మొదటి హస్య పుత్రుకను ప్రారంభించిన ప్రత్యేకత చూడా అయినే డక్కిస్తుంచుచున్నారు ఆ తర్వాత పూరి హస్య పుత్రుకను కొండరు నిర్వహించాడు కాని, అవస్థ పాశలో ఉట్టి ఉట్టిలో మాఫిపోయిన దావతే.

శబ్దాత్మయ హస్యం, పొత్రల స్వభావాలలో సహజంగా కనిపించే హస్యం, సన్నిఖేళాలనుంచి ఉత్పన్నమయేహస్యం వ్యాంగ్యం, అధికైపణ, వ్యాజ సుతి, వ్యాజ నీంద, అవహేళన, వికృతీకరణ (కారికేషన్), ఏషుఢ హస్యం— ఇవస్తీన్న వంతులగారి ఉచుసలో కనిపిసాయి శతాబ్దాలుగా మన సంస్కారంలో పోతుట పోయిన దురాచారాలను, మోత్యాన్నిన్న నిర్మాలించడమే తన ఛేయంగా పెట్టు బుని, అందుకోసమే తన జీవితాన్ని అంతితం చేరాడు అయిన. ఆ లజ్యాన్నిన్న సాధించానికి అయిన కలాన్ని శక్తిపూర్వమచేసిన అయిధంగా ఉపయోగించు ఉన్నారు. హస్యాన్ని వ్యంగ్యాన్నిన్నకూడా అందుకు సాధనాలుగానే అయిన ఉపయోగించుస్తారు. తన వాదాన్ని సామాన్య ప్రజలకు తేలికగా అవగతమరచేందురు, శాసు చెప్పడలచింది వారి మనస్సులకు పూతుకునే విధంగా చెప్పడం కోసం అయిన హస్యాన్ని అశ్రయించారు. కేవలం హస్యాన్ని హస్యం కోసమే

అయిన ఎక్కుడా ప్రయోగించలేదు. సంఘసంస్కరణోద్యమంలో తన ప్రత్యుర్ధుల వాదాలను ఖండించానికి అయిన చాలా ఘాటైన వ్యంగ్యాన్ని ప్రయోగించారు

'సత్యరాజు...' లో మెదచి భాగ చ్చెన 'అముకయాకం' లో అయిన మన సమాజంలోని మగపెత్తనాన్ని, అడవారి జానిసత్యాన్ని అన్యావదేశంగా తూర్పురథటారు. కథనాయిటు సత్యరాజుచార్యులు అడ మచూక దేశాన్ని సందర్శించి అక్కణి విశేషాలన్నీ వరిసాచా. ఈన సమాజంలో అడవాళు పరిస్తి ఎలా ఉందో అడముకయాకంలో మగవాళు పరిస్తి సరిగ్గా అలాగే ఉంటుంది. అదేశంలో మగవాళు గడపడాటి పెట్టికి రాచుడు. చదువుకో కూడు పర్మిప్రత ధర్మాలను పాటించారి. భార్యలోడిదే ప్రపంచంగా భావిసూ. రాత్రించివచ్చు భార్యను సేనించుకుంటూ ఉండాలి. వంటచేయాలి, వడించాలి. భార్య తిన్నప్పుడు ఆడు ఎంగిరి చెరుకులు తినాలి అండుణిలోనే ఆడుతో సహగమనం చేయాలి. అలాచేసే అతడికి మోత్తం వుండని ఆ దేశపు ధర్మశాస్త్రాలు మొషిసాయి. రాజకీయ పెతనం అంతా అడవాళుడే. చదుపుకొనేదో, ఉద్యోగాలు—చేసేదివాళై. అడవాళు వ్యధిచారం చేసినా తప్పులేదు. ఎన్ని పెళ్ళిస్తు చేసుకున్న తప్పులేదు. మగవాళ మాత్రం మళ్ళీ పెళ్ళిచేసుకో కూడు భార్య మరణించిన తర్వాత భరకు ముఖ్య కోసారు. త్రీలన సంతోషపెట్టడానికి వారి సమాజంలో

కొందరు భోగవతుపులుంచారు. వారు చక్కగా అలంకరించుకుని తీర్మలను ఆకరిసూ ఉంటారు అదేళంలో పురుషు లకు సిగే సింగారం. “సత్య రాజు”లో ద్వితీయ భాగం “లంకాద్వీపం”. ఆ ద్వీపం రాత్రస భావి. అయితే ఆక్కడి రాత్రపులు సరమాంస భత్తకులు కారు. వారు తాటి చెటుంత ఎతు ఉంటారు. వారి చేతులో చీక్కిన “సత్య రాజు” అక్కడ చూసిన విశేషాలను వరిసాడు. వారికి జ్యోతిషశాస్త్రంలో వివేతమైన నమ్మకం. ఆ శాస్త్రాన్నిబట్టే సమాజమంతా నసుచుకుంటుంది. న్యాయ స్తానాలు సాక్ష్యధారాలనుబట్టిగాక జ్యోతిశ్యాస్త్రముసారంగా నేరాలనువీరారణచేసి, అమాయకులను శిక్షిసూ ఉంటారు ఈ ద్వితీయ భాగంలో పంతులుగారు జ్యోతిషశాస్త్ర విశ్వాసాన్ని తీవ్రంగా దుయ్యబట్టారు. ఈ పుస్తకంలో పంతులు గారు తన వ్యంగ్యంతో సమాజాన్ని చెప్పచెప్పున కొరదాతో చరిచారు. అయిన రచనలో గంభీరత, హండా తనం ఉన్నాయి చౌకటాబుతనం వెతికి చూసినా కవిపించుడు

“సత్యరాజు హర్షదేశ యాత్రలు” 1891 లో వెబవడింది. అప్పచేసుంచి ఇప్పచేదాకా— 40 ఏక్కలో సంఘసంస్కరణ కోసం వ్యంగ్యాన్ని, హస్యాన్ని అంత శిమంతంగా ఉపయోగించుకున్న రచయిత సాకారులేదు. చలంగారు కూడా కలాన్ని సంఘసంస్కరణకే అంకితం చేశారు. అయిన రచనలోనూ కొరదా దెబ్బలున్నాయి. కానీ వ్యంగ్యం లేదు. చలంగారు ముట్టమీద గుద్ది

నటుగా చెబుతారు. అప్పచేసుంచి ఇప్పటి దాకా సమాజపు దుమ్ముదులిపే రచనలు తెలుగులో చాలానేవచ్చాయి కాని, వాటిలో ఉపన్యాసాలు, విసాదాలు, వాదోప వాదాలే ఎక్కువగా కనిపిసాయి. హస్యాన్ని, వ్యంగ్యాన్ని మేళెంచి అన తికరింగా చదించగల, సాహిత్య గూర్చపంగల రచనలు చాలా తక్కువ. హస్యాన్ని, వ్యంగ్యాన్ని నవలలో పొదిగిన రచయితలు పురీ అరుదు.

తెలుగు వచన సాహిత్యంలో వినిధి ప్రప్రియులకు బువడి దినిన చూరుదర్శకులు చిలకమ రి లక్ష్మినరసింహం పంతులుగారు, పాసుగండె లక్ష్మినరసిం రాపుగారు, గుబాడ అప్పురావుగారు కూడా పీరేళింగం పంతులుగారి సచకాలికలే వారు కూడా సమాజంలోని మూడువిశ్వాసాలను రూపుచూపడానికి, దాల్చివిపాచలు, కన్యాకుల్కుం పంటి దురాబారాలను నిర్మాలించడానికి కలం పటినపారే వారు కూడా తచు రచనల ద్వీరా ప్రజల దృక్పథంలో మాచ్చు తీసుకువున్నవారే. వారిలో పాసుగంబి, గుబాడ నవల జోలికి పోలేదు పాసు గంబివారు “సాష్టి” వ్యాసాలలో తెలుగులో వ్యంగ్య చేంటి ప్యాసాలు ఒ ర వ డి పె టూ రు గురజాడ “కన్యాకుల్కుం” లో ప్రప్రథమంగా వ్యాపచారిక ఖాషను ప్రయోగించి తెలుగు సాహిత్యాన్ని ఒక ముఱు తిప్పురు “క న్యా కు ల్కుం” లో వ్యంగ్యాన్ని, విశుద్ధ హస్యాన్ని అయిపు తంగా మేళించారు. గురజాడ రచనలో కొరదా దెబ్బలుండవు. అయిన వ్యంగ్యం

నాజూకుగా, కందుకూరి వ్యంగ్యంకంబే సాఫిసీకేతెడ్గా ఉంటుంది. నురుజాశవంటి గొప్పీ చయిత హస్య సవల ఎందుకు రాయలేదా అనిపిసుంది. పాసుగంటిపారు గ్రాంథిక కైలిలో రాసినా “సాక్షి” వ్యాసాలను, “కంరాభరణం” నాటకాన్ని గొప్పగా రాశాడు. అయిన చూడా ఎందుకో నపల జోరిపి పోలేదు.

చిలకమరి వారు మాత్రం నాటకాలు, ప్రవౌన్నాలలోపాటు నపలలు కూడా రాశారు అయిన రాసిన గణపతి, హస్య సవలు. అది తొలి హస్య సవలలో చెప్పుకోడగినది. అందులో వ్యంగ్యం ఏమీలేదు— వచి హస్యమే. కథానాయ తుచ్ఛ గణపతి అమాయుధు, చుట్టిబుర్ర, అనాకారి వాచు. అతడి వెప్రిమెట్రి పసులను, అనాచి చాద సపు బ్రాహ్మణ ఉటుంబాలలోని లచర వ్యవహారాలను అవహస్యం చేస్తూ అనపల రాశారు. బ్రాహ్మణార్థాలు చేసేవాచు నీకృతావిష్ణు మోసేవారు, సంభావనలు చుచ్చుకోనే వారు, వంట బ్రాహ్మణులు, శవాలు మోసేవారు రానపలలో కనిపిసారు. ఇందులోని పాత్రులు, సన్నివేశాలు వా సుక్త నవి. కానీ, హస్యంలో సాజోకుత్సం తట్టువే కొంత మొరటు తనం, వెకిలితనం కనిపిసుంది అఱునా అనాచి బ్రాహ్మణ సమాజాలిం ఆదం వచిన హస్యసవలగా “గణపతి”కి ప్రాముఖ్యం ఉన్నది. చిలకమరివారు గణపతి పాత్ర తరహలోనే ఒక త్రీ పాత్రను ప్రధానంగా పెట్టుకొనియుండుటి అని మరో హస్య సవల రాశారు.

అందులో హస్యం పరీ చప్పగా, పేల వంగా ఉంటుందని చెబుతారు.

మొక్కపాటి నరసింహాత్రగారి “నారిష్టర్ పార్వతీశం” ఇప్పటి దాకా వచ్చిన విపుల్ హస్యసవలల్నింటిలోకి ప్రేషించినది. ఆ సవల 1924 ప్రాంతంలో వెల్లవచీంది యా చె ఐదేళ్ళు గడిచినా ఆ నుండి పాత్రచీలేదు. ఆ సవలను ఆనాచి పారుతులు ఎంత అంత కిలో ఇప్పటి పారుతులూ అంత అస కిలో చదువుతున్నారు. పార్వతీశం పాత్ర అజరాసుండన పాత్ర కోసిం లోని మొగలికుర్రు గ్రామంలో పుట్టి పెరిగిన అమాయక బ్రాహ్మణ యువకుపు పార్వతీశం నారిష్టర్ చదువుకోసం లండన్సి ప్రమాణం కటుడం, నాగరిక పదులు తెలియక అచుగుచుగునా నష్టిల పాటు తావడం అనపలలోని ఇతివ్వతుం. ఇందులో ప్రతి సన్నివేశం హస్యస్తోచు కంగా ఉంటుం . తాను చాలా తెలింగాల వాఫిననే అత్యవిశ్వాసుతో పార్వతీశం చేసే పసులన్నీ కొస్తోస్తువంగా ఉంటాయి మొక్కపాటిపాటు పార్వతీశం పాత్రను అతి సహజంగా తీర్చిదిద్దారు. పార్వతీశం చేప్పలేవీ ఎడ్డుక్కగా ఉండపు ఏ సన్నివేశం కృత్రిమంగా ఉండమ చారీ చాపిన్ హస్యపాత్ర పోషణలో కనిపించే ఒక రక్కన్ ఉండాతత పార్వతీశం పాత్ర చిత్తంలో కెరిపి సుంది. చాపిన్లాగానే పార్వతీశం కూడా ఉన్న ప్రమాణంగా కెరిపి సాడు. తెలుగు హస్య సవలలో ఇంత గొప్ప పాత్ర పరొకటి లేదని చెప్ప వచ్చు. తన ఉండుచాచి నాగరక

ప్రపంచంలో ఎన్నదూ అమగుపెట్టని పార్వతీశంబంతిజ్ఞప్రయింగుకొత్తటుంకు పెట్టిలో కష్టక పొటి, నాక సీసుఁనే రాబూచు ముక్కులు వగైరా సామ్మాగ్రి పెయటిని బయలుదేరి రెలోనూ, తచ్ఛీత పుద్రాసునగరంలోనూ, లతర్మాత ఉడకలోనూ పొందిన ఉనుభవాలు, ఏవసువు ఎలా ఉపయోగించాలో, ఎక్కుడ వేవిధంగా ప్రపరించాలో తెరియక ఉత్సి. పడిన ఇంధులు సుసంచరం ఎప్పుడో ఒకప్పుడు ఏదో బట సందర్భంలో చవిచూచే ఉండాము అంచుకే ఎంత నష్టికున్న పార్వతీశిన్ని సానుఘాతిలో అఖిమానిసాము.

ఈ నవల రాసిన తర్వాత దాచ్చి యాభి సంపత్తురాలంకి మెర్క్కుపాటివాటు జారిష్టర్ పార్వతీశం రెండు ముచు భాగాలను రాశారు. కానీ, ఇని మొదటి భాగమంత ఉను తల్లంగా లేఫు ఉచిన వేలవంగా ఉంది — జారిష్టర్ గారి దారాళ్ని! అనే శిరికరో మెర్క్కుపాటి వాటు కొంతమాలం ఒక ఫీచర్ కూడా రాశారు కానీ, అదీ అంతంత మాత్రం నానే ఉంది పార్వతీశం మొదటి భాగం కాగానే పెంటనే చెందో భాగం ప్రాంతంభించి ఉంటే ఒచ్చన గొప్పగా ఉంటి ఉండేది. మెర్క్కుపాటివాటు కొన్ని నాటకాలు చూడారు తారారు కానీ, హస్య ఉచియితలుని చెవ్వదగినవారు — భమిపాటి కామేశ్వరరావుగారు.

మునిమాటేక్కుం సరసింహరావు గాయి దాసు వాచునరావుగారు, రావూరు సత్కునారాయణగారు, ముక్కుపూడి వెంకటరమణగారు, భమిపాటి రాథకృష్ణగారు, డివి సర్పసరాజుగారు, భమిపాటి రామగోపాలంగారు, భానుచందులు, రావికొడలరామగారు — ఎవరి కైలిలోవారు ఎన్నో హస్య ఉచిన ఉందించారు. కానీ, పీరందరూ కథలో, నాటకాలలో, నాటికలలో, వ్యాసాలలో తమ ప్రతిభను ప్రపదర్మించారేగాని నవల జోలికి పోలేదు. హస్యభువ్యగా పేదు పొందిన భమిపాటి కామేశ్వరరావుగారు శాఖిక చమార్కాలతో ఒక తమాపా ద్వారిని సంతరించుకున్నాడు అయిన నాటకాలలోని సంభాషణలలో వెటకాలం ఎట్టువగా ద్వ్యునుండి ఏదో ఒక వ్యౌవస్తను, ఒక బంగాన్ని, ఒక పద్గాన్ని, లాబార సంప్రదాయాలను వ్యంగ్యింగా దుయ్యబటుడం కాటించా, ప్రతిరోజు ఏనుకు తాంసపదే ఏనుపలలోని స్వార్థం, అసూయపీసాసితు, కీరికందూతి వగైరా అల్పశ్వాలను అయినే అప్పేకనేచేచారు అయితే అయిన పాత్రలన్నీ ఎప్పుడూ ఒక దోంటలో — గడసరిగా, వెటకాలంగా, పోకనగా — మాట్లాచుకున్నట్లు కనిపిసాయి. అయినా అయినది పుంచి చేపగల హస్యం. అయిన తన నాటకాలలో మాదిరి పాత్రలలోనే, అటువంటి సంభాషణలతోనే హస్య సనలలు రాసి ఉండాలిని. రాయకపోవడం లయన సాహిత్య జీవితానికి. తెలుగు హస్య సాహిత్యానికి ఒక లోపమేనని చెప్పారి.

దారిష్వర పాట్యుతీకంలాగా పాటకుల మసములో చిరకాలం నిరిచిబోయే కాంతం హైత్రమ ఎంతో అండంగా, నాజూకుగా తీర్చి దినిన మునిమాణిక్యం గాయ కూడా అన్ని కథలే రాశారు. నవలను చేపట్టేదు. భార్యా భట్టలపథ్య అన్నో న్యామీరాగం ఒకరినొకరు సాముభూతితో ఆర్థం చేసుచునే నహ నం, చూస్తే ప్రియత్వం, చూడకారి తనం - ఇవన్నీ ఉంటే గృహమే కదా స్వృరిస్తిమి అనిపించే విధంగా, కాంతం పాత్రనే ప్రధాసంగా తిషికాని, చుఖ్య తంగతి బట్టంబంలోని అపేష్టలను, అపోహాలను, ప్రణయ కలహాలను, వేకోకాలను, వెచ్చిరింత లను పొందుపచు అయిన కూడా ఒక చెస్త నవల రాసి ఉండపచ్చ రాసిఉంటే ప్రతి తంంలో సపంచంచులుట రానుకుగా ఇవ్వడిన ఐంవి నవల అయిఉండేది.

‘రాల్క్రైపం’ కటు చెప్పిన ద్వారా పామనరావుగాఁ ‘అపోహాసీ’ కటు చెప్పిన రావుఁ సత్యనారాయణగాఁ రాడా నవలను చ్చులించేదు.

1950 తర్వాత చూస్తే రచయితలో అగ్రగణ్యుడు, ముక్కుపూడి వెంకటరమణ గాఁ. మైక్రోపాట వారి పాట్యుతీకంలాగా, మునిమాణిక్యం వారి కాంతం లాగా రమణగారి బుట్టగు, అపోరావు ఏమయికీ చుట్టిబోలేని పాత్రలు. ‘బుగు’, విత్రమార్గుటి చూస్తు సించసనం, ‘ముచ్చాసంచలహరి’, రాజకీయ దేశక పంచింశతిక’ కాక, మరి నాలుగే దు కథ సంపటాలు అయినది వెబువడినాయి అయిన ఒచనలో ‘ఇద్ది రమ్మాయిలు, ముగ్గు ఒట్టాయిలు’

బక్కుటే కొంతవర్షకు నవలా లభ్యాలు కలిగినది. దానిలీ నవల అనదం కంటే పెడకథ అసదం సమంజసమేమో. రమణ గారి రచనలన్నింటి లాగానే ఇది రాడా చదుపులున్నంత సేహూ మాపాటు కలిగి స్థంది న్యూమ్యూ చదివింపజేసింది. ఇందులోని హైత్రమ, సంధాషణలు న్యూమ్యూ జూపకంపచ్చి న్యౌసాయి. ‘విత్రమార్గుటిచూర్చుసించసనం’ రాజకీయ దేశక పంచింశతిక’ వ్యంగ్య రచనలు. మిగిలినవన్నీ లికుద్ద చూస్తువనలే భక్తిపాటి కాచేశ్వరరాఘవారి ప్రభావం బమణగారిమిద స్వప్తంగా కనిపిసింది. రాని, భమివిపాట చే లికంటే బమణగారి కై రి నాజూకుగా, ప్రస్తియంగాడంటుంది. బక్కుమాటలో చెప్పాలంటే అయినది ‘బమణీయ’ చే వి తెలుగు చూస్తే రచయితలలో తయసకుస్తున్నంతమంది అభిమాన పారుచు, అయిన రుణ రిగా సిమారంగానికి అందిత పోఱులునవ్వటికీ, అంతసమందు అయి, రాసిన చు సకాలే చునుట్టుడిన పొందుతూ ఇప్పటికే హేబులు అను లలరిస న్యాయి. రూ తంం చూస్తు బయలతలను సెతం ప్రధానితం చేసి న్యాయి. అతిమంచి రచయిత జీ దశలో వెంటి తెలుపలుచూడా రాశాటు రాని, హూ రి చూస్తే స్తల రాయక పోవడం దుఁడ్చుట్టం అత గారి ఇభలో అచ్చ తెలుగు పోస్టాన్ని అందించిన భానుమారీ రామకృష్ణగారు, నిరాడంబంపయిన చుఖ్య తంగతి సంసార పత్రాల హోస్టానిన్ని ॥१॥

ఇంచిన భమిడిపాటి రామగోపాలం గారు కూడా నవలలు రాయలేదు. తాగా, హస్య రవయితలుగా ముద్రపడఱివాయి కొండచు కొన్ని పుంచి హస్య నవలలు వ్రోశారు. విశ్వాసాధ సత్యనారాయణగారి “ఓమకృత్తి ఇంగీషు చదుపు” “హించుచూచుచూ”, రాఘ్వారి భరద్వాజగారి, “కరిమింగిన వెలగ వంచి” రంగనాయకృగారి “అండా కమ్మి గారు” “స్వీట్షహాం” పాలగుమ్మి పమ్మరాజు ఎరి “బలికన కాలేజి” “రెండవ ఆశోపుని మూడ్చుక్కు పాలన” అందుకు ఉదాహరణగా చెప్పుకోవచ్చు.

“కరిమింగిన వెలగ వంచి” మొదటి మంచి చివరి దాకా ఎడతెరిపి లేపండా నవ్వించే పుల్లినెట్ హస్య నవల కషమంతా ఎగవ్వడేనని, అడజుక్కలోనే సఖం వంచనీ భద్ర అనుంటాము పొదస మానం ఇంటోచ్చారీ చేసే ఆడ జస్తుక్క ఏ సఖములేదని, సఖంతా మగ చుచ్చరాజుదేననీ భాట్య అనుమం ఉంది. ఒకరిని చూసి ఒకరు శరదిపద తాగు అడవిగా క్రాడితే ఎంత నాపుండే దని భద్ర, బుగ ఉప్పు ఎల్లితే ఎంత డాపుండేదని భాట్య నిట్టాసుం ఒక రాత్రి వాస నిద్రపోశుపుండగా పార్పులీ పరమేశ్వరులు భద్ర రూపాన్ని భార్యి, భాట్య రూపాన్ని చేత్త బిడులాయించు తారు తెలూరి నిద్రలేచెన తభ్యాత భార్య భద్రలు ఈ మాయిను తెలుసుంటారు ఇద్దోరూ సంతోషిస్తాము అక్కాడి నుంచి అంతా తారుమారు వ్యవహారం దేహయి మారినా పాత అలవాయి మాటక భద్ర రూపంలో వున్న భాట్య ఆడగిగా ప్రవేశించడం, భార్య రూపంలోఉన్న భద్ర

పగరాయడిలా ప్రవర్తించడం, వారి చేషులు అందరికి విడూరంగా కనిపించడం దీనినంచినీ రచయిత వాసవికంగా, అశీలానికి తావిష్టుండా, కదుషచి నవ్వి నవ్వించేటాగా రచించారు. భార్య భద్ర రూపంలో ఆఫీసుకి వెళ్లి ఉద్యోగం చేసి పుగజన్మలో ఎంత తలనోప్పివుందో తెలుసుంటాంది భద్ర భార్య రూపంలో ఇంచెబాకిరి చేసి ఆడజన్మలో ఎంతచికాకు షందో తెలుసు కుంటాము. ఇదరూ ఒకరి నొకలు సానుథాతితో అట్టం చేసుకొని, పక్కాతాపవడి, మళ్ళీ తమిటి అసలు రూపాయ రాపాలని కోదుకుంటారు పారు నిద్రిస్తూ షండగా పార్పుతీ పరమేశ్వరులు దారికి వారిఅసులు రూపాలను ప్రసాదిస్తాము పార్పులీ పరమేశ్వరులు వచ్చి రూపాయ మాయాదుం ఒక్కటే ఇందులో పాంటనీ ఎల్లాంటో. ఇది తప్ప ఇంకెక్కుదా కృత్రిమత్వం, అవస్తికత కనిపించవు

కథవన పంన పంచతూరాలలో తెలుగులో కొన్ని వేల నవలలు వెలుపడి నాయ పాటిలో నూటికి రెంటి మూడుయానా రస్సుసుపలు లేవు. తథ సంగతి దృష్టిలో పెట్టిని తెలుగులో హస్య నవలా దానసు ప్రోత్సహించే ఉదేశమతో “అంధ జ్ఞాతి” నవత్ర పొర పత్రిక వాయి 1972 చీపాపటి ప్రత్యేకముగా హస్య నవలల పోటిని నిర్వహించాలు. అఱునా, దాయా అఱించన్ని మంచి నవలలు వచ్చినయిలేదు మూడు నవలలు మాత్రమే వాయి ఎంపిక చేశాయి నేను రాపిని “కాలాసాభావ్యనం” నవలకీ, “ప్రశాంత” రాపిని “ఉత్తరాయణం”

నవలకీ ప్రశ్నమ బహుమతిని సమానంగా వంచి ఇచ్చారు ఎప్రించెబే కాయగారి నవలకు కన్నోలేషన్ బిహు పుత్రిని ఇచ్చారు. (ల నవల పేటు జ్ఞావకంలేదు) కాలేజీ అమ్మాయిలు, అబ్బాయిల మధ్య స్నేహితులు, ప్రేమిలు “ఉత్తరాయణం” నవలకు ఇతివృత్తి. మొత్తం సవలంతా ఉత్తరాలతో సదిచంది. ఇది ప్రస్తర రూపంలో వచ్చినట్లు లేదు.

తెలివి తల్కుస్వచ్ఛ దఢచ్చు. సోమిరి పోతు, అప్రయోజకుడు అనిపించున నవ్వ పదయ్య అనే గిఫపరాశ యమవుడు చివిరికి తనంతట తానే ప్రయోజకుడు కావడం “కార్యానాభ్యంసం”లో ఇతివృత్తం చదువు వ్యాసేసి, పొంగం పమలు చేసుకో డానికి ఒళ్ళాంగక, గౌద్య కాసుకోడానికి నామోష్మాపది పోపనమానం వుడంగి కారానాలో కూడినే చీటిపేక, పులి జూడం అచుకునే సోమిరి పోతులందరూ పదయ్యులు మిత్రులు. ఇందులో సంభాషణలన్నీ కృష్ణాజీలా గ్రామ్య భాషలో నడుస్తాయి. ఇందులో విశుద్ధ హస్యమే తప్ప వ్యంగ్యంలేదు ఈ నవల 1973లో సీరియల్గా ప్రచురితమై 1974లో ప్రస్తర రూపంలో వచ్చింది.

నేను రాసిన మరోపున కం “సాహిత్య హింసావలోకనం” 1973 సంవత్సరంలో ప్రస్తర క రూపంలో వచ్చింది గ్రంథచౌర్య దురాచారాన్ని తూర్పుర బట్టదానిచి, ఒచ యితలలోని ధన దాహనిచి, కీర్తి కందూతిని, హిపోక్రసీం చీరి చెండాడదానిచి ఉద్దేశించి న రచన యిది. హస్యం వ్యంగ్యం ఇందులో చాలా ఘాటగాంటాయి. నేను ఈ పున కాన్ని 1966లోనే రాశును. కొన్ని ప్రముఖ పత్రికలు దీనిని ప్రముఖంగా తిరస్కరించగా, 1965లో

“జయల్రీ” మాపత్రిక వారు దీనిని సీరియల్గా ప్రచురించాయి 1978లో దాన్ని మొత్తం తింగరాసి, మూడు అధ్యాయాలు కాత్తగా చేరి ప్రస్తర కరుపంలో తెఱాను తెలుగులో ఈ రేడం రచన ఇదొక్కచే ననుఁఁటాను. సవలంతా పండల్చిన లక్ష జాలస్నీ దీనిలే పుండక పోపచ్చగాని, ఇందులో కాదా కొంత కథ సాచింది రాబట్టి, కొన్ని సన్నిహితాలు, పొత్తులు పాశ్వాలు కాబట్టి మొత్తం మీద దీనిలు సవలగా వేరిగటించపచ్చునునుటంటాను

1970 దశకంలో వెబవడిన పురి కొన్ని హస్య సవలలు— డీరాణం సిబిహృష్టుక్కుగారి ‘ఇలు కట్టిమాచు’, మంథా వెంకట రిమణూరుగారి ‘ఉద్దోగపర్విం’, మునిచూటిక్కుంగారి ‘గాఁడల తిటుగుచాటు’ రావికొండలరావుగారు ఒచుమార్క’ అనే కలం పేరుతో రాపిన అరంట ప్రొడక్సన్స్ వారి అన్నీ అడింకలే, కొమ్మురి వేఱగోపాలరావుగారి దేశంలో ఒక భాగమిది’, పాలగుమ్మివారి ‘రెండవ అణోజుని మూడ్చుర్కు పాలన’.

రాజకొండ విక్ష్వనాభవాత్తిగారి సవల అను హస్యసవలలు అనడానికి వీలులేదు కాని, అయిన సవలలన్నీఁంటిలోనూ సవళ్లను హస్యం కనిపిసుంది. ముఖ్యంగా రత్నాలు_రాంబాబులో పోలీసు కానిసేఱల్ వోత్రద్వారా అయిన గొప్ప హస్యాన్ని అందించారు. కానిసేఱల్ సంభాషణలో వెటుకాలం తార్థసౌయిలో భ్రవిస్తాంది.

సమరులంయన హస్య రచయితలు ఎందరో ఉండగా తెలుగులో హస్య సవలలు ఇంత తక్కువగా వెలువడదానికి కారణం ఏమిలో మనం అలోచించాలి.

హస్యం కథలోనూ, నాటకాలోనూ, నాటకిలోనూ, వ్యాసాలలోనూ తప్ప నవలలో రాణించదని మనవాళ్లు భావిం శారా? రెంపమూడు వందల పేజీల విస్తృతిగల ఒచనలో మొదటినుంచి చివరి దాకా ఎక్కువా బిగువు చెడకుండా హస్య రసాన్ని పోషించడం కష్టమనే ఉచ్చేశంతో నవల జోలికి పోలేదా నవలకు అవసర మెనంతపి స్తుతిగల ఇతివృత్తాన్ని కల్పన చేయలేక వడిలేకారాలపట ఈ రాబడాలు ఏవీ కాకుండా నవల ఒక ప్రక్రియగా హస్య ఒచయతలను లక్షించేక పోయిందా భాషమతి రాష్ట్రక్షేపగాడు, రోదిగా ఉంగనాయకమ్మాగాయతప్ప తీగతా రచయిత్తులు హస్యం జోలికి గోలే దెండుకని? స్వాభావతః హస్యం పుచ్ఛన చేయగల శక్తి కి రచయిత్తులలు లేదా? హస్యం పట వారికి అట్టే లన లేదా? పాపాలు కన్నీళ్లు కలబోసిన శోకున ప్రధాన నవలలకిన్నంత గిరాకీ హస్యం నవలకు ఉండదనే ఉచ్చేశంతో వాటికి దూఱంగా ఉంటున్నారా? ఈ ప్రచ్చావణి ఒచయతలు, రచయిత్తులు అండజేసి, వారి సమాధానాలను అధ్యయనం చేయడం అవసరం.

సాధారణ నవలలకంటే హస్యం నవలలు రాయడం చాలాకష్టమనే విషయంలందరూ ఒప్పుకు తీవులనిసి విషయం. ఒక చిన్న కథను లీసుకని సాగదీనే అది నవల అనిపించుకోదు. పైగా వోదుకొచుతుంది. కథకంటే నవల రాన్నానీ పెట్టది. అ కాన్నానీకి తగినంత పెద ఇతివృత్తాన్ని భావన చేయడమే క్రిషం. వీరా ఇతి వృత్తాన్ని సంపకార్యార్థిన్నాను ఎక్కుడి కక్కుడ హస్యాన్ని ఇంజెక్టు చేస్తూ అద్యంతం అస్తికిరంగా కథను నడవ

డం కషం. ప్రతి పేజీలో, ప్రతి సన్నిహితంలో జోకును పేల్గలగారి. పేల్గ లేకపోతే అది పేలని ఉపాకాయలా నవ్వుల పాలై పోతుంది. హస్యం నవల కావడానికిందులు హస్యాన్ని నవలాలవు తుంది. మామూలు రచనలకంటే హస్య వ్యంగ్య ఒచనలు చేయడానికి భాషపై అధికారం ఎంగ్యాపగా అవసరం రాయి విసరాలంటే వేళాకోకంగా ఒన్న గులక రాయి విసరాలా? ఓ మోసుగా దెబ్బ తగిలేటట్టి ఇటుకరాయ్ విసరాలా. బుప్ర పెంట తేచిపోయేటట్టు కంకరరాయి, విసరాలా అనే విషషణ అవసరం. అలా ఒచషణ లేపించా విసిరికే అది పిచ్చివాటి చేతి రాయి లపుతుంది. రాయకి బయవ ఉన్నాటే పదార్థి పదునుంటుంది. ఏ పదా నికి ఎంచి పదునుంటుందో? తెలుసుకని, ఎక్కుడ ఎంత పదునే న వదాన్ని ప్రయోగించాలో ఏచ్చించుని, తదనుగుణంగా పదాత్త ప్రయోగం చేయాలి. భాషపై అధికారంగల రచయిత తన వాత్సల్యాలని కదం తొక్కించగలటు. మామూలు రచయితలకంటే హస్యార్థయతలకి దెచిత్యం, మోతాదు బాగా తెలిసివుందాలి. నిగ్రహం అవసరం. మానసిక పరిణతి అవసరం. సంస్కారం, అఖిలుచి అవసరం. ఈ లక్ష్మించాలు చాలాఅప్పరూప్పానవి కనుకనే, హస్యం నవలలో శ్రేష్ఠమానవి అప్పరూపంగా పసుంటాయి. చాలా హస్యం నవలలు చప్పగా నీచగారిపోతూ ఉంటాయి.. హస్యం నవలలు ఒర్చి కొదిగా రావడానికి ఈ సాధక బాధకాలు ఒక ముఖ్యకారణ కుని నేను అసుకుంటున్నాను. ఈ సద్గులో చీన్నిగురించి క్షణంగా చర్చ జరగాలని నేను కోరుకుంటున్నాను.

□

హిందీలో వెలువడ్డ కొన్ని తెలుగు రచనలు

ఆంధ్రదేశంలో హిందీ భాషాభ్యాసానికి 1921లో బీజారోవణ జరిగింది. హిందీ భాషా, సాహిత్యాలవట ఆసక్తిని, అభిరుచిని రేటెతి అంచిన ప్రమేళ వ్యక్తులో డాక్టర్ మోటారి సత్యనారాయణ గారొకరు. ఈయన 1927 నుంచి దక్షిణ భారత హిందీ ప్రచార సభకు కార్బోదర్శిగా వుంటూ దక్షిణ భాదిలో హిందీ భాషా, సాహిత్యాలవాళ్ళాపితి ఎంత గానో తోడ్వాళ్లారు. 'హిందీ ప్రచార సమాచార్' దక్షిణభారత వంటి హిందీ పత్రికలకు సంపాదకుడుగా వుంటూ తెలుగు సంస్కృతి, భాషా సాహిత్య లను గురించి అనేక వ్యాసాలు, గ్రంథాలు హిందీలో రాసి హిందీ వాళ్కు అందించిన భ్యాతికూడా ఈయనకే డక్టర్ తుంది.

ఆ తరువాత పేర్కునడగిన ఆంధ్ర హిందీ రచయితల జాతిశాలోకి డాక్టర్ ఏ. రమేష్ కౌదరి, ప్రోఫెసర్ జి. సుందర్ రెడ్డి, డాక్టర్ కర్ణ రాజేష్ గిరిరావు. చలసాని ను బ్యారావు, వారణాసి రామ మూర్తి రేణు, డాక్టర్ ఇల సావులూరి హిందురంగారావు, డాక్టర్ ఎమ్. టి. నరసింహారావి, డాక్టర్ చావలి సూర్యనారాయణమూర్తి, వేమ్మారి అంజ

నేయకర్ణ, డాక్టర్ భిషసేనిర్మితి, బాలకోరిరెడ్డి, వేమ్మారిదా కృష్ణమూర్తి, డాక్టర్ పి. అదేక్కరరావు, ఆలూరి బైరాగి చౌదరి, దోనేష్వాది రాజురావు, అయాచితుల హనుమచ్చాత్రి, దండమూర్తి వెంకటకృష్ణరావు, ఎమ్. రంగ య్యా, బి. సాయిలు మొదలైనవారిని పేరోగ్గా వచ్చు.

పీరిలోచాలామందితెలుగుసంస్కృతి, సాహిత్యాలను గురించి హిందీలో గ్రంథాలు రచించి పేరు ప్రఖ్యాతులు గడించి, ప్రభుత్వ బిహూమతుల్ని అందుకున్నారు. కొందరు మౌలిక రచనలుచేసి ఔత రాహుల ప్రశంఖలను అందుకుంచే, మరి కొందరు అనువాదాలు చేసి అపారమైన భ్యాతిని అర్థించారు.

అనువాదల విషయానికానే అభునిక తెలుగు సాహిత్యంలో కేఢ, నవం, నాటిక— ఈ మూడు ప్రక్రియలలో కొంత కృష్ణ జరిగిందని చెప్పవచ్చు. హిందీలో వచ్చిన ప్రథమ తెలుగు కథాసంకలనం 1939లో వెలువడింది.' గల్ప సంసారమాల' అనే పరంపరలో ఏడవదిగా ఈ సంకలనాన్ని ప్రేమ చంద్ర కుమారుడైన శ్రీపతీరాయ్ బెనారస్

దండవుచూడి వుహిధర్

మంచి వెలువరించాడు. ఈ సంకలనాన్ని ఎడిట్ చేసింది. శ్రీ ప్రజానందన్ శర్మ, ఈయన తెలుగు దేశంలో కొన్నిసంవత్సరాలు గడిపి, తెలుగు నుడికారాన్ని ఆర్థం చేసుకొని ఈ సంకలనంలోని ఆరు రథాల్ని ఆయనే స్వయంగా అనువాదం చేశాడు. ఇది ఈ సంకలనం విశేషం. తక్కున కథల్ని శ్రీ యలపంచిలి వెంకటేశ్వరరావు, శ్రీ వేమూరి ఆంజనేయశర్మ అను వదించారు. అనాడు మన తెలుగు కథకు ఇది నూటికి నూరుపాశ్శు ప్రాతినిధ్యం వహించేదిగా వుందని నిస్సందేహంగా చెపువచ్చు.

ఈ కథ సంకలనంలోని కథ రచయితల పేరు: విశ్వనాథ, బోధి బాపిరాజ, అదవి బా పి రాజు, మునిమాణిక్యం, మలాది రామకృష్ణాంతి, కరుణకుమార్, వెంపటి నాగబూషణం, ముద్దు కృష్ణ చలం, పి. కె. రాఘవకాంతి.

ఈ కథల అనువాదం ఎంతోబావుంది ఇంతమంచి అనువాదం ఈయధ్యకాలంలోనే ఏ నల్ బుక్ ట్రాన్ వెలువరించిన 'తెలుగు కహనియా' అనే కథల సంకలన అనువాదాన్ని తప్పేఖచి పరోకటి దాలేదని చెప్పవచ్చు.

అనువాద కార్యక్రమాన్ని ఒక పద్ధతి ప్రకారం అమలజరుపుతూ అనేక అనువాద గ్రంథాలను ప్రచురించిన భాగ్యతి ఒక్క నేషనల్ బుక్ ట్రాన్స్కెప్ దర్శను తుంది. అనేక తెలుగు గ్రంథాలను నేషనల్ బుక్ ట్రాన్స్కెప్ ఇప్పటికే హిందీలోకి అనువదింపజేయించింది. ఇలా ప్రత్యేకంగా ఎన్నికచేసి హిందీలో అనువదింపజేసే గ్రంథాలన్నీ ప్రముఖ భారతీయ

భాషలన్నీంటిలోకి అనువాదచ్చవుతున్నాయి. ఇలా అనువాదమైన గ్రంథాలలో ప్రముఖంగా చెప్పుకో తగినది— శ్రీ పురాణం సుబ్రహ్మణ్యశర్మ, శ్రీ వాకాటి పాండురంగారావు ఎడిట్ చేసిన 'తెలుగు కహనియా'!

ఈనాటి మన తెలుగు కథ సాహిత్య నికి నూటికి నూరుపాశ్శు ప్రాతినిధ్యం వహించే ఈ 'తెలుగు కహనియా' లో 27 కథలన్నాయి. ఈ కథలను ఉథయ భాషలో అనువాద ప్రజ్ఞ ప్రాథ వా లు కలిగిన డాక్టర్ ఇలపాపులారి పాండురంగారావు ఎం తో ప్రతిభావంతంగా హిందీలోకి అనువదించారు

ఈ సంకలనం మన తెలుగు కథ భారతదేశంలోని ఏ భాషా కథ సాహిత్య నికి తుసిపోదని రుజువు చేసింది.

ఈ సంకలనంలో చేర్చిద కొంత మంది కథలల పేరు: గోపిచండ్, కుటుంబరావు, పద్మరాజు, చలం, బుచ్చిబాబు, తిలక్, పెదిబ్రాటు, అవసరాల, కొ మూళ రి వేణుగోపాలరావు, ముక్కుపూడి, మథురాంతకం, మీరాజీ, ఇస్కూయర్, బీనాదేవి, బలివాడ, కాశీపట్నం, చాగంటి సోమయాజులు, ఆదివిష్ణు, నారచింజీవి, బొమ్మిక్కిరెడ్డిపలి సూర్యారావు, శ్రీవత్స, లచండ శారదాదేవి, అబ్బారిచాయాదేవి, తురగా జూనకీ రాణి, మాలతీచందూర్.

హిందీ పత్రికలు, విషాదకులు ఈ కథ సంకలనాన్ని ఎంతగానో ప్రశంసించారు. ఇటువంటి నం కల నాన్ని హిందీలో వెలువరించినందుకు నేషనల్ బుక్ ట్రాన్స్కెప్ ఎంతయనా అభినందించాలి.

ఆంధ్రాంబి కథా సంకలనాలు మరి కొన్ని హిందీలో రావలసిన అవసరం చాలా వుంది.

అయితే ఈ పుధ్యకాలంలో మరి కొన్ని తెలుగు కథలు హిందీలోకి రావడం జరిగినా, అవి ఒక పద్ధతి ప్రకారం జరిగినటు కన్నించలేదు. కొన్ని సందర్భాల్లో పేర్లో చేతికి తగిని కథలను అనుషాసం చేసినటు కన్నిసుందికూడాను. కొందరు సరికొ తీరచయితల పేరను విటిలో చేర్చి తెలుగు కథా సాహిత్యానికి ప్రాతినిధ్యం వహించే వారని చెప్పడం కొంచెం హస్యాస్పదంగా కూడా అనిపిస్తుంది.

రాష్ట్ర భాషా ప్రచార సమితి, వారా ప్రచురించిన 'తెలుగుకీ ఉత్కృష్ట కహనియా' అంధ్రప్రదేశ్ సా హితీల్ అకాడమీ ప్రచురించిన 'తెలుగుకీ బీన్ కహనియా' హి ० ద్వారా ప్రార్థించిన 'తెలుగుకీ క్రేష్ణ కహనియా' హిందీ ప్రచారసభ ఫీలీ కాఫ్ ప్రచురించిన 'తెలుగుకీ ప్రతినిధి కహనియా' అనే సంకలనాలలో తెలుగు కథాసాహిత్యానికి ప్రాతినిధ్యం వహించే కథలను ఎన్నుకోవడం జరగలేదు. విటిలో శ్రీ నారా వెంకటేశ్వరరావు, శ్రీ ఆరుద్ర, శ్రీ ఏ. ఆర్. కృష్ణ, శ్రీ కేతినేడి నరసింహరావు, శ్రీ రాజ గోపాల్ మొదలైన వారిని ప్రభ్యత కథా రచయితలుగా హిందీ వారికి పరిచయం చేయడం హస్యాస్పదంగా కన్నిస్తున్నది ఇక అనుషాసంకూడా అంతంకమ్మతంగానే వుంది.

పీటి అనుషాసక ర శ్రీ భాలశ్శరిదెది. శ్రీమతులురాజుకోండ విశ్వసాధకాత్మి శీనాదేవి, ముక్కుపూడి, పురాణం, వాకాటి, తిలక్, మంజుల్, వాసరెడ్డి సీతాదేవి. తురగా జానకీరాణి, ఇచ్చాపురపు జగన్నాదరావు, తాళ్ళూరి నాగేశ్వరరావు, సత్యం శంకరమంచి, గోల్లపూడి మారుతీరావు, నపిన్, చలనాని ప్రసాదరావు, ఇస్కూయిల్, హితశ్రీ, నారా చిరంజీవి - మొదలైన వారి కథలతో 'ఆజ్ఞకి తెలుగు కప్పనియా' అనే పేరున మరాక కథల సంకలనం హిందీలో రాబోతున్నది. దీని అనుషాసక ర ఈ పంకుల రచయితే: 'యూకలిప్పనీకి ఊంచిదాలోకే బీచ్ ఆధాచాందీ', అనే పేరుతో మరాక కథా సంకలనంకూడా అచ్చులో వుంది. ఇందులో రచయిత తెలుగులో రాసిన 7కథల్ని తానే హిందీలోకి అనువదించుకోవడం జరిగింది. దీని కర్త కూడా ఈ పంకుల రచయితే:

ఇకపోతే నవలల విషయం:

ఇటీవల హిందీలో అనుషాసన్ తెలుగు నవలలలో ముఖ్యంగా 'పేర్కూన దగినవి, శ్రీమతి ముప్పెళ్ళ రంగనాయ కమ్మె', 'పేక మేడలు', శ్రీ కామ్మూరి వేణుగోపాలరావు', 'హానీసరన్', శ్రీ బలివాడ కాంతారావు', 'ఇదే నరకం', ఇదే స్వర్గం'

'పేక మేడలు', 'తాష్టికి మహాత్', అనే పేరుతోను, 'ఇదే స్వర్గం ఇదే నరకం', నవలను 'గిరా అనయన్ చినుపాసీ', అనే పేరుతో శ్రీ ఇలపావులూరి పాండురంగారావుగారు అనువదించారు.

'హానీసరన్' నవలను శ్రీ వేమూరి అంజనేయర్కుగారు అనువదించారు.

ఈ అనువాదాలు ఎంతో అద్వితంగా భున్నాయి. హిందీ భాషలోని నుడి శారాన్ని, భాషా సంప్రదాయాన్ని కూలింకంపంగా అవగాహన చేసుకొని అనువాదం చేయడం జరిగింది.

అలా తే సాహిత్య అకాడమీ చేయించిన అనువాదాల విషయంలో ఇలా చెప్పు దానికి వీలేదు. మన ప్రాచీన సంస్కృతి, పురాతన సంప్రదాయాలు గొప్పవని జాపీ నవలలను మాత్రమే ఎందుకొని అనువదింప చేయడానికి ఘూసుకున్నారు. అండుకే హిందీలో వెలువడిన ‘రుద్రమ దేవి’ ‘వారాయణ భటు’ ‘నారాయణరావు’ అంతగా ప్రసిద్ధి తెచ్చి లేదు. పె పెచ్చు ‘రుద్రమదేవి’ నేవలను అసంపూరంగా అనువదించడం జరిగింది. ద్వితీయ ముద్రణలో మిగిలిపోయిన చివరి పేజీలు భోదించడం జరుగుతుందని అకాడమీ కాథ్యదర్శి కథనం:

అలా తే అకాడమీ ప్రచురించిన ‘నారాయణరావు’ను హిందీలో చదువుతూంటే ఎంతో హాయిగా అనిపిసంది దీనికి కారణం: శ్రీ అరిగ్ఫూడి రేషేట్చొదరి హిందీలో చేయి తిరిగిన రచయిత కావడమేనని చెప్పాలి.

‘రుద్రమదేవి’ని అనువాదం చేసిన శ్రీ బాలకౌరి రెడ్డిగారే శ్రీ రాచకొండ విశ్వసాథకాత్మి అల్పజీవిని హిందీలో కి అనువదించారు. ఈ అనువాదంకూడా అంతంత మాత్రంగానే వుంది!

1935లో తెలుగులో ప్రచురించబడిన ‘పేయి పదగలు’ నవలను ‘సహస్రపణ’ అనే పేరతో శ్రీ పి. వి. నరసింహరావు గారు హిందీలోకి అనువదించారు. దీనిని

భారతీయ జానపీట ప్రచురించింది. అనువాదం బావుంది.

కుమారి వాసిరెడ్డి సీతాదేవి గారి ‘సమత’ నవలను సాహిత్య అకాడమీ హిందీలో అనువదింపజేసి ప్రచురించాలని సంకల్పించుకొని అకస్మాతుగా ఆ ప్రయత్నమైని విభమించుకోవడం జరిగింది. కారణం తెలీదు. అలా తే ఈ పంచుల రచయిత ‘సమత’ అనువాదాన్ని పూర్వాన్ని చేశాడు. త్వరితం తెలీదు వీరున్నది కూడాను. ప్రచురణకు సిదంగా వున్న మరొక నవల శ్రీ దాశఃథి రంగాచార్య రచించిన ‘చిల్లర్ దేవకుమార్ దీనిష్ఠ అనువదించిన వారు: దాకర్ శీమసేన నిర్మల్ :

శ్రీ ప్రజాసాందన్ శర్మ విశ్వనాథ కవి రాజు రచించిన ‘దొంగాటకం’ ముద్రకృత రచించిన ‘అనార్క్లి’ అశోక్ వనం’ మొదలైన తెలుగు నాటికలను హిందీలోకి అనువదించి పు సక్రమంలో వెలువరించారు. శ్రీ యేల మంచిలి వెంకటేశ్వరరావు; శ్రీ వేమూరి అంజనేయశర్మ ఎన్నో తెలుగు నాటికల్ని హిందీలోకి అనువదించారు. ఆత్రేయ ‘శనాదు’ నాటకాన్ని శ్రీ అంజనేయశర్మ హిందీలోకి అనువదించగా దాన్ని హిందీలో అనేకమార్గ ప్రదర్శించడంకూడా జరిగింది.

నేషనల్ బుక్ ట్రాన్స్ తెలుగువికాంకి అనే పేరతో ఎనిమిది తెలుగు నాటికలను హిందీలోకి అనువది. ఎబ్జెసి ప్రచురించింది వన తెలుగు దేశంలో నాటికలఁ నుండి ప్రచారం పారెక్కడా లేదేమోనిపిసంది. ఏ ఇతరభాషలోనూ

ఆతమి వైవిధ్యం సంతరించుకున్న
ప్రక్రియ మనకు కన్నించదు.

పోతే రా పంకుల రచయిత అను
వాదం చేసిన రా ‘తెలుగు ఏకాంకి’ అనే
నాటికల సంపుటిలో కొటవచ్చినట్టు
కన్నించే విజేషం ఏమిటంబే – యువ
తరం మన ముందు వచ్చి నియస్తంది.
ఇందులో శ్రీ అంగర సూర్య రా వు
రచించిన ‘ఒక గంట సంసారం’ ఏక
ఘంటికి గృహసీ’ అనే పేరుతోను,
శ్రీ గౌలహాడి మారుతీరావు కళ్ళ
‘అంఫే’ అనే పేరుతోను శ్రీ అదివిషు
‘చూషచూచు నీడలు’ ‘దేవ్తదేవ్త పర్వ
ఖాయయాన్’ అని, శ్రీ గజేష్టపాతో
‘పావలా’ ‘చవనీష్ట’ అని శ్రీ సుంకర
సత్యనారాయణ ‘పిచ్చివాడు’ ‘పగలా’
అని శ్రీ ఎన్. ఆర్. నంది పుణ్యస్తాలి
‘పుణ్యస్తాల్’ అని, శ్రీ అ తిలిక్కప్పారావు
‘యుగసెంథి’ ‘యుగసెంథ్య’ అనే
పేరుతోను, అనువాదమైనాయి.

మన రేడియో నాటిక ఎలా వుం
టందో ఇతర ప్రాంతీయలకు పరివయం
చేసే ఉద్దేశంతో శ్రీ గోరాకాత్రి
రచించిన త్రావం సుందరిని ఇందులో
చేర్చడం జరిగింది.

ఈ నాటికల సంకలనం ‘తెలుగు
ఏకాంకి’కి ఇచ్చివలే కేంద్రప్రభుత్వ
ఓహమతి లభించింది.

ఇక రేడియోద్వారా అభిల నాటక
కార్యక్రమాలలో శ్రీ బుచ్చిబాబు రాసిన
అత్మవంచన’ శ్రీ సి. నారాయణరెడ్డి
‘రామపు’ శ్రీ రామూరు వెంకట సత్య
నారాయణరావు రచించిన ‘నెలవంక’
మొదలెన నాటకాలెన్నో హింది, తదితర
భాషలోకి అను వాడమై ప్రసార
మయ్యాయి.

ఇలాఅధునిక తెలుగుసాహిత్యంలోని
ముఖ్య శాఖలైన – కథ, నవల, నాటిక
తః మూదు హిందిలోకి అనువాదమై
అనేకుల ప్రశంసలను అందుకున్నాయి.

□

ప్రజసాహిత్యం అంటే ప్రజలను గుర్తించేవి. వారికి డాంబినిచేసి, వారికి
అవసరమయ్యేది-అర్థమయ్యేది కూడా. వగ్గ స్వయావాన్ని తెలుపుకోయించా చేసే రచనలు అర్థ
మయినపుటికీ కూడా ప్రజసాహిత్యం కానేరచు .సాహిత్యానికి, రాజకీయాంకి వుండే
సంబంధాన్ని తెలుసుకోలేకపోతే రచయిత శక్తి సమాజానికి ఉపయోగపడుటండ తోపిన
చెంబుల్లంటి కళాఖండాలను సృష్టిస్తూ పోతుంది.

—శురాణం సుబమ్యశర్మ

అ కాడెమీ బహుమతులు

వసంతరావు దేశ్ పాండే

ను మా జా నికి ఉపయోగకరమైన ఉత్సవ రచనల్ని గురించి, ప్రోత్సహించి, సాహిత్యభిప్రాదీకి దోషాదం చేసే పవిత్ర కర్తవ్యం సాహిత్య ఆకాడమీ సంసది. ఆకాడమీ నిన్నమొన్నాచీదాకా ఈ గురుతర బాధ్యతని సక్రమంగానే నెరవేరునూ వొచ్చింది. అయితే, యటపల - ముఖ్యంగా గత దశాబ్ద కొలంగా ఆకాడమీ అవాస్తిచిన్నిన కొన్ని పుస్తకాలను పరిశీలిసే - అది దారి తప్పన్నాందేమో ననిపిస్తున్నది.

ఆకాడమీ నిర్వాహకుల విజ్ఞాతనూ - విషయాజతనూ శంకించాల్సిన అవసరం లేదుగానీ, అది నవలల్ని ఎంపిక చేసుకోవడంలో అనుసరిస్తున్న విధానంలోని నిర్దిష్టము మాత్రం శంకించక తప్పదు.

ఈ నొ ఆరోపణలోని డోచిత్యాన్ని పరిశీలించేందుకు, గతంలో ఆకాడమీ బహుమతి పొందిన చివరి పదినవలల్ని, వాటిలోని గుణాదోషాల్ని; ఉత్సవ సాహిత్యంగా నిఱవడానికి వాటికి గల యోగ్యతా యోగ్యతల్ని కు పంగా పరిశీలించాం.

ఈ నవలలు 1967-68 నుండి 1979-80 సంవత్సరాల మధ్యకాలంలో వరుసగా సాహిత్య ఆకాడమీ బహు

పతులు పొందినవి. వాటి కర్తలందరూ లభిప్రతిష్ఠలే.

నవల : “తార”

రచయిత: త్రైకాదవగంటకుటుంబరావు

ఈ నవలకు 1967-68వ సంవత్సరపు ఉత్సవ నవల అవారు యచ్చింది అకాడమీ. ఈ విషయంలో నేను చెప్పాల్సిందేమీ లేకపోయినా, చెప్పాల్సిన బాధ్యతని తీసుకున్నాను గనుక, నేనుగా ఏమీ చెప్పవుండా, తన నవలకు అవారువచ్చిన సందర్భంగా రచయిత చెప్పుకొన్ను వాక్యాలో కొన్నింటిని ఇక్కడ పొందుపరుసాను.

“నాన్ను! ఎవడురా నీకు నాన్ను? నేను నీకు నాన్నునూ కాను; నవల నా కొడు కుపీ కావు” - అని తండ్రిచేత ఇంటి నుండి తరిమివేయబడిన హీరో చిట్టచివరకు తండ్రికి కీరి తెచ్చినట్టగా, ఈ నవల నన్ను అంధ్రప్రదేశ సాహిత్య ఎకాడమీవారి ఆదరణకు పొత్తుట్టిచేసి, నన్ను తెలుగు నవలాకారుల లిసులోంచి తీసేసే హక్కు ఎవరికి లేకండా చేసింది.... ఇంతకంటే బాగా రాశను కున్న ననలలు ఏమీ ఈ పని చేయలేక పోయాయి.”

“సాహిత్య శ్లో ఆకాడమీవారి ఇప్పాకృతి పొందుతున్నందుకు నన్ను అభినం

దినూ ఉత్సాహ రాసిన (ఉజ్జాయింతుగా) 32 మందిలో ఒకట్రుకూడా “తార”ను చదిని ఉండలేదనే రాశారు. అందులో 30 మందికి నేను అటవంటి నవల రాసి నటుకూడా తెలీటుటః మరెవరో రాసిన నవీలకు పొరపాటున బహుమతి నాకు లభిస్తున్నదేమానని సంశయిస్తున్నవారు కూడా లేకపోలేదు”

“దీనిని బటీ; ఎంత మారుమాల చీకటి కోణాలలో నక్కనా, “ప్రతిథ”ను వెళికితిసే “సతా” అంధ్రప్రదేశసాహిత్య ఎకాడమీవారికి ఉన్నదని గట్టిగా రుజు వచ్చుతున్నది; అంతా “పాడి లీల!” (చూడు:— “తార” రెండవ ముద్రణకు రచయిత “ప్రసాదవన”)

బహుమతి గ్రహీత స్వయంగా రాసు కున్న ఈ వాక్యాలు చాలు, సాహిత్య అకాడమీవారి “సతా”ని ప్రకటించేందుకు ఇక నేను చెప్పేంద్యే కేం మిగిలినుంది గనుక?”

నవల : “కొల్లాయి గట్టితే నేమి?”

రచయిత: తీవ్రహింధ రామ

మోహనరావు.

ఏకికి 1968-69లో అవారోచ్చింది.

స్వాతంత్ర్యోద్యమ కాలంవంటి యుగ సంధి కాలంలో ఆనాటి వివిధ వరాల ప్రజల జీవన విధానాలనూ, సాంపిక, రా-కీయ, ఆరిక పరిసితులనూ, స్వాతంత్ర్యోద్యమం తీయావరిసితుల మీదచూపిన. ప్రభావాన్ని, సమర్థవంతంగా చిత్రించిన చారిత్రక నవల.

ఇందులో రచయిత ముఖ్యంగా చెప్ప దలచుకున్నది-ప్రాడర్ - బూర్జువాఫాల మధ్య చారిత్రక సంఘటనలు సృష్టించే

మరణః తత్కుల పరిసితులపై నే గాక, భావి చరిత్రపై నా ఆ ఫుర్జణల ప్రభావం: ప్రాడర్ వ్యవస్థకు ట్రోప్యూలు అగ్ర పూరం (కథా స్లలం) “ముంగండ” ప్రతి నిధి. బూర్జువాఫాలకు, యువకుడూ, నిద్యావంతుడూ, సమాజ స్థితిగతులపట అవగాహన వున్నవాడూ - అయిన రామ నాథం ప్రతినిధి.

జైలు వెళ్ళివచ్చిన రామనాథాన్ని ప్రాట్టే తం చేసుకోలేదని తలిదం ప్రాలు యింటోకి రానివ్వుకపోవడమూ, అతను ముట్టున్న చిందే-చేదా మెలపడ తాయిని కంసొలి పీరమ్యా, పడవసరంగూ అభ్యంతర పెటుడమూ కరదుగట్టిన మాథాబారాలకు ఓడుహరణ. మొదట కుభ్రతు.... క్రమంగా పరమపద ప్రాపికీ మూలాలుగా పుటీపెరిగిన ఆచారాలు ఎంతగా వెప్రితలు వేశాయో శివకామయ్య తలి ప్రవర్తన ద్వారా సూచిసారు రచయిత. అమె ఆచారపరాయణాల్పై “పరమపద ప్రాపి” అనే పరమార్థాన్ని కూడా డాబీపోయింది. “పరలోకం అంటూ ఉండోలేదో! ఎవరు చూడోచ్చారు? దాన్ని నమ్ముకుని అనాచారపు బ్రతుకు గడవమంటావా?” అంటుం. దామె. మరి ఆ ఆచారాలపు పరమార్థం ఏమిలో!

రచయిత మరో లక్ష్మిం, వ్యక్తి, ప్రవర్తనలోని అంతర్వైర్యర్థాల్చీ విపులీకరించడం.

గాంధీగారి ప్రబోధాల మీద ఎంతో విక్షానంగల అభ్యాసు నాయిదు, రామ నాథం కాలేజీ వదలి ఖద్దరు కట్టడాన్ని ఆభినందిస్తానే, కూతుర్చీ మాత్రం

కాలేజీకి వంపాలని తాపత్రయ పడతాడు. అట్టే, కొంగ్రెస్ సమావేశాల పేరిలు అస్తినంతా తగినేసుకున్న విశ్వాసాథం కూడా, తన కొడుకు మాత్రం కాలేజీ వొదిలి రాబోద్దనుకుంటాడు.

రామనాథం మరో సహధ్యాయి మంగ రాజు. అతడి తండ్రి సూపరింటెండింగ్ ఇంజనీరు. రామనాథంలో పాటుగా కాలేజీ వొదిలి ఖదు కటుకుని వచ్చిన కొడుకును మర్చుదే లాక్కెట్లు కాలేజీలో చేరించిన యింజనీరుగారు, గాంధీగారి ప్రయాణానికి గాను ప్రభుత్వానికి— చూసేమాకూ అరం కాకుండా సౌక ర్యాల్చి కలిపాడు. వీళ్ళందరూ ఒకవేపు వట్టకీ ప్రయోజనాన్ని సామాజిక ప్రయోజనం నుండి విధిని తమ పట్టం గడుపుకొంటూనే, మరోవేపు సామాజిక ప్రయోజనానికి పాటుబడివేళ్ళు.

మరోరకం అంతరైరుధ్య ప్రవర్తన రామనాథం పెంపుడు తండ్రి విశ్వాసాథం, యింకా కొందరు ముంగండ బ్రాహ్మణో తములది డైలుకు వెన్ని వచ్చిన కారణంగా రామనాథాన్ని వెలివేసిన యిందితులు, కాళినాథుని సాగేళ్ళర రావుగారు రాగానే వారిను తమ యిళ్ళ కాహ్యానిపాడు. హూమాలలు వేసి హరితు లిపారు. సాగేళ్ళరావుగారితో పాటు రామ నాథాన్ని సరసన కూర్చుండబెటుకొని పంకి భోజనం చేసారు. గాంధీని— ఆయనే ఉద్యమాన్ని విరసించే శంకర శామ్రి, గీతా శోకాన్ని తాటాకు మీద రాసి భక్తిగా గాంధీగారికి సమర్పించి “బ్రాహ్మణ్క్రూ జాతకం....” అంటూ అదృష్ట శక్తికి నమస్కరిస్తాడు.

గాంధీగారి సిద్ధాంతాన్ని వ్యతిరేకించే సుబ్బావథాను; గాంధీ నిధిలో తన వొంతు పొవలా కూడా చేర్చాలని ఎన్నో తంటాలు పడతాడు. నవలలో తక ద్వాంద్వ ప్రవర్తతి అసహజంగా తోచదు. ఆ ప్రవర్తన వెనుక హేతువుకండని కారణమేదో తోసూనే పుంటుంది పారకుడికి.

ఆయతే, రామనాథం పాత్ర మాత్రం ఎంతకూ కాలేజీ కుల్రాది స్థాయిని ఏంచి ఎదిగినటు స్ఫురించదు పారకుడికి. ఎంతసేహూ అతనాక అర్పకుడిగానే కనిపిసాడు. అతడిని తనదెన వో ప్రత్యేక వ్యక్తిత్వం మీద సిరంగా వుండ నివ్వుక, సంఘటనల గాలి వాలులో కొట్టుబోయేలా చిత్రించడమే ఇందు క్స్యారణం కాబోచ్చు.

మొత్తం మీద పు సకం తెరిచింది మొదలు, పారకుడి ఏకేభిగిన చివరంటాలాక్కుపోయే శక్తి ఈ నవలకు వుంది. ఈ లిలో పట్టుత్వమూ, శిల్పిలో సంక్లిష్టతా, వస్తువులో సహజత్వమూ— మొట్టంగా అపసరానికి సరిపడంత నిడివి మాత్రమే ఉన్న ప్రకరణాలూ ఇందుక్కారణాలు.

ఈ నవలకు అవారునిచ్చి, అకాడమీ తనకు తానే సన్మానం చేసుకొందనవచ్చు.

నవల : “మైనా”

రచయిత : శ్రీ శీలా హీరాజు

1969-70 సంవత్సరంలో ఈ తమ నవలగా అకాడమీ ఎంపిక చేసిన నవల యిది.

సాయిబాబా అనందే వోక్ దిగువ మధ్యతరగతికి చెందిన వ్యక్తి జీవితాన్ని యిచుమించుగా అద్యంతమూ చిత్రించిన నవల. అతడి నిత్యజీవితంలోని కార్యక్రమాలు మొదలు, అలపాటు, హాఫీలు, ఆధిక్యతలూ - బలహినతలూ - విజయాలూ - ఇవన్నీ ఆ జీత గమనం మీద చూపిన ప్రభావాలు, సమగ్రంగా, సమరపంతంగా, అతి సహజంగా చిత్రించబడ్డాయి. సభ్య ప్రవంచం, అసభ్యాలుగా భావించే విషయాలు కూడా - ఆ సభ్య ప్రవంచమే ఆమోదించేటుగా చెప్పగలగడం ఈ నవలలో రచయిత చూపించిన ప్రత్యేకత.

అంతేగాక, యితివృత్తాన్ని ఎన్నుకోవడంలోనూ, శిల్పింలోనూ, శైలిరోనూ నూతనత్వం నిండి వన్నది. “శెలుగులో నీరస్తాన బ్రతుకులే తప్ప, ప్రవంచ వ్యాప్తాన యితివృత్తంగల జీవితాలే లేవు” - అనే వారికి సాయిబాబా జీవితం వోక్ సమాధానం” అన్న రచయిత మాట ఒప్పుకుని తీరాల్సిందే. అతి సామాన్యాన ఒక వ్యక్తి జీవితాన్ని ఇతివృత్తంగా స్వీకరించి అతని అవస్థల్ని, అనుభవాల్ని, అసుఖాల్ని, సహజంగా - కథకు అవసరమైన మేరకు, అవసరాన శైలిలో చిత్రించి పారకుణి ఒప్పించగలగడం నింంగా వో యెఱమే. అందులో వీర్మార్జనగారు కృత్కృత్యులయ్యరనే చెప్పవచ్చు.

అయితే అక్కడక్కడా అతి దీర్ఘమైన వాక్యాలూ, అన్వయ కారిన్యశాశ్వతుడిని కొంచెం యిచ్చింది పెదతాయి.

ఒకోచోట చిత్రకూ వరిశాసగూడాదాన్ని గూర్చి తెలియని పోతకుల్ని అవస పెచుతోంది.

మొత్తంమీద ఆద్యంతమూ నూతనత్వం కనిపించే ఈ నవలకు అవారు నివ్వడంలో ఆకాదమీ ప్రదర్శించిన విజయాలని అభినందించవలసిందే.

నవల : “చిల్లర దేవక్కు”

రచయిత : శ్రీ దాశంధి రంగాచార్య 1970-71 లో అవారు పొందిన రచన యాది.

నిజం పరిపాలనాకాలం (1941ల లో తెలంగాణ ప్రాంతంలో నెలకొని వుండిన సాంఘిక పరిస్థితుల్ని విడుచుర్చి చెప్పే నవల. ఆ కాలంలో ప్రజల తలరాతలకు కర్మత్వం వహిసూండిన దొరలు; అధికారులే యిందులోనే చిల్లర దేవక్కు. తమ అధికార ప్రాభవాన్ని నిలబెట్టికొనే తపసలో వారి కుతంత్రాలయ; నిస్సహాయులైన నిరుపేదల పట్టా, త్రీల పట్టా, వారి అమాసువ ప్రవరన, మత విద్యేష శటల విష్ణుంభణ, సామాన్యల జీవనం మీద వాటి ప్రభావము; అప్పటి న్యాయసానాల తీరు తెచ్చులు, అంద్రోద్యమము; మొదలైన విషయాలు. సమగ్రంగా చిత్రించబడ్డాయి.

ఎన్నుకొన్న యితివృత్తమూ, ఉపయోగించిన భాషా సంఘటనల వ్యక్తికరణలో కుపతా, ప్రాతల గుణాగుణాల చిత్రీకరణలో సంయుమనమూ, ప్రశంస నీయం.

సాటి పరిస్థితులకు అన్ని కోణాల నుండి దర్శణం పట్టిన యా నవల,

“మాలవలి”. “కొలాయ గచ్చితేనేమి ?” వంటి అత్యుత్తమ్ నవలల జీర్ణిలో చేర్చడగినది. ముఖ్యంగా, థిలాఫర్స్, ఆంధ్రోద్యమము, స్వాతంత్రోద్యమము వంటి ఉద్యమాల్సీను, పోరాటాల్సీ వస్తువులుగా గలిగిన నవలలు మనకు చూలా స్వల్పంగా వున్నాయి. చారిత్రక సంఘటనలకు సాక్షిభూతంగా నిలువ దగిన యిలాంటి నవలలు ఇంకా విశేషంగా రావలసివుంది. ఇలాంటి నవలలకు అవార్డుల నివ్వడంలో అకాడమీ ఎంతో ఉచితంగా వ్యవహారించింది.

నవల . “సంసార వృక్షం”

రచన : శ్రీ ఆర్.యన్. సుదర్శనం

1976-77 లో అకాడమీ అవార్డు లభించిన నవల ఇది.

“జగం మిధ్యా-వలాయనం మిధ్యా” అని ముందటి అటుమీదా — “హేతు వాదంలో హర్ష సంస్కరాలు చేయించి, సమదరిత్వం అలవర్కోవడానికి, ఒక మేధావుజీవి చేసిన సాధనను, చిత్రిస్తే అధునిక భావాలకూ, మన సంస్కృతి లోని మూలత్త్వాలకూ యా నవల పంచెన నిర్మించ బూనిం”దని వెనుక అటుమీదా ప్రాసి వుంది. అంతేకాక, “ఒక వ్యక్తి తీతం, అతని మనస్సు యొక్క ప్రతిబింబమే” అని కూడా ప్రాసివుంది. ఇది ఎంతవరకు నిజమో — ఆ సంగతి వివరించడ లో రచయిత ఎంతవరకు సఫలరచ్యార్లో — తెలుసుకోవాలంకే నవంబర్-78 అభ్యుదయలో శ్రీ వల్లం పాటి వెంకట సుబ్బయ్య గారి వ్యాసం మాడండి.

నేను చెప్పగలిగిందలా, “యిలాంటి నవల, సుదర్శనంగారి వంటి లభ్య ప్రతి ఘలుగాక, అనామకుడెవరైనా ప్రాసి వంటి, ఖర్చుల ఎదురిచ్చినా అచ్చ వేసేందుకు ఏ పచిషురా సిద్ధవదేవాడు కాద”ని మాత్రమే.

నవల: ‘సమత’ (71-72)

రచయిత: పాసిరెడ్డి సీతాదేవి

సమతలోని నాయిక ఆయంధతి అపురూప సౌందర్యవతి. ఆ అందంలోనే ఆమె విషవకారుచు రాజూరావు మనసు చెదరగొట్టి అతడిలోని నీతిని చంపి స్వారపరుడిగా, పిరికిపాడుగా మారుసుంది. విషవకారుడయిన రాజూరావు వ్యక్తిత్వం అతడి అదర్చాలు, పీరత్వంతో అయంధతి ముగురాలోతుంది. ఇదరు ఒకరిపై ఒకరికి గల ప్రేమ, ఆకరణ, లెంగికాన కి కారణంగా వారివారి ధర్మాలను త్యజించి ఒకటపుతారు. భరతు, విదును వదిలి రాజూరావును చేరిన అయంధతి ఆ తడి ఉంపుడుక తెగా వెలుగుతుంది. రాజూరావు విషవేంకి నీకు వదిలి అధికార పాటిలో చేరి డబ్బు-హాడా, పేరు-ప్రతిష్ఠ లతో వెలుగుతుంటాడు.

ఇటు, భరత-విదులు వదిలి తాను ఏం పొందింది, వేంత సుఖపడింది తెలుసు కుంటుంది అయంధతి. కానీ అప్పబీకి చూలా ఏంచూ గడిచిపోతాయి. లేచిపోయిన దాని విధగౌ ముద్రపడి అయంధతి విడుమాధవి పెళ్ళికాకుండా (ప్రేమలో మోసీ గించబడి) విద్దు తల్లె అత్మహత్య చేసు కుంటుంది. అంతటా టడిపోయిన అయంధతి శేష జీవితం తన మనమరాలు

‘సమత’లో గడపాలనుకని గుంటూరు అసవత్రికి వెళ్లి అక్కడ ఆ నువ్వు తీసి బుంధించి కి, పోలీసులకు జరుగుతున్న ఫురణలో పొల్లొని దిక్కు లేని చావు చెస్తుంది.

కౌపురాన్ని, ఇంటిని వదిలిన తీకి సమాజం యిచ్చే గౌరవం ఎటువంటిదోచె చ్చుంది ఈ నవల. ‘సమత’ పేచులోనే ఉండిపోయింది. ఎలా సాధించాలో చెప్ప గలగితే బాగుండేది.

రచయిత్రి ప్రాసిన అడవి మల్లె, తిరస్కర్తి యింతకన్నా బాగుంటాయి.

నవల : నల్లరేగడ (73-74)

రచన : పొలగుఖ్య వద్దరాజు

వ శీలుల రాగద్వేషాలకు రూపకల్పన నలరేగడి. ఇదరు భూస్వాములు ఒక వలెలో సథ్యంగా ఉండలేరని, వారి స్వాధిమానాలు, అహంకారాలు ఊరిని రెంపుగా చీలుసాయని, వారి మధ్య గల తగాదాలు, రక్తపాతానికి, మత్యలకు ఎలా దారితీసాయే చేపే నవల ఇది.

నవల మామూలుగా ఉంది. నవలలో వలెటూరి వాతావరణం, తెలుగుతనం చక్కగా పోషింపబడాయి. కానీ రచయిత సినిమా లోకంలో ఉండడంలో అక్కడక్కడ సినిమా వాసన కొడుతుంది. ఈ నవలే ఆ మధ్య (మా ఊరి కథ) సినిమాగా కూడ వచ్చినటుంది.

నవల : వుణ్యభూమి (72-73)

రచన : బలివాడ కాంతా రాఘవ.

నవల దొరకనండున పరిశీలన చేయడానికి వీలులేకపోయింది.

నవల : “ఊచిలో యున్న”

రచయిత : శ్రీ వినుకొండ నాగరాజు 1976-77 సం॥లో ఈ నవల కవాళ్ల వచ్చింది. రచయిత దాన్ని తిరస్కరించారు. ఓ దున్నపోతు మొలఱంబి ఊచిలో దిగబడిపోయిం దెలాగో. రాఘవయ్య చూసాడు దాన్ని. బి. ఏ ప్రాయసే ఉద్దోశారం పదరానిపాటు పడి, జానోదరుం పొందిన వాడె జనోదరులు కంకణం కటుకని, సహకార వ్యవసాయం ప్రారంభించి, పలుకుటడితోపాటు పంచాయతీ సమితి ప్రెసిడెంటు గిరీని కూడా సంపాదించిన వాడు రాఘవయ్య. పార్టీకల్ల మనసిగూడా. “చచ్చి చెడి, చాయంగల విన్నపాలె” — ప్రొదుగుకులూ తంటాలు పడి, చివరికిల్లోనేం, హాబిలోంచి బయటకు లాగుతాపు దున్నపోతును. ఇది కథ.

“గూఫార్థ స్పృహణల సాంకేతిక నవల” అని ప్రాసుకున్నారు ఆట్లమీద. దున్నపోతు సామాన్య ప్రోజెక్టుకానికి, ఊచి ప్రస్తుత వ్యవస్థకూ, దాన్ని పైకి లాగిన రాఘవయ్యప్రయత్నం దేశియుల కర్వాణికి ప్రతీకలు. అయితే ఈ మాట రాఘవయ్య స్వగతం రూపంలో పలు సారు వాచ్యమయింది గనుక, ఆ గూడారంగ గాలికే ఎగిరిపోయింది. ఇక “చెతన్య ప్రవంతి”ని అనుకరించడానికి చేసిన విఫలయత్నమో — లేక సహకార వ్యవసాయ పదతో — యారెంబిలో ఏది సాంకేతికమే కూడా వాచ్యం చేసే సరపోయేది రచయిత.

“ఇది ప్రేమ కథకా”దన్నారు రచయిత. నిజమే. కానీ, “ఈ నవలను

నేను మరింత ప్రయోజనం కోసం వ్రాళ నవి విమర్శకులు అనకా మానరూ_నేను వొప్పుకోకా తప్పదు” అనడంలో, నిజా యుతీ_ఆత్మవిష్ణుసాలకన్న అతిశయమూ స్టోర్చుర్డల పాలే ఆధికంగా వుంది. “ముందు మాట” చడవడంలో సరిపెట్టు తని సమీక్షలు ప్రానే యే కొండరో తప్ప, నవలని ఆ మూలాగ్రం చదివిన వారెవ్వరూ యి వాక్యాలిన్ నిజాలని నవ్వురు. ఇక కథని నడిపించిన తీరు లోనూ సంఘటనలోనూ పొరపాటు చాలానే వున్నాయి. అవస్తీ స్థలాభావ కారణంగా యిక్కుడ ప్రాయిడం సాధ్యం కాదు గనుక, మరో ప్రత్యేక వ్యాసంలో చర్చిందాం.

ఇక రాఘవులు ప్రాత్రనూ, అతడి వ్యక్తిగత్తాన్ని మలవదానికి రచయిత పడ్డ ప్రమ అభినందనీయమే.

నవల : “కీర్తి కరీఱాలు” (77-78 అడవ్వు)

రచయిత్రి : శ్రీమతి యద్దనపూడి సులోచనారాణి

దీన్ని గూర్చి చెప్పేందుకేం లేకపోయినా - చెప్పాలి గనుక తప్పదు. ఇదో అసలు సిసలయిన చచ్చు తెలుగు సినిమా కథ. సినిమాక్కువలసిన సమస హం గులూ యిందులో సమృద్ధిగా వున్నాయి. కానీ, ఇని ఎవరి కిరికి ఎలాంటి కిరిటాలో ఆ వివరాలు మాత్రం లేవు.

అసలు రచయిత్రి దీన్ని సిని మాకోసమే ప్రత్యేకంగా రాశారు. అందుకే శ్రీ అక్కినేనికి అంకితం గూడా ఇచ్చి వేయగా - ఉద్దేశ్యాన్ని అర్థం చేసుకున్న

అక్కినేని, అరంబుగా దాన్ని సినిమాగా తీసున్నానని డిక్టేర్ చేసే శారు. ఈ తత్తీంగమంతా తెలిసిన అకాడమీ వారు, అందులో ఏదో మహత్యం వుండే వుంటుందని అపారం చేసుకున్న వారె_నవలకో అవార్డుని కిరీటంగా పెట్టిసి తమ వొంతు కరీవ్యాన్ని పూర్తి చేసు కున్నారు. (ఈ నవలను గూర్చిన విపుల చర్చ సెప్పుబరు 79 నెల అభ్యుదయలో నా వ్యాసం చూడవచ్చు.)

1977-78లోనే అవార్డు పొందిన మరో నవల ; “ఏది పొం?”

రచయిత : శ్రీ చిత్తవుల పురుషోత్తం

సదరు తెలుగు సీరియర్ నవలా పొరకులు, ఓటర్లూ ఒక్కులాంటి వాళ్ళే. 1976 సం॥ అంధ్రప్రదీపులో ధారావహికంగా ప్రచురింప బడిన ఈ నవల పారకులను విశేషంగా ఆకరించినటు తెలుసుంది. “ఏది పొం” ద్వ్యారా చివుకుల వేరు ఇటు పొరకుల ఆ ద ర ణ అటు ప్రభుత్వాదరణ (అకాడమీ) పొందారు. ఏక కాలంలో ఇటు ఇంతమంది పొరకులను, అటు అకాడమీని షాపించ గలిగిన నవలను చదివి చూస్తే సగటు నవలే అనిపిసుంది.

ఇందులో నాయకుడు నారాయణపిమి దేళ్ళ వయసులో తొమ్మిది రోజులలో తలిని, చెలెని, తమ్ముద్ది పోగొటుకుం బాటు. తలి ద్వ్యారా ఉపదేశింపబడిన “బాలాత్మీపుర సుందరి” స్టోర్టంతో నారాయణ అధ్యాత్మిక జీవితం గడుపుతాడు. తొలి ప్రేమను చ వి చూ పిన సుజాత, శారీరక సుఖాన్నిచ్చిన వనజ,

దాంపత్ర్య జీవనాన్ని పంచియచ్చిన జాలీ అందరు అతని జీతంలో మణి లీ లు మాత్రమే. ఎవరూ అతడినీ శాఖ్యత సంసౌభయాలలో బంధించలేదు. అతడికి కూడా జీవితం యొద పెద్దగా అనకి వున్నట్ల కనిపించదు.

జీవితం చివర్లో యిక అరుణెలలక్ష్ము ఎక్కువ బ్రతకనని తెలుసుకొని ఆధ్యాత్మిక మారింలో సాధన చేసూ మంత్రస్తు హీంది బ్రహ్మసంద స్వామిగా మరిచాట. సాధనలో రెండవ డాటును హీంది దేహాన్ని వదిలి సమాధిలోనికి వెళ్లి— భోతిక దేహాన్ని త్యజిస్తాడు.

నాయకుడు ముపైఎనిమిది క తి పోటకు గురి అయికూడా బ్రతకడం— లాంటి సంఘటనలు పారచలను, అకాడమీని ఆకరించి వుంటాయి. లేకపోతే ఏం చూసి యచ్చారు అవార్టను” అని మనం ప్రశ్నించుకోవాలి ఎవిమిదేగ్గ వయసు మంచి నాయకడికి ఆధ్యాత్మిక వత్తం తొప్పిగి నవలను నడిపించి పారకుల చెప్పును, ప్రథమ మనుసలను హీందిన చివుతల వారు నిజంగా అభినందియటు.

బాబులను, మంత్రాలను, స్తోత్రాలను ముఖ్యంగా కుప్పించి అకాడమీనిచే ప్రీంచ వచ్చని లోగడ నుదర్చునంగారు, తరువాత చిపుతల వారు నిరూపించారు.

నవల : “తుఫాన్”

రచయిత్రి : శ్రీమతి సి. ఆనందా

రాయం

1974 నుండి 78 సంవత్సరాల మధ్య కాలంలో వెలువిన నవలల్లో ఉత్తమ

మయిందిగా— 1878లో అవార్ట హీందిన నవల యాది.

సంఘంలోని క్రింది రెండు తరగతులు చెందిన లాదరాద వీలల దూల్యా— వెహాక జీవితాలలోని” అవకతవకలను సమానంతరంగా నిరోపిస్తూ సాగి పాగి ఇక ఏం చేయాలో లోచనే సీతిలో వో తుఫానీన్న సృష్టించి, వాక నందులో ముంచేసి చేతులుపుతుంది రచయిత్రి. కొత్త ప్రయోగం చేసున్నానంటూ, కథని “మట్టులు”—“చినుకులు”—“గాలివాన”—“తుఫాను” అంటూ కథని నాలుగు భాగాలగా విభజించుకొని, మొదటి మూడు భాగాల్లీ కొంఠవరకు బాగానే నడిపించుకు పవ్వినా— చివరటు తాను చెప్పిన కొత్త దనవేదో తేల్పుకుండానే కథని తుఫాన్లో ముంచేసింది.

కాలక్షేపానికి చదువుకునేందుకయితే నవల బాగానే వుండనక తప్పదు గానీ, కథా చిత్రణంలోనూ, విషయ విష్టలీకరణంలోనూ చాలా లోపాలున్నాయి. విసరక్కా భయం కారణంగా వాటన్నింటినీ ఇక్కడ పేర్కూనడం సాధ్యం కాదు గానీ, వివరంగా తెలు సుకునేందుకు 26-1-80 “అంధభాషి” దిన పత్రి. కలో శ్రీ సురభి మనోహరరావుగారి వ్యాసం చూడవచ్చు.

ఈ నవలకు అవార్ట నివ్వడంలో అకాడమీ వారి విజతేసు శంకించాల్సి వొస్తుందనక తప్పదు.

ఈ దక్కాబంలో వచ్చిన అకాడమీ నవలలను వర్ణించాడ బహమతికి ఏది అర్థమయినది, ఏదికాదు చెప్పడం చాలా

ములవు. కారణం నవల సాయి ఆలా వుండడమే.

మొత్త ० బహుమతి పొందన నవలు చదివాక అభిప్రాయాలు ఆలా ఏర్పడ శాయి.

కో. కు గారి ‘తార’ లో ఏం చూసి బహుమతి ఇచ్చారు. అనఱు అకాదమీ వారు ‘తార’ చదివారా అని అనుమానం కలుగుతుంది చూసుకు. ‘తార’ కు కాకుండా కుటుంబరావుగారి ‘చదువు’ కు యిచ్చి ఉంటే బాగుండేది. కుటుంబరావు చక్కబే కెతుకుడు. ఆ విషయమే ఎవరికీ ఏ పేచి లేదు కాని ఆయన ప్రాసిన ‘తార’ ఏ విధంగాను బహుమతి పొందదగినచు కాదు.

బహుమతికి అనర ములై ఆర ములై కూచున్న నవలలు మరీనాలుగు ఉన్నాయి.
1. సంసార వృక్షం 2. ఏది పాపం,
3. కీర్తి కిరీటాలు, 4. తుఫాన్.

కుటుంబరావుకు రు యదలచిన టేయదసహాడికి ఆవారు సీయాలనిపించి ఉంటుంది. దేవికి ఈయ్యాలి. చదవడం, పరిశీలించడం ఉటీ దండగ అనుకొని అప్పుడే సీరియలీగా ముగిపి నవలా రూపంలో మార్కెట్లో కనిపించిన కీర్తి కిరీటాలు కు యిచ్చి తమ పరిఅయిం చనిపించారు. యదనహాడికి ఈయ్యాలను కుంటే ఆమె ప్రాసిన ‘అరాధన’ కు యిచ్చి ఉంటే బాగుండేది.

ఇక ‘తుఫాన్’ సంగతి. ఏ డాబూ లేకుండా రిచయిత్రి ముందు మాటను కొలగించి ఉంటే రు నవల మామూలుగా

నయినా మిగిలేది. ముందు మాటకు నవలకు పొంతన లేదు. బహుకా అకాదమీ వారు ‘ముందుమాట’ చదివి బోల్లా పడి ఉంటారు. ముందుమాటలు చూసి అవ్వార్చు లీయదం అకాదమీకి ఈ మధ్య అలపాటయింది. కాదంబే చూరుదుఃఖాలీలో దున్ను, కీర్తి కిరీటాలు, తుఫాన్ లపులయి రచయి(ప్రె)తలు ప్రాసుకున్న ముందుమాటలు.

నల్ల రేగడి, డాబిలో దున్ను, సమత మామూలుగా ఉన్నాయి. అనర ములు అని అనిలేము.

ఇక హూరి గా బహువతికి అర ములు శ్రీ మ హీ థే రామోగ్రహసరావుగారి ‘కొలాయిగల్తితేనేమి’, శ్రీ శిలాపీశ్రాజా గారి ‘మెనాట్లి’, శ్రీ దశరథి రంగాచార్య గారి ‘చిలరదేవుచ్చు’

ఏది ఏమయినా అకాదమీ వరుసగా అనర ములైన నాలుగు నవలలకు అవ్వార్చు లిచ్చి అపక్కిటి పొలయింది. మంచి నవలలు ఎన్నో వస్తున్న తరుణంలో అకాదమీతర ఒత్తి కశు లోంగి వజిచేస్తుం దని, నవలలను చదవడంలో బడకిస్తుం దని స్వషంగా తెలుసుంది. ఇలాగే అకాదమీ తన నడకను సాగిస్తే బుద్దున్న ఏ రచయత తన నవలలు అకాదమీ అవ్వార్చు రావాలని కోరుకోడు. అకాదమీ రికంండేషన్ సంసగా, జేఱు సంసగా కాకుండా ఇక ముందయినా ‘సాహిత్య సంసగా’గా నకుసుందని ఆశిదాం. □

చారిత్రక నవలా వికాసంలో

ఈ దశాభుటం నవలలు

పుల్లాభోట్లు వెంకటేశ్వర్రు

ఎం. ఏ..

‘చారిత్రక నవల’ అనే పేరు వినటం తోటే అది రెండు విరుద్ధ విషయాల కలయిక అని మనకు అవీగతమౌతుంది. ‘చరిత్ర’ అంటే గతించిన సంగతి. సూక్ష్మంగా వివరించి చెప్పాలంటే ‘గతించిపోయిన కాలపు సత్యం’ అన్న మాట. ఇక ‘నవల’ అంటే కల్పితం. ఈ రెంటికి ముందిపెట్టి ప్రాయటం చారిత్రక నవల. అంతేమాత్రం చేత జరిగి పోయిననసత్యంతో దీనికిలంతగా సంబంధం ఉండనక్కర లేదు. అలాగని కేవలం ఈపోలోకంలో విషారించటానికి ఇక్కడ ఆస్కారం లేదు. చారిత్రక విషయాన్ని కథలో కొంతవరకు ప్రతిభింబింపజేస్తాడ్యోదయానికి నచ్చే విధంగా సహజమందరంగా తీర్చి దిద్దితే పారకుడు ఉలాసంగా, ఉత్సాహంగా, చారిత్రక నవలను వరించి అందచి సత్యాన్ని గ్రహించుతూ. డాని చుట్టూ అలిన మధురిషును ఆస్కాదించి, అనందిసాడు. అలాగాక, కేవలం ‘చరిత్రను తెలుసుకోవాలనే జిణాసగల వారికి చారిత్రక గ్రంథాలు వేరే కోకొలలగా పడివుండనే వున్నాయి. వాటి

ద్వారా కావలసినంత చరిత్రను తెలిసి కొనవచ్చు - లేదా సాంఘిక, ఆరిక, రాజకీయ, సామాజిక వరమైన విషయాలను తెలుసుకోవాలంటే అలాంటి నవలలు ఎన్నో ఉన్నాయి గనుక చదవవచ్చు - దీనిని బట్టి చారిత్రక నవలలు ఎలా ఉండాలో, వాటి ప్రాముఖ్యత ఏమిటో విశదమౌతుంది.

గనుక గతించిపోయిన పెక్కా సంఘటనలలోనుండి, మనకు నచిన ఒకానొక చారిత్రక సత్యాన్ని తీసికొని దానికి ప్రాణ ప్రతిష్ఠచేసి, విభిన్నమైన కల్పనలతో, వాచవు లూరించే విధంగా, నవలారూపంలో విషయాన్ని సరికొత్త విధంగా తీర్చిదిదితే పారకుడు ఎంతో ఉత్కూరతో దాన్ని చదువుతాడు. అందలి చారిత్రక సత్యాన్ని గ్రహిస్తామనం చేసిన అద్భుత కల్పనలకు ఆనంద వమతూ ముందుకు సాగిపోతాడు.

చారిత్రక నవల ప్రాయాడం అంటే, ఒకగొప్ప సాముగరిడీ అన్నమాట. చారిత్రక విషయ సేకరణలోగాని, డాని చుట్టూ మనం అల్లే అల్లికలోగాని లోపం

కనవడదంటే మన శక్తి సామర్థ్యాన్ని పరిత ఇటే వసిగటేసాడు. కనుక చారిత్రక నవలా రచనే అంటే “కతి పీది సాము” అన్నమాత. ఈ సాము చెయ్యటంలో రచయిత ఎంత నేర్పరి అయితే విజయం అంత సిద్ధిసుంది. లేకుంటే ఆటే పటుబడిపోయి, స్థిరాటు పాలోతాడు. కనకే చారిత్రక నవలలు ప్రాయటం దాల కష్టం. త్రాసి అందర్నీ మెప్పించటం అంతకన్నా కష్టం. చివరగా చెప్పేదేమిటంటే మనం నవలగా మలదలచూన్న చారిత్రక సత్యాన్ని మనం బాగా ఎగిరివుండాలి. ఆ కాలపు ఆపార వ్యవహారాలు, స్తుతిగతులు, వేషభాషలు, సంస్కృతి సభ్యతలు నాగరికతా వేషభాషలు కూర్చితులు అన్ని భచయితలు కరతలామలకం అయి వుండాలి. ఇకదాని చుట్టా రచయిత కల్పించే కల్పన, పాత్రపోషణ, సంభాషణ, రితులు, ఎంతో సహజసుందరంగా ఉండాలి దానికి ఎంతో నేర్పు, ఓర్పు అవసరం పాతకడికి ఇది ఒక విధమైన పక్షయంతో నిండిన భ్రమవలె గోచరించ జేయాలి. అప్పుడే ఇందులో విజయం సిద్ధిసుంది. కీరి లభిసుంది. లేకపోతే అది తీర్మానికి తీర్మం ప్రస్తావానికి ప్రసాదంగానే వుండిపోతుంది. ఆ రెంటికి పొంతన కుదరదు. కాబటీ రచయిత చరిత్ర ఎంత తీసికోవాలో. కల్పన ఎంత అవసరమో, గ్రహించి కారోళ్లమ్మకు ఖును కావాలి. ఈ రెంటికి పరస్పర మమన్మయం ఎంత కుదిరితే చారిత్రక నవల అధిత విజయవంతమౌతుంది.

నై వివరణను దృష్టిలో వుంచుకొని చారిత్రక నవలను ఈ విధంగా నిర్వచించవచ్చు— “జరిగిపోయిన ఒకానొక చారిత్రక సంఘటననుగాని లేదా చారిత్రక వ్యక్తులనుగాని అధారంగా తీసికొని దాని అత్యగా చేసి దానిచుట్టా పెక్కు అద్భుత సంఘటనలను, విచ్ఛిన సన్నిహితాలను కల్పించి కథాకథన దిక్కతతో నిర్వహించిన” రచనే చారిత్రక నవల.

ఈ చారిత్రక నవలను రెంటా విధాలుగా విభజించవచ్చు. (1) ఏదేని దేశచరిత్రనుగాని లేదా అందలి ఒకానొక సంఘటననుగాని గ్రహించి ప్రాయమవలలు (2) చరిత్రలో తెరపుగున పడిపోయిన ప్రముఖ వ్యక్తులనుగాని, వారి పోచిత కృత్యాలనుగాని సాహసగాథలనుగాని, తీసికొని, విస్కృతి పాల్కు అయి విషయాలను గ్రహించి అవ్యక్తులచుట్టాకథను మలచినట్టయితే అనిపోచిత జీవితాత్మక నవలలుగా వ్యవహారింపబడతాయి.

ఈ రెండు రకాలే న చారిత్రకనవలలు ప్రజలలో జాతీయ భావాల్ని, దేశభక్తిని పీరపసాన్ని పెంపొందింప జేయటానికి, యొంతో ఉపకరిసాయి. ఈ విధమైన నవలల పరసంవల్ల ప్రజలకు తమ జాతియొక్క దేశం యొక్క పూర్వమీరుల చరిత్రను, వారు ప్రదర్శించివ మనకార్యాలను సాధించిన మహ తర విజయాలను తెలిసికొని ఉత్సాహంతో ముందుకు పోవటానికి పీలోతుంది.

చరిత్ర అంతే పెక్కు సంఘటనల “కలగా పులగం” కనుక దాని పరస్పర ఎంతో ఓపిక అవసరం. దానిని అర్థం

చేసకోవటం గూడ అంత సులహంగాదు. నీరసంగాను, అ స్వయం సంగాను ఉన్న చరిత్రను పరించటంకన్నా, అదే విషయాన్ని చక్కని, చిక్కనిసన్ని వేశాలతో నవలా రూపంలో విపరించి ప్రానే హొంగా ఉదుపుకోవచ్చు. ఎంతో విజ్ఞానాన్ని పొందవచ్చు.

తెరవయగున వడివున్న ముఖపొదల వంటి ఎన్నో నిగుధాలైన చారిత్రక సత్యాలను నవలారూపంలో తెలిపితే పారలు ఉత్సాహంగా ఉదుగలరనే సత్యాన్ని పాశ్చాత్య రచయితలు గ్రహించి ఎన్నో గొప్ప చారిత్రక నవలలు ప్రాసికి త్రి ప్రతిష్ఠల నాక్రించారు.

యియోటార్టస్టార్మ్ “యుదం_కాంతి” అనే ప్రపంచ ప్రభ్యాతమైన చారిత్రక నవలను ప్రాసి నెపోలియన్ సిలిపిన దండయతలను యొంతో హృదయం గపంగా విపరించాడు.

ప్రసిద చిత్రకారుడెన “వాన్_గ్రోగ్” జీవిత చరిత్రను ‘లన్_ఫర్ లె_వ్’ అనే నవల పల మనం తెలిసికోవచ్చు.

అలాగే ‘మోహే’ ప్రాసిన చారిత్రక నవలలన్నీ యథార చరిత్రను విపరించే ఉత్సాక్షాంధాలే.

సున భారతీయులలో, పాశ్చాత్యుల వలె సరియైన చారిత్రక నవలలుగాని, జీత్తుక్క నవలలుగాని ప్రాయటాకి తగిన చారిత్రకాధారాలు లేవని ఒక ఏధమైన అపోహ ఉంది. అయితే శ్రీ కె య్యం. మనీ ప్రాసిన “భగవాన్ వచ్చరాముడు”, మౌలియు శ్రీ రాహుల్ సాంకృత్యాయన్ ప్రాసిన “సింహ

సేనాపతి” నవలలు చదివితే పరిస్థితి వారికి తెలుపుంది.

మన పొరాణిక నవలలు సెతం మన చారిత్రక నవలలకు సన్నిహితంగావుండే మరో రూపమే. వీటిలో పురాణ సంబంధమైన ఇతివృత్తాన్ని గ్రహించి, నుంచూ పున్న చరిత్రపు అని యొంతవరటి దోహరం చేసాయో విపరిసూ గతకాలపు సామాజిక విలువలను మన్నో కన్ను లకు కట్టించడమే వీటి ప్రయోజనం. త్రివిలక మరి వారి సౌందర్య తిలక, శ్రీ విశ్వానాథ వారి పురాణాంతరత నవలలు ఇందుకు ఉదహరణలుగా గ్రహింజవచ్చు.

ఇక మన భారతీయ చారిత్రక నవలలను తీసుకుండాం .. ఇతర సాహిత్య ప్రక్రియల వలెనే, భారతీయ చారిత్రక నవలలుగూడ పాశ్చాత్య భాషా సాహచర్యంతోనే ముందుకు సాగేయి. సర్వాలర్ స్కూల్స్, భారెన్ డికెన్స్, అటగ్గాండర్ దూర్ఘమాన్, వికరు హర్షాగో, గో లి యో, లి యో టా లీ స్కూల్ పంటి విశ్వవిభ్యాత రచయితల చారిత్రకనవలలు పరించిన తరువాతే మన భారతీయ రచయితలు నంద, హోర్ష్య, గుప్త, రాజుత్ర, బానిస ఫిల్మ్ మొగల్ మహరాష్ట్రవంళియుల చరిత్రలను, వారి సాహస ప్రతాపగాథలను ఇతివృత్తాలచేసి నవలలు ప్రాయి ఉం ప్రారంభించారు.

అదే విధంగా మన తెలుగు, నవలారచయితలు శాతవాహనులు, ఇష్వాకులు, అనందగోపులు, సాలంకాయనులు, కాదంబులు, పలవులు, చోశులు చాచుక్కులు, కాకతీయులు, వడ్డనాయకులు, రెడ్డిరాజులు, విజయనగరాధికులు, తండ్ర

పూరు, మధుర, రా మ నా థ పు ర ०
రాజ్యాలనేలిన నాయక రాజులు, కాశిం
గులు, బహామనీ సులానులు, కుతుబు
షాహీ వంశియులు మన్మహినివారి
చరిత్రలను, వారి వీరోచిత కృత్యాలను
నవలలుగా మలిని తెలుగు ప్రజల
కందించి మన చారిత్రక ఔన్నత్యాన్ని
వివరించసాగేరు.

మనదేశంలో పె దిక, జైన, బౌద్ధ,
చార్యాక, మహామృదీయ, క్రీత్ సపమతీ,
సంస్కృతులకోపాటు; మహాపీర, బుద్ధ
సిద్ధ సాగ్రామికున, శంకర, రామానుజ, మధ్వ
చార్యాది మహాప్రవ కల ప్రభావం;
ఆళోక, చంద్రగుప్త, గ్రీముఖ, శాతకర్ణి,
రాజరాజ నరేంద్ర, కాకతియ గణపతిదేవ,
ప్రతాపరుద్ర, రాజుప్రతాపసింహ, కివాజి,
గ్రీక్షుష్టదేవరాయ, రఘునాథరాయల
వంటి మహా ప్ర భు వు ల ధర్మపాలన;
రాణీరుద్రమదేవి, రూస్సిలక్ష్మిశాయవంటి
విరసరీమణుల సాహసకృత్యాలు; రాణీ
సంయుక్త, విమలాదేవి, అహాల్యాశాయ
వంటి వత్సిప్రతామ తలుల మహాత్మ్యం;
జిజీబాయి, జితాంబవంటి వీరమాతల
త్యాగకీలత; చానమ్మ, మాంచాలవంటి
వీరపత్నుల ఆదర్శ ధర్మ తత్వరత;
చాణక్య, యుగంధర, తిమ్మరుసు, ఖడ
తిక్కనవంటి మహా మంత్రుల రాజునీతి
దురంధరత; తానాటి గోన గన్నారెడ్డి,
బ్రహ్మాయరుద్రులవంటి మహాపీరుల
ప్రథుభక్తి పరాయణత; నన్నయ, తిక్కన, ఎప్రస, శ్రీనాథ, ధూరభివంటి
మహాకష్టల మధురవాష్పరి; రామకృష్ణ
పరమహంస, వివేకానంద, మహాత్మ

గాంధివంటి లోకో తరపుదుపుల దేశభక్తి
భారతావనిని పునీతం చేశాయి.

పెన వివరించిన ఎనో విషయాలను
ఆతివృత్తాలుగాచేసి నవలలు ఎన్నో వెలు
వడాయి. ఇతర భారతీయ భాషలలోనుండి
మని భాషలోకి అనువదింపబడ్డ కొన్ని
ప్రముఖ నవలలను పేరోగ్ని ఆ
పిమ్మట తెలుగువారి స్వీతంత్ర చారిత్రక
నవలలను గురించి ముచ్చబిసాను.

వంగభాషలో శ్రీ భీరేంద్రనాథపాల్
ప్రాసిన *Mysteries of the Mou-*
ghal court అనే నవలను శ్రీ మొసలి
గంటి తిర్మిలరావు ‘మొగలాయి దర్శార్’
అనే పేరుతో నాలుగు భాగాలుగా తెని
గించాడు. ఈ నవలలో మొగలాయి
ప్రథమవుల నిరంకుశ విధానం, భోగ
లాలపత స్వార్థపరత్వం, అంతశకలహల
కొటపచ్చినట్లు కనుపిసాయి. అంతేగాక
రచయిత నిష్పత్తపొతంగా రసపుత్రుల
గుణదోషాలను యొంతో చక్కగా వివ
రించాడు.

ఒహూ భాషావేత మహా పండితుడు
అయిన శ్రీరాహుల్సాంకృత్యాయన్రాసిన
జయయోద్యేయ నవలను శ్రీ అలూరి
భుజంగరావు తెనిగించాడు. క్రీ.శ 350-
400 సంవత్సరాల మధ్యన భారతీయ
రాజకీయ, సా మా జి క, స్థితిగతులను
చక్కగా వివరించాడు. ఈయన వ్రాసిన
‘దివోదాసు’ అనే మరొక నవలను గూడ
శ్రీ భుజంగ రావే అంధ్రీకరించాడు.
దీనిలో క్రీ.శ్రూ 1220-1195 సంవత్సరాలనాటి
వేదకాలపు ఆచార వ్యవహారాలను యొంతో మనోహరంగా చిత్రిం
చాడు. శ్రీ రాహుల్తోషి మరోనవల సింహ

సేనావతి'. ఇది క్రీ.పూ ఐదవ శతాబ్దికి సంబంధించింది.

శ్రీ హెడ్. సి. ఛట్టోపాధ్యయ వంగ నవలను 'ఉజయి సీ పతనం' అనే పేరుతో శ్రీ విజయ అంధ్రికరించాడు. ఇది క్రీ. క. ఆరవ శతాబ్దికి సంబంధించింది. అయినా దీనిలోని కెత్తనేటి పరిస్థితులకు అన్ని విధాలా పోలిపుండి. అందరూ చదవదగిన మంచి నవల.

వంగ నవలా చక్రవర్తి అయిన శ్రీ బంకించంద్రుడు ప్రాసిన చారిత్రక నవలలన్నీ ఎందరెందరిచేతనో అంద్రాను వాదాలు పొందేయి. 'కపాల కుండల' 'సీతారాఘరాయలు' 'అనంద మరం' ఆ నవలలో పేరెన్నికగన్నవి.

అంధ్ర చరిత్రలో విజయనగర సామ్రాజ్య చరిత్ర మణిహూస వంటిది. ఈ చరిత్రను కన్నడభాషలో శ్రీ కొరటి శ్రీనివాసరావు 'విద్యానగర చరిత్ర నవలాగుచ్చము' అనే నామంతో ఇదుపది నవలలలో వివరించాడు. దీనిని శ్రీ శ్రీనివాసపురం పోదరులు ఎంతో రఘ్యంగా అంధ్రికరించారు. అదే విధంగా శ్రీ క. వి. అయ్యరు కన్నడ భాషలో రాసిన నవలను శ్రీ తిరుపుల రామచంద్ర 'శాంతల' అనే పేరుతో భాషాంతరికర ఇం చేశాడు. కన్నడ రాఘ్యంలోని జేలూరు, హారెటీడలలోగల దేవాలయాల ప్రాచిన చరిత్రను, అష్టరూప శిల్పకళా ఖండాలను ఎంతో దేవిష్టమానంగా వరించాడు.

శ్రీ యశపాత్ర హిందిలో ప్రాసిన 'దివ్య' అనే బౌద్ధ యోగంసాటి నవలను శ్రీ పోలు జేషగిరిరావు తేనెలారికించే

మధురవైన భాషలో అంధ్రికరించాడు. వెడిక బౌద్ధమతాలకు మధ్య చెలరేగిన సంఘరణలు ఇందులో ప్రతిభాష్టాగు వివరింపబడాయి.

శ్రీ రామపత్నిభవత్సాగర్ బుద్ధదేవవి దివ్యసందేశాన్ని అందిస్తా ప్రాసిన 'అంబపాలి' నవలను శ్రీ కె. రమేష వాచవలూరించే తెలుగు భాషలో అనువదించాడు.

ఇక వెడిక సాహిత్యాన్నింతాకరతలా మలకం చేసికొన్న శ్రీ కె. యం. మునీ గుజరాతి భాషలో ప్రాసిన 'విశ్వరథుడు'నవలను శ్రీ పేమూరి అంజనేయ శర్మ అంధ్రికరించాడు. ఇది బుగ్గేశ కాలంనాటి అర్యుల ప్రారంభ జీవితాన్ని అసాటి వారి ఆచార వ్యవహారాలను చిత్రించే చక్కని రచన.

ఇంతవరకు అన్యభాషల నుండితెలుగు లోకి పరివర్తన పొందిన చారిత్రక నవలలను గురొంచి తెలుసున్నాం. ఇక మన స్వతంత్రమైన చారిత్రకానవలలను పరిశీలించాం.

తెలుగువారి స్వతంత్ర చారిత్రక నవలా రచన శ్రీ కండుకూరి ఫీరేశ్వరింగం వంతులు యుగంలోనే ప్రారంభమొది. ఆయన నడిపిన, చింతా మణి పత్రిక నవలల పోటిలో ఒప్పు మతులు పొందిన నవలలో అధికభాగం చారిత్రకాలే. ఈ పోటిలలో అధిక భాగం ఓమమతులు గెలుచుకొన్న శ్రీ చిలక మరి లాష్ట్రీనరసింహాం భారతీయసానికి సంబంధించిన పెక్కు నవలలు ప్రాసి కీ రిగదించాడు. వానిలో పేర్కొన దగిన ప్రథమచ్రేణి చారిత్రక నవలలు

పోమలక, అహర్ణ్యాశాసు, కర్మవర మంజరి. తెలుగు చారిత్రక నవలలకు ఇవి నాటికి, నేచికి ఎనలేచి కీ రింగి సంపాదించి వెట్టాయి. అనుత్తే శ్రీ చలకుస్తే చారిత్రక నవలలు ఇన్నిమి ప్రాసినా ఆంధ్రేతిహసారిక సంబంధించిన ఒక్క నవలాను ప్రాయశోషం అంధ్రుల దురదృష్టవుని చెప్పాలి.

శ్రీ కొమత్తాజు లక్ష్మించావు మంతులు విశాస చంద్రికా గ్రంథమాల వజ్ఞన నవేలా రవనలో శ్రీ కందుకురివలె పోటీలు నిర్వహించి విజేతలలు బహుమతులు ప్రసాదించాడు. ఈ పోటీలలో శ్రీ భోగరాజు నారాయణమూర్తి ప్రాసిన ‘చిమలాదేవి’ అలాహాకోర్ అక్షర్లో ఉండ్రగుపుకు’ అంద్రోష్టాప్రిం అనే ఈ తమ శ్రేష్ఠే నవలలకు బహుమతులు లభించాయి. ఈ గ్రంథమాల వజ్ఞన చారిత్రక నవలలు ప్రాసి బహుమతులు పొందిన వారిలో పేర్కొనునదిన ప్రముఖులు వారి రచనలు ఇక్కడ పేర్కొనుటం ఎంతయినా సమంజనం. శ్రీ వేలాల సుబ్బారావు ‘రాణి సంయుక్త’, శ్రీ కేతురవరపు వెంకటకూత్తి ‘రాయచూరు యుదం’, ఇచ్చనీ కుమారి’, శ్రీ దుగ్గిరాల రాముచంద్రయ్య చౌదరి ‘విజయనగర సామ్రాజ్యం’ శ్రీ ఎ. వి. నరసింహం ‘పాతాకభేటవి’ మున్నగునవి.

శ్రీ వేంకట పార్వతిశ్వర కవులు కేవలం అన్యభాషల నుండి నువ్వాడ లతో, అనుసరణలతో తృప్తిచెందిక ‘క్యామల’ ‘మాతృమందిరం’ ‘ప్రశ్నదావనం’ వంటి స్వతంత్ర చారిత్రక నవలల నెన్నింటినో ప్రాసి ఈ శాఖాసాహియశాస్త్రికి

మంచి ప్రష్టని చేకూర్చారు. పీరితోపాటు ఆనాడు చారిత్రక నవలలు ప్రాసినవారిలో శ్రీ శివశంకరస్వామి, జొన్నలగడ్డ సత్యనారాయణమూర్తి, శ్రీపాద సుభ్రమణ్య శామ్రాత్మి పేర్కొనునదిన ప్రముఖులు.

తెలుగు చారిత్రక నవలలు ప్రత్యేక ప్రతిపత్తితోపాటు, స్వర్ణ సంక్రాంతిని ప్రసాదించిన ప్రతిభామూర్తులు శ్రీ విశ్వ నాద సత్యనారాయణ, శ్రీ అడవి బాపిరాజు, శ్రీ నోరి నరసింహశామ్రాత్మి ఈ త్రిమూర్తుల చేతిలో తెలుగు చారిత్రక నవల సంహారశ్వర్విన్ని సంతరించుకొంది.

బహుమతి ప్రభాశాలి అయిన శ్రీ విశ్వనాద పీరిలో ప్రథమగణ్యదు తెలుగు చారిత్రక నవల ఈయన చేతిలో చక్కని రూపురేణులు దిదుకొంది.

‘వికపీర’ నవల మన తెలుగుదేళంలో తొలినాడు చెలరేగిన కాల్పనికోద్యము ప్రభావంతో వెలువడ్డ చారిత్రక నవల. మధుర నేలిన నాయక్రింజల కాలానికి చెందిన కథ ఇది. ఆరథర్మానికి, వ్యక్తిగత హృదయ స్పుండనకు పుఢ్య సంఘ రణ దీనిలో బీంజం. ధర్మానికి-ప్రేమకు మధ్య చెలరేగిన సంఘరణ ఇందులో పతకసాయి సందుకుంది ‘విర భూపతి కుట్టానీ’, మీనాక్షి, వికపీరల ప్రేమేదంతాయి, విరహ మేదినలు, ఇందు చక్కగా వరించబడ్డాయి.

ఇక బిద్దన్న సేనాని’ నవల పేంగి చాశుఖ్యలకు సంబంధించి ఉలోపుంగ చోద దేవును దక్షిణాపంచలో మౌతామహలవడ్డ ఉంటూ తెలుగు నేలపు పాలిస్తున్న కాలంలో పడ్డిపు చాశుఖ్యలు

ఈ భూభాగాన్ని స్వాధినం చేసుకోగా,
అంత్యకులజూలు ప్రభుభుకి పరాయణ
యను అయిన బదన్ను బాదమ్ములు
ప్రభర్యించిన దేశభూతి ధైర్య సాహసాలు
పవలకు పట్టుకొమ్మె. నిస్యార్ బుదితో
వారు సాధించిన ఘనవిజయిని నవలతు
పతాక. ఈ వీరుకి వమతావేశాలమధ్య
జరిగిన సంఘరణలు అన్నాలు వర్షింప
బడ్డాయి

‘కహిమిచెటు’ పలవ కాదంబరాజులకు
చెందిన చారిత్రక నవల. మయ్యాదుని
సాత్ర చిత్రణలో శ్రీ విశ్వనాథ కనశిర
చిన నేర్చు అనన్య సామాన్యమైంది.

‘ధర్మచక్రం’ విజయపురి నేరిన
ఇక్కొక ప్రభువలకు సంబంధించిన గాద.
ఇది బోధి సంబంధమైన కథి అయినా
శ్రీ విశ్వనాథ హైదరవ నాగరికతా వైభ
వాలు, సంస్కృతీ సభ్యతలు యొంతో
ప్రతిభావంతంగా ఇందులో చొప్పించారు

ఇక ద్వీతీయదేన శ్రీ అదివి
శాపిరాజు దృష్టి అంతా కొత్తచక్రం.
అయిన రచనలనీ ఈ దృష్టితో
సాగినవే.

‘హీమవిందు’ ప్రతమాంధ్ర రాజులైన
శాతవాహనులకు సంబంధించింది. ‘హీమ
విందు’ రాజీత్వానిగూడ తిరస్కరించి
సామాన్య శిల్పి అయిన సువర్ణశ్రీని
వివాహమాడటం ఈ నవలలో విశేషం.
ఉదాత్మేసు ప్రేమకు అంతసులు ఆన్ని
గోడలు కొవని ప్రవంచంలో దేఖికి సాటి
మరొకటి ఉండబోదని రచయిత ఇందులో
ప్రతిపాదించాడు.

‘గోవగన్నారెడ్డి’ కాకీయ రుద్రమ
దేవి కాలాన్ని చిత్రించే అద్వితీయమైన

నవల. మహారాఘవీయ కాకీయ సామూ
జ్యానీన్ని కబించటానికి యత్నించి
నమ్ముచు ప్రభుభుకి పరాయణము, మహా
సాహసికు అయిన గన్నారెడ్డి ధైర్య
సామాసాతతో ముందుచు దూష శత్రువు
లను పరాజితుల్చి చేసిన దృశ్యం ఇందులో
చక్కని చిత్రించబడింది.

‘అదని శాంతిశ్రీ’ నవల బోధవైదిక
పరమైన స్వర్థాలను కమ్ములకు కట్టించాడు
రచయిత.

శ్రీ శాపిరాజు తన చారిత్రక నవలలో
ఆయి కాలాల సాంపుక పరిసితులను,
అచార వ్యవహారాలను అచ్చుగొదినటు
వర్ణించి చూపటం గొప్ప విశేషం.

తృతీయదేన శ్రీ నోరి సరసింహా
శాత్రీ తమ చారిత్రక నవలలో ప్రాచీన
చిత్రితు సంబంధించిన ప్రముఖ రాజులు,
రాణులు, వారి మంత్రులు, సామంతులు,
దండ నాయకులు మున్నగువారిని గుర్తించి
కాక, ఆయి కాలాలలో పరిశి స
ప్రముఖ సాహిత్యవేతలన్న, కప్పులను
కేంద్రంగా చేసి, వారే చుట్టా కథను
పురిచి చారిత్రక నవలా రచనలో ఒక
కొత్త పుంతను ప్రోక్టి ఘన విజయం
సాధించాడు.

ఈ వికాల దృష్టితో శ్రీ నోరి ఆంధ్రేతి
పోనంలోని ఛాటక్య, కాకీయ, రెడి
సామూజ్యాలలో పరిశి సప్రముఖ కవి
పుంగవులను ఆలంభనంగా చేసి అలిన
నవలలే ‘సారాయణభట్టు’ ‘రుద్రమదేవి’
‘మలారెడ్డి’ మొదలైనాన్ని. ఈ నవలా
త్రయింలో తెలుగునాట కవిత
యింగా విశ్వాతులై ఆంధ్ర మహా భార
తాన్ని రచించిన నన్నయ, తిక్కన,

ఎద్రనలకు సంబంధించిన సాహిత్య జీవితం వరించబడింది. అయి ప్రభువులు సాహిత్య మూర్తులపట ప్రదర్శించిన ప్రేమదరాలు. విశేష సన్గైనాలు ఇందులో చోటుచేసుకొన్నాయి.

ఈ శతాబ్దంలో భారతావనిలోను, అంధ్రదేశంలోను నడవిన జాతీయోద్యు మాలను, సాంపిక సంస్కరణలోద్య మాలను ఆలంబనంగా చేసి శ్రీయుతులు ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ ‘మాలపలి’ విశ్వసాథ ‘మేయపడగలు’ కొడవటి గంభీరుకుటిలు కుటుంబరావు ‘చదువు’ వటి కోటి ఆణ్ణరుస్వామి ‘ప్రజల మనిః’ ‘గంగు’ మొదలైన నవలలు ప్రాశారు. వీటిని నేడు మనం సాంపిక నవలల క్రింద తీసుకున్న ఇవి నడుస్తున్న చరిత్రను వరించినవి గనుక, వీటిని సంఘ చిత్రణ చారిత్రక నవలలుగా పరిగణించటం సమంజసం. ఈ నవలలో చిత్ర విచిత్రమైన చారిత్రక సత్యాలెనోన్న చోటుచేసుకోవటం గమనరా 0.

ఇక దేశానికి స్వాతంత్ర్యం లభించిన తరువాత, ముఖ్యంగా ఈ దశాభావికి కా స ముందూ, మెనుకా వెలువిడిన చారిత్రక నవలలను స్థాపిష్టులాక న్యాయంగాపరాపర్యుద్దిం ఎందువలనంటే ఏ నవల ఎప్పుడు వెలువడిందో సరిగ్గి చెప్పటం చాలకషం. కొన్ని మంచి నవలలు ఈసాటి దిన ప్రతికలలో ధారా పాహికంగా వెలువడా ఎప్పుడోగని అవి గ్రంథరూపంలో రావటంలేదు. ఒకవేళ పు సక రూపంలో వచ్చినా అవి అయి ప్రాంతాలోనే మిగిలిపోతున్నాయి. ఐహు జూనాదరణ లభించటానికి భాల సమయం

పచుకోంది. కనుక కచ్చితంగా సరియైన కొలత బదతో కాలాన్ని కౌలిచి నిఱయించలేం.

శ్రీ తెన్నేటి సూరి ప్రాసిన చంపుక్క భాన్ అనే చారిత్రక నవల అంధ్ర ప్రతికలో ధారాపాహికంగా వెలువడి అ పిమ్మట అది గ్రంథ రూపంలో వచ్చింది.

మహా వీరుడెన ఈ చంపుక్క భానును పాశ్చాత్య చరిత్రకారులు తప్పగా చిత్రిం చటంచేత అందరూ అతనిని ఒక నర హంతుడుగా భావించి నిరసించారు. అయితే శ్రీ సూరి యొంతో శ్రమతో ఫరి శోధనచేసి తెరమరుగున పడిపోయిన సరియైన చరిత్రకు వెలుగును ప్రసాదిం చాడు. దీనివల 12, 13 శతాబ్దాల ఆసియా అండ్రపు చరిత్ర యొంతో తెలు సుంది.

ప్రముఖ నాటకక ర శ్రీ కాళ్ళకూరి నారాయణరావు ప్రాసిన ‘ప్రతాపరుద్రమ దేవి’ నవలవల కాకతీయుల కొలం నాటి చారిత్రక సాంపిక విషయాలనోన్న ఆవగతమోతాయి.

శ్రీ కొందూరు వీరరాఘవచార్యులు ప్రాసిన ‘కళారాధన’ ‘మోహనాంగి’ రెండూ గొప్ప చరిత్రాత్మక నవలలు. మొదటి నవలవల దక్షిణాపథ శిఖి చరిత్ర, రెండవదానివల త క్రీ కో ఉయుదానంతరం విజయనగర సామ్రాజ్య సితిగీతులు తెలుస్తాయి.

‘రామానుజుని ప్రతిజ్ఞ’ అనే నవలలో శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయకు, విశిష్టాద్వేత స్థాపనకు పతిత జనోదరణకు శ్రీ రామానుజాచార్యులు వద్ద శ్రమ వివరింపబడింది.

శ్రీ యన్. రామచంద్ర ‘సుర్ఖహన్’ నవలలో జహంగిర్ నూర్ హోన్ ల వచ్చిత్ర ప్రేమాదంతాయ చక్కగా వర్షిం చాడు.

ఉథయ కవి మిత్రుడు కవి బ్రహ్మ బింబాంకితుడు అయిన శ్రీ తిక్కన సోమయాజి చరిత్రనువంతో హృద్యంగా శ్రీ తుమ్మె ల పలి రామలింగేశ్వరరావు ‘తిక్కన సోమయాజి’ అనే నవలలో వివరించాడు.

‘మధురా విజయంలానే’ నామాంతరం గల ‘వీరకంపరాయలు’ నవలలో శ్రీ వేమారి ప్రసాదరావు విజయనగర ప్రభువైన కుమార వీరకంపరాయలు తన మిత్రులతో మధురను జయించిన గాథను వివరించాడు. ఈ నవలవల విజయనగర మధుర రాజ్యాలకు సంబంధించిన చరిత్ర మనకు విశదమౌతుంది.

ఆ చా ర్యై కె. వి. నరసింహం వ్రాసిన ‘కనకాభిషేకం’ నవల ల శ్రీనాథ కవిసార్యభాముచు దేవరాయల సభలో దీండిమభటును తన కవితాక కిలో ఓచించి కంచుధక్కను పగులకొళ్ళించి కనకాభిషేకం జరిపించుకున్న విషయం అవగతమౌతుంది.

కుమారి మలాది వసుంధర ప్రాసిన ‘రామప్పుగడి’ ‘తెంఱాహూరు నతనం సవ వరి’ నవల లు విద్యార్థులకు పార్శ్వ గ్రంథాలుగా నిరయింపబడ్డాయి. ఇని మధుర, తంఱాహూరు, ఉరుగ్గిలుల నేరిన ప్రభువుల కొలాన్ని, అ కొలంలో వారు చేసిన పునకార్యాలను గుర్తచేసాయి. శ్రీ పాచిబండ మాధవకర్మ రాజులిపి నవల కొంటిపీటి రెడ్డి రాజుల ధర్మ

తప్పరతన ప్రతిచింబిం. ‘గృహరాజు మేడ’ ‘భువనవిజయం’ నవలల ము శ్రీ ధూర్ణిపాఠ శ్రీరామమూర్తి ప్రాశాదు. ఈ నవలాద్వయం శ్రీకృష్ణదేవరాయలు రాజ్యపాలన చేసిన స్వర్ణయగాన్ని గుర్తుచేసే మంచి నవలలు. శ్రీ పిలకాగంపత్తికాత్మి ప్రాసిన ‘మీసాంబిక’ నాయకరాజుల కాల పరిసితులను వివరించే ఉత్తమ కొణఁడం. శ్రీ శామ్రాంబి ఇంపలి కొలంలో ప్రాసిన ‘కాశ్మీరపట్టి మహిషి’ విశాలనేత్రాయ’ రెండూఉత్తమ ప్రేటి చారిత్రక నవలలు.

పాత తరానికి చెందిన శ్రీ విశ్వనాథ, శ్రీ నోరి ఇరువురూ ఇంపల తమ ఇహయాత ముగించేంతవరకు చారిత్రక నవలల లెనెన్నింటినో ప్రాశాదు.

శ్రీ విశ్వనాథ గతంలోవలె కేవలం అంధేతిష్ఠసంతో తృప్తి నొండక ఇంపలి కాలంలో కాశ్మీర నేపాల దేశాలకు సంబంధించిన చరిత్రనంతా తవ్వి తన నవలలో గుప్పించాడు. ‘మిహిరకులు’ నవల అట్టివానిలో ఒకటి. ఈ తనిచరిత్రను పొక్కాత్మ్య చరిత్రకారులు పెడదారిని పటించి అతడు హూడుడని తెలిపిరి. శ్రీ విశ్వనాథ తన మేధాసంస్తితో అతని కాశ్మీర దేశపు రాజుగా నిమాపించాడు. ఆ మహారాజు పరాక్రమ సంపదసు వివరించే నవలే ‘మిహిరకులు’

‘దిందు క్రీంద పోకచెక్కు’ నేపాలు దేశ చరిత్రత సంబంధించింది ఈ నవలలలో అయిన నేపాలు దేశియుల ఆచార వ్యవహారాలను, సంప్రదాయాలను వివరించాడు పురాణ వేర గ్రంథమాల వజ్ఞన ధూమరేఖ’ నందోరాజ భవిష్యతి’

అమృతవలి ‘పులిముగ్గు’ మొదలైన నవలలెన్నో ప్రాసి, చరిత్రను తాను విశ్వసించిన మారంలో తీర్చిదిదాడు.

ఈక శ్రీ నోరితనకు ప్రాణప్రదశైన అందైషసాన్ని విధిచిపెటక కేవి సార్వభౌమును ‘ధూరటి’ క్విద్వయం మున్నగు ప్రథమ్ శేషి నవలలు ప్రాసి, చారిత్రక నవలాకారుడుగా శాఖ్యత యశస్విను సంపాదించుకొన్నాడు.

సరిక్కొ త రీతిలో చారిత్రక విషయాలు విసుగుజించతుండా, కథాకథనం కుంటువదకుండా వుండే రీతిలో ‘అవహన’ నవల రెండు భాగాలుగా శ్రీ ముదిగోండ శివప్రసాద ప్రవాచు. ఇందులో కాకతీయల చరిత్రను, ఆ కాలపు త్రీపురమును, చారిత్రక సులాలను, శిల్పకళాఖండాలను ఎంతో సమాజ రీతిలో తీర్చిదిది, పరితలకు అనకి గొల్పే విధంగా రచన చేశాడు.

ఈ దశాబ్దిలో చారిత్రక నవలా సాహిత్యం గతంలోవలె కొంత అభివృద్ధిని సాధించినా, ఇంకా యొంతో ప్రగతిని సాధించవలసి ఉంది. పునరచయితలు చరిత్రను కేవలం పాత పదతితో చూచి నవలలు ప్రాయక శాఫ్తియ దృక్పుధంతో, సరియెన అవగాహనతో, ముందుచూపతో, మానవతాముతలు ఉట్టిపడే విధంగా చైతన్యవంతపైన చారిత్రక నవలలు ఇంకా ఇంకా విరివిగా ప్రాయాలి. గత చరిత్రనే కొత్కోణాలనుంచి పరిశీలించి, సరిక్కొ తరీతిలోచారిత్రకనవలలుప్రాయాలి.

చారిత్రక నవలాపతనం అంటే పరితలు భయం, నిషుగు జించగుడదు. భాషలో, భావ విశదీకరణలో, కథాకథనంలో, పాత్రోస్క్రిప్టులను ప్రాయాలి.

వ్యవహారాలను వేషభావాలను వివరించి చూపటంలో పరితలు ఎల్లో ఆనితేగాక రచయిత మౌరుతన్న కాలాన్ని, నిత్య నూతనంగా మారుతన్న పరిసీతులను గ్రహించి, దాని గత చరిత్రతో సమన్వయం చేసు తులనాక్ష్యక దృష్టితో, మెలకవత చారిత్రక నవల ప్రాయాలి; ఆ పాతో చరిత్రలోనే నవ్యతవ్యం తొణికిసలాడేటు చేయ్యాలి.

చారిత్రక నవలైనా, సాంపుక్త నవలైనా, మరేదైనా పరితలు హాయాని గొల్పేదిగా వుండాలి. నందాన్ని ప్రసాదించేదిగా వుండాలి. తన మనో వేదను, బాహ్యప్రపంచంలో తాను అనుభవిసున్న కషణభాలనుంచితాక్ష్యతి కంగానే సేకొంత విక్రాంతిని ప్రసాదించేదిగా వుండాలి. అంతేగాని అది అమృతాంజనం కొరకు వెదుక్కునే విధంగా చేయకాదు. అలాంటప్పుడే రచయిత కృషిపవించిపరితలు చిత్తశాంతిలభిసుంది.

రచయిత తన రచన వ్యాపారదృష్టితో గాక, తన సర్వకటులను తన రచనాపే కేంద్రికరించాలి. ఆప్మదే ఆలని కలం నుండి పదికాలాలపాటు నిలిచే ఉత్సవ కళాఖండం బయటపడుతుంది.

నా యా పరికీర్తనలో కాశ్మీరం నుండి కన్యాకుమారి వరకు, బంగాళాభాతం నుండి ఆరేబియా సముద్రం వరకు గల యా సువిశాల భూభాగంలో, వేదకాలం నుండి సేచివరకు నడిచిన చరిత్రను దృష్టితో పెటుకొని మన నవలా రచయితలు నిఖిన్న భాషలలో వెలవరించిన చారిత్రక నవలలను గురించి చంద్రునికో మాలపోగన్నటు మీ ముందుండాను—

గొలుసు నవల - విశిష్ట ప్రయోగం

శ్రీమతి పరిపూర్వోహన్శ్వర్

ఒకరికన్నా ఎక్కువమంది రచయితలు బ్రాహ్మగ్రంథాలలో ఉన్న క్షేత్రములలో అందరూ కలసి ఒక నవలను పూర్తిచేసే పడ్డతిని గొలుసు నవల అంటస్తారు.

గొలుసు నవల ప్రయోగంతెలుగులో “పణ్ణుళి ప్రియ” అనే నవలతో ఆరంభ షైండని చెప్పువచ్చు. అదుగురు రచయితలు ఆ నవల అదు ముఖాలను తీర్చి దిద్దారుంచుక సంఘ్యాలో తమ అభిమాన రచయితలు రాసింది ఒకే నవలగా చదవగలుతున్నామన్న సంతృప్తి పారకులకు కలగడమే ఈ పడ్డతి మొదటి ప్రయోజనం.... ఇది నవలం కావడం మాత్రం చాలా క్షపతరమైన విషయం.

ఇప్పటివరకూ తెలుగులో అయిదారు ప్రయుత్సాలు అందులో కొన్ని చెయ్యితిరిగిన రచయితల ఉమ్మడి కృషిగా లేదా “రిలే” కృషిగా ఇరిగినప్పటికే అధికాధికం సఫలం కాలేదని చాలవంది అభిప్రాయం. ఈ వేవల్యానికి కారణాలేమటని పరిశీలనే కేళిలోగాని, కథక కథనంలో ఇతివ్వే తంలో, శిల్పింలోగాని ఏకత్వంల లేదా యూనిపార్క్సిటీని సాధించలేకపోవడమే ముఖ్యకారణంగా కన్నిపుండి అందువలనే వీటిని “కిచిదీ” నవలలని లేలిగా కొట్టిపారెయ్యానికి కూడా కొందరికి అవకాశం కలిగింది.

అయితే యూనిపార్క్సిటీ లేనితనన్నించా ఒక ప్రత్యేక లక్షణంగా పారకులు

సానుభూతితో స్వీకరించ గలిగిపేసే ఈ ప్రయోగం జయిష్టదహాతుంది.

కవిత్వాలుషంటకవులూ దంప్రసిద్ధి కదల కూడా అనేక జంటలగా రచయితలూరాసి బోననిపించుకున్నారు. జంటల రచయితలు నవలలు రాయిదంకూడా తెలుగులో జరిగింది. ఇద్దరు రచయితలు భార్యాభ్రతలుగాని, మిత్రులుగాని ఇతివ్యుతాన్ని పాత్రించుకుని ఏకాచిప్రాయానికి వచ్చి నవలా రచన చేసే అది ఒకరు రాసినట్టే కన్నిపున్నది. అదే విధంగా అంతర్నా ఎక్కువ సంఘ్యగల రచయితలూకూడా పరస్పర సహకారంతో ముందుగానే కథనంతటినీ పాత్రయినన్నాలతో మొదటింది ముగించుకూ చర్చించుకుని ఉమ్మడిగా అలోచించి – భాగాలుగా విభజించుకునే రాసే తప్పక మంచి పరితాలు లభించగలవు.

శృతి – తాళా మారకుండ సాగుతే ఒహుక రచయితల సృష్టి రాగమాలికలాగా శోభిసుంది. నలగురి గొంత. కతిసే కోరనే అవుతుంది.

ఒకపేళ బహుక శృతి కూడా ఒక సగుంచై పాక్షాత్య సంగీతంలే క్రావ్యంఅవుతుందనుకుంటేజబ్బందేలేదు

వీషైనా భావాలలో అదర్యాలలో ఏకత్వంగల రచయితలు ఇద్దక సహాలగా తీసుకుని శ్రద్ధగా కృషిచేసే తెలుగులో కూడా మంచి గొలుసు నవలలు రాయగల వారున్నారని దుఱవు చేయవచ్చు. □

తెలుగు సాంఘిక నవల -

ఎల్లో రా

రచయిత - పారకుడు

నవలను గురించిఎందరో చెప్పారు.
పత్రికలలో నాకు ఉన్న మూడు డాబాల
అనుబంధాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకునీ
నవలలు - పత్రికలు - పారకులు అన్న
తొంగాన్ని ఒకటి రెండు ముక్కల్లో చెప్పు
చూసికి ప్రయత్నిస్తాను.

సమాజం మారుతూంటుంది. మరి :
సమాజంతో పోటు రచయితా - రచనలూ
హరదం అవసరమూ, అగ్రణ్యమూ
కూడా.

1945 లేదా 1947 ఆప్రిల్లాల
మంచే నవలలకు ప్రచౌరం బాగా లభిం
చిందనీ నా అంచనా.

పారకులు పెరిగారు - పత్రికలు
పెరిగాయి.

మాన, వారపత్రికలకు వారం వారం
తగినంత పీపు సామాను — కథలూ,
నవలలూ — అందించాలి.

ఇలాఇలా ప్రతికలు ఎక్కువయినందు
వల పారకులు ఎక్కువయారు. పారక
లోకం ఆదరణలో పత్రికల సర్వుల్లో
లేషన్ పెరిగింది.

అంటే - పెరిగిన సర్వులోపన్నను
నిలుపుకోవాలి అంటే వారం వారం
నవలలూ, కథలూ ద్వారా పారకుడిని
ఆకట్టకోవాలి. ఆకరించగలగాలి.

ప్రచ్చే సంచికలో ఏవిధంగా కథ

మఱపు తిరుగుతుందో అన్న ఉత్సవతే
కలిగించదం పత్రికల ఆశయం.

ప్రతి నెలా సుమారుగా ఓ పాతిక
నవలలయినా పెలుగులోకి వసూన్నయని
అసుకోంటాను. ఈ నవలలు ఎక్కువ
అనుబంధ నవలలుగానే పెలు వడు
తూన్నయి.

సుమారుగా ప్రతి మాసపత్రికా ఓక
అనుబంధ నవలను అందిస్తాంది. ఇదీ
గాక ప్రచురణ క రలద్వారో వసూన్న
వందలాది నవలలూ ఉన్నయి.

ప్రధానంగా ఈ డాబ్లూలో ఇంత
పెదు ఎతున ఇన్ని నవతలు పెటువేళ
ధానికి పోతకులే కారణం.

మధ్య తరగతివారు చదువుకొనే కాల
క్షేపం నవలలు చాలా అవసరం అయియి.

మధ్య తరగతి కుటుంబాలలోని పించ
యాలే ప్రధానంగా సాంపుక నవలలో
ప్రధాన కథ వసువు అయింది.

ఒకనాడు ఇంచీ పెదును గౌరవించదం,
ఒదినగారి మాటలు కొదనడం నేరం,
తోటికోడక్క త్యాగాలు - ఇలాటి కథలలో
నడిచిన సాంపుక నవలలో సమాజం,
సంఘ సంస్కరణ, కుల మతాతీతసమాజ
అవగాహన నవలలో చోటుచేసుకుంది.

ఇప్పే పారకులు కోరుతన్నారా?
కోరేరా?

తున్న పారకులందురు ఒకే రక్కం వారా? అని ఆలోచిసే కాదనే చెప్పవలసి వసురదీ.

ఈనాటి ప్రతికలకి, నవలలకి ప్రధానంగా పారకులు త్రీలనే అనుకోవలసి ఉంది.

త్రమిసే ఒక్కమాట— వీరందరినీ— కొండరిని మినహాయిసే— కేవలం కాల కైవం కోసం చదివే పారకుల కింద జమ కట్టవచ్చు.

వీరికి నవల బాగోగులతో నిమిత్తం లేదు— పట్టించుకోరు. ఎక్కువమందికి తెలియదు కూడా.

వారం వారం చదువుబోడంతో సరి— హయగా కథ నడిసే— ఆ పాత్రల అను భూతులుతమ జీవితాలపు దగరగా వుంటే— అబ్బోత నవల ఎంతబాగుందో అనితలచు కొని సంతృప్తిపెడటంతో సరి.

మరోరికంట పారకులూ ఉన్నారు. ఆచుయను ప్రతి రచనా చదవరు. వీరికి కొన్ని నీయమాలు ఉన్నాయి. ఏమిటంకే విరి దృష్టిలో బాగా రాయగలరు అను కొన్నవారి రచనలు మాత్రమే చదువు తారు. లేదా ఒకరో యదరో ఈ నవల చాలా బోగుంది అని చెబితే చదివేవారు.

వీరిని పునం నవలనుగురించి తెలిసిన పారకులుగా జమకులవలసి వుంటుంది.

పీరు కాన ఎదిగిన— రచనలంకే ఎరిగిన—పారకుల కోవలో లెక్కకట్టడం ఆవసరం.

వీరికి నవలయొక్క ఇతివృత్తం, కేలి, శిల్పం గురించి తెలిసి వుంటుందనే అనుకోవలని పుంటుంది.

అయితే ఇక్కడో చిక్కు వుంది.

ఈ రకర నవలా పారకుడిని పిలిచి నవల లోని మంచిచెడలను వివరించమంకై చెప్పేలేకపోనూ వేచ్చు.

ఈ విధంగా పారకులలోనూ పారకు లలో రకాలు ఉన్నాయి.

త్రీ పారకులకు ఎక్కువగా సెంటి మొట్ట గల నవలలు నచ్చుతున్నాయి.

సామాజిక వా సమికతను ప్రతిభింబించే నవలలు, మానసిక విశేషణ. సంఘరణ. మానవ హృదయ రహస్యాలను వేలిడి చేసే నవలలు మామూలు పారకులను ఆకరించడంలేదనే అనిపిస్తాంది.

పీరు ఒకే విధమేన జేస్తుకు ఆలవాటు పడిపోయారు.

నేడు యదనపూడి, ఓన్నులగడ ఇత్యాదుల రచనలకు అలవాటు పడిపోయారు. కేరు— అంటే ఈ తరువాత పారకులు గోపించండ “అనమరుని జీవ యాత్ర”, రాచకొండ “అల్పాంజీవి”, కాళిపట్నం “యజం”, బీనాదేవి “పుణ్య భూమి”, శిలా వీర్మాజు “మౌనా” లంటి నవలలను చదవలేదు.

వీరికి ఎంతసేపూ అందంగా వినిపించే కథ, అందంగా కనిపించే జీవితాల కథ కావాలి.

వివిత్తం ఏమిటే అంటే తమ తమ జీవితాలలో కనిపించని, కనిపించడానికి అస్మారంలేనీ— తమ జాతకాలలో కరువయిన సుఖాలు, కలలు, వాంఛలు నవల లోని పాత్రలు అనుభవిసూంటే చదివి పెటుగా— గమ్మతుగా— మెమురచిపోతారు.

పొపం: ఈ రకం పారకులో మరీ అర్పకులు ఉన్నారు. కొన్నంతో, కొన్నంతో కష్టాలు వచ్చినా భోరున

కన్నీశ్వరు తోర్చి పీలవడం చూసుంటాం.
తమ జీవితాలలో ఎండ్ మావులు
అనుకున్న అదర్చాలను, అనుభవాలను
రచయితలు రంగులో చిత్రించి అందినే
హయగా ఆస్థాదించగలరు.

అదే సినిమాలోనూ ప్రణయ దృశ్యాలకు ముగ్గులవగలరు వీరే నిజజీవితంలో
ఓ అప్పాయి ఎదురుపడితే పిడచకట్టుకు
పోయి— భయపడిపోతారు.

పాత్రాగతంగా పొందుతూన్న అనం
దాన్ని మనిషి వాసవంలో పొందడు.
ఇక్కడ అదే జరుగుతుంది— ఈమూలు
పారకులలో.

అందుచేతనే—పారకుల మనస త్వాన్ని
భాగా అరం చేసుకున్న రచయితే (ఈ
తరఫు రీచయిత) పలాయన వాదాన్ని
ఇదరు భార్యల కథలతో, సెంబిషిం
ట్యూతో, సందు తిరగని కార్పోరో, అరదు
గుల అందమయిన హీరోలతో కథలు
మనకీఘధ్య ఎక్కువయిపోయాయి.

ఇటువంటి కథలను చదివి అనందించ
డం అలవాటు చేసుకొన్న పారకులకు,
ప్రయోజనాత్మక, పరిశీలనాత్మక, సామా
జిక సృష్టికార్త తరఫు నవల
చదవాలంటే బాధే మరి.

అందుకే — ప్రత్యికలవారు ఇటువంటి
నవలలను ప్రచరించి పారకులను విసి
గించే ప్రయత్నం చేయడానికి సాహసిం
చడం లేదేమో అనిపిస్తాంది.

పారకులను భాగాలర్చి చేసుకునే రచ
యితలు రచనలు వెలుపినాంటే— పార
కులను అరం చేసుకొనే ప్రశ్నరణకర్తలు
నవలలు ప్రేచురిస్తాస్తారు.

ఈ విషయం ప్రధానంగా ప్రత్యికలు

ప్రచరించే సీరియల్ సవల్లో భాగా
కనిపిసుంది.

పేర్లో అవీ ఎందుకుగాని ఈ ఘధ్యన
ఓ ప్రత్యికలో ఓ ప్రముఖ రచయిత్రి
నవల 34 నెలల పాటు ధారావాహికంగా
వచ్చింది. దానికి తగిన పారకులూ ఆ
ప్రత్యికనీ, ఆ నవలనీ అదరించారు.

తీరా ఆ నవల పు సకంగా చదవడం
ప్రారంభిసే ఓమాదు గంటలుపట్టియేదు.

మరి.. ఆ నవలా వాహానిలో మునిగి
పోయి ఉచ్చి తచ్చిచ్చాయిన పారకుని
అమాయకత్వం అంటామా? ప్రచురణ
కర్త తెలివితేటిలు అనుకొండామా?

రచయిత్రుల నవలలు సీరియల్ గా
ప్రచరించక పోతే తమ ప్రత్యిక సర్క్యూ
లేషన్ తగిపోతుందేమోనన్న భయం,
పేరు పొందిన ప్రభ్యత రచయిత్రుల
కథలూ, నవలలూ పారకులు ఆదరించ
రసుకోవడం నా దృష్టిలో బ్రహ్మ.

ఆడపేరతో రాసే మొగవారు.
పెరెత్తించే నవలలు రాసే మహిళా రచ
యిత్రులూ సర్క్యూలేషన్ పెంచుతా
రంబే నేను నమ్మిను.

పేరున్న రచయితలూ, రచయిత్రులు
ఈనాడు వ్యాపార దృష్టితో నవలలు
రాయడం కూడా జరుగుతూంది.

వీది విషయానా, ప్రచురణక ర
ధ్యేయం సాహిత్య సృష్టి— సాహితీసేవ
కాదు. నాలగు దబ్బాలు సంపాదించడం.

రచయితలూ నేటి పారకుని బలహీన
తను అసరాగా తీసుకుని కథకు ఊహాకల్ప
నలు, రంగులూ ఆద్ది దబ్బా సంపాదించ
డంతో తృప్తిపడుతున్నారు.

శమిస్తే — ఒక్కమాటః

బుజాలు తడుముకొనీ లాభం లేదు. నిరు
చుకునిపడ్డా ఫలితం రాదు.

మంచి నవలలూ మంచి రచయితలూ
రచయిత్రులూ మనలోకొండరు వున్నారు.

కానీ పీరి చౌక్కారు నవలల మధ్య ఆ
మంచి నలిగిపోతూంది. నవలల ఎదగలేక
పోతూంది.

ఉత్తర రచయితలను పోత్సహించి
మరుచి నవలలు ప్రోయించి, వాటిని ప్రచు
రించి ప్రక్రమారంలో, చౌక్కారు మతులో
వున్న సగటు తెలుగు పాశకుడి అభి
రుచిని దిద్దాల్చిన బాధ్యత మన తెలుగు
వత్తికల పైన ఎంతయినా వుంది.

అలా జరగాలి:

అందుకు కృషి జరగాలి: కొంత పత్రి.
కల వారు, కాస్తంత ప్రచురణ కర్తలూ
అలోచించి, సాహసించి — ముందుగు-
వేయాలి.

అలా చేయగలిగిన నాడు ఆ వని-
జరిగిన నాడుత మనవలలు రాకేంచేసాయి
రాయకేంచేసారు. ప్రచురించకేంచేసారు.

ఆ విషయం మనం అలోచించాలి—
అందుకు మార్గాలు అన్యేషించాలి.

తెలుగు నవలాకారుల అలోచన-
పెద్దదే — అనుసరిస్తున్న వద్దతులూ
మరి....:::

“Novel is a summary of actual life” —Meridith

నవల రచయిత దేయం కథ చెపుటంగానీ, మనల్ని అనంద వరవళుల్ని
చెయ్యడంగానీ కానేకాదు. అణ్ణనంగా దగివున్న సంఘటనల ప్రాధాన్యతను మనం అర్థం
చేసుకొని ఆలోచించేటట్లు అతను చెయ్యగలగాలి.

—మొపాసా.

ఒకే ఒక సంఘటనను చిత్రించేచి చిన్నకథ. ఒక జీవిత భాగాన్ని చిత్రించేసి
నవల. కథకు వాతావరణం పాత్రల మన స్తప్త్యం, నవలకు వాతావరణం సంఘం.

—కొడవటిగాటి కుటుంబరాలు.

విద్యను పురించి అందోళన ఏల ?

నుర్తుంచుకోండి

రధి క్రోషాల

బ్రాడీ పేట :: గుంటూరు

స్థాపితం : 1957

C. V. N. ధన్, M. A.

డైరెక్టర్

C. రుహానీలక్ష్మి, M.A., M.Ed.

ప్రపానీశాల

Phones : 20917; 21192; 21545; 24663; 24465

With Best Compliments from :

Grams : NABFAL

Phone : 15 to 18

Nava Bharat Ferro Alloys Limited

Regd. Office :

6-3-654, SOMAJIGUDA, HYDERABAD-500 004

Factory :

PALONCHA-507 154

Khammam District (A. P.)

MANUFACTURERS OF ALL GRADES OF FERRO-SILICON

INSTALLED CAPACITY : 20,000 TONS/ANNUM

SUPPLIERS TO ALL STEEL PLANTS OF HINDUSTAN STEEL LTD.,

Having Sales Offices at :

**CALCUTTA, BOMBAY, MADRAS, VIJAYAWADA, HYDERABAD,
FARIDABAD, GHAZIABAD, DELHI AND LUDHIANA**

BOARD OF DIRECTORS

<i>Chairman</i>	:	Sri T. N. Viswanatha Reddy
<i>Managing Director</i>	:	Dr. D. Subba Rao
<i>Resident Director</i>	:	Sri P. Punnaiah
<i>Other Directors</i>	:	Sri A. Venkateswara Rao
Sri A. S. Chowdhri
Sri P. Lakshmaiah
Dr. P. Chandrasekhar Reddy
Dr. G. Shreeramjee
Sri M. Sitharama Rao
Sri K. Suryanarayana
A.P.S.F.C. (Nominee)

With Best Compliments from:

M/s. K. R. Shankar and Others

EXCISE CONTRACTORS

K T D M

శుభాకాంక్షల తో

నరేందుల శంకరయ్య & పన్న

SUCCESSORS

జగన్నాథగ మందులపాపు

Phone : 132

SRI LAKSHMI CLOTH STORES

Prop : CH. MUTHILINGAM & CO

Authorised Dealers : BINNY & METTUR CALICO MILLS FABRICS

Station Road, KOTHAGUDEM - 507101
(Stn. BHADRACHALAM ROAD)

శ్రీ లక్ష్మీ క్లార్టీ ప్రోర్స్, కొత్తగూడెం.

శుభాకాంక్షల తో

సింగరేణి కాలరిస్ వర్క్స్ యూనిట్స్

Affiliated to AITUC

పెంటుల కౌన్సిల్

కొత్తగూడెం

చదచండి !

యువతరం మాసప్రతిక

With Best Compliments from :

THE BARIUM CHEMICALS LTD.

Registered Office & Factory

RAMAVARAM (PO.)

Dist. Khammam

Bhadrachalam Road - Rly. Station .

Andhra Pradesh - Pin. 507118

Phone : 75

SREE RAJESWARA MEDICAL STORES

CHEMISTS & DRUGGISTS

Mahatma Gandhi Road

KOTHAGUDEM - 507 101

Khammam Dist. (A. P.)

యువజీతహార “దోరింటాటు”

నిర్మాత : క. మరాణ

దర్శకుడు : దాసరి సారాయిలరావు

మా ప్రచురణలు

సనపదం (1 భాగము)

—దాకిరథి రంగాచార్య 12.00

సనపదం (2 భాగము)

—దాకిరథి రంగాచార్య 10.00

శాయమ్మె బతుకులు

—సియెన్. రావు 8.25

అలజడ

—దా॥ మిత్ర 2.50

చలచీమలు

—M. వెంకటరమణరావు 5.00

కణ ప్రోకంగ కాదు

—కె. కె. మీనన్ 8.00

మా డి ప్రైంజుర్ షెస్:

కమల నయన

—కంరంనేని రాధాకృష్ణమూర్తి 5.00

కొణ్ణుల కల్పవల్లి

—శ్రీపతి ఇల్లిందల సరస్వతిచెవి 5.00

తెంచోమూర్తులు

10.00

అంగ్రేషుపదేశ వర్గతలో గ్రహణ ఘ్యమ్మలు

—ఎ. వి. రామారావు 12.00

సూక్తిలు, కాలేజి ఇతర జనరల్ ప్రస్తుతిలన్నీ మా దగ్గర లభిస్తాయి

నవ యంగ బుక్ హాస్

సుల్తాన్ బ్రాం

పైదాబాద్ - 500001

ఫోన్ : 44888

With Best Compliments from :

DESI BOOK HOUSE

PUBLISHERS, BOOK-SELLERS & STATIONERS

3-5-1089/3 Narayanguda

HYDERABAD - 500 029

— పెలుష్ట్ బు —

చివరకు మిగిలేది	(బుష్ట్ బాబు)	రూ// 18.00
చైలాలయం	(పోచండ్) రూ// 5.00	
అయి మల్లె	(సా. తెచ్చి సితాపెట్) రూ// 12.00	
కేవారగాళి	(శాసీనాథని సుపర్వులాచెట్) రూ// 12.00	

అహ్వైన సంఘం

అ ద్వా తు ఱి :
దా॥ పి. గోర్కు

అ ర్ధు క వ గ్గం :
దా॥ ఇయచంద్రారెడ్డి
దా॥ అప్పారావు
దా॥ యన్. భాస్కరరావు
దా॥ పి రామనారం
దా॥ కె. రాధాక్రిష్ణారావు
శ్రీ హిరాల్ మోరియా
శ్రీ రావెళ్ళ వెంకటరామారావు
శ్రీ కాముది
శ్రీ సి. హెచ్. రోశయ్య

ప్రధాన కార్యదర్శి :
శ్రీ జాతశ్రీ

కార్యదర్శులు :
శ్రీ యన్. వెంకటేశ్వరర్ల
శ్రీ పి. పట్టాభి
కుమారి కె. శోభారాణి

కో కా బి కా రి :
శ్రీ సి. హెచ్. ఎల్లంక్యు

Random Variables

**Bivas Bank
Assistant Professor**

School of CS & AI
SR University
Warangal, Telengana-500082
India

January 12, 2025

Outline

1 Introduction

2 Example:

3 Activities (Classify and Apply)

Definition

Random Variables

The real-valued functions defined on the sample space, are known as **random variable**.

There are two types of random variables:

Discrete Random Variable: Takes on a finite or countable number of values.

Continuous Random Variable: Takes on an infinite number of values within an interval.

Formally, if S is the sample space of an experiment, a random variable X is a function:

$$X : S \rightarrow \mathbb{R}$$

where $X(s)$ is the value of the random variable corresponding to the outcome $s \in S$.

Discrete Random Variable

Discrete Random Variable

Consider a random experiment of rolling a fair six-sided die. The sample space is:

$$S = \{1, 2, 3, 4, 5, 6\}.$$

Define the random variable X as the result of the die roll. Here, X is a discrete random variable that can take on the values:

$$X \in \{1, 2, 3, 4, 5, 6\}.$$

Continuous Random Variable

Continuous Random Variable

Consider a random experiment where a dart is thrown at a circular target with a radius of 1 unit. The distance X from the center of the circle to the dart's landing point is a continuous random variable, as it can take any value between 0 and 1.

Activity 1

Problem: Flipping Two Coins

Consider a random experiment where two fair coins are flipped simultaneously. The sample space S for this experiment is:

$$S = \{HH, HT, TH, TT\},$$

where H represents heads and T represents tails.

Activity 1

Solution:

Activity 1

Solution:

Define a random variable X as the number of heads observed in the outcome. The random variable X assigns a numerical value to each outcome in the sample space as follows:

$$X(HH) = 2,$$

$$X(HT) = 1,$$

$$X(TH) = 1,$$

$$X(TT) = 0.$$

The range of X is:

$$\{0, 1, 2\}.$$

Activity 1

Solution:

The probabilities for each value of X can be calculated based on the outcomes:

$$P(X = 0) = P(\{TT\}) = \frac{1}{4},$$

$$P(X = 1) = P(\{HT, TH\}) = \frac{2}{4} = \frac{1}{2},$$

$$P(X = 2) = P(\{HH\}) = \frac{1}{4}.$$

Activity 2

Rolling Two Dice

Consider the random experiment of rolling two six-sided dice simultaneously. The sample space S consists of all possible ordered pairs of outcomes:

$$S = \{(1, 1), (1, 2), \dots, (6, 6)\},$$

where each outcome represents the numbers appearing on the two dice.

 Activity 2

Rolling Two Dice

Solution: Define the random variable X as the **sum of the numbers rolled on the two dice**. For each outcome $(a, b) \in S$, the random variable X is given by:

$$X(a, b) = a + b,$$

where a and b are the numbers rolled on the first and second dice, respectively.

The possible values of X range from 2 (when both dice show 1) to 12 (when both dice show 6). Thus:

$$\text{Range of } X = \{2, 3, 4, \dots, 12\}.$$

Activity 2

Rolling Two Dice

 Activity 2

Rolling Two Dice

Solution: The probability of each value of X depends on the number of outcomes that result in that value. Since there are $6 \times 6 = 36$ equally likely outcomes, the probabilities are calculated as follows:

$$P(X = 2) = \frac{1}{36} \quad (\text{only } (1, 1)),$$

$$P(X = 3) = \frac{2}{36} = \frac{1}{18} \quad (\text{outcomes: } (1, 2), (2, 1)),$$

$$P(X = 4) = \frac{3}{36} = \frac{1}{12} \quad (\text{outcomes: } (1, 3), (2, 2), (3, 1)),$$

 \vdots

$$P(X = 12) = \frac{1}{36} \quad (\text{only } (6, 6)).$$

THANK YOU

